

GEREFORMEERDE KERK  
UELSEN  
KERKERAADSPROTOKOLLEN  
1703 – 1808

transcriptie

door

B.J. Boerrigter

## Het protokolboek van de kerkeraad van Uelsen 1703-1808

Dit protokolboek van de kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Uelsen **(de huidige Ev.- Ref. Kirche)** bevindt zich in privébezit van een voor de auteur onbekend persoon. Via allerlei omwegen is het gelukt daarvan kopie%on te verkrijgen.

De transcriptie is op deze kopie%on gebaseerd. Doordat het originele boek waarschijnlijk een folio-formaat heeft en de kopie%on op A4-formaat zijn gemaakt, ontbreekt van sommige pagina's een gedeelte van de tekst aan de boven- en/of onderzijde.

Bij het maken van de transcriptie zijn de gebruikte afkortingen zoveel mogelijk vervangen door de letterlijke tekst. De punten en de komma's in de transcriptie zijn ook door de auteur geplaatst om de leesbaarheid te vergroten. Verder zijn een aantal tekens gebruikt:

===== paginascheiding in het originele protokolboek.  
..... ontbrekende tekst aan de boven- of onderzijde van een pagina.  
.... onleesbare tekst.  
[?] de transcriptie van het voorgaande woord is niet 100% zeker.  
[tekst] door de auteur toegevoegde tekst.

Met bijzondere dank aan diegenen die zich voor het publiekelijk toegankelijk maken van deze zeer waardevolle historische gegevens hebben ingespannen.

Protokolle 1703-1808<sup>1</sup>

.... 't consistorium

H.H. Lankhorst ) pastores  
H.H. Lippinkhoff )

Jan Volkers Tinnegieser  
Jan Bode  
Albert Jansen

G. Leuwe  
Broek Geert

Scholte van Golencamp  
Geerlink van Haeftencamp

Jungerink

Hulsmole  
Egberink

Oostergeteloo

....unink

.... Crull

....langer

.....

=====

---

<sup>1</sup> Dit schutblad is los vel papier, vermoedelijk het eerste blad uit het originele protokolboek. Hierop staan de namen van de leden van het consistorie geschreven. De copie geeft slechts het rechter bovengedeelte van dit blad, waardoor niet alle namen leesbaar zijn.

De tekst "Protokolle 1703-1808" is later op het blad geschreven, waarschijnlijk door een archiefbeheerder.

## 1703<sup>2</sup>

..... de versogte audientie. Van Vrede, provisio .... schoolmeester, versogt continuatie of bij tijd .... eerlijk afscheid. Hierop is van 't edele consistorium geandwoord omtrent de continuatie voorals nog niet vast te kunnen stellen. Aengaende het vordere concedeerdende.

Vorder naestkomende zondag den 12 Februarius<sup>3</sup> geappointeerd die consistorianten dewelke nog niet ten enemael daertoe ge%oligeerd en geconfirmeerd waeren.

Mede geordonneerd dat tot de matrimoniele copulatie bey pastores even nae souden sijn!

Eyndelijk aengaende de vacante costerije sig wel laeten gevallen dat dien aen een persoon met de schooldienst gegeven worden, mits onderscheyd in de tractementen gemaekt wordende.

Op klagte van de naeste vrienden Geert Blenke met sijn vrouw so veel mogelijk te concili%oren, de pastores gerecommendeerd met ordonnatie, dat tesaemen eens voor 't consistorium ten dien eynde verschijnen.

**Den 8 Meert** ordinaris consistorium gehouden.

En van de diaconen voorgebragt enige oude geaccordeerde restanten. Daer op geresolveerd dat deselve ten profijte van den armen souden angewand worden, ten welke eynde ge%oligeerd sijn Jan ten Brink en Albert Muller.

Vorder nodig geordeeld een protest te doen opstellen om aen 't overconsistorium te presenteren, om ten ene .... van de conditie waerop te Wilsum een pastor .... beroepen te worden ge%nformeert te worden .... sien of ook daer bij benaedeeld, tot hetwelke .... hier staet en van deselve aengenomen

=====

.... als volgd<sup>4</sup>

*Hoogwelgebooren Gestrenge Hoogedele Hoogeerwaarde Heeren van de Overkerkenraed der Graefschap Bentheim etc.*

*Die van de nederkerkenraed van Ulsen, ver....de dat de nieuwe predikant tot Wilsumb .... staet voorgesteld en bevestigd te worden, hebben .... maintien van haeren privilegien, opdat niet door ....rantien daer in mogen verkort worden, nodig ge.... sig hier nevens aen Uw HWG. HE. Hoogeerw. te adresseren met versoek haer moge openinge gedaen worden van de conditien op welke .... beroepen is om, also Wilsumb de kerke van Ulsen onderhorig, te kunnen vernemen of daerdoor ook .... mogten gekrenkt worden en alsdan daer in behoorlijk te kunnen voorsien.*

---

<sup>2</sup> Het begin van deze pagina is in één van de hoeken beschadigt, waardoor een gedeelte van de tekst ontbreekt.

<sup>3</sup> Zondag 12 februari kann alleen op 1702 betrekking hebben! Aangezien verder de tekst aansluit bij die van het jaar 1703, zou aangenomen moeten worden dat hier een verkeerde datum is ingevuld.

<sup>4</sup> E.e.a. heeft betrekking op de aanstelling van een predikant te Wilsum. Het betreft Ds. Schröder, die al in 1701 zijn benoeming kreeg, maar pas op 1.6.1703 in Wilsum zijn intrede deed.

*Protesterende in spe.... de pastores der gemeynte tot Ulsen, dat .... also buiten haer kennisse en sonder van enige redenen medegedeeld te sijn van de kerkeræd tot Wilsomb, waertoe op de oude voet .... be-roepen waeren, sig sullen moeten sien ontslaen.  
Waerover etc.*

Geteykent, Pastor H. Lankhorst H.J. Soury  
H. Lippinkhoff ....  
en enige uit het kerspel.

## Mey

Den 2 ordinaris consistorium gehouden.  
En voor eerst de kerkmeester Krul gelast op de gevoeglijkste manier de  
dele van pastor Lankhorst te repareren.

## Juny

Den 6 ordinaris consistorium gehouden.  
En aldaer van de provisoren voorgebragt sijnde dat het capitael ad 30 daelder, dat den armen ten opsigte van 't Coninks deel in de Ekker maete hadden uitstaen, weynig als niet opbragte en echter uit de obligatie bleek, dat Conink in de Bourhuise daervoor als borge sig hadde ingelaten, so is geresolveerd dat de Coning jaerlijks voor de behoorlijke rente sal sorgen en daertoe met het genoemde Coninks deel nae zijn welgevallen handelen.

## July

N.B. Den 4 geordonneerd dat een ieder lit tot de kerkenraed gehoorden-  
de op de ordinaris vergaderingen buiten erheffelijke redenen, ter erken-  
tenis van de overige leden absent blijvende, sal geboet worden met 2  
schellingen ten profijte van den armen.  
Vorder goed gevonden dat alle copulaties sullen geschieden voortaan  
coram facie ecclesiæ.  
Aengaende het repareren van het orgel, goedgevonden den orgelmaeker tot  
Wreden bij provisie te bieden 130 gulden om vorder op de gevoeglijkste  
maniere te accorderen en meteenen over den jaerlijkse onderhoud.  
Worde de kerkmeester geordonneerd voor pastor Lippinkhoffs huis een  
straete nae de putte te besorgen.

=====

1703 Augustus

Den 15 ordinaris consistorium gehouden en absent geweest Leuwe en Broek  
Geerd.

## September

Den 5 ordinaris consistorium gehouden en absent geweest Leuwe en Broek  
Geert en Holsmole en de oude Tinnegiter.  
Alsdan goedgevonden Nijhoff tot Hardinge, so de armen wel bij kasse  
sijn, tot het kopen van een **peerd** op het bequaemte bij te springen.  
De kerkmeester geordonneerd de documenten aengaende de questie wegens  
Bekmans land tot Lemke so haest doenlijk te saemen te zoeken.

October

Den 29 bij het consistorium gelijkelijk met de burgermeesteren van Ulsen en andere gecommiteerde cerspellieden ge%amineerd en gesloten de rekening van de kerke, dit jaer bediend door de kerkmeester Joost Crul en bevonden

|                                                                                                          |                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| Aen opkomsten                                                                                            | Rxd St                |
| De rogge en was op behoorlijke prijs<br>getaxeerd sijnde de somme ad                                     | f 108 - 7 -           |
| den uytgave in gevolge overgegevene<br>gespecificeerde posten so als<br>aengenomen monteerd ter somme ad | f 238 - 11 -<br>----- |
| Resteerd ter gemene uitsettinge                                                                          | f 130 - 4 -           |

=====

.....

**1703 November**

Den 7 vanwege de Hardinger geklaegd sijnde dat van Meyers woninge in 't Laegse haer quote tot de kerkenonderhoud niet konden bekomen. Verstaen dat dese saeke soude voorgebragt worden als den gecommiteerden uit het overconsistorium alhier pr'sent waeren en inmiddels de Hardinger op haer quota gevalideerd.

Vorder de kerkmeyster geordonneerd Lubberman te executeeren ter tijd toe sijn erfwinninge ingevolge vorige afspraak sal hebben aenbetaeld. Aengaende het kerkenland, so bij abuis in 't landboek geteykend staet en landgeld geeft, goedgevonden sulks de gecommiteerden uit het overconsistorium voor te draegen.

Op aenbrengen van de heere pastor Lippinkhoff de heere Lankhorst versogt tegens de naeste vergaederinge visie te willen doen hebben van desselfs beroep aengaende de tractemente van Wilsumb.

**1704**

**February**

Den 5 gecompareerd de provisoren der armen van Ulsen en maekten bekend dat Bosman tot Halle de 5 daelder van sijn knecht, op sijn overlijden aen den armen gegeven, nae sijn welgevallen aen die van Halle hadde verdeeld. Hierop Bosman erschienen en verklaerde sulks de wille van den overleden geweest te sijn. Waerop dan het eerwaerde consistorium hier neven den kerkmeester ordonneerd sig te informeren bij diegene die bij 't overlijden geweest sijn, om daer van behoorlijk rapport te doen.

**1704 April**

Den 2 consistorium gehouden.

En aldaer erschienen de provisoren der armen, claegende dat Hek Jenne toe Wilsum, van den armen onderhouden en wonagtig geweest in Nijhoffs olde huis en aldaer overleden, al desselfs naelaetenschapp op haer aenkomen van de Wilsumer was nae haer wel gevallen buiten haer kennisse verdeelt.

Waer op verstaen dat men dit mede onder de gravamina aen het overconsistorium op de naeste sessie soude overbrengen.

Item op klagten van de heeren pastoren dat de Wilsumer de 12 mudde rogge, tot dese kerke gehorende, inhielden. Mede verstaen dit onder de gravamina mede aen 't overconsistorium in te brengen.

Nog houd de Koster van Wilsumb in 6 schepel rogge tot de Ulser pastorye gehorende. Mede hierop alsvoren.

Ex post erschienen Egbert in olde Nijhoffs huis, seyde vorige goederen niet uitgedeeld, maer op order van 't consistorium toe Wilsum ingehouden te hebben.

Erschene de coster Vrede, versogte also zijn tractement van als nog niet genoeg om te bestaan, dat men hem voor 't voorsingen en voorlesen vrij huishuur mogte ..... Waerop geresolveerd dat deselve wegens voorsingen en voorlesen niet heeft te pr'tenderen als tot zijn dienst behorende, dog dat evenwel so lang zijn tractement niet verbeterd word, voor de huishuur jaerlijks in de kerkenrekening sal so veel mogelijk gesorgd worden.

=====

- 9 -

### **May**

Den 7 ordinaris consistorium gehouden.

En op voorgaende gravamina verstaan, wat van het hoogerwaerde overconsistorium aen 13 commissarissen te stellen, van onse daer toe gecommiteerden ingebracht.

Item van den heer richter gerapporteerd, dat uit kragte van commissie van het hoogerwaerde overconsistorium door hem en Derk Nijhoff, Warsmans dogter van Hoklicamp en Berent Bode van Hardinge ten eene mael gescheijden en haer huwelijksbeloften p.p. rationes moventes vernietigd waeren.

### **Juny**

Den 3 ordinaris consistorium gehouden.

En op het request van den organisten en schoolmeester Schreuder dat de tweede meester, door boven school te houden, hem incommodeerde. Gearriseerd dat men daarvan binnen korten sal preuve van nemen en daernae ordonneren nae bevindinge van saeke.

Item, also de Wilsumer alsnog persisteren bij pandkeringe de 12 mudde rogge aen onse pastorye weygeren uit te keren, so is de Leeuwe gecommiteerd om binnen 1 dag a 3 de kerkmeester te rapporteren op wat fundament sulks geschied, om daer na mesures te kunnen nemen.

Vorder de Connink in de Bourhuisen versogt met ons te accorderen wegens de somme en rente ten profijte van den armen op een stukkje lands in de akkermate. So is daer op verstaen, dat sulks in een daertoe af te stemmen dag moeste geschieden.

Holthous van Halle versogt wegens armoede uitstel wegens de armen renten tot St. Jacob. Word geaccordeerd.

=====

**[July]**

Den De Wilsumber absent.

Scholte van Golicamp gecommiteerd om de ....se kerkensaeke met Wilsumb bij de Heer .... Gesselaer aen te drijven.

**Augustus**

Den 6, de Wilsuhmber absent.

Ter instantie van de provisoren, in plaets van den overledenen Everwijn Poort, weder bij de kerkenraad aengesteld Gerryt Jacobs.

Den 24 augustus extraordinarium consistorium gehouden. Absentibus Leeuwe, Broek Geert, Connink uit de Bourhuisen, Holsmole te Halle. Goedgevonden de Nyemeyersche met 300 guld. te secunderen uit den armen-middelen en aen Gorte Berent op haren naeme .... der coop te spreken, waerop deselve geandwoord voor 300 gulden heeft den erve van burgemeester Reynt Staverman gekogt te hebben.

**September**

Den 2 september consistorium gehouden. Absentibus de Wilsumber en Jungerink van Hilten.

**October**

Den 1 consistorium gehouden. Absentibus Dr. pastor Lankhorst en de Wilsumber en den olden Tinnegieter.

Velthoff van Halle op zijn versoeck van een stuk gelds van den armen op consent van de heer rentmeester Sibe [?] voor het jaer geresolveerd

=====

..... alsnog niet te kunnen toestemmen.

**November**

Den 5 november op aenhouden van Velt Jan van Halle deselve twee rijxdaelders uit de armemiddelen toegestaen om tot een melkbeest gemploeyd te worden en tegen Jacobi aenstaende weder te betaelen, sullende inmiddels het beest ten onderpand blijven.

Alsoo bevonden word dat van verscheyden lieden, die bij haer leven uit den armen genoten hebben, bij derselver begraafnis groevebier ten besten gegeven word sonder de kerkebedienden het haere toe te leggen. So is mede geresolveerd dat van alle die armen, die nog groevebier ten beste geven, ook alle kerkenjura sullen worden betaelt.

Aengaende de saeke van Bosman te Halle, vid. den 5 february deses jaers, sal de kerkmeester Crull besorgen dat deselve tegen den naeste consistorijdag, met diegene die bij 't overlijden van zijn knecht zijn pr'sent geweest, alhier sal hebben te verschijnen voor 't consistorium om van dese saeke naeder geinformeerd te mogen worden.

Den 12 november in volle vergaderinge van het consistorium, gelijk met de burgermeester en gecommiteerde van 't cerspel, de kerkenrekeninge afgehoord en geaggreerd als volgd, sijnde dit jaer bediend geweest bij kerkmeester Joost Crull.



=====

- 12 -

## 1704

|                                                |              |
|------------------------------------------------|--------------|
| En bedraegd sig den ontfang in 't geheel       | Rxd. St.     |
| een somme ad.                                  | f 115 - 10 - |
| Hier tegens de uitgaeven in sijn overgegevene  |              |
| posten gespecificeerd en geaggreerd, monteerd  |              |
| een somme ad.                                  | f 236 - 17 - |
| Nog aen den coster een vrijwillige gifte       | f 6 - " -    |
| Nog aen de weduwe in olde Benniken huis        | f 2 - " -    |
| Nog aen Aernink in de Bourhuise, om aenstaende |              |
| armoede voor te komen                          | f 5 - 16 -   |

-----  
So dat in 't geheel ten laste van 't kerspel nog  
reste om uit te setten de somme van f 135 - 34 -

=====

- 13 -

1704, den 3 December consistorium gehouden.

Beslooten dat twee diakonen nae de heren overconsistorianten soude gaen en aenklaegen dat de Wilsumer het gelt uit de armenpost weygeren volgen te laeten, versoeckend bij haer oud recht te mogen worden gemainteneerd.

Verder is de kerkmeester Joost Crull voor sijn gedaene diensten bedankt en burgermeester Jan Muller weder voor twee volgende jaeren tot kerkmeester aengesteld.

Nog vastgesteld dat, dewijl den Wilsumer pastoor hier nooyt in kerken-saeke is erschenen, dat ook nog niet sal konnen toegelaeten worden, dewijl hij geen lit is van onsen kerkenraed.

Eyndelijk goedgevonden dat een arbeyder ofte daghuurder, aen kerke oft weme arbeydende, ter fine van menage sulks op sijn eygen costen sal moeten doen.

Voor desen volgende jaere 1705 tot diakenen en aelmoesenieren aengesteld

Albert Moller  
Andries Raefkens  
Albert ten Bossche, armen ontfanger.

=====<sup>5</sup>

## 1707

[Mey]

..... Absentibus Leuwe en Broek Geerd van Wilsumb. Item Albert Jansen wegens onpasselijkheid.

Vastgesteld den kerkmeester hier nevens te ordonneren boven op den predikstoel en pultrum nieuw groen laeken met behoorlijke sijde franje te besorgen.

---

<sup>5</sup> Hier ontbreken minstens 5 bladzijden, namelijk de jaren 1705, 1706 en het begin van het jaar 1707. De volgende bladzijden zijn niet duidelijk gedateerd, maar uit het verband met de er op volgende moet aangenomen worden dat het het jaar 1707 betreft, vermoedelijk beginnend met mei.

De heer Lippinkhoff versogt aen iemand te schrijven om in auctie ofte andere gevall voor dese kerke een bijbel te kopen.

Item de kerkmeester te besorgen dat tot contentement van de heer Lippinkhoff op desselfs deele een muure voor de turff worde gemetseld.

Item aen de noordsijde de galmgaten behoorlijk te doen repareren.

In Junio den 1. consistorium gehouden. Absentibus Albert Jansen om onpasselijkheid, Leuwe en Broek Geerd van Wilsem, Holsmole van Halle, Konnink in de Bourhuise.

De heer pastor Lippinkhoff heeft voorgedraegen dat gisteren de kerken-dienaer Jan Voet nae Wilsumb heeft gesonden met een briefjen, waerin aen de gemeente aldaer pr'senteerde de donderdaegs pr'dicatie waer te nemen voor sijn Ed. beurt. Edog dat deselve daer op geen bescheyd hadden gesonden, maer sig geadresseerd aen den heer pastor Lankhorst. Waerop goedgevonden de charters en papieren der Wilsummer dienst betreffende naeder te examineren en nae bevindinge hier over naeder resolutie te nemen.

Vorder also sig enige ledematen van den tafel des Heren sig absenteerden, de heer richter versogt tegen de naesten consistorie te citeren Roelofs van Wylen, Scholte Warsink en Roerik te Hardinge.

=====6

.....

Den 4 consistorium gehouden.

En alsoo den voorheen gehaelde panden van de Wilsummer door de heer landdrost van Twenthe weder waeren gerelaxeerd, op nieuws besluynen deselve weder te executeren.

Absentibus Leuwe en Broek Geerd en Holsmole van Halle.

Vorder de diakenen geautorizeerd om te onderzoeken nae de conditie van Sluiters Jenne, tegenwoordig in Swaeflink te Hilten, en daervan te rapporteren.

Vorder vastgesteld dat voortaan door de pr'sente predicanant voor en nae het consistorium een gebed behoorde gedaen te worden.

### October

Den 5 consistorium gehouden. Absentibus Leuwe en Broek Geerd van Wilsumb. Item de heer pastor Lippinkhoff.

Wegens het laeste gastmael op het classis bij pastor Lankhorst ter tafel geweest hebbende, so word de kerkmeester geordonneerd daervoor deselve te tellen 6 rijxdaelders.

Den 10 extraordinaris consistorium gehouden. De heer pastor Lippinkhoff heeft gerapporteerd dat tot Wilsumb is geweest op den 29 September<sup>7</sup> laestleden, om in gevolge ordre van het hooogerwaarde overconsistorium den dienst aldaer waer te nemen, edog dat daerin van de Wilsummer was belett, weygerende van iemand als van de

=====

---

<sup>6</sup> Vermoedelijk mist hier een bladzijde.

<sup>7</sup> De hier aangehaalde datum van 29 sept. moet de wekelijkse dienst te Wilsum betreffen, waar de Uelsener predikanten elke donderdag een preekbeurt te vervullen hadden. Hieruit blijkt, dat het gaat om het jaar 1707.

..... waergenomen te willen hebben.

Op ingegevene ordre van sijn hoogwelgeboren gestrenghe de heer landdroste van Twenthe sub dato den 5de October 1707, bij die van Wilsumb desen kerkenraede overhandigd, en sustinerende deselve aen haere kant te hebben naergekomen door 't betaelen van een dubbelt jaer van de qu'stieuse 12 mudde rogge, is goedgevonden tot bescheyd deselve toe te voegen (als versoekende relaxatie der gehaelde panden) dat de eerwaerde kerkenraad van Ulsen gemelte gedane betalinge als van de Koster 3 mudde tot de oldste pastorye alhier apart gehorig, item Hinkenhous 3 mudde, Eevelgunne 3 mudde twee schepel rogge als gehorig tot de twaelf mudde rogge voor haer pastores en niet voor de oudste alleen accepteren, so alsmede de twee jaer bij de gemeynthe voldaan. Sijnde veerdig de panden van Eevelgunne en de Koster te relaxeren, so haest deselve beneffens Hinkenhous termijn hebben gesteld wanneer aennemen het resterende te betaelen. En alsoo de gemeynthe sig voor de gehele twaelf mudde rogge interponeerd, so sal het **peerd** gepand moeten blijven tot der tijd, mede op deselve voet voor Woord Hindrik, Goeverdink en Harsman hebben voldaan.

Pr'senterende ingevolge de hooge eerwaerde overkerkenraeds resolutie den dienst als voorheen te willen waernemen.

=====

[den 31 October 1707]

Aen burgermeester Reynt Staverman in voldoeninge van de Nyemeyers olde Braeke toegeteld

|                                    | Gld     | St   |
|------------------------------------|---------|------|
| Uit den gerichte                   | f 150 - | " -  |
| Hermen te Bossche                  | f 127 - | 18 - |
| Burgermeester Jan Mulder           | f 100 - | " -  |
|                                    | -----   |      |
| Maekt te saemen                    | f 377 - | 18 - |
| Nog door burgermeester Joost Crull | 100 -   | " -  |

**Den 2 november 1707** consistorium gehouden. Absentibus Leuwe en Broek Geerd.

Goedgevonden te committeren Hermen ten Bossche, Oostergeteloo en Laeman, om den heer pastor Lankhorst wegens het eerwaerde consistorium aen te duiden dat sig seer beswaerd en gevoelig vinden over desselfs conduite aengaende den Wilsumer rogge, versoekende daerin nae desen niets weer te handelen sonder derselver voorweten, en het ontfangene nae billykheyd volgens afspraeke met de heer Lippinkhoff te participeren.

**Den december 1707** consistorium gehouden. Absent Broek Geerd van Wilsumb.

Goedgevonden uit de armenmiddelen te verstrekken aen Geerd Engberts de somme van sestig caroli guldens op seker stuk lands in den Westeresch ingevolge daarvan opgerechte document, sullende de provisoren hebben en besorgen van gerichtswegen ten fine van securiteyt worde geconfirméerd, ordonnerende de kerkmeester hiervan deselve de notificatie te doen.

=====

..... Jan ten Brink en Arend Eskens.

## 1708

Den **5 january 1708** consistorium gehouden. Absentibus Leuwe en Broek Geerd van Wilsumb.

Goedgevonden dat de dertig caroli gulden, so van de kerke nog sijn bij burgermeester Jan Mulder, sullen tegen behoorlijke gerichtelijke obligatie en onderpand worden overhandigd aen de Snijder te Haeftencamp, ordonnerende de kerkmeester sulks ten aldereersten te besorgen.

Vorder Herman ten Bussche gecommiteerd om uit naeme van dese eerwaarde kerkenraad burgermeester Reynt Staverman en cuiper Jan Mandere de wete te doen, dat ingevolge convenant sullen moeten komen de laeste penningen van de gemaekten coop te ontfangen tegen de daerbij verschuldigde overdragt nae landrechte.

In consistorio gelesen sekere brieff van de heer pastor Dull van Tubbergen, waerin wierde versogt enige penningen uit de armenmiddelen tot soulagement van sekeren arme jongen die, uit vrese daer tot de papis-terye mogte worden verleyd - waer van reets geen geringe vermoedens sig opdeden - alhier tot Ulsen bij 't snijderen was besteed om in de waere gereformeerde religie te konnen worden opgetrokken. Waer over gedelibereerd sijnde is goed gevonden door de kerkmeester den ontfanger der armemiddelen te ordonneren aen dese jonge te verstrekken tot de kostpenningen 2 ryxdaelder.

=====

## February

Den 1. consistorium gehouden.

Also bij afsterven van Albert Jansen een ouderlink manqueert, so is bij eenparige stemmen daertoe aengesteld burgermeester Joost Crull.

Alsoo seker stuk kerkenland in de Hilter Esch gelegen manqueerd en te pr'sumeeren is dat hetselve tegenswoordig bij Hinkenhuis te Golicamp word gebruikt, so is goedgevonden de heer richter en Hermen ten Bossche te committeren om deselve daerover te horen en sig hierover ten naeu-keurigsten te informeren, om daarvan aen den kerkenraad rapport te konnen doen.

Tot een stukjen kerkenland in de Weurden den weg bedisputeerd wordende, so is goedgevonden den heer richter en borgermeester ten Bossche en de Konning in de Bourhuise te committeren om te sien off de weg niet meer uit te vinden.

Den **24 february** van burgermeester Reynt Staverman bij ontfang der laeste penningen opdracht aen den armen gedaen van de Nyemeyers olde Braeke.

Bij 't slott van de kerkenrekeninge komt voor 't jaer 1707 te kort 190 rxd. 23 st. 5 duit. Kerkmeester Herman Ravekens.

Bij 't slott van de arme rekeninge van Martini 1706 tot Martini 1707 is onder den ontfangen liquide te goede gebleven 159 gld. 15 st. 4 duit.

En weder tot ontfanger ge%oligeerd Hindrik Jacobs.

=====

.....

|                                                                                           |                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| pastores                                                                                  | ( Lankhorst<br>( Lippinkhoff                                                |
| ouderlingen:                                                                              | richter H.J. Soury                                                          |
| uit 't dorp                                                                               | ( Jan Bode<br>( Hermen ten Bossche                                          |
| gildeschap Wilsumb                                                                        | ( Leeuwe<br>( Broek Geert de veerste                                        |
| gildeschap Haefdicamp,<br>Golicamp,<br>Hardinkhouse                                       | ( Scholte van Golicamp<br>( Laeman te Haefdicamp<br>(                       |
| gildeschap Hilten, Binnen-<br>Buitenborg & Lemke                                          | ( Jungerink<br>(                                                            |
| gildeschap Geteloo, Itterbeke<br>Strype, Wylen,<br>Ballehaer,<br>Hoklicamp,<br>Bourhuisen | ( Oostergeteloo<br>( Connink uit de<br>( Bourhuisen<br>(                    |
| gildeschap Halle,<br>Hardinge                                                             | ( Holsmole<br>( Egberink                                                    |
| armen provisosores<br>en<br>diakenen                                                      | Hendrik Jacobs, ontfangen<br>Gerryt Jacobs<br>Arend Eskens<br>Jan ten Brink |
| kerkmeester                                                                               | Herman Ravekens                                                             |

=====

### Meert

Den 9 consistorium gehouden. Absentibus Hermen ten Bossche en Leuwe en Broek Geerd van Wilsumb.

Burgermeester Crull geïnstalleerd.

Op klagen dat de linde op 't kerkhoff sonder nieuw hout niet meer overeynde te houden, de ouderlinge van 't carspel versogt te besorgen dat so haest mogelijk van elk gildeschap een trakt gehouwen en bijgebracht worde.

De kerkmeester geordonneerd die lieden, die bomen te nae aen de kerkmuur hebben staen, deselve te doen removeren. En alsoo de kerkmuur veel nadeel word toegebracht door daer mest so daer aen word gelegd, de heer richter versogt bij p'naele mandate 't seker te willen verbieden.

Den 12 aprill aen Bekman en Dierink te Geteloo verhuurt Nyemeyers olde Braeke voor ses jaer met drie jaer de vrije opsaeye voor 15« gulden 't jaers, blijvende alle lasten van landgeld en andersints bourlasten etc. ten laste van de huurlieden.

=====

### **May**

Den 1 consistorium gehouden. Absentibus Leuwe.

Het cerspel ter instantie van de heer Lankhorst tesaemen in de kerke geroepen en deselve voorgesteld dat wegens sijn hoge ouderdom en lichaemelijke swakheyd een adjunct hoognodig hadde, en dewijl wegens sijn talrijke familie deselve uit desselfs daertoe insufficant tractement niet konde salariseren, deselve versogt daertoe jaerlijks sijn levenslang een somme te willen contribueren. Waerop de scholten van 't carspel hebben aengenomen hetselve gunstig aen haer bouren te willen overdraegen en op sondag naestkomende bescheyd brengen.

Vorder de kerkmeester geordonneerd drie ryxdaellders aen Warrinkman te willen uittellen tot ondersteuninge in sijn nood veroorsaekt door sijn beenbreuk.

Item worden de provisoren geordonneerd aen Nijhoff tot Hardinge wegens armoede te laeten volgen agt schepel rogge.

=====

- 28 -

### **Juny**

Den 6 ordinaris consistorium gehouden. Absentibus Broek Geerd, Holsmole.

De kerkmeester geordonneerd te besorgen dat het houdwerk in de heer Lippinkhoffs huis worde geveeft.

De heer Lippinkhoff heeft een request ingeleverd waerbij versogte dat de kerkenraad alle devoir mogte aenwenden om het carspel te bewegen tot een merkelyk salaris, waervoor hij wegens ouderdom en lichhaems swakheyd een adjunct soude konnen aennemen. Waerop in consistorio geresolveerd desen requeste te stellen in handen van de heer richter om bij occasie de heeren leden van 't overconsistoriums advys aftevragen en tegens sondag den apointemente uit te stellen.

=====

### **Augustus**

Den 1 consistorium gehouden. Absentibus Hermen ten Bossche en Oostergeteloo en Leuwe van Wilsumb.

Nijhoff te Hardinge uit de armemiddelen toegestaen « mudde rogge.

Vorder alsoo bij aflijven van burgermeester Jan Bode een ouderling manqueerd, geresolveerd deselve plaats in de naesten aenkomende kerkenraad te suppleren.

### **September**

Den 5 consistorium gehouden. Absentibus Broek Geerd en Holsmole te Halle en Laeman van Haeftecamp.

En is in plaets van den overleden ouderling Jan Bode tot ouderling weder aangesteld Jan Muller, wordende de kerkendienaer gelast hier van kennis te geven om tegen naestkomende kerkelijke vergaderinge geïnstalleerd te worden.

Den 30 in extraordinario consistorio ter requisitie van seker verbrande man van bij Gilhuis toegestaan 30 schepel rogge en ses gulden, bij de tijdelijke kerkmeester te verschien.

===== - 30 -

### **October**

Den derden consistorium gehouden.  
En eerstelijk aldaer ingevolge vorige gedaene keus geïnstalleerd tot ouderling, in plaets van de overleden Jan Bode, Jan Mulder.

Den 9 de gesaeme burgermeesteren, scholten en carspelmans te saemen geweest en hebben voor de tijd van de heer pastor Lankhorst leven tot salaris voor den adjungerene proponent ofte predicant geaccordeerd de somme van een honderd caroli gulden jaerlijks, matriculs wijze door de heer richter te partiëren en te innen.

===== - 31 -

### **November**

Den 7 consistorium gehouden. Absentibus Leuwe van Wilsumb, Jan Mulder, Holsmolle van Halle.  
De Pier te Haeftencamp versogte van den armen te negotiëren 40 gulden tegen rente. Waerop gedelibereerd is goedgevonden hetselve bij provisie uit te stellen tot den arme rekeninge.

===== - 32 -

### **December**

Den 23 in extraordinario consistorio geresolveerd, op aangeven van de weduwe Meyerink, welke voor weynig daegen door een droevig ongeluk van brand van al het haere beroofd was en nu voor gerede penningen weer een getimmerd wiste te kopen, dat men de kerkmeester en armen ontfanger soude ordonneren, so als deselve geordonneerd worden mits desen aen deselve tegen genoegsaeme schriftelijke schijn uit te stellen sodane gerede penningen als tegenswoordig sijn onderhebbende ten genoeg van haer weduwe, om hier nae daarvan tot meerder securiteyd de gerequireerde acte te kunnen worden opgericht.

=====

## **1709**

### **May**

Den 1 ordinaris consistorium gehouden. Absentibus Leuwe, Broek Geerd, Jan Mulder, Hermen ten Bossche.

Op voorgaende citatie gecompareerd Hille Paeschen van Haeftencamp, beklagende Reyner Reyners van Wylen<sup>8</sup> dat deselve haer soude hebben beswangerd en beloofd te trouwen. Versogte alsoo weygerig vield [?] deses hierover te hooren. Erschene Reyne Reyners, negeerde met deselve iets te doen te hebben.

Op voorgaende citatie gecompareerd Hindrik Moman, Hermen Reurik en Scholte Waerssink en hebben, nae voorgaene vraegen waerom sig niet ter tafel des Heeren lieten vinden, alle bij handtastinge beloofd sig in 't toekomende daertoe te qualificeren.

=====

- 34 -

### **Junius**

5 Is consistorie gehouden. Absentes waren onse rigter Soury neffens de Wilsumer ouderlingen.

Consistorie heeft toegestaen en ordineert dat de kerkmeester Berend Boden Gilhuizer of Benthemer steene te laten komen om de rooster daerme in een behoorlijke staat te brengen.

### **Augustus**

Den 7 consistorium gehouden. Absentibus Leuwe van Wilsumb en Laeman van Haeftencamp.

De exemplaren van de kerkenordres onder ons gedistribueerd en eene ligger alhier in de kerke gelaeten.

=====

### **September**

Den 4 consistori' gehouden. Absentibus Leuwe van Wilsumb, Jan Mulder. Scholte van Golicamp en Jungerink van Hilten gecommiteerd om de heer van Gesselaer te versoeken tot afdoeninge van het landgeld, staende op arme landerijen, en vorders te vernemen wat hiervan op den landdag mogte wesen verhandeld.

### **October**

Den 2 consistorium gehouden. Absentibus Leuwe en Broek Geerd van Wilsumb.

De Scholte van Golicamp en Jungerink van Hilten hebben ingevolge voorgaende commissie gerapporteerd dat de heer van Gesselaer om enige incommoditeyt aen de oogen niet in staet was het versogte bij der hand te nemen, echter belooft so haest sulks cesseerde ons daarmede te willen helpen.

De inwoonders van Warssink olde huis te Hardinge worden hierbij om bekende armoede uit de armemiddelen geacoordeerd 2 schepel rogge.

---

<sup>8</sup> Vermoedelijk betreft het hier ene Reiner Reiners, afkomstig van het erf Roelofs te Wielen.



=====

- 36 -

### **November**

Den 6 consistorium gehouden. Absente Leuwe te Wilsumb en Jungerink te Hilten.

Op voorgeven van de heer pastor Lippinkhoff als uidt de mond van de heer pastor Lankhorst huisvrouw gehoord hebbende dat de Wilsummer de betaeling van haar contingent van 't pastoryen tractement, nopende de twaelf mudde rogge in qu'stie, niet meer wilden laeten uit volgen op quitantien van die teneur als altoos hadde afgegeven, nemen sulke welke tot pr'judicie van dessyds gesustineerd recht iets mede soudén behelsen. Is goed gevonden te committeren burgermeester Jan Mulder en de Scholte van Golicamp om de heer Lankhorst daer van af te manen andersints te protesteren dat sulke tot onse pr'judicie hierna niet sal moge worden geallegeerd.

=====

- 37 -

### **December**

4. consistorie gehouden. Absent waren de heer rigter, Leeuw te Wilsum, Egberingman te Hardinge.

Scholte van Golenkamp en Jongering geordineert om de heer van Gessler wederom te versoeken dat hij sig mogte verledigen tot het afdoen van de kerkensaken.

Koster Vrede versogte voor de reise na Deventer yts te profiteren. Is uytgesteld tot de kerkenrekening.

=====

- 37 -

## 1710

**Februarius den 5** consistorie gehouden. Absent waren onse rigter Soury, Leeuwe, Jongering, Egbering.

Op het supplijte van borgermeester Crul te Nyenhuis, aangaende de aflossing van de 30 gulden staende op Nysing te Wilsum, is geresolveert dat eerst de natuur van die schuldigheid moet ondersogt worden, of het een canon is, en dan naer gelegentheit sig daernaer voegen.

2. Kerkmester Berend Bode werd geordineert om te besorgen dat de vrouwenbanken verhoogt worden.

=====

**Meert 1710 den 5.** consistorium gehouden. Absentibus Leuwe en Broek Geert te Wilsumb.

Op het voorbrengen van Konnink in de Bourhuisen, versoeckende voor hem en Geerdink te Haeftencamp remissie in 't betaelen van sijn schuldige rogge aen de kerke, is verstaen te accorderen dat de koornpagt worde voldaan dese jaer tegens 3 ryxdaelder 't mudde.

Op het versoeck van burgermeester Jan Richters, begerende ontslaegen te worden van agt gulden, so deselve als borge voor Esse Gosselink - wiens boedel desolaet gebleven is - aen den arme schuldig, is goedgevonden om bijzondere redenen de helfte te remitteren en voor vier gulden te quiteren.

De kerkendienaer Jan Voet sal de weduwe Ringe wegens 23 gulden, so deselve nog ingevolge slott van armenrekeningen van haer man saliger aen den armen schuldig is gebleven, hebben te executeren.

Op 't voorbrengen van de heer pastor Lippinkhoff geaccordeerd de putterand van de pastorye met ijser te doen beslaen om voor te komen dat niet geheel word afgeslepen.

Ordonnerende vorder de kerkmeester om de nodige planken op den balken in gemelte pastorye bij tijde te besorgen.

=====

**Mey den 7** consistorium gehouden. Absent Leuwe van Wilsumb.

Op het versogte van de missionarius tot Emblicamp, om een mild bijstuur tot opbouw van een kerke tot de romsch catholijke godsdienst aldaer, voorgebragt bij de heer richter, is goedgevonden voor als nog daertoe niets te besluiten, maer voor eerst af te wagten wat daerin van de naebuorige gereformeerde gemeynten sal worden gedaen.

Op het versogte van die van Tubbergen, door de brand haer huizen verloren hebbende, is goedgevonden de heer richter te versoeken op derselve instantie te accorderen op 't carspel en in dorp om te gaen.

Goedgevonden de kerkmeester te ordonneren aen de heer pastor Lippinkhoffs huis den gewesen palliert met een tuin af te doen vreden.

Als ook de leydekker te ontbieden, om met de ouderlingen te fine van nodige voorsorge inspectie van 't kerkendak te nemen.

Nijhoff te Hardinge, versoekende 1 schepel rogge tot zijn onderhoud, is goed gevonden den armenreceptor hierbij te ordonneren denselven sulks te behandigen.

=====

**Junius den 4** consistorie gehouden in afwesentheyte van de heer rechter en Leeuwe uit Wilsum.

Op het versoek van een collecteur uit het vlek Tekkelenborgh tot reparatie van haer groote kerke, welke dreyght in te storten, is geresolveert haer de hulpsaemen hand te bieden met 8 Rxd., segge aght rijksdaelder.

=====

- 41 -

**Augusti den 6** consistorium gehouden. Absentibus Leuwe te Wilsumb en Laeman te Haeftecamp.

Ter instantie van Snoeyman te Golicamp, versoekende alsoo van den arme hadde afgenomen vijftig caroli guldens, welke wel nu verschenen waeren om af te lossen dog alsoo nog niet daertoe om armoede in staet was, so versogte deselve nog een jaer tegen interesse het gemelte capitael te behouden. Waerop gedelibereerd sijnde is sulks geaccordeerd, mits daertoe consent inbragte van den tijdljke hofmejer.

Alsoo Hindrikjen van Oelerik tot Getelo, van den bour nodig onderhoud word verweygerd, so is goedgevonden den bouwman tegen den naesten consistorium te citeren om daarvan redenen te horen.

=====

- 42 -

**October den 1** consistorium gehouden. Absentibus Leuwe en Broek Geerd van Wilsum en Holsmole te Halle.

=====

- 43 -

**November den 5** consistorium gehouden. Absentibus Oostergeteloo, Laman en Jungerink.

Alsoo bij vorige tijden bevonden dat bij 't afhoren van de kerkenrekening veele ongequalificeerd door superijen als anders groote onnodige kosten veroorsaeken, is goedgevonden te doen publiceeren dat daer sig niemand bij sal hebben te laeten vinden als uit elk bourschap de scholte en een man uit zijn bourschap neffens de respec. kerkenraad en burgemeester. En dat hetselve sal geschieden op het raedhuis.

Vorder in plaets van de Leuwe, overleden sijnde, in de kerkenraad weder uit Wilsumb met eenparig goedvinden gekoren Berend Mulderman van Wilsumb.

=====

- 44 -

**December den 3** consistorium gehouden.

En is alhier ten prothocolle gebragt dat Berend Mullerman voorleden woensdag met goedvinden van de gesaeme kerkenraad was tot ouderling mede voorgesteld.

Alsmede dat op die tijd de Leuwe aen den armen hadde gegeven vijftwintig caroli guldens, elf stuver. N.B. 1712 in januari is dit voldaen.

De kerkmeester Berend Bode is met eenparig goedvinden wederom voor twee jaeren gecontinueerd.

Tegen zondag te citeren Derk te Loo met zijn vrouw, de Weerd en Schuurman te Itterbekke en Braekmans en Roeriks huurman.

===== - 45 -

## 1711

**Den 7 January** consistorium gehouden. Absente pastore Mettink.

### February

===== <sup>9</sup> - 47 -

### May

Juny den 19 in extraordinario consistorio heeft pastor Mettink voorgedraegen hoe dat tot Nijenhuis was beroepen geworden en alsoo wel gesind was hetselve beroep aen te nemen. So versogte deselve dat hem sijn commissie mogte worden geaccordeerd. Waerop gedelibereerd sijnde is sulks hem toegestaen.

===== <sup>10</sup>

**Augusti den 5** ordinaris consistorium gehouden.

En tot de vacante pastorie, door 't beroep van de heer Mettink open gesteld, met eenparigheyd van stemmen eens te geworden op de heeren candidati Sneedlaken en van Ek en de heer Lippinkhoff versogt elk apart op twee naer malkander volgende sondagen des voordemiddaegs over expres daertoe opgegevene texten te versoeken te predigen.

Vorder gecommiteerd Hermen ten Bossche, Jan Mulder en de olde Oostergeteloo om de heeren Wiedenbrugge en Gesselaer te begroeten over de qu'stie met Bekman te Lemke.

Op aenbrengen van Mullerman van Wilsumb de olde Hek Geertjen 's weeks uit de armemiddelen toegelegd ses stuvers.

===== <sup>11</sup> - 50 -

### October 1711 den 5.

Heeft Berend Bekman van Lemke, geadsisteerd met Benneke, sig laeten vinden in presentie van de heer richter Soury, heer pastor Lippinkhoff, Hermen ten Bossche, Joost Crull en Jan Mulder, representerende desen kerkenraad en heeft versogt wegens seker stukke lands bij hem onder den ploeg gehad en 't welke van dese eerwaarde kerkenraad is geoordeeld geworden tot de kerke van altoos gehorend te sijn, ook daer over in rechten hem hebben aengesproken, in der minne te mogen accorderen.

---

<sup>9</sup> Hier schijnt een bladzijde te ontbreken. De paginanummering springt van 46 naar 47; de notulen van februari naar mei.

<sup>10</sup> Hier ontbreekt mogelijk weer een bladzijde, aangezien de notulen springen van juni naar augustus. Als hier niets ontbreekt, dan mist de hierop volgende pagina, getuige de nummering.

<sup>11</sup> Wie vorige Fußnote, gjb

Wien ten gevolge is overeengekomen dat van nu aff aen het gemelte land weder met aparte steene van sijn ander land sal worden afgebaekt en voortaan het kerkenregister ingelijft. Zullende daervan jaerlijks bij hem Bekman worden betaeld een schepel rogge, ter tijd toe hetselve nae oude usantie, weder neffens het andere kerkenland aen de meest biedende sal worden verpagt. Belovende hij Bekman daerenboven aen den armecasse te sullen geven de somme van vijff caroli gulden, waarmede de procedure sal blijven opgeheven en des eerwaerden kerkenraeds pr'tensie over de koste wesen gemortificeerd.

=====

- 51 -

**1711, 7. October** is ordinare consistorie gehouden. Waren alle leden present, uytgenomen onse rigter Soury.

Dewijl der eenig misnoegen is over de rente van de heer van Dompzelaer, soo is met eenparige stemmen in consistorio goedgevonden en beslooten dat sijn edele het capitaal, staende ten laste van onse kerk, sal opgeseyt worden om hetselve cum interesse van dien op aanstaende May af te doen.

**1711, 4 November** consistorio gehouden. Waren afwesende onse rigter, de Wilsumer, Laman, Jongering.

Dewijl de Koyer sijn suster soon tot Golenkamp sijn been te broken heeft en daertoe onderstand begeert, is in consistorio beslooten dat men derselven naer gelegentheit daerin sal tegemoete komen.

Meteen is beslooten dat het morgen- en avondluyden soowel op den dag des Heeren, in bededagen sal geschieden als in de week.

=====

- 52 -

**December 1711 den 2** consistorium gehouden.

En aldaer besloten dat aen het kind voren gemelt soude van de gemeynthe gegeven worden 4 ryxdaelders, welke de kerkmeester tegen de tijd van genesinge voor de beenbreuke heeft uit te tellen.

Solis 6 december zijn aan plaets van de afgetredene diaconen Berend Alberts en Jan ten Bosche wederom aangesteld, nadat se bij het houden van de armenrekening al voorheene daertoe verkore waren.

## 1712

**1712, 3 februari** consistorie gehouden. Waren absent onse rigter Soury, Egbering, Coning, Oostergetelo, Hulsmeule.

Voorts beslooten dat onse kerken beswaernissen soude laten staen tot de overkomste van de heer Monnikhuisen ende se aan sijn edel ter decisie presenteren.

Aan de Piersche te Haaftenkamp in hare swakheit toegestaen een halve tonne bier.

=====

**Aprill 1712 den 5.** Absentibus Broek Geerd en Oostergeteloo.

**July 1712 den 5** consistorium gehouden. Absent Oostergeteloo.

En is met eenparigheyd in de plaets van de overleden ouderlink Egberink weder tot ouderling gekoren Noorbekke tot Hardingen.

De heeren pastores hebben ad prothocollum gerefereerd dat aen die van Wilsumb hadden gepresenteerd den donderdaegs-dienst als van ouds waer te nemen.

**Augustus 1712 den 3** in consistorio op instantie van Jurriaen de Witt, dat zijn huis en huisstede mogte worden voor genoegsaem hypotheecq geaccepteerd voor sodaene somme als deselve aen den armen schuldig is, en de personele sorge Jan Pinnars als successor

=====

in thors van zijn borgtogt worden gelibereerd. Waerop goedgevonden gemelte versoek te accorderen, sulks doende bij desen, mits deselve bij gerichtelijke hypotheatie den armen versekere.

**1712 September den 7** consistorium gehouden. Absentibus Oostergeteloo en Laeman.

Eerst is als ouderlink, in plaets van den overleden Egberdink, geïntroduceerd Berend Norbekke.

Alsoo bevonden word dat daegslijk seer veel collectanten met attestatie de heeren predicanen lastig vallen en daerdoor de armenmiddelen uitputten, sonder dat men versekert is off wel off kwalijk sij besteed, so is goedgevonden daerop niet te reguarderen voor al eer voorsien sijn met attestatien van deses lands overkerkenraed.

=====

..... **[October] den 5** consistorium gehouden. Absenti Broek Geerd van Wilsumb en Laeman te Haeftencamp.

Op aangeven van Nordbekke te Hardinge is de oude man in Westerhoffs olde huis sijn wekegeld verhoogd tot 5 stuvers des weeks.

**1712, November den 2** consistorium gehouden.

**1712, December den 4** extraordinarum consistorium gehouden.

En daer tot kerkmeester voor twee jaeren aangesteld Hermen ten Bossche.

=====

## 1713

**Den 1 february** consistorium gehouden. Absentibus br. Crull en Jungerink van Hilten.

Goedgevonden het request en apointment van haer edelmogende aengaende de 12 mudde rogge door de koster te doen kopiëren en de copie den Wilsumber te overhandigen.

**1713, 1 Marty** consistorie gehouden. Waren absent onse heer rigter, dominee Hubert, Herm ten Bosche, Jan Mulder, Crul, Coning, Jongering. Over de vacante schoolmeestersplaets waren de ouderlingen genegen te spreken, maer door het gebrek van soo veele ledematen heeft men sulks moeten uytstellen.

De gemeine ouderlingen hebben een protestatie ingebracht over de resolutie genomen in classe, dat men namentlijk op den dag voor een bededag of diergelijke feestdagen geen lijkpredicaties doet, met namen dat het den 28 february van dominee Hubert verweigert is, en verlangden dat se ten prothocolle mogte gebragt worden.

===== - 57 -

**1713, den 3 mey** consistorium gehouden. Absentibus Jan Mulder en Broek Geerd.

===== - 58 -

**1713, July den 5.** consistorium gehouden. Absentibus pastor Huber en Noorbekke.

Alsoo op den 28 juny laestleden zijn hooggestrengte excellentie neffens de andere heeren van den overkerkenraad alhier zijn tesaemen met dese kerkenraad vergaederd om te suppleren de vacante schoolmeester- en organistendienst, so is daertoe beroepen geworden met gemeyne bewillinge Jannes Swijchhuis van Nordhoorn. Hebbende de respective overkerkenraad goedgevonden over de tractementen te disponeren als volgt

|            |                |
|------------|----------------|
| Swijchhuis | 30 mudde rogge |
| Vreede     | 19 mudde rogge |

behalve hetgeene van 't luiden komt en de twee stukjes land. Echter met dese restrictie dat deselve sal gehouden zijn aen de weduwe Schraeders voor de tijd van ses agtereenvolgende jaeren uit te keren jaarlijks 5 mudde rogge.

===== - 59 -

Ook is op deselve tijd van de respective overkerkenraad goedgevonden de twaelf mudde rogge, tusschen de predicanen van Ulsen en die bouren van Wilsomb questieus, te verdelen half aen de predicanen tot Wilsomb en de andere ses mudde rogge elk voor de gerechte halfscheyd aen de predicanen alhier.

De kerkmeester geordonneerd te besorgen dat een goede Bentheimer steenen deele in de oudste pastorie worde gelegd.

===== - 60 -

**Anno 1713, 2 Augusti** ordinare consistorie gehouden. Waren absent onser rigter Soury, Jongering, Oostergetelo.

En besloote dat er een extract uyt het prothocol van den overkerkenraad soude ligten, ten einder de saken tuschen ons en de Wilsumer aangaende de twaelf mudde roggen eens finael mogen afgedaen worden.

Mijn collega dominee Hubert verlangde een nieuwe kamer voor aan syn huys. De ouderlingen beswaerden dat toe te stemmen, maer verlangden dat de boerschulten mogten beroepen en daer over verstaen worden.

**1713, 6. September** ordinare consistorie gehouden. Waren absent mijnheer Soury, dominee Hubert, Brook Geerd, Laman, Jongering, Norbeck. Is niet sonderlings voorgevallen, als dat vastgesteld is dat de vloer tot de deele in de Weeme aankomende dienstdag soude gehaelt worden.

=====

- 61 -

**1713, 4. October** consistorie gehouden. Waren afwesig mijnheer Soury, Herman ten Bossche, Jan Mulder, Broek Geerd, Mulderman.  
Is vastgesteld en geordineert dat Jan Voet soude na het gerigte bij de Vennebrugge gaen en Berend Janzen aankondigen dat hij in het toekomende met zijn familie had ten nagtmael.

**1713, den 1 November** consistorie gehouden. Absentibus heer Lippinkhoff, Herm ten Busche.

**1713, 6 December** ordinare consistorie gehouden. Waren afwesende onse rigter, Laman en Herman Bossche.  
Vorders soo bennen, aen plaets van Berend Bode en Derk Mulder welke afgaende diakenen waren, weer aangesteld en ingesegent Lucas Bode en Berend Cramer.

=====

## 1714

**Den 7 February 1714** consistorium gehouden. Absentibus Jan Mulder senior.

De koster Vreden word geordonneerd, dat sowel op de heylige als andere daegen sal besorgen dat des morgens en avonds geluid word, sullende bij manquement vandien voor jeder reys versuim een half schepel rogge aen den armen geven.

Dewijl op klagen van het carspel is goedgevonden dat de stoelen uit de kerke soudon worden geremoveerd en desselfs plaetse met banken met leuninghen worden gesuppleerd, opdat aldaer elk een vaste stede tegen betaeling van 1 gulden jaerlijks ten profijte van de kerke soude kunnen bekomen, so word de kerkmeester geordonneerd hetselve werkstellig te maeken, soals ook te genoeg van de heeren predicanen een bank nae derselver welgevallen voor derselver vrouwen.

Item nemen de carspellieden aen so veel elsen te brengen als tot een stekett en tuin aen de oudste en jongste pastorijengaerden nodig zijn, ordonnerende de kerkmeester daertegen te besorgen een behoorlijke hegge, sullende het maeken van de tuin<sup>12</sup> aen de timmerlieden bestedet worden.

=====

..... Alsoo gerefereerd word dat Nijhoff te Hardinge het wekegeld van de armen wel heeft laeten staen tot afbetaeling van sodane termijn als deselve op Jacobi te betalen schuldig was, dog om armoede 't selve onmogelijk kan missen, so word de armenontfanger gelast hetselve weder als voorheen uitvolgen te laeten.

Bekke Jan te Wilsumb heeft sig het wekegeld bij provisie bedankt.

---

<sup>12</sup> In tegenstelling tot het huidige Nederlandse taalgebruik betekend hier “tuni” een omheining (vgl. het Duitse “Zaun”).



**Den 2 Meert 1714** consistorium gehouden. Absentibus alle carspelouderlingen en Jan Mulder.

Erschenen Jan Broekman van Breklenkamp, en heeft aen den armen getransporteerd en geschonken een obligatie van seventien culvia [?] daelders, den daelder tot 30 stuvers, met twee jaer verlopene interesse en twee gulden van ouds. Welke schult Hermen Spoolt, selfs present, alsoo heeft aengenomen.

**Den 2 Majus** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury en van het karspel Jungerink van Hilten.

Alsoo den ontfanger van de armen geklaagt hadde dat hij de renten en pagten niet konte van sommige delagtig worden. En is geresolveert, dat Jan Voet soowel sijn gelt sal trekken van de huirluiden wonende te Ulsen, als buiten woonende op het karspel.

=====

**Juny 1714, den 6** ordinaris consistorium gehouden. Absentibus Jan Mulder en Norbekke.

Erschenen de huisvoogd Jan Daelhoff en Berend Craemer, klaegende dat de huisvrouw van Berend Bode senior hadde geweld gepleegd aen haer van ouds gepossideerd kerkplaetse, versoeckende dat deselve daerover nae behoren moge worden gecorrigeerd en vorder geinhibeerd diergelijks weder te attenteren. Waerop gelesen het ingediende van Berend Bode, negerende sijn huisvrouw sulks te hebben onderstaen, so is goedgevonden den saeke te stellen tot naeder bewijs in surcheance.

En alsoo verscheyden klagte sijn ingebracht dat gemelte gestoelte niet soude wesen gefundeerd, veel min sig possessores daertoe berechtigd, so word deselve hier nevens opgelecht tegen de eerste ordinarius kerkenraed schrifte-

=====

lijk in te brengen sodane documenten ofte convincante bewijsen, waerover dese eerwaarde kerkenraed konde worden van derselver recht overtuigd, sullende bij uitblijven daer vorder nae raede over worden gedisponeerd.

De Scholte van Golicamp heeft geklaegd dat Smitt Berends broer Jan door de vallende siekte sodanig is aengetast dat niet in staet is te konne de kost verdienen. Versoekt derhalve enig bijstuur uit de armekasse.

Waer omtrent is goedgevonden hier nevens de provisoires te autoriseren dese saeke te onderzoeken en daervan nae bevindinge te rapporteren.

Alsoo de bouren in de heerlijkheid Laege gelegen verweygeren tot de reparatie van de pastoryen alhier voortaan te contribueren, niet tegenstaende voorheen altoos hebbe betaeld, so is goedgevonden de heeren pastores te versoecken de moeyte te nemen van de heer syndicus Wiedenbrugge daerover te begroeten en van 't verhandelde te willen rapporteren.

=====

Is goedgevonden Voed Geerd tot onderstand in de betaeling van meesterloon van sijn afgestorven soon toe te leggen 6 rijxdaelders, half uit de armen- en halff uit de kerkemiddelen.

**1714 July den 4** ordinaris consistorium gehouden. Absentibus Mullerman en Norbekke.

Is overgegeven door de huisvoogd Jan Daelhoff tot naekominge en ingevolge vorige genomene resolutie sekere prothocollandum, beginnende: 'Erschijnen de huisvoogd Daelhoff en Berend Craemer etc.', hierbij in originali annex<sup>13</sup>. Waerop gedelibereerd sijnde, is goedgevonden van de inhoud de medeleden te informeren, met versoeck van elk aen haere bourschappen daervan communicatie te geven, teneynde mogten resolutie inbrengen off genegen waeren dat daerover bij forme van rechte decisie bij den hoogerwaarde overkerkenraed door dit consistorium soude worde bevorderd.

=====

Ingevolge vorige resolutie, waerbij de heeren predicanten waeren versocht de heer syndicus Wiedenbrugge te begroeten over 't pointe van betaeling van de bouren in de heerlijkheyd Laege tot dese kerke, hebben gemelte heeren gerapporteerd dat de heer syndicus boven beaamd hadde geandwoord dat die bouren moesten betaelen soals altoos voorheen hadden gedaen, jedog dat vooraf versochte visie van de kerkenrekening, alsoo deselve dit jaer wat hoger als ordinaris hadde belopen.

=====

**1714 Augustus den 5** consistorium gehouden. Absentibus Jungerink, de Scholte van Golicamp, Hosmole en Laeman.

Is goedgevonden de kerkmeester te autoriseeren om Brinks land voor drie schepel rogge jaerlijks aen Gorte Berend te Getelo te verhuren, mits deselve voor 't landgeld sorgt, in cas bevonden word dat op dat stuk lands gelegd is.

Ter requisitie van Nyemeyer te Geteloo, versoeckend in de huure van Meyers oude braeke op die voet te mogen blijven gecontinueerd als tot nu toe heeft gehad, is goedgevonden sulks hem te accorderen, mits de huurlieden aen de kerkenraed en diakonij aengeven om daer mede te accorderen.

=====

**Den 15 [augustus]** extraordinaire bij malkanderen geweest en wegens de Nyemeyers olde braek volgende huurcedul opgerecht:

*Bekennen wij ondergeschreven verhuurt te hebben sulks doende bij dese de Nyemeyers olde braek, in Getelo gelegen en bestaende in vijff stukken lands, aen Arend Dierink, Camer Hermen, Jan Esken, Hermen Hollink en Gorte Berend, elk een stuk, jaerlijks voor drie gulden en agt stuvers op Martini aen handen van de tijdljke armenontfanger te betalen, aenvankelijk met Martini 1714 en eyndigende met Martini 1720. Belovende Arend Dierink, welke ten desen eynde als volmachtiger voor de anderen, eene voor al en alle voor een sig voor de huurpenningen executabel verklaerden, het land nae expiratie van de huurjaeren half in rogge- en half in weytestoppelen te laeten leggen.*

---

<sup>13</sup> Genoemd stuk is niet (meer) in het protokolboek aanwezig.

*En alsoo Hermen Hollink en Gorte Berend weder sijn gesuccedeerd in plaets van Bekman en Haegen, welke in plaets van half roggestoppelen haer stukken geheel in weytestoppelen hebben laeten leggen, sal haer sulks door de vorige huurders, elk soals nae consume gebruikelijk, met 15« stuver worden vergoed.  
Ulsen, dag als boven.*

*De huurcedel was geteykend door de presente heeren richter, pastores en ouderlingen.*

*Pro memoria: De bouren hebben daerenboven aengenomen voor de Nye Meyer elk met een voer turf te haelen een dienst te doen.*

=====

**September den 5** consistorium gehouden. Absentibus Broek Geerd en Oostergetelo.

Op wedersijds ingeven van Jan ten Bussche en Lucas Bode aengaende de plaets in de kerke van derselver vrouwen, is met goedvinden van de gesaeme kerkenraeden recht erkend dat het daereerst gegeven op het request van Jan ten Bussche sub dato den 12 augustus 1714 behoord te worden ge $\text{e}$ nh $\text{e}$ reerd, sulks doende bij dese, ten waere Jan ten Bussche kontrarie konde bewijse, waertoe hem de alleruiterste termijn van 4 weken word gepresigeerd.

**1714 den 3 October** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury en Broek Geert.

Doordien dat de opperker[ken]raet den 1. te Nienhuis sou sitten, soo is gedelibereert en goedgevonden dat de heer pastor Lippinkhoff de beswaernissen ten opzigte van de pastores en armen- en kerkengoederen alhier soudén worden voorgedraegen.

=====

**November den 7, 1714** consistorium gehouden. Absentibus Broek Geerd.

**December den 5 December 1714.**

## 1715

**February den 6. 1715** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, Hulsmoele en Jungering.

Terwijl Norbekke voorbragte dat Derk Wiverink van wegens een seker toeval was nootlijdende, soo is hem toegestaen twee rijxdaelders, welke de kerkmeester en de ontfanger van den arme worden gelast uit te stellen, te weten elk een.

Omdat Wilsummer mijn collega weigeren 6 schepel rogge te betalen, soo is de kerkenmeester nevents Ostergeteler en Norbekke versogt om de heer Soury te versoeken om de possessie te maintaineren.

=====

**February 1715, den 10** extraordinaris consistorium gehouden. Absentibus Jan Muller en Jungerink te Hilten.

En is nae voorgaende protest van de heer richter, dat de armegoederen niet in de kerkenraad soals behoorde maer in de herdeberge tot laste van de armekasse werde geadministreerd, dese swaerigheyd door de heer pastor Lippinkhoff als preses aengenomen te remediren. Sullende ten dien eynde de tijdljk provisosores mede in consistorium worden geadmitteerd en haer stemme aengaende de arme-saeken gelaeten worden, dog niet verder.

Vorders goedgevonden Hermen ten Bussche nog voor de tijd van twee jaeren tot kerkmeester te continueren.

=====

Ook heeft de heer richter aengaende de ses schepel rogge van Wilsumb gerelateerd dat hij vanwegen de overkerkenraad waere versogd voor te stellen om de heeren predicanen off niet soudon willen wesen gecontenteerd dat deselve tusschen haer eerwaarden en de predicant van Wilsumb wierden verdeeld, elk met twee schepel. Waerop sijn hoogedele versogte dat de heeren pastores haer vooraff beliefden te verklaeren.

Op het versoeck van Nijhoff van Hardinge geresolveerd dat deselve tot lossinge van sijn **koe** van Helmich Lambers op 't carspel een omgang soude worden geaccordeerd.

De kerkmeester heeft gerelateerd dat de Snijder van Haftencamp dertig gulden capitael met de interesse hadde afgelost en betaeld, welke voorheen hadde opgenomen.

=====

Eyndelijk, op nadere instantie van de huisluiden, de kerkmeester gelastet aengaende de kussens en sittplaetsen in de kerke voorige resolutie naukeurig in agt te nemen en op de eerste kerkenraad een register in te brengen van diegene die plaetsen hebben begeerd, om deselve op de naeste rekening in te brengen.

=====

**February den 17. 1715.**

Op het versoeck van Leuftink van Hilten, klaegende dat van armoede niet konnende bestaen en vervolgens genoodsaekt was uit de armemiddelen eenig broodkoorn ter leen te versoecken, is goedgevonden, dewijl deselve nog sijn volle erve besatt, hem sulks af te slaen en te verwijzen nae sijn goedheer ofte de bourschulden om hem credite te maeken.

Warrinkman te Itterbekke heeft, alsoo desselfs huis en schuure was nedergewaeyd en sijn vrouw op 't uiterste swanger, ook sonder enig voorraad van koorn ofte andersints was genoodsaekt sijn kost bij de buuren te soeke, ondersteuninge uit de armemiddelen versogt. Waerop goedgevonden, alsoo de armekasse niet in staet was, de heer richter te versoecken hem aen het carspel te willen recommenderen. Welke ook sulks heeft aengenomen.

=====

**Den 6 Marti** ordinare consistorium. Absentibus de heer Soury, Broek Geert, Jungerink te Hilten.

**Den 1 May** consistorium gehouden. Absentibus

De heeren predicanen verklaerd hebbende dat niet soudē vredig wesen met het project van verdelinge van de questieuse ses schepel rogge met die van Wilsumb, door de heer richter alhier sub dato den 10 February 1715 ten prothocol gebracht. En verder geconsteerd dat het dorp en carspel moge intervenioren, teneynde bij middel van rechte in het beuren van dese ses schepel rogge moge blijven gemainteneerd. Is goedgevonden de ouderlingen te recommenderen, dat elk in

=====

sijne gemeynte hier van de nodige kennisse moge geven en desselfs resolutie inbrengen.

Is goedgevonden dertig gulden, so van de Snijder van Haeftencamp sijn afgelost, weder te beleggen tegen behoorlijke interesse bij Derk Jansen Muller.

Bovenstaande alinea is doorgehaald en er is bijgeschreven:

'1727 den 3 September is dese schuldigheid afbetaelt door Gerrid Bode'.

Geert Engberts is toegelecht voor het bewaken van 't pastorijenhuis, als de materialen daer gebracht waeren tot de reparatie, 25 stuvers.

=====

..... Absentibus pastor Lippinkhoff en br. Crull.

**3 Juli** consistorie gehouden. Waren absent onse rigter en pastor Hubert, Ostergetelo.

De 30 gulden, die bij den kerkmeester berustende waren en een wijle tijds niet heeft kunnen beleggen, sijn in de voorleden maent, namelijk den 24 Juni, belegt aan Derk Mulder.

Is van de nodige reparatie van den kelder in de Weeme gehandelt. Resolueerden de aanwezende ouderlingen met de boerschulten te spreken of men sig tot de ankopen van een collecte bedienen, dan of men het op sijn eigen beurs soude doen.

Meteen op het voorstel sub dato 1715 den 1 May overgenomen de sake van de ses schepel roggen te maintineren.

**Den 7 Augusti** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, br. Krull, Mulderman.

Nadat mijn collega Lippinkhoff de ouderlingen op sijn voorstel voorleden consistorie gedaen vanwegens de kelder hadde gevraegt, soo is haeren goetvinden geweest om de kelder te repareren en diesthalve [?] de kerkmeester om .....

=====

Als ook is goetgevonden dat de kerkemeester soo veel planken sou kopen als er nodig sijn om op den balken te leggen van den nieuw pastorie.

Aen de Humbische te Hilten is toegestaen dat sij om het koorn - ad 2 mudde aen haer geleent - te betalen, het koorn van het land sou laeten vaeren in een nabuירige schuire om het stroo daarvan te genieten, of in haer eigen huis soo sij borge sal ondertussen stellen.

**Den 4 September** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, Broek Geert en Mulderman, Oostergeteler, Norbekke.

**Den 2 October** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, Broek Geert.

**Den 6 November** consistorium gehouden. Absentibus den Heer Soury, Norbekke.

De oude Meisensche van Getelo is toegestaan 5 gulden tot hun onderhoud, omdat Oostergetelo aantoonde dat haer noot het in het bijzonder ten desen tijde vereiste.

=====

**Den 4 December** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury. Alsoo Martien Buskes bij legaet 500 caroli guldens Hollands geld aen dese diaconie heeft gemaakt, soo is dese brief van bekendmakinge hier gelesen en vooreerst geordineert om deselve te laeten hier komen, om die op de bequaamste wijze te beleggen.

=====

## 1716

**February den 5** consistorium gehouden.

En sijn tot diakonen, in plaets van Jan ten Bosche en Berend Alberts, weder aangesteld Hendrik van Geest en Gerryt Geerlichs.

De Scholte van Haeftencamp is uit de carspelmiddelen toegelegd 6 rijxdaelder, welke de kerkmeester op het aenstaende jaer kan verrekenen.

**1716, Meert den 4** consistorium gehouden. Absentibus pastor Lippinkhoff.

Op het request, overgegeven bij de schoolmeester Swijchhuis, is geresolveerd dat deselve sig behoort te gedragen conform vorige resolutie, aengaende de stukken lands tot de schole of custerie gehorig voorheen genomen. Ofte in cas konde aentonen dat nog enige emolumenten voorhanden waere, waerover nog niet was gedisponeerd, sig daerover behoorde in der minnen te verstaen ofte vorder alhier sig aengeven.

=====

**Den 6 Maj 1716** consistorium gehouden. Absente de heer Soury.

Johan Voet heeft gerapporteerd dat hij om het gelt van de banken in te vorderen, sijnde omgesonden, dat hij van alle was geantwoort dat sij niet meer als een gulden voor de tijden haeres levens wilden geven.

Aen de oude Boerrigters is uit consideratie de helfte van de oude restanten quitgescholden.

**1716, 1. Juli** consistorie gehouden.

En besloten als hier de gecommiteerde van Overijssel komen, dat de pastoor met toetrekking van een paer ouderlingen sullen bij deselve gaen en haer de sake van de kerk recommenderen, teneinde het kerkenland van de belasting ontheft worde.

=====

**Den 5 augusti 1716** consistorium gehouden. Absentibus Laeman van Halle. De heer raed en richter heeft gerapporteerd dat op het request van de-  
sen eerwaerde kerkenraed gedaen overleveren ter vergaederinge van den  
hooggestrenghe excellentie en gesaeme heeren landstanden, waerbij  
klaegden dat enige kerke- en armelanden tegen derselver privilegi%on  
waeren gebracht op het landboek, met versoek dat daervan mogte worden  
ontheft, ware geapostilleerd, dat de heere syndicus Wiedenbrugge en  
landsontfanger Gesselaer soudent inquireren off waerlijk de daerbij ge-  
specificeerde landerijen in 't landboek waeren te vinden en inderdaed  
schattinge gaven.

=====

**1716, 2 September** consistorie gehouden. Waren absent onse rigter en  
pastor Huibert neffens Mulderman, Ostergetelo, Norbeke.  
Is goedgevonden dat de kerkmeester, Schulte van Golekamp en Jongering  
den heer Wydenbrugge en heer van Gessler soudent gaen begroeten en  
aanmoedigen dat se hare commissie aangaende het kerkenland, dat met  
landgelt beswaert is, mogten afdoen opdat de kerk van dit beswaer mag  
ontheft worden.  
Den restand van scholegelt van de meester tot Lage ingebracht ad 1  
gulden 4 stuvers. Werd den ontfanger der armen ordeneert om dat aan hem  
goed te doen.

=====

**1716, den 7 October** consistorie gehouden. Absentibus Jan Muller, Broek  
Geerd en Mullerman van Wilsumb.  
De kerkmeester, Schulte van Golicamp en Jungerink hebben ingevolge voor  
gespecificeerde commissie gerapporteerd dat de heer Gesselaer hadde be-  
loofd datselve ten effecte te brengen so haest de heer Wiedenbrugge  
weder soude wesen gereconvallesceerd.  
De kerkmeester heeft gerapporteerd dat Onstede en Stonnebrink het uur-  
werk van Gilhuis hadden gebracht, dog de somp van de heer pastor Lip-  
pinghoff moedwillig laeten liggen. Waerop goedgevonden de kerkmeester  
te ordonneren dat deselve het eygenste span sal aenseggen binnen 4 dae-  
gen de somp hier te leveren, offte dat anders een span op kosten van  
gemelte bouren sal huuren en deselve afhaelen.

=====

..... den. Absentibus de heer Soury en de Wilsummer ouderlingen en  
Norbekken.

*Het consistorie te Ulsen, vanwege het classis daertoe geordineert om  
ingevolge het versoek van de gemeente te Veldhuysen met haer advys in  
te komen, hebben de aanwezende leden geoordeelt dat in 't beroepen van  
een predikant etc. de meerderheit van stemmen, volgens overgenomen con-  
stitutie, altijd behoort over te halen, hetzij dese meerderheit uyt  
een, of uyt de leden van beide collegies worde opgemaekt.*

*Gegeven in onse kerkelijke vergadering den 18 November 1716.*

**Den 2 December** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury en Jungering van Hilten.

Alsoo Harm Zweighuisen ons aengetoont hadde, dat Jan ten Bossche sijn soon avontschool houde tegen ons alreets gedaen verbodt, soo hebben wij als nogmaels geresolveerd om voornoemde Jan ten Bossche soon ernstig te vermelden en te gebieden om sich van avontschool te onthouden, ten dien einde wij niet genootsaakt wierden om strenger middelen en een magt voor het nadeliger te gebruiken.

=====

## 1717

.....

**Den 17 January** consistorium gehouden. Absentibus Broek Geerd, Hulsmole en de Konnink.

Is goedgevonden dat, also in de armerekeninge van Berend Dercksen sig bevind een capitaal belegd te sijn aen Egbert de Swede van 10 gulden en sulks is geschied buiten kennisse van de kerkenraed, geordonneerd sulks als sijn particuliere schult weder te borde te brengen aen de tegenwoordige ontfanger.

Vorder is goedgevonden dat voortaan de armelanderijen tegelijk met de kerkenlanderijen aen de meest biedende sullen worden verpacht.

De heer Lippinkhoff heeft geproponeerd off niet nodig waere dat van de vacature van de costersdienst kennisse wierde gegeven aen de overkerkenraed. Waerop is goedgevonden sulks tot de wederkomste van sijn hooggestrenge exellentie de heer Grave van Rechteren uit Holland.

Op het request van Jan Roesink uit olde Spalink, versoeckende dat tot sijn soons meesterloon iets uit de arme- en kerkengoederen mogte worden toegelecht, is geordonneerd 3 rijxdaelder uit de armemiddelen en 3 rijxdaelder uit de kerkenmiddelen te betaelen.

=====

De kerkmeester Herm ten Bossche word voor twee jaer gecontinueerd.

**Den 3 Februari 1717** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, Schulte van Golenkamp, Laman, Jungering.

=====

**Den 14 Meert** consistorium gehouden.

En heeft de heer Hubert voorgeslaegen om sijn deure te verleggen en een gangjen langs de kamer te maeken. Waerop goedgevonden de kerkmeester te ordonneren om op de meeste menage te overleggen hoe dit best te maeken en daarvan te rapporteren.

**Den 2 maj** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, de heer Lippinkhoff en burg. Krull.

**Den 27** consistorium gehouden. Absentibus de heer raet en rigter Soury, borgemeester Muller.

Is geresolveerd dat de kerkemeester ten Bossche en borgemeester Muller nogmaels gelieven te gaen nae de heer Gesselaer om hem te begroeten vanwege de betwiste kerk- en armelanderijen.



Humbert van Hilten wort toegestaen een mudde rogge, met conditie dat hij sijn **koe** tot een onderpand stelle.

Alsoo de kostersplaets is vacant geworden door doot van Vrede saliger, soo is gedelibereerd om des plaetse vervulling.

**Den 9. Augusti** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury.

=====

**Den 1 September 1717** consistorium gehouden. Absentibus pastor Huber en Mullerman.

Alsoo het leydak noodsaekelijke reparatie vereyst, so word de kerkmeester gelastet bij het nieuw dak aen op het aenkomende voorjaer voortaan te doen maeken so weynig als te meesten oorbaer van de kerke immers mogelijk en daertoe bij dese herfsttijd de nodige materialien te besorgen.

**Den 6 October 1717** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury en Mulderman.

**Den 3 November 1717** consistorium gehouden. Absentibus Broek Geerd.

**Den 1 December** consistorium gehouden. Absentibus heer Lippinkhoff en br. Crull.

De heer Huber heeft gerapporteerd dat sijn hooggestrenghe excellentie de heer Graeve van Rechteren 14 daegen voor desselfs overkomste wilde notificatie doen om alles tegen die tijd, so wegen de vacante costerije als vordere questien, veerdig te kunnen hebben.

=====

## 1718

**Den 5 January 1718** consistorium gehouden. Absentibus Hermen ten Bossche en Connink in de Bourhuise.

Is goedgevonden te committeren br. Jan Muller en de Scholte van Golicamp om bij sijn hooggestrenghe excellentie van Rechteren te versoecken dat over onse costerije en schooldienst haest alhier de tesaemenkomste moge worden aengesteldt.

**Den 2 February 1718.** Absentibus de heer Soury en Broek Geert.

1. Aen Smidt Harmen toe Lemke toegestaen twee gulden.
2. Jan Mulder en de Schulte van Golencamp hebben de rapport gedaen van haer commissio. Vermelden dat de heer Graef van Regteren sal besorgen dat het beroep tot den schooldienst sal haest voortgaen.
3. Doordien dat mijn collega al over lang klagtig sijnde geweest dat sijn sollicitatio omtrent de 6 betwiste schepel rogge die den Wilsumber mannen tegens alle regt inhouden, soo is geresolveerd dat die sake aen een doctor soude worden overgebracht om nae regten haer te procederen, om eindelijk eens een einde te hebben van de misselijke en hatelijke sake.
4. Aen jonge Mensink gegeven 30 stuvers.

=====

**Den 2 Marty 1718** consistorium gehouden. Absentibus heer pastor Huber.  
Met Derk Muller, glasemaker, geaccordeerd dat dit jaer de glaesen van de kerke, pastorijen en raedhuis glazen geheel dichte sal leveren, en alsdan jaerlijks voortaan onderhouden voor tien gulden.  
Is goedgevonden de kerkmeester te ordonneren dat tusschen twee de bekwaemste pilaeren aen de noordkante van de kerke een muur sal laeten trekken tot een knokenhuisjen.  
Vorder is de kerkmeester gelastet met een meester-metzelaer het gewelf boven 't coor te visiteren en daarvan de relateren.

=====

**Den 9 Majy 1718** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury en de Wilsumer ouderlingen.

**Den 3 Augustus** consistorie gehouden. Waren absent de heer Soury, dominee Huibert, Brook Geerd, Laman, Jongering.  
Aengaende de kerkenlanderijen met landgelt beswaert is nogmalen besloten om aen te drijven dat het in vrijheit weer kome, hetzij sulks geschiede op den landdaeg of andersins bij degeene die commissie gegeven is.  
Jan ten Bossche, als schoolmeester, is van consistoriewegen orders gegeven dat in absentie van Swijghuis of als deselve geen school houd en hij ondertuschen school houd, alsdan een teeken met de schoolklokke sal geven, opdat de kindere sulks horende kunnen aankomen.

**Den 7 September 1718** consistorium gehouden. Absentibus Norbekke.

**Den 5 October 1718.** Absentibus de heere raet Soury, Oostergetelo.  
Prinsen uit de Borg, sijnde bij ons geweest en aengetoont de drukkende armoede van eenen Jacob die in zijn schuere woont, soo is geresolveerd dat een onser diakonen derwaerts hene gelieve te gaen om 't selve te onderzoeken en rapport daarvan te doen.

=====

**1718, 2 November** ordinare consistorie gehouden. Waren absent de heer rigter Soury, dominee Huibert, Broek Geerd.  
De weduwe Vreden heeft een klagte ingebracht dat se in vijf jaren haer tractement van Hambraak tot niet heeft ontfangen. Begeerde assistentie.  
Consistorie heeft overgenomen den rigter daerin te hulpe te roepen en de sake daerheene te dirigeren dat se tot het hare quam.

**1718, den 7 December.** Consistorium gehouden.  
Goedgevonden dat Hermen ten Bossche en Jan Muller sig bij de heer syndicus Wiedenbrugge sullen adresseren en bij deselve solliciteren dat van Haembraeks erve so veel moge aen de kerke geadjudiceerd en overgedraegen worden, waer uit jaerlijks aen de schooldienst een mudde rogge kan worden voldaan, als mede op wat wijze de agterstand ad vijf ... ses jaer best kan worden bekomen.

=====

## 1719

**Den 9 January 1719** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, Oostergetelo en Jungering.

1. De kerkmeester Harmen ten Bossche wort voor dit jaer gecontinueerd.
2. Brinkman in de Boerhuise is tot ouderling met algemene toestemminge verkoren en sal aenstaende sondagh worden ingeleidt en bevestigd.
3. Aen Schuurman te Itterbekke, hier verschenen met Aeringman en zijn noot aangetoont hebbende, soo is aen hem gegeven 9 rijkdaelders, van welk hij twee kan ontfaenden van de kerkmeester en twee van monsr. Geerlig, tegenwoordige ontfanger van de diakonie.

[Later bij geschreven:]

Hier is voor Schuurman uyt de kerkenmiddelen gedaen 1 ryxdaelder.

**Den 1 February 1719** consistorium gehouden. Absentibus br. Crull en Broek Geert van Wilsumb.

Op het verzoek van Mullerman van Hardinkhousen, om een obligatie ten laste van Cars Warrink te Golicamp ad 80 gulden in betaeling te geven om daer mede zijn schuld af te lossen, is goedgevonden sulks af te slaen.

De Nyemeyer is goedgevonden jaerlijks zijn pacht te difiniren op tien gulden.

=====

**1719, 1. Marty** consistorie gehouden. Waren absent de heer Soury, dominee Huibert.

**1719 den 3 May** consistorium gehouden. Absentibus dominee Huber en Broek Geerd.

Op ingegeven attestatie van de organist Swijghuis van de kerkmeester en coster van Ootmarssen, dat deselve daer het orgel repareerde tot genoegen van de gemeente, verzoekende dat also hem hier ook voortaan sulks mogt worden voor het ordinair daertoe staende tractement geaccordeerd. Waerop is goedgevonden sulks toe te staen, mits de tegenswoordige orgelmaeker Bontrup voor dit jaer daer bij niet worde geprejudiceerd, ten welken eynde de kerkmeester deselve sal hebben te schrijven.

=====

**1719, 7 Juni** consistorie gehouden. Waren absent de heer Soury, Mulderman, Brinkman.

Is geresolveert de kerkelijke beswaernissen bijeen te brengen en op den landdag in consideratie te doen komen om geremidieert te worden. Meteen goedgevonden dat Hombert te Hilten uyt den armenmiddelen soude verstrekt worden een mudde rogge.

**Den 9 Juli 1719** consistorium gehouden. Absent de heer Soury.

Is geresolveerd dat Humbert te Hilten sal gegeven worden twee schepel rogge.

**2 Augustus** consistorie gehouden. Afwesent waren de heer Soury, J. Mol-  
der, Molderman.

**Den 6 September 1719** consistorie gehouden. Absentibus de heer Soury en  
Molderman.

Aen schoolmeester Swyghuisen is toegestaan 't tractement van orgel  
repareren, terwijl Bontrup de orgelmaker sich hier omtrent niet pr'-  
judiceerd heeft gevonden, volgens de getuigenissen hier ingebracht en  
verhoort.

=====

**4 October** consistorie gehouden. Manqueerden mijnheer Soury, Brook  
Geerd, Oostergetelo.

Jan Daelhof en zijn vrouw Henderikjen, die twistig waren geweest en van  
malkanderen afgelopen waren, van consistoriewegen vermaent tot haren  
pligt om weer bijeen te komen en vreedsaem met malkanderen te leven.  
Hetwelk van weerkanten is overgenomen.

Gerrid van Tubberingen voor het consistorie laten citeren wegen zijn  
nalatigheid in het komen tot de taeffel des Heeren, maer is niet gecom-  
pareert.

Jan ten Bossche, als koster en tweede schoolmeester, klagende ingebracht  
dat hij in een boete geslagen van 1 ryxdaelder en boven dat 27 stuver  
onkosten gehad wegens de slagerije, welke hem van Swiefhuisen is toege-  
bragt. Maer aengesien hij in dat stuk na consistoriewet geleefd heeft,  
mits dat hij de schoolklok aantrok om daarmede de kinder in de school  
te roepen, soo heeft het consistorie geoordeelt dat men den heer rigter  
daerover te spreken of hij van die boete niet kan ontheft worden, maer  
dat de kerkmeester bij vermis vanden sulks voor hem betaalen sal.

=====

**Den 2 November 1719** consistorie gehouden. Absentibus de heer Soury,  
mijn collega Lippinghoff.

Aen de Prins in de Borg gegeven een mudde rogge.

**Den 6 December** consistorie gehouden.

Is op attestatie van de pastoor van Lage en zijn recommendatie geordi-  
neert dat men Geese Grijps aldaer soude mededeelen uyt de armenmiddelen  
1 ryxdaelder.

**Den 31 December 1719** consistorie gehouden.

Sijn tot diakenen, in plaets van br. van Geest en Gerryt Geerlichs, weer  
voorgesteldt Jan Crul en Hendrik Ravekens.

En is voor twee jaeren tot kerkmeester, in plaets van Hermen ten  
Bosche, aangesteldt br. Joost Crull.

=====

## 1720

**Den 7 February 1720** consistorium gehouden.

De heer pastor Huber heeft voorgeslaegen dat, doordien den 14 Meert 1717 van het consistorium was geconsenteerd eenige reparatie aen desselfs huis te doen en volgens de doenmaels gedaene propositie hetselve wat veel soude bedragen, off niet de eerwaerde kerkenraed konde goedvinden in plaets vanden desselfs waskamer wat uit te setten en tot een keuken te maeken, willende de onkosten daertoe een jaer sonder interesse aen de gemeynte voorschieten. Hetwelk de kerkenraed heeft geacordeerd en de kerkmeester op het menageuste te effectueren hiermede aenbevolen.

**Den 7 April 1720** in extraordinario consistorio is op het request van de organist Swijchhuis, klaegende dat de schoolmeester Jan ten Bosche enige schoollanderijen, sonder enige ordre daertoe te hebben, onderhield. Welke daerover gehoord sijnde, verklaerde dat een stuk lands op 't Campschott, waerover nog niet gedisponeerd was, alsmede een uitgang uit Lotts huis ad 7 ... 8 en dertig stuvers jaerlijks, voorhanden. So is goedgevonden en verstaen dat de organist Swijchhuis sal genieten het stuk lands op het Campschott

=====

en de schoolmeester ten Bussche de jaerlijkse canon ad 7 ... agt en dertig stuvers, waernae deselve sig stiptelijk sullen gedraegen.

**Den 1 May 1720** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury en Jungerink van Hilten.

Op aentooninge van den armen toestand van Epman te Lemke hebben de aenwesende leden van 't consistorie eenparig geresolveert, dat de kerkmeester 10 rijksdaelder hem sal geven uit enige kerkmiddelen, om een **koe** vooreerst wederom te kunnen betaelen.

**Den 5 Juny 1720** consistorie gehouden. Absentibus de heer Soury en Broek Geert.

Doordien dat Alfman van Halle door siekte onder 't vee verscheidene van zijn beesten hadde verloren en aen ons zijn armoede alvorens was door getuigen bekend gemaakt, soo hebben den aenwesende leden geresolveert om twintig guldens aen hem te geven.

=====

**Den 3 Juli 1720** consistorium gehouden. Absentibus de heer Soury, Getelo.

Op het verhoog van de grote armoede van Berend Wolterink, door Laman voorgesteld, is hem gegeven vijf guldens, te weten 2 gulden 10 stuver van de diakonie en de andere half van de kerkmeester en ontfanger.

**Den 7 Augusti 1720** consistorium gehouden. Absente pastore Lippinkhoff.

**1720, 4 September** consistorie gehouden. Waren de meeste absent en is niets sonderings voorgevallen.

**2 October** consistorie gehouden.

Is in consistorie toegestaan dat Hemken huurman de kiste van zijn saliger moeder, die anders den armen toequam, mag in erffenisse houden uyt consideratie van zijn slegtigheid.

=====

**6 November** ordinare consistorie gehouden. Waren absent de heer Soury, pastor Huibert en Oostergetelo.

Is op het ingeven van den koster Jan ten Bossche aengaende de 5 mudde roggen, welke een wijle tijds van den kosterdienst zijn gesepareert geweest tot onderstand van de weduwe Schrader, terwijl nu den termijn van jaren welke daertoe gestelt was verlopen is, van den koster weer mag aangekleeft worden, volgens de dispositie daerover gemaekt 1713 den 5 July. Is het gemeine gevoelen geweest van alle presente leden des consistory.

**Den 4 December** weer consistory gehouden. Waren absent de heer Soury. Twee uyt het consistorie gecommiteerd, namelijk Herm ten Bossche en Jan Mulder, om sig bij de weduwe Meyering te informeren of aan de kerk een capitaaltien is schuldig geweest, hetwelk Berend Boden of ymant mogte ontfangen hebben, terwijl soo yts uyt B. Boden rekening schijnt te blijken.

## 1721

**5 February** consistorie gehouden. Absent waren de heer Soury, Jan Molder, Molderman, Oostergetelo.

=====

..... absentibus.

Elsmans huurman is toegestaan tot geneeskosten voor zijn kint 5 ryxdaelders, half uit 't carspel half uit de armemiddelen.

En is dienaer geoligeerd Jan ten Toorn, Rengelman 10 gulden 't carspel, het overige uit de armen tot een **koe**.

**May den 7** consistorium gehouden.

De heer pastor Lippinkhoff heeft voorgedraegen hoe zijn eerwaerde alnog resteerde vijftig gulden van 't carspel. Versogte dat hetselve de betaeling mogte besorgen. Waerop de ouderlingen de heer richter versogd, also die penningen ten tijde van dat Berend Bode kerkmeester was aen hem reets waeren betaeld, denselven aen te houden dat die de heer pastor Lippinkhoff moge bevredigen. 't Welk also van de heer richter aengenomen.

Custos ten Bussche produceerd request onder apointment aen zijn excellentie de heer Graeve van Rechteren de dato den 29 April 1721, waerbij aen desen consistorio wierde gerecommendeerd de amicabele compositie. Welke daerop heeft voorgeslaegen, dat de staende tractementen en onkosten half en half souden worden verdeeld, en de coster zijn luidegeld apart jaerlijks onder korting van nodige kosten mede egaal soude verrekenen. 't Welk de coster ten Bosche heeft aengenomen. Meester Swijchuis versogte tijd om sig te beraden.

=====

.....

De kerkmeester geordonneerd aen de Scholte te Haeftencamp, also zijn vee alle gestorven, te tellen 25 guldens. Item aen Jan Eppink, also zijn vrouw blinde geworden en veel kosten daertoe aanwenden moest, ook 25 guldens. Item aen de vrouw in olde Nijhous 1 ryxdaelder.

**2 July** ordinare consistorie gehouden.

Is van den orgnist voorgedragen dat hem, door het sware schoer onlangs gevallen, de puysters bedorven waren. En is goedgevonden dat de reparatie soude ten eersten besorgt worden.

**6 Augustus.** Consistorie gehouden.

Besloten dat men de kerkenrekeningen soude nasien om uyt te vinden de 47 stuvers rente die de kerke vermist en op den naam van Berend Bode waren te boeke gebracht.

**1 October** consistorie gehouden. Niets bijsonders voorgevallen.

**Den 5 November** is consistorie gehouden. Absentibus Jan Mulder, Mulderman te Wilsumb.

Alsoo op **den 4 December 1720** de kerkmeester Harmen ten Bossche en de ouderling Jan Mulder waren gecommitteert om te onderzoeken waer 't capitael ad 40 gulden vermist was aengelegt, soo rapportteert kerkmeester H. ten Bossche dat de Schulte van de Boerhuise heeft gesegt, dat de weduwe Meyering 't selve hadde ontfangen. En worde hiernevens de kerkmeester Krul gecommitteert om sig dienaengaende nader te informeeren en verslag vandien aen ons te doen.

Jan ten Bosch, de koster, zijn request met het appointement van zijn hooggestrenge excellentie is gelesen en terwijl meester Swijghusen hier praesent was, zijn de deliberatiën daerover verschoven.

=====

**3 December** consistorie gehouden.

Aen plaets van de afgetredene diakonen Geerd Raafkes en Henderik Breman aangesteld Jan ten Bossche en Herman Bode.

## 1722

**4 February** consistorie gehouden.

Den 6 Marti extraordinaere consistorium gehouden.

Doordien op den eersten woensdag in de maendt ons consistorium worde gehouden, soo is goedgevonden dat onse vergaderinge telkens op den eerste vriedag in de maendt, wanneer onse passietexten gedaen worden, sal gehouden worden.

=====

.....

# **Den 15 February 1722.**

De kerkraed alhier in ervaring gekomen dat er over de 5 mudde roggen, nadat de weduwe Schraders gedurende den tijd van ses jaren haer gebruyk daarvan gemaekt had, een geschil ontstaen was tusschen den schoolmeester Hermannus Swyghuysen en custos Jan ten Bossche, als willende de eene voor de andere sig die appropriëren, wendende beide voor dat dese donatie ten behoeve van vrouw Schraders geschiet een afgang ware geweest van haer tractement. So heeft bovengemelde kerkraed, willende volgens haer beroep dit geschil wegnemen en beslissen, dese sake gedecideert gevonden in haer kerkelijke prothocol sub dato den 5 July 1713. Want als na dode van Stokman over de 16 mudde roggen schooltractement en over de 33 mudde dienstkoorn, voorheen kosterstractement, tesamen 49 mudde, ten profijte van beide diensten soude gedisponeert worden, heeft men naer een rijp overleg goedgevonden en vastgesteld dat de egalisatie soo moeste geschieden, dat elk soo verre dit kon toereiken sijn bestaen daarvan hebben kon, en soo de gemeente van jaerlijksche onderstant-gelden mogte ontheft worden. Daerop is dan aan den tijdelijken schoolmeester toegelegt: 30, aan den koster behalven hetgeen van het verluuden der doden komt: 19 mudde rogge. Dog onder dese expresse reservatie, dat de custos Vreden van sijn tractement jaarlijks sou hebben uyt te keeren 5 mudde rogge aen de weduwe Schraders, en dat gedurende den tijd van 6 jaren. En dat sulks volgens ordinantie geschiet is, blijkt uyt een aantekening van saliger Vreden, onder sijn eigen hand nagelaten, als waerin hij toont dat hij dese 5 mudde uyt sijn tractement de Schradersche heeft aangewesen. Terwijl in dese verdeeling ten overstaen van beide collegies, opper- en nederconsistorie geordineert en eens vooral is vastgesteld, soo oordeelt alsnog onsen kerkraed dat dese verdeeling ten allen tijden moet stand grijpen. En inh'reert volgens dien haer eerste sentiment daerover geextradeert 1720 den 6 November, dat namelijk de 5 mudde rogge, nu los zijnde, moesten weerkeeren ter plaets daer se vandaan gekomen waren, namelijk tot de kosterije. Hoewel nu magister Swijghuysen sijn toegelegte contingent, sonder eenige afgang genoten hebbende, had konnen tevreden wesen, soo is 't egter dat hij aan plaets van dit nog meint bediept te wesen. Alhoewel nu den kerkraed dit onverwagt voorquam, heeft sig deselve evenwel niet ongenegen getoont om de klagende partye te horen en soo veel mogelijk tegemoete te treden. En soo quam deselve geen beter expedient voor als dat men daertoe moeste gebruiken het tractementie, dat er nog bevonden wierd boven 't geen dat in de voorgaende verdeling gekomen is

=====

..... tesamen getrokken ad 49 mudde rogge en bevind sig als volgt  
 het land in den Gerstgaerden  
 het land op den Lemker esch  
 het stukjen op het Kampschot  
 hetgeen komt uyt den omgang in de Boerhuysen  
 den uytgang uyt Loths huys  
 nog 1 schepel rogge Hendrik Jacobs 2 spint  
                     Jan Crines 2 spint  
 doopstuyvers  
 en eindelijk 't geen van het publiceren komt.



Dit geschiet zijnde, bennen de strijdende partijen ten overstaen en door toedoen van predicanten en ouderlingen op dese wijze gecomponeert en bevredigt, dat de koster ten Bossche dit geheele tractementien meester Swijghuysen alleen sal laten heffen. Dog egter onder dese expresse reservatie, dat hij - Swijghuysen of schoolmeester - in der tijd aan den tijdelijken koster jaerlijks daarvan sal moeten uytkeeren 9 gld. 10, segge negen gulden tien stuyver. Partijen van weerkanten hiermede tevreden zijnde, is de twist gecasseert en de sake op dese wijze compleet afgedaen.

Bovengemelde schoolmeester en koster hebben naderhand een ander overleg gemaekt en sig begeerig getoont dat in het voorgaende regulament eenige verandering mogte geschieden. En dese, dat namelijk Swijghuys van de 5 mudde rogge, soo vrouw Schraders een wijle tijds gehad heeft, mogte worden toegelegt 3 mudde neffens het stukien land in de gerstgaerden. En dat ten Bossche de overige 2 mudde roggen soude na sig nemen, neffens alle de canons en het overige land. Sulks aan het consistorie alhier geremonstreert hebbende, om haer goedvonden daerover in te nemen, soo heeft sig hetselve desen voorslag wel laten gevallen. En bennen daarop aan Swijghuys toegelegt van Brugman 2 mudde, Jan Masselman 2 schepel, van Hambraak 2 schepel: tesaemen 3 mudde.

Meteen heeft het consistorie overgenomen, volgens het accoort met Jan ten Bossche daerover gehouden, de weduwe Vreden gedurende haer leeftijd te willen maintineeren bij de 5 mudde roggen, welke haer uyt het schooltractement sullen geworden. En daertoe geordineert de rogge van Hinkenhuis, Borring, de kerk alhier, Hulsm"lle, Harstm"lle, elk 1 mud, tesaemen 5 mudde roggen.

=====

**Den 6 May** consistorie gehouden. En waren absent Oostergetelo, Broek Geert.

**Den 3 Juny** consistorie gehouden.  
Aen een verbrant man uyt het Lingese toegelegt 4 ryxdaelders.

**Den 1 Juli** consistorium gehouden. Absent  
Jan Jungering, soon van den overleden ouderling Jungering, in zijn vaders plaets tot ouderling met eenparigheit van stemmen verkoren.

**Den 5 Augustus** ordinare consistorie gehouden.  
Is Jan Jungering aan plaets van zijn vader saliger tot ouderling, nadat hij voorheenen gekoren was, ingesegent.

**Den 3 September** consistorium gehouden. Absent Norbekke.

=====14

---

<sup>14</sup> Hier lijkt een bladzijde te ontbreken.

## 1723

**7 april** consistorie gehouden.

Op voordragen van de Wilsumer, dat de koster de armencasse niet langer in huys mag hebben, weer sal verbeterd en in de kerk sal gebragt worden.

Is meteen besloten dat Elsing huurman tot het meysterloon van sijn kind uyt de gemeente sal gegeven worden tien guldens.

Ook geresolveert dat de nodige reparatie aan de Weeme, welke voor eenige jaren al vastgesteld was, nu sal ondernomen worden.

**Den 6 Maji 1723** consistorium gehouden.

Op verscheidenen instanties is aen Egberts Aalberts te Hilten gegeven 6 gulden ten mede voldoeninge van 't meesterloon, van welke de halfscheidt uit de kerkmiddelen en de andere halfscheidt uit de armenmiddelen sal genomen worden.

**3 Juny** ordinner consistory gehouden.

Dewijl Berend Bode de 47 stuvers rente, die hij op sijn eigen naam in sijn rekening heeft te boeke gebragt en egter nu weigert te betalen, is vastgesteld dat hij bij manquement van betaling in drie dagen sal gepandet worden.

=====

Op **den 7 July 1723** consistorium gehouden. Absentibus Hulsmoelle, Scholte van Golenkamp, Geerdink [?].

....<sup>15</sup> gebruikt allein te kunnen draegen. Soo heeft 't consistorium heden goedgevonden aen hem te geven 6 rijksdaelders tot diens behulp. De Wilsumer gemeente aen ons hebbende versogt dat ter opbouw van haer kerke van ons aen haer yts wierde gegeven, soo heeft 't consistorium en de twee erfscholten van 't karspel als van Golenkamp en Halle aen haer gegeven hondert en vijf en twintig gulden, segge 125, onder conditie dat als dan de particulier huyscollecte souden gecasseert wesen.

**4 Augustus** ordinare consistory gehouden. Absent Molderman, Oostergetelo, Hulsmolle.

Toegestaen dat Benniken Telle de 16 gulden die se versogt uyt de diaconye sullen gedaen worden en dat de **koe** daertot sal gekogt en gemerkt [?] worden.

**1723 1 September** consistorie gehouden. Manqueerde dominee Huibert, Molderman, Laman, Jungerik, Hulsmeule.

Is voorgeslagen dat in plaets van saliger Norbeek een ouderling dient verkoren te worden.

=====

---

<sup>15</sup> Dit gedeelte is vrijwel onleesbaar. Hierdoor ontbreekt een gedeelte van de tekst.

## Anno 1724

### 2 February.

Jan Rasings soon Lambert van Harding heeft voor desen voor de consistorianten bekent dat hij sig wettig verlooft had met Swenne Essing, en tot meer bevestiging vandien met een trouwpenning begiftigt, ook sulks sou nagekomen hebben. Dog naderhand wegens een sekere opspraak, welke tuschen ingevallen was, sig daarvan zoekt los te maken. Maer terwijl die sake in 't gerigte ge% examineert en voor nut en van geener waerde geagt is, en sij voor een eerlijke dogter erkent is, en hij volgens dien sijn reden van verweigering verloren heeft, soo oordeelt het consistorie dat hij se behoort te trouwen. Swenne Essing daerop versogt hebbende, dat soo wanneer voornoemde Lambert met een ander mogte willen trouwen, hem dan de houwelijksgeboden mogte verweigert worden totdat de sake tuschen hem en haer ware afgedaen. Is haer sulks toegestaen.

Op **den 2 Marti** consistorium gehouden. Absent de heer collega Lippinghoff.

**Den 7 April** Jan Weersing tot Halle, nadat hij voorheene wettig beroepen was, tot een ouderling van dese kerk in plaets van saliger Hulsmeule geinstalleert en ingesegent.

=====

**Anno 1724 op den 3 Maji** consistorium gehouden.

Doordien de vrouw van Geert ter Wrige [?] in Groningen is genootsaakt geweest sig van een zwaer accident te laten genesen, en sij aen ons versogt eenige ondersteuninge in desen aen haer te doen, soo worde haer uit consideratie van nootsaake aen haer gegeven 8 gulden, welke de kerkmeester Krull worde geordoneert aen haer te geven.

Alsoo Jan ten Toorn van voornemens is sijn huis te versetten, en 't konde gebeuren dat hierdoor eenige nadeel konte krijgen de tweede pastorie, soo worden de broeders Harmen ten Bosch, Jan Mulder, Krull, de Schulte van Golenkamp en Geeringman gestelt om hierop een wakende ooge te houden en daer in voorsieninge als dan te doen.

**Op den 5 July** consistorium gehouden.

De Nieuwemeier wordende aangesproken van monsieur H. Raefkes voor een jaer rente dien hij aen den armen schuldig is. Wort vergunt, omdat hij arm is, daarvan bevrijdt te sijn tot dat hij in beter staet kome.

**1724, 2 July**<sup>16</sup> consistorie gehouden. Waren absent Brook Geerd, Laman en Oostergetelo.

Is besloten bij degeene, die de commissie daertoe ontfangen hebben, aan te houden dat de kerken- en armenlanderijen van 't landgelt mogen ontheft worden.

**Op den 6 September 1724** consistorium gehouden.

In overweginge genomen om ymand tot provisor te benoemen, soo is van alle Garrit Raefkes bequaam daertoe verkoren.

=====

---

<sup>16</sup> Dit moet waarschijnlijk zijn woensdag 2 augustus 1724.

In opsigte van de kerk- en armenlanderijen is geresolveert bij de heer Wiedenbrugge die sake nader te onderzoeken, en neemt den ouderling H. ten Bussche aen om 't selve uit te voeren.

Berent Bode sijnde hier geroepen, om in opsigte van 't capitael ad 47 gulden die in de kerkenrekening op sijnen naem staen en ten sijne laste, om te antwoorden of hij vaerdig was ter betalinge. Segt, dat de heer Soury saliger 't selve ontfangen hadde, 't geen wel kan worden eens gevraegt, terwijl 't capitael hier kan wel verloren worden en maer tot de kerke wederhoren.

**Den 4 October** ordinare consistorie gehouden.

Den 1 November consistorie gehouden. Absent Broek Geert.

De kerkmeester Crull hebbende versogt de kerkenrekening op den 2 dito te doen, soo is 't hem toegestaen.

Mevrouw Soury, zijnde volgens den 3. artikel van 't consistorium gehouden op den 6 November 1724<sup>17</sup> over de bewuste 47 guldens aengesproken, heeft die volgende protest ingebragt, en luide van woordt tot woordt als volgt:

*Nademael in uiterlijke bevindinge gebragt, dat Berend Jansen Bode een seker capitael ad 47 guldens Hollands tot mijnen laste ad prothocollum heeft gebragt, waer tegen hier als gehorigen plaets solemniter en cienlijk geprotesteert word en hiermede de eerwaerde en seer discrete heeren consistorianten versoecken deze in questie 47 gulden copia ten laste van Berendt Jansen Bode, soo hij selfs in sijn rekening sig selfs toe-eigent en schuldig verklaert, ten sijnen laste te stellen en op behoorlijke wijze pro domino judici of een ander behoorlijke overigheid de schijnen, waerom hij niet verplicht is pro capitico [?] cum interesse te caveren en te betaelen, vorder met lege te bewijzen.  
Ulsen, den 1 Novembris 1724.*

Wed. Soury

=====

**Op den 6 December** consistorium gehouden. Absent Oostergetelo.

*Terwijl dat den Heere des oogts behaegt heeft mij door de hoogwelgeboorene en gestreng en hoogedele heeren Staten, gedeputeerde van 't Landschap Drenthe te **beroepen tot predikant te Meppel**, en op den 15 November 1724 't beroep mij is toegesonden, en aengenomen hebbe in de vreze des Heeren, soo versoeke dat de weleerwaerde kerkenraet mij een attestatie te geven, dat zijn dienstwerk quering, getrouw en gedralig hebbe waergenomen onder haer en in de gemeente, als tot mijn loswerkinge nodig sijnde.*

Dit bovenstaende versoeck van mijn collega **dominee Hubert** van het consistory toegestaen en in de volgende form overgegeven.

---

<sup>17</sup> Moet zijn 6 september 1724.

De grootgunstigen leser saluyt, segen en saligheit van hem die de fontein daervan is.

Betuigen mitsdesen de leden van den eerwaerde kerkenraed tot Ulsen, dat **dominee Hermannus Hubert** gedurende sijn bediening onder ons, soo in alle deelen van sijn beroep als in sijn christelijke ommegang, soo stigtelijk en wel gedragen heeft als het een braaf predicant betamelijk was. En ons in beiden sulk een genoegten gegeven, dat wanneer de onverwachte tijding tot onsen ooren quam, dat de gedeputeerde Staten van het Landschap Drente sijn eerwaerde beroepen hadden tot predicant te Meppelt, handelende met hem als die Macedonischen man met Paulus, roepende met sulken hoorbare stem, dat we het hier gewaer wierden: koom over en help ons. Soo is daarop sijn eerwaerde van den predicant alhier, met toetrekking van eenige ouderlingen deser gemeente, versogt dat sijn eerwaerde onder ons sijn verblijf mogte houden, als seer begeerig om voorts van sijn persoon en bediening te profiteren tot onsen geestelijken opbouw. Maer bespeurende dat sijn eerwaerde door dat beroep sodanig was overgehaelt, dat we op sijn persoon niet meer vermogten, voornamelijk als ons meteen te binnen quam, dat soo wanneer de Heere des

=====

oogstes voor heeft sijn knegten te verplaetsen en gebiet dat se sullen gaen of komen, sij in sulken geval verschuldet zijn dat se sijn roepende stem moeten volgen, waer dat hij se hebben wil, bijzonder als men in een beroep yts aanmerkt dat goddelijk is, sig dan alles daeronder moet buigen en neerleggen. Soo seggen wij dan met de ouderlingen te Ephesen, doe Paulus op sijn vertrek stont na Romen: de wille des Heeren die geschiede.

En **staen dan op sijn versoek van demissie de versogte demissie mitsden toe.** Dog eer wij sijn eerwaerde nog laten gaen, bidden we God dat sijn gedaenne predicaties onder ons mogen wesen en blijven als soo veele prikkels diep ingeslagen van de meesters der versameling, ten einde wij nog lange een goeden indruk daervan houden. En dat over sijn persoon, familie, bediening kome alles wat segenrijk is, en sijn eerwaerde, van ons vertrekkende, van Gods genade en geest mag versettet en soo toegerust worden, dat hij in sijn gemeente te Meppelt mag aanlanden met een rijken segen des evangeliums.

Gegeven Ulsen **den 7 December 1724.**

Nomine totius consistory

Signabant

H. Lippinkhoff, eccl. ibidem.  
Joost Crul, ouderling.  
Herm ten Bossche, ouderling.  
Jan Molder, ouderling.

Daerop den 21 January syn afscheidspredicatie gedaen uyt Rom. 15:5b.

=====

## 1725

**Anno 1725 den 7 February** consistorie gehouden.

Is besloten als degeen die sig daertoe aangegeven hebben om gepredigt hebben, aan eenige waerop het consistorie meest het oog heeft, een text sal worden opgegeven om daerover ter preuve te prediken.

**1 May** consistorie gehouden. Niets bijsonders voorgevallen.

**6 Juny** consistorie gehouden. Absent de Wilsumer en Weersman.

**4 July** vergadert geweest. Waren absent Herm ten Bossche.

**1 Augustus** consistorie gehouden. Manqueerde de Scholte van Golenkamp.

**5 September** consistorie gehouden. Waren absent Herm ten Bossche, Molderman, Oostergetelo.

Is besloten dat Jan Rigters, welkers **peerd** den rooster an kerkmuur gebroken, daervoor sal voldoening geven aan 't consistorie of bij manquement vandien aan den rigter worden overgegeven.

**4 October** consistorie gehouden. Absent Molderman, Geerding.

=====

[**november**] ..... Weersman, Geerdingman.

Den 4 deses is ds. Hermannus Engelberts na voorgaende beroep tot predi-  
cant alhier in de tweede pastorie, door het vertrek van ds. Hubert va-  
cant geworden, weer geïnstalleert en ingesegent.

**1725 den 5 December** is consistorie gehouden. Omnibus membris presenti-  
bus.

Den selven dito is borgemeester Albert Molder door meerderheid van  
stemmen tot kerkmeester verkoren voor twee jaeren.

**Den December** is Adriaen Krul tot diaken verkoren in plaats van bur-  
gemeester Jan ten Busch.

## 1726

**Den 6 January** is wederom consistorie gehouden. Absent Brook Geert en  
Oostergetelo.

Op desen dag is de heer doctor en rigter Hubert tot ouderling deser  
gemeente verkoren.

**6 Marty** consistorie gehouden. Waren absent de rigter, Crul, Jan Molder.

Is geresolveert Crul aan te duiden, dat hij met het heffen van de pas-  
toriepagt niet langer dient te suymen, maer ten eerste voortsetten om  
tot afdoening van de saak te komen.

**Den 1 May** consistorie gehouden. Absentibus heer rigter, Jan Molder, Joost Krul en Schulte van Geulenkamp.

Doe is voorgesteld de resolutie van 't eerwaerde classis, dat de vaeder bij het doopen van sijn kinder sal tegenwoordig sijn.

Is geresolveert Krul te spreken wegens de pastoriepagt en hem tot alderspoedigste invordering vanden te vermaenen.

Is ook besloten Oorninkman in de Boerhuise en Lubberman te Lemke te laeten anseggen haere pagt in pr'cise te betaelen, of dat voorst anders der kerke bij manquement vanden soudent genootsaekt wesen om so veel van sijn landerion stukswijse te verhuuren, als de pagt bedraegt. Daerenboven de tegenwoordige leden van den kerkenraed met ongenoegen verstaen hebbende, dat de bovengemelde Oorninkman en Lubberman haere landerion an andere soudent versetten, verhuren of verkopen hebben. Besloten in de kerk een publicatie te laeten doen, om een ieder te waer-

=====

schouwen sodaenige landerion niet te kopen of te huuren, wyl sij daermede niet soudent verseekert sijn.

**1726 5 Juny** vergadert geweest.

Is aen plaets van saliger borgemeester Crul borgemeester Nijhof tot ouderling van de kerk aangesteld.

Jan van Beesten 3 ryxdaelders uyt de kerkenmiddelen en 3 ryxdaelders uyt de diaconye tot behulp van sijn beenbreuke toegestaan.

**1726 den 3 July** is wederom consistorie gehouden. Absentibus heer rigter en Jan Mulder.

1. Is borgemeester Derk Nijhof in 't ampt van ouderling bevestigt.
2. Is an de weduwe van Harm Kip uit de gemeine kerkmiddelen toegestaan 2 ryxdaelders, sullende haer verder uit de diaconie geholpen worden so veel als haer nood vereischende is.

=====

..... hoge glazen sullen gemaekt worden tot meerder commoditeit van de reparatie.

In absentie van magister Sweghuis is geordineert dat de ander meester de kloke van de schole sal aantrekken ten einde de kindere op haren tijd konnen aankomen.

**1726 den 4 September** consistorie gehouden. Absent heer rigter en Jungerink.

Is goedgevonden dat an de bekeerde rabbi Meyer van Hamburg ingevolge sijn versoek op het laetste classis sal gegeven worden twe ryxdaelders, te weten een uit de diaconie en een van de gemeente.

**2 October** ordinare consistorie gehouden. Niets bijsonders voorgevallen.

**1726 den 6 November** consistorie gehouden. Absente domino judice. Is de heer Nicolaes van Boekholt tot ouderling der gemeente verkoren.

**Den 4 December** weder consistorie gehouden.

En is de heer ontfanger van Boekholt als ouderling deser gemeente bevestigt.

Heeft meester Sweghuis geremonstreert dat hij jaerlijks geen 33 mudde door 't omvaeren kreeg en egter an J. ten Busch 6 mudde roggen moeste geven en derhalven geen 27 mudde konde behouden. Daerop is geresolveert dat Jan ten Busch nae sijn quota van 't uitblijvende koorn sal moeten missen.

Wijl voor eenige tijd met de heer Lippinkhof wegens seekere 50 gulden geaccordeert is voor 25 gulden, dewelke ook an sijn eerwaerde betaelt sijn en wijl ondertuschen sijn eerwaerde sig in de laetstgehoudene kerkenrekeninge nog 25 gulden gereserveert heeft, so dient hiermede tot naerigt, dat die reservatie geensins geschiet is tot nadeel van kerk of karspel, alsof die de voornoemde 25 gulden nog eens souden moeten betaalen, maer alleen met dien

=====

..... krijgen was.

## 1727

**1727, 6 February** consistorie gehouden.

Aan Velt Hinderik tot Hardinghuisen, tot onderstant van sijn groten schaden geleden aan sijn vee als 2 paerden en 1 koe, uyt de gemeine middelen toegestaen 30 gulden, 15 uyt de kerken- en 15 uyt de armenmiddelen.

**Den 6 Maert** weder consistorie gehouden.

**Den 7 May** weder consistorie gehouden. Absent de heer Hubert en Boekholt, Molderman en burgermeester Nijhof.

Is geordineert dat de Wuppe te Wilsum uit de diaconie sal gegeven worden tien gulden.

**Den 2 July** weder consistorie gehouden. Absente de heer Boekholt en Hubert.

1. Is met gemene toestemminge goedgevonden dat de koe, die Hindrik Breman van Lubberman gepandet heeft, voor de interesse van een capitaal dat gemelde Lubberman an de diaconie schuldig is, hem sal wedergegeven worden, dog als een eigendom van de diaconie gemerkt worden.
2. Heeft Garrit Bode angenommen 't capitaal ad 30 gulden, soo hij an de kerke schuldig was, tegen Jacobi met een jaer interesse te betalen.
3. Is an Warrink te Golenkamp 1 mudde rogge uit de diaconie geordineert.

**1727, 3 September** consistorie gehouden.

De boven gespecificeerde 30 gulden heeft doemaels Gerrid Bode afgelegd en zijn terselver tijd op Jan Jongering tot Hilten belegt. Heeft ten onderpand gestelt het nieuwe land gelegen bij Bruggemans venneken, ongeveer een mudde lands.

=====



**1727, 1 October** consistorie gehouden.

Toegestaan dat Nijhuis tot Harding bij Herm ten Brinke een jaer armen-rente remitteert worde.

Henderik Voet tot behulp van een **koe** 10 gulden, half uyt de diacony en half uyt de kerk.

**Den 5 November** weder consistorie gehouden. Absentibus Nijhof en Brook Geert.

Is de Benneke tot Itterbek als ouderling verkoren in plaets van Oostergetelo van Getelo.

Is vastgesteld dat de kerk- en armenrekening in de volgende weeke geschieden sal.

**4 December** consistorie gehouden.

Aen plaets van Herm ten Brinke en Derk Molder tot diaconen verkoren Gerrid Bode en Jan Henderik Jacobs.

Ook aan plaets van Albert Molder tot kerkmeester Herm ten Bossche voor twee jaer.

## 1728

**Den 4 February** consistorie gehouden.

=====

**Anno 1728, 7 Maert** consistorie gehouden, etc..

**Den 2 Juny** consistorie gehouden. Niets bijsonders voorgevallen.

**Den 7 July** consistorie gehouden. Absent de Schulte van Golenkamp.

Albert M'lder bragt schriftelijk in dat hem wegens twe jaeren van Lubermans pagt nog reesteerde f 30 Rd. 22

van de Meyer te Lage 2 jaer kerkengelt 1

Van Aerninkmans pagt 10

Van Berend Jansen Bode 2 30

-----

Somme 44 Rd. 2

Versogte daerom dat 't consistorie hem in desen mogte te hulpe komen.

Hierop is dese volgende resolutie genomen:

Burgermeester Albert Mulder word van 't consistorie geordineert dat hij de genoemde restanten door middel van pandinge of koorn-arresten mogt soeken te innen. En wanneer dan nog niet tot betalinge kan geraeken, dan belooft het consistorie hem quovis meliori modo te hulpe te komen. Dito geordineert dat voor Jan ten Busch een nieuw psalmboek tot 't singen sal besorgt worden.

**Den 1 September** weder consistorie gehouden. Absent Brook Geert en Warsman.

Is besloten dat de kerkmeester Herman ten Busche per viam executionis Berendt Jansen Bode sal antasten voor 't capitael ad 47 gulden, als wanneer in cas van pandtkeringe verder in regten met hem sal vervaeren worden.

=====

**1728, 6 October.** Consistorie gehouden. Absent Nijhof.

**3 November** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt, Nijhof, Broek Geerd.

## 1729

**Anno 1729, 2 February.** Consistorie gehouden.

De 9 gulden van Lubberman is geordineert dat bij provisie soude staen blijven en ten prothocolle gebragt worden.

In plaats van saliger Derk Nijhof tot een ouderling weer beroepen en aangesteld Gerrid Raefkes.

**Den 2 Maert** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt en Brook Geert.

Is de Volker van Hokkelenkamp gegeven

uit de kerkmiddelen        5 Rd.

uit de armmiddelen        3

-----

tesamen        8 Rd. of 20 gulden.

**1729, 1 April.** Extraordinaire consistorie gehouden.

Berend Berendsen Bode tot ouderling verkoren in plaats van wijlen Herm ten Bossche en Gerrid Raefkes tot kerkmeester aangesteld.

**Den 4 May** weder consistorie gehouden. Absent Berent Bode, Brook Geert, Molderman.

=====

**1 Juny** consistorie gehouden.

Lubberman bij provisie een mudde roggen toegestaen, op conditie dat het van het gewas dat hij voor de kerk gesaeyt is, weer sal inkomen.

**Den 6 July** weder consistorie gehouden.

An Wargerink op 't Veldt te Golenkamp uit de diaconie toegestaen 2 schepel rogge.

**Den 7 September** weder consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt, Molderman, Warsman, Egberdink en Jungerink.

**Den 16 September** is met den kerkmeester Garrit Ravekes geaccordeert wegens arbeidsloon en kostgelt nodig tot reparatie van een vak boven agter aan de kerke, dat hij daervoor soo voor timmerluiden als leyendeckers sal te genieten hebben een summe van 54 gl., segge vierenvijftig gulden, blijvende ondertuschen tot last der kerke de materialen te beschikken.

**4 December** consistorie gehouden.

Bij die gelegenheit Kortering tot Itterbeek een jaer pagt geremitteert tot behulp van de schade aan zijn paerden geleden.

Meteen aan plaats van Gerrid Raefkes en Adriaen Crul tot diakenen verkoren Herman Lubelei en Johannes Pinnars.

1730

**1730, 1 February** vergadert geweest.

Magdalenen Willem tot behulp van zijn vervallen huys geordineert 10 gulden uyt de kerken- en 10 uyt de armenmiddelen.

**Den 3 May** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt, B. Bode, de Wilsumer, Schulte van Golenkamp.

=====

..... is besloten dat de Weemen sou gevloert worden.

**Den 5 July** consistorie gehouden. Absent heer Boekholt en de Wilsumer.

**2 Augustus** consistorie gehouden.

**1730, den 6 September** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt, Brook Geert.

Wanneer an Sp<sup>l</sup>man te Wilsum wegens haer siekte uit de diaconie is toegestaen drie gulden.

Ook is geresolveert dat 't consistorie de maete van Lubberman sal verhueren, om daeruit de pagt voor een gedeelte te verkrijgen.

**4 October** consistorie gehouden. Absent B. Bode en Brook Geert.

**1 November** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt en Brook Geert.

**6 December** consistorie gehouden. Niets bijsonders voorgevallen.

**1731**

**1731 den 7 February** consistorie gehouden. Absent Boekholt, Brook Geert, Schulte van Geulenkamp, Benneke, Jungerink.

Geresolveert dat an eenige Hilter boermannen, waeronder de Bode en Wulbert, uit de diaconie sal geleent worden, om tegen Jacobi weer te betalen, de somme van 40 gulden of 50 gulden.

**Den 4 April** consistorie gehouden. Absent heer Boekholt, B. Bode en Brook Geert.

Toen is vastgesteld dat 't consistorie op anstaende Hemelvaertsdag sal vergaderen om een ouderling te kiezen in plaets van de oude Scholte van Golenkamp.

**Den 3 May** consistorie gehouden. Absent Berent Bode en Brook Geert.

Waerin Jan Jurjens van Golenkamp tot behulp van zijn verstorven beesten, en de Piete van Hardinge tot inkoop van een paerdt toegestaen is elk 14 gulden, te betaelen uit de diaconie en kerkemiddelen.

In plaets van de overledene oude Schulte van Golenkamp is desselfs soon Jan Schulte van Golenkamp tot ouderling verkoren.

=====

**1731 den 6 Juny** consistorie gehouden.

Wanneer Jan Schulte van Golenkamp als ouderling deser gemeente bevestigd is.

**Den 4 July** consistorie gehouden. Absent Brook Geert.

**Den 5 September** consistorie gehouden. Absent B. Bode en Brook Geert.

Wanneer met eenpaerige stemmen geresolveert is dat 't accoort met Cramer, door de heer Boekholt en kerkmeester G. Ravekes gemaakt, over 't repareren van de geuten der putten (namelijk dat hem Cramer daervoor eens vooral sal gegeven worden 15 gulden en dan alle de geuten, selfs die in pastori%onputte leit, tot sijnen laste houden) sal gehouden worden en Cramer in cas van weigeringe daertoe omni meliori modo genecessiteert.

**23 September** consistorie gehouden.

En zijn in plaats van Gerrit Bode en J.H. Jacobs tot diaconen verkoren Harmen Wachelo en Jacobus Raterink. Waervan „n anstonts den ontfangst sal anvaerden voor Lubley, die dan belooft 't volgende jaer te sullen waernemen.

Ook is geresolveert dat de kerke eenige steen sal laeten leggen over of bij de weg bij den kerkendijk, opdat daerdoor vertwedet werde, dat de geute in de putten niet in stukken gevaren worde. Dog egter sonder consequentie van in volgende tijde daertoe te willen verplicht zijn.

**Den .. September** zijn de nieuwgekoorne diaconen Raterink en Waghteloe bevestigd. Ende Ratering is gesteld om een iaar den ontfank in plaats van Lubley waar te nemen. Sijnde de afgegane diaconen geweest G. Boode en Jan H. Jacobs, welke voor haar bedieninge zijn bedankt.

**Den 7 November** consistorie gehouden. Absent B. Boode en Brook Geert.

**5 December** consistorie gehouden.

En goetgevonden dat de kerkmeester G. Raefkes nog 2 jaren in sijnen dienst sou continueren.

Herman Veldman is tot den schaden aan sijn huys toegelegt 3 ryxdaelders.

=====

## 1732

**1732 den 6 February.** Vergadert geweest.

Kars Warrings soon te Golenkamp een wervertouw ter huur toegestaen.

**Den 7 May** consistorie gehouden.

Is geresolveert dat de vacante ouderlingsplaetse van Wilsum op anstaende Hemelvaertsdag, welke sijn sal den 22 May, weder sal vergeven worden. En wordt meteen de resolutie ge'nh'reert, volgens welke tot vervulling van de een of de andere vacature altijd tevoren een seekere tijd sal vastgesteld worden, teneinde elk een daerop dan moge gevat sijn.

**Den 22 May** vergaedert geweest.

En is bij aller toestemminge, sid absentibus Gerrit Ravekes en Benneke, tot ouderling deser gemeente, in plaets van de oude Brook Geert, verkooren desselfs soon Berent Brokel. En sal de bevestiginge geschieden op anstaende woensdag den 28 deses.

**Den 28 May** is Berent Brokel als ouderling bevestigt.

**Den 2 Juny** consistorie gehouden. Absent heer v. Boekholt en de Wilsumer.

**Den 5 July** consistorie gehouden.

En is an Hellebus toegestaen om hem 60 gulden uit de diaconie ter leen opschieting, mits dat hij daervoor sal saeyen een mudde land, dat de diaconie 't gesaey daer vrij sal aftrekken, so lange dat gemelde f 60.= met de interesse weder voldaan sijn.

Dat Westerhof te Hardinge (door borgemeester Morjen) heeft versogt om relaxatie van den arrest op sijn koorngewas, door de diaconie gedaen.

Is geresolveert dat de relaxatie sal geschieden wanneer de goedsheren consent willen geven, dat de diaconie in 't volgende jaer sulkdanig gewas sal mogen trekken.

Is an den verbranden man tot Ootmarsen toegestaen 3 ryxdaelder, namelijk 2 ryxdaelders uit de kerk en 1 uit de diaconie.

**Den 4 September** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt.

**Den 1 October** consistorie gehouden. Absent G. Ravekes en Jungerink.

=====

**1732 den 5 November** consistorie gehouden. Absent de heer van Boekholt.

Heeft Egberdink uit naem van Hellebus gesegt, dat hem het roggen-gesaei, so de diaconie voor de verschotene 60 gulden weggevat heeft, mogte weder gegeven worden, anbietende dat de oude Hellebus of Derk Wiverink daervoor sijnen vorderlink versetten wilde. 't Welk overwogen sijnde, is sulks op de aangebodene conditie toegestaen.

**Den 3 December** consistorie gehouden. Absent die van Wilsum.

En is geordineert dat uit de diaconie an de Nyemeyer te Getelo sal gegeven worden 4 gulden tot behulp van 't meesterloon van sijn kind.

## 1733

**1733 den 4 February** consistorie gehouden. Absent de heer van Boekholt.

**Den 6 May** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt en B.B. Bode.

Is besloten dat de rigter over de opsaege van 't capitael van vrouw Kruls ten laste van de kerke door de kerkmeester, een ouderling en een diaken sal gespoken worden.

Is Warrink van Golenkamp 1 mudde roggen, welk hij jaerlijks an de diaconie geeft, geremitteert.

**Den 2 Juny** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt en B. Bode.  
Is besloten dat Humbert te Hilten en Spooltman te Hardinge sal worden  
angeseit dat sij de pastoren en schoolmeesteren wegens 't resterende  
dienstkoorn sullen bevredigen tegens anstaende consistoriedag of de  
executie sullen hebben te verwagten.

**Den 1 July** consistorie gehouden. Absent B.B. Bode.

**Den 5 Augustus** consistorie gehouden.  
En is an de weduwe van Berent Essen toegestaen 4 ryxdaelder, namelijk  
2 uit de diaconie en 2 uit de kerke.

**Den 2 September** consistorie gehouden. Absent Laman en Geerdink.

**7 October** consistorie gehouden. Niets van gewigte voorgevallen.

**4 November** consistorie gehouden. Absent B.B. Bode.  
Wanneer in plaets van Garrit Ravekes tot kerkmeester verkoren is  
Adriaen Krul voor 2 jaeren en in plaets van Jannes Pinders en Hermen  
Lubley tot diaconen Herman Nulder en Willem Bode.  
Dito an verbrande van Odoren toegestaen 4 gulden uit de kerk- en  
armmiddelen.

=====

..... vonden te hebben en Jenne Atting, wonend in Elsmans schuire  
tot Goulenkamp, maar seit het trouwen te willen uitstellen tot hen  
goede gelegenheit voorkome.

## 1734

**Den 3 February.** Ordinaar consistorie gehouden.

**Den 2 Maert** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt.  
Is van de heer Lippinkhof voortgebragt een klagte over den veranderden  
bekkengang in de maet van burgermeester Bode, waerdoor gesustineert  
wierde dat de pastorie-maet sou benadeelt worden. Waerop, nadat 't van  
eenige consistorianten te voren besien is, is geresolveert dat burge-  
meester Bode 't met de bekkengang weder sal maeken soo als 't te voren,  
ten tijde van domino Lankhorst, geweest is. 't Welk van hem is angeno-  
men.  
Ook is goed en regt gevonden dat 't land van de Book-esch behorende tot  
de oudste pastorie 't regt van vreden of wallen te maeken heeft uit 't  
land genaemt de Wik-stege. Dat bijgevolg de toegemaekte gragt in de  
Wik-stege weder mag en moet geopent worden, tot voordeel van 't  
pastorieland van den Book-esch.

**Den 5 May** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt en B. Bode.  
Is goedgevonden dat an de verbrande mensen van Tubberge sal gegeven  
worden 4 ryxdaelders, namelijk 2 uit de arm- en 2 uit de kerkmiddelen.

Is besloten, wyl de dodens sommige seer laet comen, dat nu voortaan deselve tegen een uer precies sullen moeten komen of dat er niet over sal gepredikt worden en evenwel de jura betaelt worden. 't Welk de ouderling annemen in haer gildeschappen bekent te maeken en ook van den predikstoel sal verkondigt worden.

**Den 2 Juny** consistorie gehouden. Absent de heer van Boekholt.  
Is geordineert dat uit de diaconie an Westerhof te Hardinge sal gegeven worden 2 mudde rogge in twee reizen.

**Den 7 July** consistorie gehouden. Absent heer Boekholt, Schulte van Goelenkamp, Jungerink, Geerdink.  
Is toegestaan an de Schulte van Mander tot sijnen brandschaden te geven tien gulden, namelijk 5 uit de kerk- en 5 uit de armmiddelen.  
Is vastgesteld dat de vacante kerk- en armdienaersplaats op anstaende zondag sal vervult worden.

=====

..... in plaats van wijlen desselfs soon Jan ten Toorn verkooren.

**4 Augustus** consistorie gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholt en Egberdink.  
Geordoneert dat Hanbraak van Geulenkamp sijn schuldigheid an de diaconie betalen sal en niets daarvan geremiteert worden.

**Den 1 September** consistorie gehouden. Absent B.B. Bode en Geerdinkman.  
Is geresolveert dat Wicherman voor de geleende 27 gulden sal ge%xecuteert worden, omdat hij 't veronderpande koorn heeft ingevaeren.  
Ook goedgevonden dat de gepande **koe** van J.H. Eilers voor kerkenpacht door de kerkmeester voor 9 gulden, als niet meer kan gelden, sal verkogt worden.

**Den 6 October** consistorie gehouden. Absent domino Engelbert, de heer ontfanger Boekholt, B.B. Booden, Mollerman, Broek Berend.  
En heeft Lubberman de vrijbrief van sijn vrouw getoont. Is ook vastgesteld om over het onslag van het versterf van Lubberman te spreken.

**Den 13 October** extraordinar consistorie gehouden.  
En is an Hindrik in oude Koendrik gegeven 3 ryxdaelder tot behulp van 't meesterloon van sijn dogter, te betalen half uit de kerk- en half uit de armmiddelen.

**Den 3 November** consistorie gehouden. Absent heer v. Boekholt, Molderman en Benneke.

**Den 1 December** consistorie gehouden. Absent heer v. Boekholt.

## 1735

**1735 den 5 January** consistorie gehouden. Absenten domino Engelberts, Mulderman, Broek Berent.  
Waerbij is geresolveert de vacante ouderlingsplaatse te begeven op den anstaanden zondag, sullende sijn den 9 deser.

Is mede geresolveert dat Bremmers Jan uit de karkenmiddelen sal gegeven worden 4 ryxdaelder.

**1735 den 9 January** is tot ouderling verkoren Berent Geerling van Haef-tenkamp in plaets van wijlen Laman. En sal anstaende zondag bevestigt worden.

**Den 16 January** is Geerling van Haeftenkamp als ouderling ingezegent en bevestigt.

=====

1. An Hamberg de halve interesse in 't .... van Lubley sal geremit-teert worden.
  2. An Hellebus 3 gulden rente van de 60 gulden capitael.
  3. An de Nyemeyer 15 gulden interesse.
- In .... geordineert an een verbrand man van Brandlegt 7 gulden.

**Den 4 May** consistorie gehouden. Absent B. Bode.

Is geordineert dat an twee vrouwen uit de Paltz sal gegeven worden elk een ryxdaelder, te betalen half uit de diaconie en half uit kerkmidde-len.

**Den 1 Juny** consistorie gehouden.

Is geordineert dat an Sp'rlman te Wilsum uit de diaconie sal gegeven worden 2 schepel rogge en dan aan de dogter tot weekgelt 6 stuver 's weeks. En dat de Holtersche voortaan maer 8 stuver 's weeks sal gegeven worden.

**Den 6 July** consistorie gehouden. Absent Benneke van Itterbek.

Is geresolveert dat op anstaende maendag de kerken-tiendens en enige landerijen van Lubberman sullen verpagt en verhuert worden.

**Den 3 Augustus** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt, Schulte van Golenkamp en Egberdink.

Is goedgevonden, op de menigvuldige klagten van de Nyemeyer van Getelo, dat hij voortaan niet meer als 5 gulden huer sal geven, waarvan de eer-ste moet betaltt worden aen Willem Bode, zijnde verschenen op Martini 1734.

**Den 7 September** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt en B. Bode.

Is goedgevonden dat, met goedvinden van beiderzijds partijen, een steen in de garstgaerde sal geset worden, tot bepaeling van 't gaerdenland behorende an de schole, opdat daerdoor in 't vervolg alle qu'stie mag voorgekomen worden.

**Den 4 October** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt.

Is besloten dat an Hagman te Golenkamp tot behulp van zijn afgestorvene paerden sal gegeven 6 ryxdaelder, te betalen de halfte uit de kerk- en de andere halfte uit de armmiddelen.

**Den 2 November** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt, Geerdinkman uit de Boerhuise en van Haeftenkamp.



Wanneer Harmen Wachlo enige quade restanten heeft ingebracht, zijn hem dese volgende geremitteert:

|                     |         |                     |
|---------------------|---------|---------------------|
| de weduwe Bode      | 1 gl. 6 | Jurjens 4 gl. 5 st. |
| Jan Harmens Mulder  | 4 - 14  |                     |
| Willem Lotman       | 1 - 2   |                     |
| Arend Vest de Swede | 1 - 10  |                     |
| Kloosterman         | 4 - 10  |                     |
| Leuwik              | 1 - 10  |                     |

=====

Ook heeft ..... gepandet voor de boerrente ad 9 gulden, versogte remissie. Waerop geresolveert dat so niet geheel, tenminste de halfte moest betalen.

**Den 13 November** extraordinaer vergadert geweest.

En is over de quade restanten der diakonie weder goedgevonden dat Epman en Wigerman beide de halfte sal worden geremitteert. Oorninkman zijn rente sal door H. Mulder an Waglo betaelt worden op 't kostgelt dat te May verschijnt. Bekke Geert te Hardinge de halfte geremitteert.

**Den 7 December** consistorie gehouden.

An de Blekker van Haeftenkamp toegestaen 10 gulden, namelijk 5 uit de kerk- en 5 uit de armenmiddelen. An Kloosterman ook 10 gulden, uit elk de halfte.

Is vastgesteld dat de verkiesinge van kerkmeester en diaconen anstaende sondag geschieden sal.

**Den 11 December** vergadert geweest.

En goedgevonden dat de kerkmeester sal verkeren op conditie dat hij niet meer als 10 stuivers kostgelt sal rekenen. Ook de reparatie, die hij an de kerkgebouwen laet doen, sal laeten zien door ,n oft meer ouderlingen of predicaant. En is daertoe uitverkoren burgemeester Garrit Ravekes voor 2 jaeren.

Tot diaconen zijn verkoren Willem Hindrik Kramer en Reinert Geerdink. Sullen anstaende sondag bevestigd worden.

## 1736

**1736 den 4 January** consistorie gehouden. Absenten domino Engelbert en Beren Boode.

Is mede geresolveert dat de weduwe van Barg Albert 5 gulden uit de diakonie en 5 gulden uit de kas de kerke sal hebben.

**Den 1 February** consistorie gehouden. Absent de heer v. Boekholt en B. Bode.

Is goedgevonden dat de dogter in Kloostermans huis, die met de vallende ziekte geplaegt is, an weekegelt sal genieten 4 stuvers.

**Den 2 May** consistorie gehouden.

Is geresolveert dat de vacante ouderlingsplaatse weder sal vervult worden op den eersten wonsdag in April<sup>18</sup>.

Op welke op dominus Engelberts, beroepen tot Oldensael, dese volgende acte van ontslaginge is gegeven

=====

L.B.S.

*Nadat zijn weleerwaerde domino Hermannus Engelberts in den jaere 1725 den 4 Septembris alhier in den oogst des Heeren was uitgestoten, heeft zijn eerwaerde, met dat hij eens de hand geslagen had an deses kristenploeg, altijd vast gehouden en gedurende den tijd dat hem de opsigte over onse gemeente te Ulsen was toevertrout, als een weerdig, neerstig en getrouw mede-arbeider Jesu Christi sig gedragen.*

*En in wat gelegenheit zijn persoon of dienst vereist wierdt, alle de deelen van zijn beroep, als het een regtschaapen diensknegt Jesu Christi betaamt, trouweliick waargenomen en sig met een geheele overgeventheit daarover uit gelaaten, dat hij de gemeente hem toevertrout, beyde met leer en leeven mogte stigten.*

*Waardoor danook zijn eerwaerde die agting onder ons verkreegen heeft, dat de innige begeerte deser gemeente daarna was uitgestrekt, dat se van desselvs persoon en heylsaame lessen nog al verder hadden mogen profyteeren. Maar angesien door een Goddelijke schikkinge de gemeente te Oldensell dit ons heylsaam voorneemen vrugteloos heeft doen uitkomen door dien se tot hem riep, als eertijts bij nacht slapende tijd dien Macedonischen man tot Paulus: koom over en help ons, met dat gehoor boven ons gekregen heeft, als nu bij ons in anmerkinge quam, dat de groote Godt, hetsij dat hij met den heindenschen hoofman, zijn knegten gebied te gaen of te komen, allesins en in allen moet gehoorsaemt worden.*

*Soo hebben wij ons oock den wille des Heeren in desen moeten onderwerpen, gevende zijn weleerwaerde uit onse armen over an de goddelijke bewaeringe en vaderlijke voorsorge, die helpe hem beginnen, gelukkig voortgaen en eindigen.*

*Nomine consistory  
signabas,*

Gegeven Ulsen

den 30 April 1736

*Hereb. Lippinkhof, eccl. ibidem*

=====

..... B.B. Boode verkooren Adriaan Crul. Voornoemde is op den 17 daaran volgende bevestigt.

**Den 4. July** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt.

Beslooten dat an een collecteur uyt Oostvrieslant soude gegeven werden 30 stuivers uyt de kerkenmiddelen.

Verscheenen Berent Hollink in onze bijeen sijnde presentie in volkomen afbeede opentlijke belijdenis van zijn gedaane sonden getoont, belovende verder berouw en leedweesen.

---

<sup>18</sup> Waarschijnlijk had hier Juni moeten staan in plaats van April.

Herm Stiepel toegstaen weegens sijn afgestorven paart 6 ryxdaelders, waarvan uyt de kerkenmiddelen de halfscheyt, het andere uyt de diaconie.

Den **1 Augustus** consistorium gehouden.<sup>19</sup>

Waarop tegelijk het beroep gedaen is maer sulks ten protocol niet kun-nende gebragt worden. Soo videm.

Den **3 October** consistorie gehouden. Absentes Adriaan Krul en Mulderman. Waarbij is geresolveert, half uit de diaconie en half uit de kärke, te geeven an een verbrande in het gerigte van Coeverden genaamt Jan Hase-laars, sestyn carolus guldens.

Dito is geresolveert dat Elsmen sal kunnen volstaan het capitaal van twintig gulden te betaalen met vijftyn carolus guldens, mits anstonts met de verscheenene intresse betalende.

Den **1. Augustus** het hoogloflijk overconsistorium en het eerwaerde nederconsistorium van Ulsen bijeen vergadert sijnde om het tweede pastoraat, door het beroep van dominus Engelberts na Oldensael vacant geworden sijnde, met ene bequaam leraar te vervullen.

Soo wierde naa gedane predikatie en anroeping van Gods naam van de pr'sente leeden van het hoogloffelike overconsistorium geproponeert een nominatie te moogen uitbrengen van eenige bequame subjecten, waeruit eene om dese gemeente te dienen konde gekooren worden. Soo hebben de consistorianten van Ulsen, na eenige contest tussen het over- en nederconsistorium, vredelieventheithalven, dog sonder consequentie, kunnen accordeeren voor dit maal op voornoemde versogte nominatie mede te helpen stellen den weleerwaerden heer dominus Joan Jacobs van Leeuwen, predikant tot Beesten, alsmede de weleerwaerde heer dominus Joan Daalhoff, predikant in 't Laar, dan nog de eerwaerde proponent Bernard Crul, woonagtig tot .....

=====

Nieuwenhuys, waeruit het God behaagt heeft met eenparigheit van stemmen van het over- als nederconsistorium te doen verkiesen dominus Joan Jacobs van Leeuwen voornoemt, als mede op deselve tijd en wijse dominus Joannes Lippinkhoff als adjunct van de heer Herbertus Lippinkhoff, sijn weleerwaerde vader, om verder na overlijden van den laastgemelden heer ingevolge des eerwaerde adjuncts hebbende acta als jongste predikant te succedeeren.

Waerop de bevestinge den 2 December (na voorafgegaene behoorlijke proclamati%on) door dominus Metting in 't bijweesen van de heer rigter Lo%, gequalificeerde van de regeringe, en de heer doctor Pontanus, als mede overconsistoriant, in dese gemeente plegtiglijk geschied is en sij al-soo in dese gemeente ingelijft sijn.

Den **5 Augustus** extraordinair consistorium en absent Egberding.

Soo is geresolveert dat Albert Swafink het dekken van de weduwe Kloos-termans huys sal betaalt worden met 8 stuiver des daags. Hij heeft ge-arbeid negen dagen, sal half van de diaconie betaalt worden.

---

<sup>19</sup> Dit gedeelte over de vergadering van 1-8-1736 is later tussen gevoegd tussen dat van 4-7 en 3-10. Nat het protokol van 1-10 (3-10) staat de rest betreffende de vergadering van 1-8-1826 moet zijn 1836 gjb

Den 5 **September** consistorium gehouden en niemant absent.

Den 3 **October** consistorium gehouden. Vide pag. preced.

Den 7 **November** op consistoriedag de gesamentlijke leeden van den kerkenraad neffens de provisoren met Wolterink te Haaftenkamp geaccordeert over een obligatie, herroerende van Schoppen Egbert, ter summa van 75 gulden. En wijl hier dus met koorngewass soo van gerigtsweegen verkogt en der tijds provisoren getrokken, daerop betaelt de summa van 55« gulden, alsoo in restant 19« gulden. Nu werd hem Wolterink dese genoemde 19« gulden geschonken, egter onder dese restrictie dat zijn suster, dewelke met lammigheid besogt is, de tijd sijnes Wolterings leeven niet op kosten van de diaconie sal leeven en alsoo niets profiteeren uit de armkaste. Hetwelk hij met handtastinge belooft heeft.

=====

..... gevende beswangert te zijn van Tonnis Mulder, versoevende dat denselve mogte gehoord worden. Wat voor moeyte nu de leeden van het consistorium hebben angewent, hebben egter niets kunnen gewinnen, dewijl Tonnis daer bij persteert, dat hij met haer niets te doen heeft, gelijk sulks uit de bijlaage<sup>20</sup> breeder te sien is, welke afgeeven van dit consistorium an het overconsistorium geranvojeert is.

Den 5 **December** consistorium gehouden, maer niet van angelegenheit voorgevallen.

## 1737

Den 3 **January** is op de armenrekening van onse consistorium na rijpe deliberatie goetgevonden, dat voortaan geen post den ontfangen van de armenmiddelen in zijn rekening sullen goed gedaen worden, als die met quitanti%on blijken betaelt te zijn, exempt de ordonanti%on van het consistorie en predikanten. Sullende verders voor de restanten schulden exact panden gehaalt worden en na behooren ge'stimeert en verkogt.

Den 6 **February**, sijnde gewoonlijke consistoriedag, soo wierde (na anroeping van Gods naam) van den preses op versoek van eenige debitores van de diaconie geproponeert dat deselve debitores de penningen niet langer tegen 5 procento wilden verrenten, maer op 4 wilden gereduceert hebben. Maer daerop wierde geresolveert die opgesegte penningen, de diaconie toebehoorende, niet tegen 4 procento an de debitores te willen laeten staan, maer deselve wederom te neemen, tensij deselve wederom verrent wierden tegens 5 procento.

Dito is geresolveert en van de broederen ouderlingen angenoomen yder in sijne boerschappen bekent te maaken, dat soo ras niemant in de eene of andere boerschap koomt te overlijden, daarvan kennis te geeven an den predikant in der tijd die de lijkpredikatie sal doen, wanneer den afgestorvenen sal begraven worden. Over het begraven der dooden vide 1733

---

<sup>20</sup> Genoemde bijlage is niet in het protokolboek aanwezig.

den 5 Majus<sup>21</sup>.

Dito is geresolveert dat de Wegter van Halle een collecte .....

=====

**Den 5 April** consistorium gehouden. Niemand absent sijnde.

Waerin geresolveert is tot opbouw van den kerke in de Gronouw te geeven dertig gulden, waarvan twintig van de kerke en tien uit de diaconie sullen koomen. Sullende het gelt niet eerder uitgetelt worden als den opbouw begint te geschieden.

**Den 1 Majus** ordinaire consistorium gehouden. De Scholte van Golenkamp absent sijnde wegens siekte.

Soo is in plaats van de overledenen diaconus Harmen Muller weder verkooren Gerrit Meyer.

Dito soo is de groote nood van Hellebos tot Hardinge in overweging genoomen en goedgevonden deselve 4 schepel rogge te geven, waarvan de helfte van de kerk en de andere helfte van diaconie sal genoomen worden.

Dito goedgevonden dat de resoluti%on over de dooden als eene van het jaar 1734 en de andere van '37 van den predikstoel sullen gepubliceert worden.

Dito de Kneuper tot Hilten tot ondersteuninge in zijn armoedede toegestaen 5 gulden.

**Den 6 Juni** consistorium gehouden. Absent here Boekholt, Brokel Berent, Scholte Geulenkamp, Benneke.

Is goetgevonden dat om het andere jaar een schoolmeester wegens de weynige kinderen sal mogen school houden, en dat wel in de maanden Juni, July, Augustus, September. Als dan sal jeeder meester wederom op zijn gewone school en vorige gesteltheyt leeren. Werdende dise nieuwigheyt so lang vastgesteld als het consistorium behaaglijk is en de kinderen het meest profiteeren.

Afgesproken dat de Sluyter in de Borg wegens verlies van 3 paarden sal gegeven worden 20 gulden, half uyt de kerke en half uyt de armmiddelen.

An de Wegter van Halle toegestaan om verlies van een peert en a beeste 15 gulden, meede uyt elke half.

=====

**[July?]** ..... ontfanger Boekholtz.

Als wanneer de heer pr'ses Lippinkhoff voorstelde van een stuk lands de kerke toebehorende welke te kleyn bevonden wierd. Hierop goedgevonden dat daer nader examinatie over genomen souw worden en soo sulks niet konde gevonden worden, dat hetselve dan moste gemeeten worden.

Dito is ook goedgevonden dat het het supplyq over de bewijsdo....men van de wage geregtigheit, die uit het protocol gescheurt sijn, an den hofraad souw overgegeven worden.

**Den 7 Augustus** consistorium gehouden. Absent domino van Leuwen, heer Boekholt, Adriaan Krul, Egberdink.

---

<sup>21</sup> De verwijzing moet zijn naar 5-5-1734.

In welke Humbert van Hilten voorgekomen, solliciteerende enig behoefte uyt de kerkenmiddelen tot kopinge van een paart, hebbende onder zijn paarden veel ongelukken gehad. So is hem een omgang over 't dorp en carspel toegestaan.

**Den 4 September** consistorie gehouden. Absentes ds. van Leeuwen en Mulderman.

**Den 2 October** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt en Geerdink van Haaftenkamp,  
In welke de heer Lippinkhoff een schrift gepr'senteert wegens Gerrit Barg en Hesselink in de Boerhuise zijn dogter. Dog sal hierna verder van gesproken werden.

**Den 6 November** consistorium gehouden. Absent de heer ontfinger en de Scholte van Golenkamp.  
Wanneer goetgevonden wierd dat Haarjan van het Wijdmarschen een omgang sal doen, als oock die reformeerde man van Tubbergen als hij met goede attestati%on van de pastor derselver plaets voorsien.  
Dito is van de jongste pastor Jan Jacobs van Leeuwen voorgesteld of het consistorium hem volgens inhoud sijnes actes het tractemen van den dag des beroeps wilde toestaen. Waerop eenparig van jaa geantwoord.  
Dito ook goetgevonden dan de heer Herbertus Lippinkhof het overige vierdendeel jaer sal trecken.

=====

## 1737

**Den 6 November** een berigt an het overconsistorium overgegeven als volgt.

*Op uw hooggraaflijke excellentie nevens de hoogedelgeboren en hoogeerwaerde heeren van het hoogloffelijke overconsistorium haer bevel van den 3 September 1737 dient gehoorsaamst, dat de klager Hindrik Hesselink en zijn vrouw wel nadruklijk zijn afgehoord en an de andere kante de beklaegde Gerrit Barg met vader en moeder. En men heeft bevonden dat de dogter van voornoemde Hindrik Hesselink niet van de vrijer en zijn ouders is gelijk als weggerooft of haer ouders onthouden, maar in tegendeel is de voornoemde dogter om de harde castijdingen daer heen gevlugt. Het welk blijkt, dewijl sij, nadat de vader belooft hadde haer niet meer hard te willen vallen, hetselve meysjen na haer ouders huys hebben toegebracht en men heeft alle middelen ter assopiatie angewend. Maer uit de mond van de verloofde jonge lieden vernoomen hebbende, dat sij niet alleen verlooft waren en elkander een behoorlijke ondertrouw gegeven hadden, maer selfs vleeslijke gemeenschap gehad, soo heeft men geoordeelt dat sulks niet weeder konde verbrooken worden. En dewijl de ouders van haer dog sonder eenige reeden het houwlijk niet willen toelaaten, soo word sulks an zijn hooggraaflijke excellentie nevens de andere hoogedelgeboren en hoogeerwarde leeden van het hoogloffelijke overconsistorium haer wijze directie overgelaten.*

**Den 4 December** consistorium gehouden.

Wanneer goedgevonden wierde den kerkmeester Gerrit Ravekes te continu-eeren voor 2 jaar. En tot een nieuwen diaconus is aangesteld Harmen Bud-dendijk. De bevestiginge sal anstaende zondag geschieden.

=====

## 1738

**Den 5 February** consistor....

..... met Derk ten Toorn uit te buyten het land an den pastorie-gaerden geleegeen met het pastorie weder an sijnen grond. En soo is van jeder eevenveel afgekoomen volgens meting van den kerkmeester Ravekes, soodat de hegge an den pastoriegaerden regt uitgeset is.

Dito wierd goedgevonden de erfenisse an Harmen Kruypen vervallen, daer hij van de diaconie wierd groot gemaakt, evenswel, dewijl het hem te vooren beloofd was, te geven.

**Den 24 April** consistorium extraordinarium gehouden.

Wanneer goedgevonden wierde de plaets van den overleedenen ouderling Scholtus van Golenkamp op den 7. Majus weder te vervullen.

Dito geresolveert de medicienkosten voor de vrouw in oude Rorik tot Hardinge en Hilverdink te betaalen uit de diaconie.

**Den 7 Majus** consistorium ordinarium gehouden.

Als wanneer de vacante ouderlingplaets tot Golenkamp door Geerd Everink weder vervult met eenparige stemmen. En sal daerop den 11 dito bevestigd worden.

Dito wierd geresolveerd dat het was (dat Lubeley tot Nieuwenhuys nu met was wilde betaalen) op gelt souw blijven staen, ofdat hij moste antoonen dat het tevooren met was ware betaalt.

Dito wierde goedgevonden om dat men in anno 1711 in prothocollo consistoriali hoc wierde gevonden<sup>22</sup> nauwkeurig moste naasoeken.

**Den 11 Majus** consistorium gehouden.

Als wanneer op de bevestinge van den nieuwen ouderling goedgevonden wierde met de kerkmeester Ravekes te accordeeren over het maaken van een nieuw vak op de kerk. En het accord is getroffen voor 240 gulden, maer de planken ad 56 guldens, die reets in reekeninge waren gebragt, soudon in afslag koomen van den geaccordeerde penningen.

Dito wierde goedgevonden an Lubberman tot Lemke een koe te geeven, welk half van de diaconie en half van de kerk souw betaelt worden. Als ook dat soo veel land van sijn erve sal verhuert worden, dat de pagt daeruit kan koomen en alsdan sal hij onder conditie erfwinninge doen. Ter selver tijt wierde goetgekeurd een doophuise beneven een sitplaat voor pastors en ouderlingen uyt te soeken. En is geresolveert dat het-selve sal gemaakt worden voor den gang na den predikstoel, en sal desen soomer voorgenomen werden, bij de eerste bestel .....

=====

---

<sup>22</sup> De bewuste passage uit 1711 ontbreekt in het protokolboek.

**Den 4 Juni** consistorium gehouden. Absent Krull en Benneke van Itterbeeke.

Als wanneer goetgevonden is en uyt consideratie an Smit Berent toegestaan dat hij nog f 35=, segge vijfendertig caroly guldens, an de diaconie moge betaalen. Egter onder dese reserve dat gemelde Smit Berent de overige hondert guldens voortaan met vijf procento moet verrenten,

of als een pagt na de voorbetaalde in twe reysen jeder ad 35 gulden ter summa van seventig gulden, sijnde dies 't geheele plaatze gekogt voor 170 gulden, kunnende in gevolge betalinge waarvan de intres ad 70 stui-  
ver of [Ÿ] 3=10 den restant nog voldoen met bovengesegde ad vijf gulden. Dog so lange als 't met goetvinden van 't eerwaarde consistorium overeenkooft en moet hiervan een handschrift gemaakt worden, egter so, dat het plaatze altoos an de diaconie sal verblijven.

Vorder afgesproken dat van Lubbermans landerion soo veel sal verhuurt worden als dan dienstig sal gevonden worden.

**Den 3 July** consistorie gehouden. Absent domino van Leuwen, de heer Boekholt, Adriaen Krull.

Als wanneer besloten is dat Theunis Ravekes, ingevalle het onderpant bestaande in een obligatie van 100 gulden op Stoltman in de Buerhuise, waarvoor een stuk landt ten onderpande zijnde f 50.= soude hebben, 't welk moet geexamineert werden.

**Den 6 Augustus** consistorie gehouden.

En is geresolveert dat de leyendekker Gorte Frantsen, nadat alvorens an den toren enige reperatie gedaan hadde en daarvoor pretendeerde 4 rijksdaalders; dog naar rijpe deliberatie hem toegestaan 3 rijksdaalders, waarop in 't vervolg sal gesproken worden over ordinaire of extraordinaire.

Is meede goetgevonden dat de verhuuringe van de weduwe Poort in Theunis Ravekes kamer voor de summa van 5 gulden 10. Van de weduwe Meliers an vrouw Klaasen sal toegestaan werden, dog nu nodig geoordeelt om over dese .... van nieuwe [?] verhuuringe vorder te spreken of niet minder kan wonen.

..... Essen vrouw en Hilverdink .....

=====

1738

**Den 3 September** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholt, Brook Berend.

Als wanneer goedgevonden wierde an Westerhof tot een **peerd** te geeven 20 gulden, waarvan de helfte van de diaconie en half van de kerk sal komen.

**Den 1 October** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt, Mulderman, Geerdink uyt de Boerhuise.

Als wanneer goetgevonden is dat tusschen het land van de jongste pastorie en Gerrids Visser, in den Ulser Essch geleegeen, scheydsteenen sullen geset werden.

Alsmeede over 't landt van de Weenes in de Weurden geleegeen gesproken en een einde en volkomen afdoeninge gemaakt werden.



**Den 5 November** consistorium gehouden en absent geweest Gerrit Ravekes.  
Als wanneer door eenparigheid van stemmen wierde beslooten dat niemant sonder wettige k"se in het consistorium konde sitting hebben.  
Dito wierde goedgevonden dat Smit Berent een jaer huer souw door hebben voor de reparatie die hij an 't huys gedaen heeft.

**Den 3 December** consistorie gehouden.  
Als wanneer de heer Boekholt weder ingebracht hieft het dubbelt dat an ds. Niel sal geconsinuiert werden angaande de jura van begravinge.  
Bij gelegenheit dat ds. van Leuwen op den 28 November tot Nienhuis bij enige leeden van 't hoogedele overconsistorium waare, is door genoemde hoogerwaarde leeden in presentie van ds. Niel in voorslag gebragt, dat over de jura van begravinge wegens het kint als van de vordere huyshoudinge van den pastor van Wilsum een tentamen concordia mogte angesegt werden. Hetwelk gemelde heer pastor van Leuwen in onse consistorie in voorslag gebragt en van de leeden niet geaccepteert wiert, maar sig houdende an het goede onbetwistbare regt van vervolgens de betalinge der jura, en wel voor eerts wat uytslag van 't hoogedele overconsistorium .....

=====

## 1739

**Den 7 January** consistorie gehouden. Absent domino van Leuwen, de heer Boekholt, Mollerman en Brook Berent.  
Als wanneer voorgekomen dat het schrift wegens de sittinge van kerk- en armenrekening van den pastor van Wilsum door Krul en Ravekes na Nienhuys gebragt sijnde.  
Ook vastgesteld dat desen dag de restanten van den ontfangers der armrekening sal nagesien werden en voor den restant een onderpant nemen.

**Den 4 February** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt, Beerent Brokel tot Wilsum.  
Als wanneer voorgesteld weert dat het raathuys door hetselve een middelmuur soudon kunnen gestelt worden, om al de twee scholen te hebben en van boven bevrijt te wesen. Hetwelk in consideratie sal gebragt worden en verder ondersogt of het geschieden kan.

**Den 7 Majus** consistorium gehouden. Absent sijnde de heer ontfanger Boekholt.  
Als wanneer goedgevonden wierde an de Knijf tot Breckelenkamp, die twee peerde en een koe afgestorven is, vijf en twintig gulden tot ankoop van een koe en iets tot het peerd toe te staen, welke penningen half van de kerke en half van de diaconie sullen koomen.  
Dito wierd an de heer pastor Lippinkhoff (tot reparatie an an sijn hof nodig) toegestaen een boom op sijn hof te moogen houwen.  
Dito is ook de dag om een nieuwen ouderling in plaets van den afgeleefden Berend Brookhuys te verkiesen op den eersten consistoriedag in Juni invallende vastgesteld.  
Dito wierd van Jungerink van Hilten voorgesteld dat de dogter van Kloosterman haer kint niet meer wilde soogen en alsoo de moeder niet in staet sijnde hetselve op te voeden. Soo wierd daerop geresolveert hetselve te besteeden.

=====

**Den 3 Juny** consistorium gehouden.

Als wanneer voor den overleedenen broeder Berent Brookel weder in des-selvs plaatze is verkooren den ouden Garbert tot Wilsum. Sullende de-selve bevestigt worden op anstaande sundag.

**Den 1 Julius** consistorium gehouden. Absent Benneke van Itterbeek.

gjb evt. Hemmeke?

En soo wierd terselver tijd van Derk ten Toorn versogt, dat men hem een getuygnisse souw geeven dat Harmen Swighuysen volgens eygen bekentenis-se sijn vader nooyt voor het consistorium hadde geroepen. Als doen heeft den Derk ten Toorn ook versogt, terwijl Swighuys met sijn ommevaaren niet tevreden was, dat Derk ten Toorn daarvan mogte ontslaagen worden en niet meer gehouden sijn voor hem jaerlijks het koorn op te haalen.

Waerop van 't consistorium geoordeelt dat men hem geen getuygnisse kon-de weygeren, en terwijl Swighuis met het omvaaren van Derk niet tevreeden was, gelijk hij in 't volle consistorium sulks beleeden heeft, soo word Derk ten Toorn hier vrijheit in vergunt om te kunnen doen en laa-ten, te meer wijlen Swighuisen voor het ommevaaren selfs den diener betalen moet en alsoo van het tractement des dienaers onderscheyden. Dito wierd an Harmen Reyners voor sijn afgestorven vrouw in de kerk een begraefplaets toegstaen, mits betaelende an de diaconie twaelfs en een halve gulden.

**Den 5 Augustus** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke tot Itterbeeke.

Als wanneer Herm Blenke de intres an de diaconie, weegens siekte van sijn vrouw, geremiteert is.

Jan Haamberg is vijftien gulden toegestaan tot een koe beest, mits daar-voor yts versettende waaruyt de penningen weder kunnen betaalt worden.

**Den 2 September** consistorium gehouden. Absent sijnde de heer ontfangen.

Als wanneer goedgevonden wierde, terwijl veele de capitalen tegens vier ten hondert willen hebben of den penningen restitueeren, dat van an diegeene die goede versettingen doen konden, de penningen souw laaten staen en van an anderen terugge neemen.

**Den 7 October** consistorie gehouden.

Als wanneer toegestaan is dat Hellebos uyt de karkenmiddelen soude ge-nieten tot kopinge van een paardt vijf gulden.

=====

**Den 4 November** consistorium gehouden. Absent den ontfangen Boekholtz en Mollerman tot Wilsum.

Als wanneer het kiezen van een nieuwen kerkmeester en 2 diaconen op den volgende bededag wierd vastgesteld.

**Den 2 December** consistorium gehouden. Absent den heer ontfangen Boekholt en Geerling.

Als wanneer met meerderheit van stemmen Ravekes tot kerkmeester gecontinueert wierde.

Dito gekooren tot diaconen Willem Lippinkhoff en Albert Kramer, welkers bevestiginge anstaende sondag weesen sal.

## 1740

**Den 6 Januar** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger.

Als wanneer voorgesteld wierde of men de capitaelen van de diaconie om gewigtige reeden niet gerigtelijk soude laeten waeken, terwijl alle gerigtelijke in kas van verkopinge worden voorgetrokken. Daerop is geresolveert dat men den rigter en gerigtschrijver daerover souw verneemen en sien of men met deselve niet soude kunnen accordeeren over de kosten.

**Den 3 February** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholtz.

Als wanneer van Geerling van Haaftenkamp de armelijke staet van de Blecker wierd voorgesteld. En daerop geresolveert an hem twalf gulden te geeven, welke half van de diaconie en half van de kerke soude koomen.

Dito wierd goedgevonden de opengevallene plaets van Geert ten Toorn anstaende zondag weeder te vervullen en een nieuwen kerkedienaer kiezen.

**Den 7 February** het consistorium vergaedert geweest.

Wanneer de vacante plaets van Geerd ten Toorn wierde vervult door het kiezen van Tonnis Mulder, onder dien beding dat (terwijl geen knegt een knegt stellen kan) hij het selfs bedienen sal. Dog egter, als hij met de heer ontfanger Boekholt buyten lands sijn moste, uitgeslooten.

=====

**Den 4 Majus** consistorium gehouden. Absentes Mulderman en Benneke.

Als wanneer an Westerhoff tot Hardingen, voor dat hij Jan Westerhoff soo lange in huys gehad heeft, wierde toegestaen vier schepel rogge. Dito is goedgevonden an Beckman tot Lemke 30 gulden ter leen te doen van de diaconie.

Ook is gegeven an de St'ltlingster in de Boerhoese vijftien gulden, an Nijhoff tot Hardinge vijftien gulden om dat haer veel vee is afgestorven.

Dito an de Knijf tot Breckelenkamp wierde toegestaen hondert gulden uit de diaconie ter leen, mits gerigtelijk versettinge van sijn eygendommijke land te doen. Waerover het prothocol nae te sien of het te voeren ook al verset is.

Nog an de Stiepelsche in de Boerhoese 2 schepel rogge, Storteboom tot Halle 1 schepel rogge. Item an Storteboom in Ulsen, voor de moeyte en verdriet van Kloostermans dogters kind, 2 scheepel rogge.

**Den 1 Juni** consistorium gehouden. Absent Gerrit Ravekes.

Als wanneer an Onstee tot Halle, die sijn goederen verbrand sijn, is toegestaen 5 gulden, welke half van de diaconie en half van de kerke sullen betaelt worden, sullende op de kerkenrekeninge soo mogelijk meerder besorgt worden.

Dito is goedgevonden an Epman tot Lemmeke uit de diaconie boekweyte op het land te doen mits op Jacobi, als se rijp is, weder te betaelen.

An Hindrinkman in de Boerhoese is gegeven 20 gulden tot ankoping van vee welke hem, soo peerde als beeste, sijn afgestorven. En dese 20 gulden moeten half van de kerke en half van de diaconie betaelt worden. Ook is gegeven an de Stroeve tot Emmelenkamp 30 stuivers.

**Den 6 Juli** consistorium gehouden. Absentes Garbert en Benneke.

Als wanneer van de diaconen wierde voorgesteld dat het opgesegte capitaal van vrouw Bremans niet wierde betaelt, en versogten daerover resolutie of anders mosten penningen worden genegotieert. Waerop beslooten de weduwe Breman daerover te spreken.

Dito is an Wolter Knijf gegeven 2 schepel rogge. Ook an Velt Geerd tot Halle 1 schepel, Stiepelsche 2 schepel.

Dito is goedgevonden Tellen Aerend op zijn koe 7 gulden te verschieten tot Jacobi, wanneer of van 't koorn van 't land of van de koe door de diaconie de penningen weder kunnen gemaakt worden.

=====

..... wierde an Haamberg tot Hardinge 4 schepel rogge, dog moet goede versettinge geeven.

**Den 3 Augustus** consistorie gehouden. Absent Mulderman, Brook Berent, Benneke.

Als wanneer afgesproken is, dat versekeringe van de capitalen wegens Wilm Boode en Engbert Albers sal gegeven worden, en wel den corten tijt.

**Den 7 September** consistorium gehouden. Absent Egberding en Everink.

Als wanneer geresolveert wierde dat alle diegeene, die van de diaconie rogge of ander koorn onder versettinge gedaen was, hetselve nu weder sullen opbrengen. En bij gebreeken blijvende sal het versette koorn worden angetast.

Dito wierd an Velt Geerd tot Halle, die zijn koe is afgestorven, toegestaan 5 gulden van de kerke, 2 gulden 10 stuiver van de diaconie.

**Den 5 October** consistorium gehouden. Absent ontfanger Boekholt, beyde Wilsumer, Benneke van Itterbeek.

Als wanneer geresolveert wierde dat de obligatie van Engbert Albers gerigtelijk souw gemaakt worden, als ook van Willem Boode.

Dito is gesolveert om het slegte verbouw van desen jaere dat de onvermogene om te betalen hetgeen de diaconie an haer verschooten heeft, nog een jaer op intresse sal gelaeten worden, mits de interesse voor een jaer anstonts betaelende.

**Den 2 November** consistorie gehouden. Absent domino van Leuwen, de heer Boekholt, A. Krul, Geerdink in de Boerhuyse, Benneke, Everink.

**Den 7 December** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger.

Als wanneer het groot gebrek van Blenke Harmen, Berend Ottink, weduwe Arend Voot en Bremmers Fenne wierd voorgesteld. Waerop beslooten dat de laeste oude vrouw een schepel rogge en de andere drie elk twee schepel souw gegeven worden.

## 1741

**4 January 1741** consistorium gehouden. Absent den ontfanger, de Wilsumer, Geerling van Haaftenkamp, Benneke van Itterbeek en Jungerink van Hilten.

Als wanneer goedgevonden

=====

..... om te maanen word uitgesonden, soo wel als op het karspel gelt sal neemen, dog niet meer als eenen stuiver, welke hij de eerste ansaege vergeefs gedaen sijnde, met de tweede ansaege sal mogen vorderen.

**Den 1 February** consistorium gehouden.

Wanneer dat Hekjans suster een schepel rogge souw gegeven worden, wierde goedgevonden.

In de marge: N.B. het extra consistorium vide 1742 in September.

**3 Majus** consistorium gehouden.

Als wanneer goedgevonden wierde de rigter Lo%os over Frielman te spreken dat hij sijn moeje op 't erve niet wil onderhouden, maer haer moet soo lange onderhoud gegeven worden.

Dito wierd beslooten dat de Klunder van de kerke 15 gulden, van de diaconie 5 sal gegeven worden tot ankoopinge van een peerdt. An Wolter Knijf 5 gulden half van de kerke, half van de diaconie.

**Den 7 Juni** consistorium gehouden. Absent Everink.

Wanneer goedgevonden wierde informatie te neemen over de schulden van Kars Warrink tot Golenkamp, eer men penningen tot betaeling sijner creditoren konde voorschieten.

**Den 5 Juli** consistorium gehouden. Absent Krul, Egberding, Benneke.

**Den 2 Augustus** consistorium gehouden. Absent Garbert, Egbering en Everink.

Als wanneer goedgevonden wierde op het versoeck van den nieuwen Stiepel het verschootene kooren, van de diaconie gedaen, nog een jaer te laeten staen in statu quo, totdat men sie hoe de jongen boer sig gedraegt. En an Knijfs Wolter is een schepel rogge toegestaen.

**Den 6 September** consistorium gehouden. Absent Egberding.

Wanneer Esman tot Haesinge een oude handschrift van een restant van 20 gulden an de diaconie gaf.

En op deselve tijd wierd an Nijhuis tot Hardinge en Hombert tot Hilten, welke peerde sijn afgestorven, tot ankopinge van anderen nieuwe peerde toegestaen 30 gulden, waervan jieder de halfte souw hebben en de „n halfte van de kerk, de ander van de diaconie betaelt worden.

=====

**Den 4 October** consistorium gehouden. Absent den ontfanger Boekholtz, Ravekes, M'llerman, Garbert, Egberding.

Als wanneer den organist Swijghuysen een suppligt van de overkerkenraed, an onse consistorium geremitteert, heeft overgelevert. En daerop is geresolveert, soo veel doenlijk was, an dit versoeck te vol-doen. En daerop tot een gecommiteerde gemaekt borgemeester Gerrit Ravekes en Jungerink van Hilten, om op angeving bij de heeren te versoecken dat de organist van schattingen mogte ontslaegen worden. Terselver tijd is van de leeden van 't consistorium an Elsink huerman naemens Jan Atman tot ankoopinge van een koe toegestaen 20 guldens, om half van diaconie en half van de kerk te betaelen.

**Den 1 November** consistorium gehouden. Absent Egberdink.

Als wanneer besloten is dat in oude Bruggink tot bijstuur wegens anko-  
pinge van een **koe** beest soude gegeven worden 7 gulden 10 stuivers.

**Den 6 December** consistorium gehouden. Absent Egberdink.

Als wanneer de leedig gevallene plaetsen van kerkmeester en diaconen  
met nieuwe voorsien wierden. En tot diaconen verkooren H.J. Eskes en  
Hindrik Haegen, tot kerkmeester Aderjan Krul. Sullende de bevestiginge  
op den 10 December geschieden.

## 1742

**Den 9 February** consistorium gehouden.

Als wanneer de opengevallen plaets van den ouden Egberdink met zijn  
soon Jan weder vervult wierde en met eenpaerigheid van stemmen  
verkooren. Sullende anstaende zondag den 11 bevestigt worden.

=====

..... geven dan de kerke en de armen de 2 andere souden geven om  
voor Storteboom, die in een armelijke staet geraekt is en zijn **koe**  
verlooren heeft, wederom een **koe** an te kopen.

**Den 3 Majus** consistorium gehouden. Absent Gerbert van Wilsum.

**Den 6 Junius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Warsman en  
Benneke.

**Den 4 Julius** consistorium gehouden. Absent de heer pastor van Leuwen.

**Den 1 Augustus** consistorium gehouden. Absent Adriaen Crul, Benneke,  
Everink en Egberdingman.

Waerin beslooten is dat Warsman tot Hokkelenkamp, weigerende een maegt,  
van zijn plaets herkomstig, huisvestinge en onderhoud te geven, door  
wettige middelen daertoe sal angehouden worden en de overigheid versogt  
dat se hem volgens karspels gebruik daertoe mogen constringeeren.

**Den 5 September** consistorie gehouden. Absent Garbert, Jungerink, Weers-  
man.

Op desen dag zijn an Lubberman overhandigt de erfwinningbrief en over  
het versterf, welke moste geplaatst weesen in February 1741, welke luy-  
den als volgt:

*Kennelijk sij hiermede, dat op heeden dato ondergeschreeven tussen het  
eerwaerde consistorium tot Ulsen en desselfs eygenbehoriger Derk Lubbe-  
rink tot Lemke over de erfwinning van desselfs onderhebbende an de kerk  
eygenbehorende plaetsjen op volgende wijze geaccordeert:*

- 1). Word hem, Derk Lubberink, en zijn vrouw Swenne de plaetse  
ingedaen en hij voor den tijd sijns levens vermeyert op deselve  
pagtjynden en -gelt als voor deeses daarvan gegeven en gepresteert is,
- 2). Sal deselve gehouden zijn alle op de plaetse staende, soo gemeene  
als particuliere, lasten te draegen,

3). *Sal hij verpligt zijn het huys en de andere getimmerten in goeden stand, raeken en daeke en esse te houden, ook met pooten en planten van telgen en begaaden der landerijen het erve wel voor te staen en altijd soeken te verbeeteren. Maer*

*ten vierden geensins vermoogen eenig houd buyten consent te houwen of iets te doen waerdoor het erve soude belastet of verergert worden.*

*Waertegens dan deselve een sekere summa gelts voor opvaart en erfwinninge, soo als deselve veraccordeert is te voldoen, angenoomen heeft en an de kerkmeester tot genoegen van het eerwaerde consistorium betaelt is.*

.....

=====

*Wij ondergeschreeven bekennen hiermede dat Derk Lubbering van Lemke, als eygenbehorige an de kerke tot Ulsen, het versterf van sijne afgeleefde vrouw Berendjen Warrink met het eerwaerde consistorie tot Ulsen veraccordeert heeft en hem, uit reeden dat hij in een seer selgten staet is en uit de diaconie al langen tijd heeft moeten ondersteunt worden, voor twee rijksdaelders Hollands gelaeten, welk van hem an de kerkmeester voldaan is. Hetwelk hiermede vanweegen het geheele consistorie quiteerlijk word geverificeert.  
Ulsen, den **15 Augustus 1742.***

*Uit naeme van het consistorium getey-  
kent,  
Joh. Jacobs van Leeuwen.*

**Den 3 October** consistorie gehouden.

Waerin beslooten is dat men den weg tot een kerkenstuk in den Lemmeker Es, die men in possessie heeft op Benneken land, sal maintineeren totdat hij Benneke een anderen weg anwijse.

**Den 7 November** consistorium gehouden. Absent Egberdink en Benneke.

Als wanneer an Wolbert van Wilsum, wegens zijn slegten toestant alsmede tot vergoeding van groote kosten die hij tot opbouw van huys en shaepeschot heeft moeten anwenden, den restant van de kerkenrenten, an Gerrit Ravekes debet gebleeven, wierde geremitteert.

**Den 5 December** consistorie gehouden. Absent Garbert, Geerdingman van Haeftenkamp, Benneke, Egberinkman.

Op het circulaire rescript van den hoogloffelijke overkenraet, dat se bij de kerken- en armenreeking moesten tegenswoordig zijn en men hen sulks ten dien eynde 14 daegen van te vooren mogt bekent maeken, is geresolveert den overkenraet te notificeeren, dat niettegenstaende in het koninglijke laudum wel uitdrukkelijk vastgesteld is, dat het in kerken, daer het anders gebruikelijk was, bij den ouden gebruike sou blijven. Evenwel, so het overconsistorie daertoe beregtigt is, men wel sien mag dat sij daer bij komen om te sien dat alles rigtig toegae, onder expresse reservatie van ons oude rigten, en dat de gemeente van geen kosten hebbe.

=====

## 1743

..... van de Nieuwe Meyer tot Getelo door een timmerman te laeten bevestigen en na bevindinge het nodige te laeten repareeren.

**Den 8 Marty** consistorium gehouden.

Wanneer de slegte staet van de Stiepel in de Boerhoese, die twee **peerde** zijn afgestorven, in overweeing genoomen wierde en daerop goedgevonden an hem tot ankoop van **peerde** viefteen guldens van de diaconie en vijf en twintig van de kerke te geeven, sijnde tesaemen 40 gulden.

**Den 1 Majus** consistorium gehouden.

Als wanneer de dag van de vacerende ouderlingsplaets, door de dode van de kerkmeester Aderjaen Krull opengevallen, op den 23 van dese maend weder te begeven wierde vastgesteld.

**Den 23 Majus** consistorium gehouden. Absent de heer ontfangen Boekkolt.

Wanneer door meerderheit van stemmen Harmen ten Brink tot ouderling wierde verkooren. De bevestiginge is vastgesteld op den 5 Junius.

**Den 5 Junius** het consistorium vergaedert geweest.

En soo is op de voorgaende afstemming den nieuwen beroepen ouderlink bevestigd.

**Den 3 Julius** consistorium gehouden. Absent de heer ontfangen Boekholt.

**Den 7 Augustus** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Molderman, Garbert, Benneke.

Waerin an Goosman tot Getelo, die zijn koorn sterk vervrooren is, tot zijn ondersteuning van de gemeente 3 mudden roggen en van de diakonie 2 mudden zijn toegelegd.

**Den 4 September** consistorium gehouden. Absent Weersman en de heer ontfangen.

**Den 2 October** consistorium gehouden. Absent de heer ontfangen Boekholt.

**Den 6 November** consistorium gehouden. Absent den ontfangen en Geerdink in de Boerhoese.

Als wanneer de dag tot het kiezen van een kerkmeester en diaconen op den volgenden consistoriedag wierd vastgesteld.

Mede is goedgevonden dat het vaceeren van onse organistenplaets an de eerwaerde overconsistorianten souw bekend gemaekt worden.

Dito is an an de Nyemeyer van Geteloo, die zijn huys vertimmert heeft, daertoe gegeven een jaer pagt ad

=====

**Den 4 December** consistorium gehouden. Absent de heer ontfangen Boekhoud en Molderman.

Waerin tot kerkenmeester ge%oligeert is Silvester Diderik Smook voor twee jaeren, alsmeede tot diakenen Derk Kramer en Hindrik V"lling. Tot welkers bevestiginge den 8 December, sijnde zondag, is vastgesteld.



## 1744

**Den 5 Januarius** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholt.

**Den 12 Februarius** is de vacante organisten- en schoolmeestersplaets, opengevallen door het overlijden van Herm Sweghuisen, met eenparige stemmen van over- en nederconsistorium weder vervult door het beroep van Gerrit Andreas Mulvoort van het Singraeven.

**Den 6 Majus** consistorium gehouden. Absent de heer ontvanger en Everink van Golenkamp.

Als wanneer van Derck Kraemer als kerkmeester van het gepasseerde jaer 1742<sup>23</sup> wierde voorgesteld, dat de boermannen van den Binnenborg hadden angehouden om een copie van de kerkenrekening van het gepasseerde jaer te willen hebben. Maer sulks in omvraege gebragt sijnde, wierde van het consistorium geoordeelt dat men sulks niet moste toestaen, omdat se bij het afneemen derselver rekening waeren tegenswoordig geweest, alsmede dat men dan ook souw gehouden weesen aen een jieder boerschap, sulks eyschende, copien van de rekening te geeven.

**Den 14 Majus** heeft te weduwe van Kasper Kraemer haer met haere goederen an de diaconie overgegeven. En is daerop an Jan Wachelo op den Brink besteed voor de summa van 29 gulden, van dato deses tot op Majus 1745.

**Den 3 Junius** consistorium gehouden en absent de heer ontfanger Boekholt, Gerrit Ravekes, Molderman en Garbert.

Waerin beslooten een gedeelte van het leyendak booven de kerke, 't welke door inwaeteringe bedorven en de planken verrot zijn, so verre noodig te repareeren.

**Den 1 Julius** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholtz.

**Den 5 Augustus** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholt.

Terwijl in het huis Gods alles tot de meeste stigting moet angeleyt worden en deselve kan geschieden niet alleen door de predikatie des woords, maer ook door het singen van psalmen als sijnde een voornaem stuk van den openbaeren godsdienst, so is het dat het consistorie uit consideratie deses goedgevonden heeft vast te stellen dat voortaan voor en na alle lijkpredikationen sal gesongen worden.

=====

**Den 2 September** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger, Geerlink van Haftenkamp en Geerding in de Boerhoese.

Als wanneer de koster Jan ten Bossche het eerwaarde consistorium voordroeg hoe hij wel gereed was de ordonantie van 't consistorie op te volgen en voor de boerendooden soo wel als voor de dorper singen. Dog terwijl hij daerop niet beroepen waere, versogt hij dat men hem daer

---

<sup>23</sup> Dit lijkt een vergissing te zijn. Het vorige jaar was niet 1742, maar 1743.

voor iets in zijn tractement mogte toeleggen. Welke het consistorium in overweging neemen wil.

**Den 7 October** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholt, Molderman en Garbert van Wilsum, Benneke van Itterbeeke.

**Den 4 November** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger.

**Den 2 December** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger Boekholt en Molderman en Garbert van Wilsum.

Waerin vastgesteld is in de volgende week de kerken- en armenrekening te houden.

## 1745

**1745 den 3 Februarius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke van Itterbeeke.

Waarvoor verscheenen op voorafgaende citatie Jan Clifman en Gese Hekhuis, klaegende Geese Hekhuis dat Jan Clifman haer wettig en wel getrouwt hadde, dog weigerde haer trouwen. Waerop de beklagde onder-vraegt is, welke bekende dat hij haer trouwbeloften gedaen en de trouw gegeven hadde, maer terwijl hij geen verblijf wiste, haer nog niet konde nog wilde trouwen.

**5 Majus** consistorium gehouden. Absent Geerding uit de Boerhoese en de heer ontfanger en Everink.

Wanneer an de collectanten uit de kerkemiddelen iets te geven wierd afgeslaegen, maer goetgevonden haer op een ommegang te wijsen, maer van de diaconie souw men soo veel mogelijk haer in desen droevigen staet ondersteunen. En soo is an Haamberg, die al zijn **koe**jen verloren heeft, toegestaen tien guldens.

**Den 2 Junius** ordinair consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Geerink uit de Boerhuise, Benneken van Itterbeeke.

**Den 7 Julius** consistorium gehouden. Absent Pastor Lippinkhoff.

.....

=====

**Den 4 Augustus** consistorie gehouden. Absent de heer Boekholt en Geerink uit de Boerhuise.

Waerin an een collectant van Nieuwenhuis 6 gulden en aen „n uit Brandlegt 2 gulden 10, beyde tot opbouw van haere huizen sijn toegelegd, half uit de kerkenmiddelen en half uit de diaconiegoederen te geven.

**Den 1 September** consistorium gehouden. Absent den ontfanger, Ravekes, Gerink, Jungerink. Als wanneer niets van belang voorviel.

**Den 6 October** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Geerinkman uit de Boerhuise.

**Den 3 November** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger en Jungerink.

Als wanneer vastgesteld wierde alsdat de opengevallen ouderlingsplaetse, door de dood van Geerdink in de Boerhoese vacant geworden, op anstaende consistorium in December weder souw vervult worden, alsmede terselver tijd kerkmeesters- en diaconenplaatsen met nieuwe voorsien.

**Den 1 December** consistorium gehouden. Waerin men

1. Getreeden is tot vervulling van de ouderlingsplaats, door doode van wijlen Hindrik Geerdink in de Boerhuise vacant geworden. Waertoe aangesteld is Berend Brinkman.
  2. En ook goetgevonden om den kerkenmeester S.D. Smook nog voor 2 jaeren te continueren.
  3. En ook 2 nieuwe diaconen in plaats van de afgaende zijn aangesteld met naemen Harmen Ravekes en Gerrit Krul, gelijk men ook ten
  4. voorgenomen heeft de kerken- en armenrekening ten eersten te doen en met de heer rigter daarvan te spreken om een dag te beraemen. Waerop den volgenden zondag de tevooren genoemde ouderling en diaconen in haeren dienst zijn bevestigd.
- En van het eerwaerde consistorium goedgevonden om an Corterink huurman tot Itterbeeke, die zijn vee door de sterfte verlooren heeft, tot zijn soulaes te geven 3 rijksdaelder.

=====

## 1746

**Den 5 Januarius** consistorium gehouden.

Wanneer de coster op 't nieuw versogte dat hem voor het voorsingen bij de boerendooden eenig tractement mogte toegelegd worden. Maer men agt het nodig daerover de boerscholten te spreken.

**Den 2 Februarius** consistorium gehouden. Absent pastor Lippinkhoff, de heer ontfanger en Benneke van Itterbeek.

Als wanneer Lubberink arme staet overwoogen sijnde, tot ankoopen van een nieuw **peerd** in plaats van zijn afgestorven wierde gegeven 25 gulden. Maer de rest souw hem van kerkenmiddelen daertoe geleend worden.

**Den 4 Majus** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholtz, Weersman van Halle.

Als wanneer de slegte toestant van de Sluyter uit de Borg voorgesteld wierde en goedgevonden, terwijl de vrouw verstorven is, het kind een tijd lang van de diaconie te besteeden.

**Den 3 Augustus** consistorium gehouden. En was absent de heer Boekholt, M<sup>r</sup>lderman van Wilsum en Benneke tot Itterbeeke.

Waerin an de Blekker tot Haeftenkamp tot opbouw van zijn huis, dat verbrand was, van het eerwaerde consistorium zijn toegestaan en gegeven 6 rijksdaelder, half van de kerkenmiddelen en half van de diaconie te betaalen.

**Den 5 October** consistorium gehouden. Was absent de heer Boekholt, Molderman van Wilsum, Benneke van Itterbeeke, Geerinkman van Haeftenkamp.

**Den 2 November** consistorium gehouden. Absent dominus Lippinkhoff, den ontfanger Boekholtz, Brinkman, Benneke, Jungerick, Egberdink. Als wanneer de presente leeden nodig oordeelden dat voortaan de uitblijvende, sonder wettige redenen, de boete sonder onderscheit souden betaalen die in de kerkenorder is vastgesteld. Ook wierd voorgesteld dat volgens gerugte Hindrink van Haeftenkamp, krank sijnde, de pater van Emmelenkamp souw bij sig gehad heeft. Hetwelk nodig geoordeelt wierde te onderzoeken en daer tegens te waeken. Rengelman, die een **koe** is afgestorven, souw een ommegang doen.

=====

**[December?]** ..... de heer ontfanger Boekholt. Waerin vastgesteld om Lubberman ernstig te beduiden dat hij voortaan sonder kennisse en consent van het eerwaerde consistorium geen hout sal hebben te houven, en dat men aldaer ter bequamer gelegenheit sal telgen pooten en hout houwen.

## 1747

**Den 1 Februarius** consistorium gehouden. Absent den ontfanger en Garbert.

Wanneer an de vrouw van den Ham, werkers goed verbrand is, wierde toegestaan 5 gulden, half van de kerke en half van de diaconie te geeven.

**Den 3 Majus** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger, Molderman en Eeverink. Waerin niets van belang is voorgevallen.

**Den 7 Junius** consistorium gehouden. Absent de heer ontfanger en Egberdink.

**Den 5 Julius** in 't gehouden consistorium absent den heer ontfanger Boekholt, Geerink en Egberink.

Waerin vastgesteld is om de tiendens der kerke anstaende dingsdag, sijnde den 11 (soo er geen verhindering in kooft), te verpagten.

**Den 6 September** absent den heer ontfanger Boekholt en Benneke.

Waerin goetgevonden is om an Epman tot Lemmeke 20 gulden tot ankoop van een peert uit de diaconiemiddelen te verstrekken, waarvan 12 gulden hem ter sijner tijt toekomen vanwege kostgelt van een kint, welke sullen vooruit gegeven worden en 8 gulden daerbij gedaen om wederom te betalen.

Gelijk ook an Beuskes Harmen, uit de diaconie levende, de halve huishuur te geven.

**Den 4 October** consistorium gehouden. Absent den heer ontfanger en Benneke.

**Den 1 November** consistorium gehouden. Was afweesig de heer Boekholt. Waerin in plaets van de afgaende kerkmeester S.D. Smook tot kerkmeester voor de twee volgende jaeren is aangesteld Harmen ten Brink, gelijk er ook voor de afgaende diaconen twee nieuwe gekooren ..... S.D. Smook en J. Hindrik ten Brink .....

=====

..... benoemt den 22 November zijn voorgesteld en bevestigt.

## 1748

**Den 7 Februarius** consistorium gehouden. Absent de ontfanger, Mulderman, Jungerink, Benneke.

Als wanneer de slegte staet van Gerrit an den Berg wierde voorgesteld. Maer terwijl veele in de voorleeden stormwint schade geleden hebben en alle uit de diaconie niet kunnen geholpen worden, soo heeft het consistorium goedgevonden deselve alle tot eenen ommegang te verwijzen.

**Den 1 Majus** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Molderman.

Waerin beslooten is om Lubberman het nodig houwt tot opbouw van zijn huis, door den laetsten sterken stormwint omverre geworpen, ten eersten te versorgen.

Alsmede dat op den volgenden ordinaere consistorie, in plaets van den door doode afgegaene broeder ouderling Warsing van Halle, een nieuwe ouderling sal gekooren worden.

Dog omdat dan geen bededag was heeft men een ander dag moeten nemen. En so is het beroep vervroegt en het consistorium den 29 Majus vergadert om een ouderling te beroepen. Wanneer met eenparigheid van stemmen, in plaets van den afgestorven broeder Warsman, tot ouderling verkooren is Geert Agteresch van Halle.

**Den 6 Junius** is de nieuw beroepene ouderling van Halle, Geerd Agteresch, van het consistorium bevestigt geworden in desen dienst. En tenselven tijde goedgevonden dat anstaende bededag een nieuwen ouderling, in plaets van de overledene Molderman tot Wilsum, sal gekoren worden.

**Den 3 Julius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Gerrit Ravekes.

Wanneer, in plaets van onsen afgestorvenen broeder Berend Molderman, wederom tot ouderling verkooren is Wolter Nijhof. En vastgesteld dat deselve anstaende consistoriedag sal voorgesteld en in zijn dienst bevestigt worden.

**Den 7 Augustus** consistorium gehouden. Absent de heer pastor van Leuwen en de heer Boekholt.

Wanneer onsen broeder voornoemt in zijn dienst bevestigt is .....

=====

**Den 4 September** consistorium gehouden. Absent ..... de heer pastor Lippinkhof en ontfanger Boekholtz.

**Den 2 October** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt.

Als wanneer tot opbouw van de toorn tot Schuttrop wierde toegestaan twintig guldens en an den Laersche kosterie eenen gulden tien stuivers en de ingestorte kerke tot Tubbergen drie gulden tien stuivers.

**Den 6 November** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt.

Waerin vastgesteld is de kerken- en armenrekeningen, geen wettige verhinderende invallende, den 25 en 26 deses te houden.  
Dese rekeninge sijn op die tijd geschied.

**Den 4 December** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt. Eenige consistorianten sijn na Nieuwenhuis geweest om over het schoolmeesterstractement Metting en de rentmeester Weernink te spreken. Soo ook de landschrijver Schuerman over Stoesink mate. Soo heeft bij die gelegenheit Lubberman tot Lemmeke gevaren en alsoo twee dienste gedaen.

## 1749

**Den 5 Januarius** consistorium gehouden. Absent den heer Boekholtz.

**Den 7 Majus** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Egberink van Hardinge en Jungerink van Hilten.

**Den 4 Junius** consistorium gehouden. Absent de ontfanger Boekholt, Jungerink en Everink en

**Den 2 Julius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Garbert, Benneke, Eeverink.

Waerin beslooten is an Kas Warrink tot Golenkamp, uit consideratie dat het huis weer opgebouwt word en sij de timmerluide de kost moeten geven, een jaer pagt te remitteeren.

**Den 4 Augustus** consistorium gehouden. Absent den ontfanger en Benneke.

**Den 3 September** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt. Wanneer goetgevonden is een deputatie an de heer Graef van Regteren te senden om te besorgen dat onse schoolmeesters haer tractement behouden, waarvan de geestelijke rentmeester 3 mudde wil inhouden. Welke commissie de heer pastor ... Leuwen en de ouderling G. Raevekes hebben overgenomen te volbrengen.

=====

**1749, den 1 October** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Benneke te Itterbeeke, Nijhoff van Wilsum.  
Terselver tijd heeft een collectant van Frenstrop bij Noorthoorn sijne getuygnisse van domine Grimmelius vertoont. Maer terwijl onse eygene, die het vee afgestorven waer, eenen ommegang hebben moeten doen, soo is hem ook eenen ommegang toegestaen.

**Den 5 November** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt. Wanneer het eerwaerde consistorium getreden is tot beroepinge van een kerkmeester voor twee jaeren en tot twee diaconen. En is goetgevonden dat de kerkmeester H. ten Brink nog voor twee jaeren sou continueren. En tot diaconen sijn aangesteld B. Bode en Albert Alberts, sullende bij de naeste bequame gelegenheit bevestigt worden.

**Den 3 December** consistorium gehouden.  
Als wanneer de nieuw gekoren diaconen in hare bedieninge bevestigd sijn.

## 1750

**Den 7 Januarius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Jungerink.

Wanneer tot opbouw van den Northoornschen toorn geresolveert is te geven 45 gulden.

**Den 4 Februarius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Garbert, Benneke, Brinkman.

**Den 3 Junius** consistorium gehouden. Absent den ontfanger Boekholtz.

Als wanneer de armelijke toestand van de Stiepel in de Boerhoeze en Harmen Nijhofs tot Hardingen en Boerigters huerman tot Geteloo, Jan Storteboom in Ulsen overwoogen wierd. Ende haer jieder toegestaan een half mudde rogge van de diaconie te geven.

**Den 1 Julius** consistorium gehouden. Absent den ontfanger Boekholt, Brinkman, Eeverink.

Wanneer goetgevonden is an een seekeren matroos uit Deenemarken, die gebrooken is, tot sijner geneesing te geven vijf gulden uit de diaconie.

**Den 5 Augustus** consistorium gehouden. Absent de ontfanger, Geerdink van Haaftenkamp en Benneke van Itterbeeke.

Als wanneer Geerd Jansen, alias de Moeke te Hilten, tot de geneeskosten van de beenbreuke van sijn kind wierd toegestaan 4 gulden.

**Den 2 September** consistorium gehouden. Absent den ontfanger en Nijhof van Wilsum.

=====

..... Garbert van Wilsum en Eeverinkman van Golenkamp.

Waerin voorgesteld sijnde de slegte staet van Hellebos, die daerenboven nu twee **peerden** verlooren heeft. Goedgevonden is tot sijn soelaes an hem te geven 15 gulden, half van de kerke- en half van de armemiddelen. Ook is vastgesteld den 18 en 19 deser de kerke- en armenrekeningen te doen.

## 1751

**Den 7 Januarius** consistorium gehouden. Absent de heer pastor ... Leuwe, Boekholt, Garbert, Nijhoff, Egberink, Agteresch.

Als wanneer Smit Berent tot Golenkamp, uit anmerkinge van sijn slegten toestant, een jaer agterstaende pagt geremitteert is.

**Den 3 Februarius** consistorium gehouden. Absent Boekholt, Garbert, Nijhof, Benneke, Gerink van Haaftenkamp en Jungerink.

Als wanneer an Broenink van Hardinge, die het oude huys en schuere met het daerin sijnde koorn verbrand is, uit onse kerkenmiddelen gegeven wierde 15 gulden.

**Den 5 Majus** consistorium gehouden. Absent de ontfanger Boekholt, Benneke, Eeverink.

Waerin goetgevonden is an een verbrande man van Schutterop te geven 5 gulden. En het versoen van ds. Rappardus, om een bijstuur tot reparatie van sijn huis, is overgenomen om daerover naeder te delibereren.

**Den 7 Julius** consistorium gehouden. Absent der heer Boekholt en Geerinkman van Haeftenkamp.

**Den 4 Augustus** consistorium gehouden. Absent Boekholt, Nijhoff, Gerink, Benneke.

Als wanneer an de Timmerman van Itterbeeke het armenland voor dese twee jaeren verhuert is, 's jaers voor 6 schepel rogge. Sullende in 't ver-  
volg niet met het andere armenland verhuert worden.

Dito is tot opbouw van de pastorie van Brendlegt toegestaan 3 rijks-  
daelder. An de verbrande man van Laege 1 rijksdaelder.

**Den 1 September** consistorium gehouden. Absent Boekholt, Geerink, Benneke, Egberink, Agteresch.

Waerin vastgesteld is dat Lubberman en Nyemeyer tegen het anstaende consistorium sullen gehouden sijn een schijn van vrijheit in te brengen.

**Den 6 October** consistorium gehouden.

Als wanneer op het anschrijven van het overconsistorium goedgevonden wierde, en soo wel als andere predicanten deser Graefschap, een naukeur-  
rig register van pastoors, costers, schoolmeesters en kerkeninkomsten  
over te .....

=====

Desgelijken is goedgevonden de Nieuwemeyer en de Lubberinkster, die volgens vorige resolutie de vrijbrief of -schijn niet ingebracht hebben, an te seggen dat se van de plaets ten eersten souden vertrokken of de schijn in tijd van veertien dagen inbrengen.

**Den 3 November** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke.

Als wanneer de Nieuwemeyer volgens ordinantie van het eerwaerde consistorium den vrijbrief heeft ingebracht, welke doen is voorgelesen.

Ook is an oude Hinken toegestaan 10 gulden uit de diaconie te betaalen.

Wanneer ook volgens voorafgaende vaststellingen, in plaets van den afgegaenen kerkmeestere H. ten Brink, tot kerkmeister voor de twee volgende jaeren verkooren is W. Lippinckhoff. En in plaets van de afgegaene diakenen S.D. Smook en J.H. ten Brink wederom tot diakonen gekooren sijn W. Kalmes en Jan Ravekes Smit. Sijnde het volgende ordinaere consistorium bepaelt tot de installatie van deselve.

Dient tot narigt, dat voor enige tijt het hoogerwaerde overconsistorium tegens alle gedaene remonstrati%oon an de predikanten het sogenaemde Wilsumer tractement ontnomen heeft, onder voorwentsel dat cessante ministeris salarium cessat.

Alsmede dat men ter gelegendheit dat de windem"lle gemaekt is, men (evenwel sonder schaede van de pastorye) genootsaekt is geweest een mudde lants op de Ligterink Esch te verruilen tegens een mudde lants op het Ylant, waarvan de brief berust in de kerkenkiste.



**Den 1 December** consistorium gehouden. Absente Boekholt, Garbert, Benneke en Brinkman.

Als wanneer de nieuw verkooren kerkmeester en de diaconen in haer ampt bevestigd zijn.

Dito is Jan Jacobs, die met Cloostermans dogter in ontugt geleefd hadde, in de gemeente verscheenen, met monde zijn berouw over die sonde belijdende, met beede dat hij weder in den schoot der kerke angenoomen mogte worden. Hetwelk weder geschied is.

=====

## 1752

**Den 4 Januarius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke.

Waerin overwogen is den noot van die van Wieren, alwaer 16 huizen verbrant zijn, en haer toegelegt 5 rijksdaelder, half uit de kerk- en half uit de armenmiddelen.

Alsmede die van de Kooning uit de Borg, die zijn beesten afgestorven zijn, en goetgevonden dat hij een ommegang op het kerspel sou doen.

**Den 2 Februarius** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt, Garbert en Benneke.

**Den 7 Junius** consistorium gehouden. Absent Boekholt, Brinkman en Benneke.

Als wanneer an de kerke tot Emmelenkamp tot derselver reparatie wierde toegestaen 2 rijksdaelder.

**Den 5 Junius**<sup>24</sup> consistorium gehouden. Absent Boekholt, Benneke, Nijhoff.

Wanneer de slegte staet van Korterink tot Itterbeeke voorgesteld worde, dewelke nu nog 2 beesten verlooren heeft. Waerom het eerwaerde consistorium goetgevonden heeft de halve kerkepagt ad 7 scheepel voor dit jaer door te geven.

**Den 6 September** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke.

**Den 4 October** consistorium gehouden.

Als wanneer an de Talle van Biene, sijnde een gereformeerde boer in 't midden van het pausdom, die alle het sijne door den brand verlooren heeft, wierde goetgevonden te geven 10 gulden, als drie rijksdaelders van de kerke en eenen van de armen.

**Den 1 November** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke.

Als wanneer vastgesteld is de kerken- en armenrekeninge den 15 en 16 deser maent te houden.

Ook is goetgevonden an de Laegesche, wier huizen voor een geruime tijt

---

<sup>24</sup> Gezien de gewoonlijke vergadering (,s woensdags) zou dit de vergadering van 5 juli moeten zijn.

verbrant zijn, nu nog te geven 7 rijksdaelder, 6 rijksdaelder uit de armkaste en 1 uit de kerkenmiddelen.

=====

**[December]** ..... Garbert, Benneke, ..... Als wanneer niets van belang is voorgevallen.

## 1753

**Den 7 Februarius** consistorium gehouden. Absent dominus van Leuwen, de heer Boekholt en Benneke.

Als wanneer vastgesteld dat Lubberman binnen de tijd van 14 daegen de vrijbrief sal hebben in te leveren.

**Den 2 Mey** consistorium gehouden. Absent dominus a Leuwen, de heer Boekholt en Benneke.

Wanneer in voorslag gebragt wierd door de boermannen van Golenkamp om Smit Berents huis, dat desolaet is, wederom te herbouwen of de plaets voor het gelt, dat daervoor gegeven is, an de inwoonder over te doen. 't Welke overgenomen is om sulks naeder te overleggen.

Doen is ook afgesproken dat Brink Berent, tot soulaes van zijn armbreuk, de kerkenpagt sal door hebben.

**Den 6 Junius** consistorium gehouden. Absent de heer pastor a Leuwe, Boekholt en Benneke.

Wanneer an Jurriens van Golenkamp toegelegd zijn 3 scheepel roggen.

**Den 4 Junius**<sup>25</sup> consistorium gehouden. Absent de heer pastor van Leuwen, Boekholt, Benneke, Eeverink.

Als wanneer Kn"per Willem, krank sijnde, voor eerst 3 stuiver 's weeks zijn toegelegt. En Hindrik Wiefferink, uit consideratie dat hij het kint van zijn broeder, dat van de diaconie onderhouden word, eenige weeken gehad heeft, de armrente is geremitteert.

**Den 3 October** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke.

Als wanneer vastgesteld dat de Blekker de armenrente voor dit jaer soude geremitteert worden.

Onse seer waerden broeder en mede-opsiender Johannis Jacobus van Leuwen, overleden sijnde tot onze smertelijke droefheit, heeft men daervan an den hoogloffelijke overkerraet per missive kennisse gegeven en versogt so haest mogelijk tot beroep van een tweede predikant te treden.

=====

**Den 7 November** consistorium gehouden. Absent de heer Boekholt en Benneke.

Wanneer men getreden is tot verkiesing van een kerkmeester en diaconen, en goetgevonden den kerkmeester W. Lippinck nog voor twee jaeren

---

<sup>25</sup> Ook hier betreft het waarschijnlijk de vergadering van 4 juli.

te laeten continueren. En in plaets van de afgaende diakenen B. Bode en A. Alberts verkooren sijn Berent G. Bode, Eevert H. Ravekes. In het voorgaende consistorium van sommige der gemeente een request ingelevert sijnde, raekende de beroepinge van een predikant. Dat doe niet konde gelesen wierden, is hetselve nu gelesen en van het consistorium daerop geresolveert alsnog daarmede te supersederen, totdat ook de andere candidate nog hare gaven laeten hoore.

Als wanneer ook geresolveert is de kerken- en armenrekening in 't laetste van dese maent te verrigten en de nieuws verkoorene te installeren.

## 1754

**Den 6 Januarius** is het overconsistorium en het nederconsistorium alhier vergaedert om de openstaende predikantsplaets wederom te vervullen. Wanneer door deselve beroepen is tot tweede of jongste predikant de eerwaerde heer Herbertus Steevens, s.s. minist. candidatus alhier.

**Den 6 Februarius**, sijnde ordinaire consistoriedag, heeft Lubberman ingelevert den vrijbrief van de jonge vrouw Jenne Eppink, welke doe gelesen e goed bevonden is.

**Den 1 Majus** consistorium gehouden. Absent de Benneke van Itterbeke. Wanneer an Berend Brinkman, uit anmerkinge van sijn ongeluk hem overkomen, een jaer pagt is geremitteert ad 3 scheepel en 1 spint rogge. En an Schuirink Geese wederom is toegelegd de huishuur uit de diaconie.

=====

**Den 3 Julius** consistorium gehouden. Absent de eerwaerde heer Stevens, Jungerik, Garbert. Wanneer an Boerrigters huurman toegestaan een half mudde rogge en an de Blekker de armenrente geremitteert.

**Den 7 Augustus** consistorium gehouden. Absent Brinkman. Wanneer tot verkiesinge van een ouderling getreeden wierd en, in plaets van wijlen de heer Boekholt, met eenpaerigheit van stemmen verkoren is Willem Lippinckhoff. En tot bevestiging van denselve bestemt anstaende zondag over agt daegen.

Dient tot narigt, dat er van de hoge landtsoverigheit een ordinantie is ingekomen van de 16 October 1753, behelsende dat de gereformeerde en roomsche armen elk apart op het armenregister sullen moeten gestelt worden.

En van den 31 July 1754, dat de wereltsche overigheit mede getuigenis sal geven of de armen de almoesen weerdig sijn, en dat de pastoren met de heer rigter, overtuigt van jemants armoede, dog uit eerbaerheid sulks niet willende bekend staen, deselve sulks versoekende sonder naem op het armenregister kunnen brengen, als wanneer haer de heerenschattinge sal geremitteert worden.

Ook is geresolveert de oude vrouw uit Emmens huis uit de diaconie te ondersteunen.

**Den 4 September** consistorium gehouden. Absent Jungerink, Brinkman en Benneke.

**Den 2 October** consistorium gehouden.

De Oonsche gemeente, in haren elendigen toestand door den geledene schaede van de brant van kerkentoon en haren huizen ondersteuning versogt hebbende, so heeft het consistorium in conformitee van andere gemeenten besloten dat een collecte voor haer van de pastoren en ouderlingen, diaconen en boerscholten sal gedaen worden om haer in haer elende door liefdegaven te verquikken.

**Den 6 November** consistorium gehouden in absentie van Benneke.

=====

**Den 4 December** consistorium gehouden. Absent Garbert, Jungerink, Benneke.

## 1755

**Den 5 Februarius** consistorium gehouden. Absent Jungerik, Geerinkman, Benneken van Itterbeeke.

Wanneer voorgebragt wiert de pretensie van de Hokkelencamper dat nu, bij het openstaen van een ouderlingsplaets uit haer gildeschap, de ouderling uit hare boerschap moest gekoren worden. Waerop het eerwaerde consistorium geresolveert heeft het bij de ouden so lange te laeten, totdat sij antonen dat se daertoe voor hare boerschap beregtigt sijn.

**Den 4 Junius** consistorium gehouden. Absent Benneke en Nijhof.

Wanneer an Garrit Harmsen het ampt van puistertreeder<sup>26</sup>, met de re-  
venuen daertoe staende, is geconfereert.

**Den 2 Junius**<sup>27</sup> consistorium gehouden. Absent Benneke en Everinkman.

**Den 6 Augustus** consistorie gehouden. Absent Garbert en Benneke.

Wanneer an Moeken Geert van Hilten tot ankoop van een **koe** uit de diaconie 6 gulden is toegelegt.

**Den 3 September** consistorium gehouden in absentie Benneke en Nijhof van Itterbeke en Wilsum.

**Den 1 October** consistorium gehouden. Absent de Garbert en Nijhof.

**Den 5 November** consistorium gehouden. Afwesig zijnde Benneke.

En is tot kerkmeester met eenpaarige stemmen verkoren Gerrit Ravekes in plaets van Willem Lippinkhof. En in plaets van de afgaande diakonen Willem Calmus en Jan Ravekes wederom op nieuws verkoren Jan Breman en Joost ten Brink. De installatie is vastgesteld op den volgende ordinaeren consistoriedag in December.

---

<sup>26</sup> Een puistetreder of „heilige wind maker” is degene die de blaasbalg van het orgel bediend.

<sup>27</sup> Deze vergadering ist waarschijnlijk gehouden op wonesdag 2 Juli.

**Den 2 December** consistorie gehouden. Absent de Benneke.

Wanneer de bovengenoemden in haer ampt sijn ingehuldigt en de afgaende sijn bedankt.

Wanneer ook de organist Muilvoort voorstelde dat het orgel afgeweken en in gevaar was om af te vallen, sodat hij met gevaer op het orgel moest gaen. 't Welk overgenomen is te laeten onderzoeken en so nodig te repareren.

=====

## 1756

..... absent Jungerink, Benneke, Everinkman, Geerinkman.

Wanneer voorgedraegen wiert om de capitaelen of af te lossen of op minder interesse te stellen. Waerop geresolveert is het capitael der diaconie tot 3 tegen het hondert te brengen en daertegen te laeten staen.

**1756 den 5 Majus** consistorium gehouden. Absent Garbert, Everinkman, Benneke en Agteresch.

Wanneer een supplik wierd ingebracht om het orgel te verbeteren en dies aangaande elders een collecte te doen. Dog hetwelk van het consistorium geresolveert is hetselve wat nader te onderzoeken en tot een volgenden consistoriedag uitgesteld blijft.

**Den 2 Junius** consistorium gehouden. Absent Benneke.

Wanneer geordineert is dat de scholten het nodige ten eerste sal repareren. Wanneer geresolveert is den supplicanten vrijheit te geven voor een orgel te collecteeren, onder conditie dat de gemeente daarvan geen schaede hebbe.

**Den 7 Julius** consistorium gehouden. Absent Jungerik en Benneke.

Als wanneer voorgedraegen wiert de elende van de verbrande van Emmelencamp, dewelke een milde bijstuur versogten. Dog also veel der ouderlingen er tegen hadden om een uitsetting voor deselven te doen, so is besloten deselve vooreerst een ommegang voor te slaen.

Alsmede dat sommige, dien de dienst an hoyen an de ouste pastorye van outs verplicht sijn, verweigeren te betaelen. Waerop besloten is deselve voor het consistorium te laeten citeeren om de reden van weigeren te geven, om daerop verder te concluderen als men sal vinden te behooren.

**Den 4 Augustus** consistorium gehouden. Absent Garbert, Benneke, Egberinkman.

**Den 1 September** consistorium gehouden. Absent Benneke.

Wanneer voorgedragen wierd hoe het tans met de verbetering en reparering van ons oude orgel sou gaen. En uit dien hoofde goedgevonden eerst te onderzoeken bij de kenneren en makers wat een vernieuwing of anders vermeerdering van ons orgel moeste kosten.

**Den 6 October** consistorium gehouden. Absent de Benneke en Garbert.

Wanneer den slegten toestand van Brugging huirman van Brekkelencamp voorgesteld wierde en hem toegelegd uit de diaconie 8 gulden of een ommegang.

=====

[November] ..... Jungerink, Benneke.

Als wanneer Buddekes Beerte, sigselfs niet meer kunnende onderhouden, bijstand versogt heeft en deselve bij provisie 3 stuiver 's weeks is toegelegd.

En verder eenpaarig besloten sij dat de Scholte van Wilsum als aennemer des kerkenwesens de geute op de kerke late stolderen, een planke boven in het dak der kerke ... 8 voet late brengen.

De armrekening is gestelt over drie weken.

**1756 den 1 December** consistorium gehouden. Absent Jungerik en Benneke.

Als wanneer de ordinantie van den overkerkenraet, dat alternatim uit Hokkelencamp en de Boerhuise een ouderling sal verkoren worden, is voorgelesen. En vastgesteld dat den volgenden consistorydag den ouderling sal verkoren worden.

## 1757

**Den 2 Februarius** consistorium gehouden. Absent Jungerik en Benneke.

Wanneer men getreden is tot verkiesinge van de vacante ouderlings-plaets, sijnde daertoe met eenparigheid verkoren Geert Eeverink van Hokkelencamp. En daerbij vastgesteld dat deselve over 14 dagen in zijn ampt sal bevestigd worden.

Als wanneer deselve ook op den gestelden tijd tot zijn ampt is ingehuldigt.

Doe is ook goetgevonden an de V"lker van Hokkelencamp, om zijn dogter van blindheit te laten cureren en genesen, 12 gulden cost uit de diaconie.

**Den 5 Majus** ordinair consistorium gehouden. Afwesig zijnde Everinkman van Golenkamp en Benneke van Itterbeke.

Wanneer besloten is dat voor Haembarg van Harding tot een paerd sou opgenomen worde 25 gulden en omtrend de Lemker boeren toegestaan tot goedmaking van de ge%oiste contributie 50 gulden.

Als wanneer ook van de gesamentlijke leden is vastgesteld dat in plaets van de afgeleefde Jungerink van Hilten wederom een nieuwe ouderling sou verkoren worden op de naest volgende zondag sou verkoren worden.

**Den 8 Mai** is het consistorium extraordinaar vergadert geweest. Absent Benneke en Egberink.

Wanneer men tot de verkiesing van eenen nieuwen ouderling is getreden en zijnde daer eenparing verkoren Jungerink van Hilten.

=====

**1757, den 6 Julius** consistorium gehouden. Afwesig zijnde Nijhoff en Benneke.

Als wanneer de Brune van Hoklenkamp voor het consistorie is geciteert en ondersoek na het land van diaconie gedaan is en hem 14 dagen uitstel, om nader te berigten, gegeven is.

En tegelijk ook geresolveert is om aengaande de begravinge der Venebrugger met de heer pastor Metting nader te spreken.

**1757 den 3 Augustus** consistorium gehouden. Wanneer absent waeren Garbert van Wilsum, Benneke van Itterbeke, Agteresch van Halle. Doen wiert voorgesteld dat de Scholte van Wilsum de beorderden reparati%on niet gedaen hadde. Waerop geresolveert is de scholten ten overvloet en voor het laetsten an te seggen de reparati%on in tijt van 14 dagen te doen, terwijl anders het consistorium sonder feil de reparatie op sijn kosten na dien tijt sal doen laten.

**1757 den 8 September** consistorium gehouden. Wanneer afwesig waren Benneke van Itterbeke en Jungerink van Hilten.

**Den 6 October** consistorium gehouden. Absent Benneke, Eeverink van Golencamp.

Wanneer het ingekomene geschrift van de Venebrugger, raekende de begravinge haerer doden, is voorgelesen en geresolveert daerover een bequaem doctor te consuleren en daertegen een geschrift op te stellen om de regten onser kerke daerin te maintineeren.

**Den 2 November** is het gewonelijke consistorium vergaadert geweest. Afwesig zijnde Benneke van Itterbeke.

Wanneer aan Blekken soon wegens meesterloon is toegelegd, so de armkas so veel in voorraet heeft, 20 gulden.

En ook een decreet van Lubberman is ingekomen, waerover op de aenstaende armrekening nader sal gedelibereert worden.

En den 23 deser bepaalt is tot de armenrekening.

En tegelijk vastgesteld is dat er aen de klederen die van diaconie gegeven worden, getekent sullen sijn.

En voor de afgaende diaconen Berend G. Bode en Evert H. Ravekes wederom verkoren sijn Harmen Volkers en Derk Gosen. En goedgevonden zij dat Gerrit Ravekes, voor twee jaaren tot kerkmeester verkoren zijnde, nog twee jaaren zal continueren.

En verder voorgesteld zij of het niet goed sou sijn dat een kerkmeester een jaarlijks tractement sou genieten en dan verder alles sou aen de minst aennemende stuksgewijze sou uitbestedet worden.

Als ook is besloten dat de Schulte van Wilsum nog wederom als aennemer sou gelast worde alles hetgeen hem tevoren is voorgesteld onberispelijk in tijt van 8 dagen te laten maken.

=====

**1757 den 7 December** consistorium gehouden. Absent Garbert, Geerinkman en Benneke.

Als wanneer de nieuwe gekoorene diaconen tot haer ampt ingehuldigt en de afgaende bedankt sijn.

Als over een mudde rogge, komende van de Broene van Hokkelenkamp, lange jaeren twist geweest is, so heeft het consistorium om twist en kosten voor te komen goetgevonden hem dat mudde roggen voor een summa van 112 gulden 10 stuiver te verkopen. En teffens vastgesteld dat gelt wederom te beleggen op een mudde landts van Eevert Ravekes tegen een mudde roggen.

Ook is doe Hellebos van Hardinge tot ankoop van een peert toegelegd 20 gulden.

## 1758

**1758 den 1 February** consistorium gehouden.

Wanneer in plaats van den overleedenen ouderling Benneke van Itterbeeke wederom tot ouderling is aangesteld Jan Ostergetelo van Getelo. En vastgesteld denselven aanstaende maandag over drie weken tot zijn ampt in te huldigen.

Welke installatie op den gestelden tijd onder aanroeping van Gods naam geschiedt is.

**Den 5 Maert** consistorium gehouden. Absent Geerinkman en Garbert.

Wanneer Lambert Rosink toegelegd zijn 6 gulden en afgesproken dat Kas Warrinks plaats wederom op nieuws verhuurt zou worden.

**Den 7 Junius** consistorium gehouden. Absent Garbert van Wilsum.

Wanneer vastgesteld is aan de Zechgersche van Golencamp tot het meesterloon een bijstuur te geven.

**Den 5 July** consistorium. Absent pastor Stevens.

**Den 2 Augustus** consistorium. Absent de Wilsumer.

Sijnde tevooren afgesproken en reeds aanbiddingen de kerke te witten en nu afgesproken hetselve voor te zetten en voor te drijven.

Ook zijn de acten van het Venebrugger begraevenisse aan de burgemeesters alhier overgegeven.

**Den 7 September** consistorium gehouden. Absent Garbert van Wilsum.

**Den 4 October** consistorium gehouden. Absent Garbert van Wilsum.

Als wanneer vastgesteld is om op de armenrekening de plaats van Cas Warrink van nieuws weder te verhuren.

=====

..... afwesig zijnde Gerbert van Wilsum.

Wanneer geresolveert is dat de kerkenrekening op den 28 en de armenrekening den 29 deser zou geschieden; en wel de kerkenrekening op het raathuis. Sullende alsdan de kerkenpagten tegelijk aan de meest biedende sullen verkocht en tegelijk ook de kleine reparati%on aan de minst aennemende sal besteed worden.

**Den 6 October** consistorium gehouden.

Wanneer afgesproken is dat R"riks huurman en de Kr"se elk een scheepel roggén soude gegeven worden.

## 1759

**1759 den 7 February** consistorium gehouden.

Wanneer, in plaats van den ouden overleden Garbert, de jonge of Jan Garbert wederom tot ouderling is gekooren. En vastgesteld dat deselve maandag over acht dagen zouden daertoe ingehuldigt worden. De oude Garbertsche aan de kerke vereeft 11 gulden 17 stuiver, op welken kost ook den inhuldiging geschiedt is.



Op het voorstel der Emmelencamper gemeente angaende de beroepinge des pastors, heeft het consistorium sulks in overweginge genomen en gere-solveert, dat men sig het Emmelencamper beroep en de kosten daerop ge-loopen niet kan of mag antrekken. Dog so alle de gemeinten der Graef-schap oordelen nodig te sijn dat tot maintenue van het oude beroe-pingsregt der gemeinten an den hoogloffelijke overkerkenraet en hoge garandeurs voorstellingen moeten gedaen worden, so is men willig de kosten daertoe angewent te helpen draegen, mits dat alles met onse communicatie geschiede.

Den **versterfbrief an Lubberink** gegeven luit alsvolgt:

*Wij onder geschreeven als goetsheeren van het erve Lubberink, een eygenhoorige van de kerke alhier, verklaeren door desen dat Lubberink tot Lemke het versterf van de boer D. Lubberink met het eerwaerde con-sistorium veraccordeert heeft, en wel uit oorsaeke van sijn slegten staet voor twee rijksdaelder hollants, welke hij overgenomen heeft om te betaelen. Gelijk in waerheits oirkonde sulks hierdoor geverificeert word.*

*Actum Ulsen den 19 February 1759,*

*Uit naem van het consistorium,*

.....

=====

.....

Den 20 Junius is een anschrijven van de hoge lantsregeringe ingekomen met bevel om daarvan een afschrift ad acta te nemen. Het opschrift was:

*An die samtliche in hiesiger Graefschafft befindliche Prediger utrius-quem religionis.*

Den inhoud:

*Pro memoria*

*Demnach man bey der letzten Anschreibung ungern wahrgenommen dass in die attestatis pauperum, welche von der Predigern bishero ertheilet sind, viel junge Leute mit aufgefuhret, werden welche annoch arbeiten, und dass wenige, so sie zu dem Landes-Auflagen beytragen müssen, durch ihren Fleiss g.,r leicht verdienen k"nnen. Solches aber hinfuro am so weniger gestattet werden mag, als dadurch die arbeidsaeme Landes-Untherthanen beswehret und die von ihnen zu tragenden vielen Lasten noch vergr"ssert werden.*

*So werden namens und von wegen Ihro Koningliche Majest.,t von Gros-brittanien und Churf• rstliche Durchlout zu Braunschweig und L• neburg, unseren Herren, die samtliche Prediger beyder Religionen hiermit ange-wiesen, denen hinkunfftig zu ertheilenden attestatis keine andere Perso-nen zu inseriren "als welche wegen hohen Alters oder gebrechlichkeits-halber nicht arbeiten k"nnen, und dabey wurcklich arm sind".*

Onderstond

Ampteda

Wedekind

**Den 4 Julius** is 't volle consistorium ordinair vergadert geweest.

Wanneer geresolveert is dat Lubberman de agterstandige 31 gulden 10 stuiver, voor hem tot aankoop van een paart gedaen onder belofte van deselve weder te restitueeren, uit consideratie wegens zijn behoefteigheid geschonken sou worden.

En wanneer vastgesteld is dat de tiendens wederom voor drie jaeren soudens verpagt worden op woensdag den 11 Julius.

**Den 1 Augustus** consistorium gehouden. Absent Jungerik.

Wanneer Westerhof van Hardinge de 25 gulden en rente, tot aankoop van een paart verstrekt, geschonken zijn onder die conditie, die zij selven hebben voorgeslaegen en verkoren, om den knecht bij haer 2 jaer sonder verhoging voor 11 [?] stuiver 's weeks .....

=====

..... geweest.

**Den 3 October** consistorium gehouden.

Als wanneer vastgesteld is op anstaende consistoriedag de nieuwe verkiezing van diaconen en kermeester te doen.

**Den 7 November** consistorium gehouden.

Wanneer men getreden is tot 't beroep van twee nieuwe diaconen. En daartoe zijn aangesteld Joost Crul en Jan Cramer, in plaets van de afgaende Jan Breman en Joost ten Brink.

Alsook tot kerkmeester, in plaets van Gerrit Ravekes, is verkoren Derk Kramer op conditie om jaarlijks een tractement van twintig gulden te genieten.

Ook is goedgevonden dat Lucas Coopman, tot opbouw van zijn afgebrandde huis, sou gegeven worden tien gulden of anders, so hij geen ommegang wilde doen, sig daarmede laeten vergenoegen.

De installatie der diaconen en kerkmeester is gestelt op de aanstaende consistorie.

**Den 5 December** consistorium gehouden. Absent Geerinkman, Egberinkman en Eeverink van Hokkelencamp.

Wanneer de afgaende kerkmeester en diaconen voor haeren dienst bedankt en de nieuwe aangesteld in haer ampt ingezegent zijn.

## 1760

**Den 6 February** consistorium gehouden. Absent Geerinkman.

**Den 7 Mey** het gewoonlijke consistorium volledig vergadert.  
Wanneer geresolveert is dat de Blekker van Haaftenkamp een mudde rogge soude hebben.

**Den 2 Julius** wederom gewoonlijk het consistorium vergadert geweest. Absent Agteresch van Halle, Garbert van Wilsum en Everink van Golenkamp.

**Den 12 Julius** 't consistorium buitengewoon vergadert geweest uit hoofde dat van 't overconsistorie de bekendmakinge geschiet zij, dat in plaatse van den overledenen custos Jan ten Bossche wederom een nieu beroep soude geschieden op den 15 Julius. Wanneer omtrent den nieuw te beroepen 't volgende geresolveert is:

1. Dat de k"ster bij begravinge van alle doden, sowel in de weke als des sondaags voor en na de predicatie zal voor .....

=====

..... op gelijke wijze als andere werkdagen geschieden.

3. Dat des sondaagsmorgens in de kerke de vijf hoofdstukken, gelijk tot hertoe gebruikelijk geweest is, sullen voorgelesen worden. Maar dat des agtermiddaags, in plaats van een vers vooraf te spelen, een hoofdstuk uit de bijbel ook sal voorgelesen worden, en tegelijk ook op de feestdagen.

4. Sal de koster, gelijk altijd gebruikelijk, in eigener persoon al 't werk dat volgens kerkenordre ten sijnen laste is, self waarnemen.

5. Eindelijk sal deselve 't bankjen op den predikstoel na vereis op den predikstoel plaetsen en wederom terugge setten, des winters vuur op den predikstoel brengen en ook met een borssel den predikstoel afvegen, neffens 't kopenwerk schoon te houden en verders alles verrigten dat onse Benthemsche kerkenordre hem voorschrijft.

**Den 1 October** wederom consistorium gehouden. Absent Geerinkman, Ostergetelo, Egberinkman.

Wanneer de bovenstaende artikelen den koster sijn voorgelesen en hij angenommen deselve te vervallen.

**Den 5 November** wederom consistorium gehouden. Nemine absente.  
Wanneer geresolveert is dat de kerkenrekening op den 22 en de armenrekening op den 23 deser op 't raathuis sal gehouden worden.

Den 3 December consistorium gehouden. Absent Geerinkman en Ostergetelo.  
Wanneer an de Blekker een half mudde rogge en 2 gulden an gelt, hem in sijn siekte nu en dan te geven, is toegestaen.

## 1761

**Den 1 April** consistorium gehouden. Absent Nijhof en Garbert.

Wanneer de köster klaegde dat er so veel doden kinderen des avonts begraeven wierden, tot schaede van hem en de diaconie. Waerop vastgesteld is sulks vervolgens in nader overweging te nemen.

**Den 3 Junius** consistorium gehouden.

Wanneer an de oude Hombert toegestaan is uit de diaconie 25 stuiver en an Smit Hindrik, tot de glaesen an het huis gemaakt, 6 gulden.

**Den 1 Julius** consistorium gehouden. Nemine absente.

Wanneer na lang vergeefs aanhouden ter aflossing van seker capitaal, staande ten laste van onse kerk aen de domeinen van zijn hoogheid den heere Prince van Oranje Nassau etc. etc. etc. ad hondert rijksdaelder, so is eindelijk geraakt tot een jaarlijksche uitgang uit het erve Tyink van

=====

..... geworden, welke ten dien einde is afgekogt en ook betaalt met hondert tien gulden, onder die speciale conditie, so in vervolg van tijd mogte komen te blijken dat het geen uitgang maar capitaal mogte zijn, gemelde Tijman alsdan den overschot van capitaal sal wederom gegeven worden.

Zijnde verder geresolveert dat de overige resterende penningen ad 140 gulden, die door den kerkmeester uitgeschoten zijn, op de naastkomende kerkenrekening sullen ingevoerd en uitgeset worden.

**Den 5 Augustus** consistorium gehouden. Absent Garbert, Agteresch, Everinkman van Hokkelencamp.

Wanneer an Emme van Wilsum van de diaconie zijn toegelegt 10 gulden. Wanneer ook de quitantie van het capitaell en interesse van een [doorgehaald: capitael] ad 100 rijksdaelder, waarmede onse kerke belast in de domainen van zijn hoogheit de heer Prince van Oranien etc., door de heer rentmeester Droghoorn is voorgelesen en an den kerkmeester om te bewaeren overgegeven.

**Den 4 November** ordinare consistorium gehouden (nemine absente).

Wanneer besloten is om de aenvrage te doen of de kerken- en armenrekening niet mogte op den 24 en 25 deser.

Wanneer ook, in plaetse van de beide afgaende diaconen Harmen Volkers en Derk Gozen, wederom zijn verkosen Engbert Kamphuis en Nicolaas Holscher. En tot kerkmeester weder van nieuws Derk Kramer verkoren is.

**Den 2 December** consistorium gehouden.

Wanneer de bovengemelde verkoorene tot haer ampt zijn ingehuldigt en de afgaende bedankt.

1762

**Den 6 Januarius** consistorium gehouden. Absent Geerinkman van Haaftenkamp. Wanneer niets van belang is voorgevallen.

**Den 3 Februarius** consistorium gehouden.

Als wanneer Boerrigters huirman een half mudde rogge is toegestaan en nog enige andere.

Wanneer ook Cas Warrink en Smits, beyde armen meyers, elk de halve pagt is doorgegeven, onder conditie dat de halve ten eersten soude betaelt worden, terwijl se anders de heele moeten betaalen.

**Den 5 Mey** consistorium gehouden. Absent Everinkman van Golenkamp. Wanneer geresolveert is dat de Klunder seven schepel rogge zoude hebben, Nakken Jan een gulden drie ... vier tot een **koe**, en aan Velt Gese van Halle tot huishuur 7« gulden, en aan de Blekker twe schepel rogge en eindelijk aan Pol Orend, de Stiepel en Kr.,se elk een schepel rogge  
.....

=====

.....

**Den 8 Julius** ordinaar consistorium gehouden. Absent Jungerink van Hilten.  
Is de vacante schoolmeestersplaats vervuld door Jan Heerspink van Ringerspels Emlenkamp, in plaats van den overleden Muilvoort.

**Den 4 Augustus** consistorium gehouden. Absent Geerink beyde, Eeverink, Agteresch, Egberink.

**Den 1 September** ordinaar consistorium gehouden. Absent Everink van Hokenkamp.

Wanneer de weduwe Schoenmakers, welke na Steenwijk wilde gaan wonen, is toegekent de somma van twintig gulden, mits dat deselve in 't vervolg van tijd de Ulzer dia[co]nye niet weder sal mogen lastig vallen of iets daaruit te genieten.

Zijnde verder geresolveert de vernieuwing des orgels te beginnen, sulende tot dat einde hetgene daarvoor gecollecteert is ten eersten op te zoeken en na te zien.

Ook is geresolveert dat Hellebos van Hardinge tot aankoop van een paard een capitaal ad 100 gulden sal geleent worden, om in twee termijnen het-selve met de intresse te voldoen.

**Den 6 October** consistorium gehouden. Absent Egberinkman.

Wanneer an de Braker van Golencamp, die 2 **peerden** verloren heeft, 20 gulden zijn toegelegd.

**Den 3 November** gewoonlijk consistorium gehouden. Absent Geerinkman van Haaftenkamp.

Wanneer geresolveert is dat de kerken- en armenrekening soude gehouden worden op den 24 en 25 deser.

**Den 1 December** consistorium gehouden. Absent Garbert en Everinkman van Hokenkamp, Ostergetelo.

Wanneer an Leuviks kint, dat voor de meester ligt, van nu an 's weeks wort toegelegd 20 stuivers 's weeks, so lange het so slegt is.

## 1763

**Den 2 February** consistorium gehouden. Absent Garbert en Geerinkman.  
Als wanneer besloten is het orgel te laten stemmen.

Wanneer ook an Garrit Leuvik voor het kint van Leuviks nog is toegelegt eenmael voor al eenen rijksdaelder. En wanneer an de Klunder tot een **peerd** is toegelegt, omdat hij bijzonder slegt is, 30 gulden.

Ook is vastgesteld een nieuwe ladder te laeten maken. En terwijl so veel kosten door het uitleenen in vorige tijden is veroorsaekt, heeft men besloten dat indien jemant in 't vervolg die ladder willen leenen, deselve daarvan sal geven 6 stuiver. En so hij deselve den eygensten dag niet weer brengt, alle dage so lange men se houd, 6 stuiver. En so men se breekt, een nieuwe in plaets.

=====

..... van Hilten.

**Den 1 Junius** consistorium gehouden. Absent Egberink.

Wanneer an Smit Hindrik te Golencamp, die een **koe** afgestorven was, tot ankoop van een **koe** 3 rijksdaelder sijn toegelegt.

Op requisitie van borgemeester Calmes is Lae Derk van Halle, die sijne begraeffenisse ten noorden an de sijne heeft, voor het consistorium geciteert. Beyde verscheenen sijnde, klaegde borgemeester Calmes dat Lae Derk een doden in sijne begraeffenisse begraven hadde. Lae Derk erkende dat hij hem te na gekomen was, dog dat het sonder sijn weten onvoorsiens geschiet was en beloofde sorgvuldig agt te geven dat sulks niet weer geschieden. 't Welke ook borgemeester Calmes van sijne kante overnam.

**Den 6 Julius** 't gewoonlijke consistorie gehouden. Absent Geerinkman, Nijhoff, Egberink.

**Den 3 Augustus** consistorium gehouden. Absent Agteresch, Eeverink van Golencamp en Egberink.

N.B. Dient tot narigt dat de eygenhorige der kerken Lubberman van Lemke voorleden jaer en ook dit jaer diensten an de kerke gedaen heeft.

**Den 7 September** 't gewoonlijke consistorie gehouden. Alle leden pr'sent zijnde.

Wanneer door de broederen ouderlingen van Wilsum wierd voorgedragen, hoe dat Waners van den Tangenberg aldaar veel vermedicineert hebbende, versogte ondersteuninge voor ,nmaal uit de diaconie te mogen genieten. Waarop denzelven is toegelegt 20 gulden.

Wanneer ook teffens getreden is tot de verkiesinge van een ouderling in de plaats van den gestorvenen Gerrit Ravekes. En is daartoe met eenparigheid van stemmen verkoren Gerrit Crull, borgemeester alhier.

**Den 5 October** consistorium. Absent Eeverink van Hokkelencamp en Geerinkman van Haeftencamp.

**Den 11 October** is de beroepene broeder G. Krul tot ouderling ingehuldigt en ingesegent.

**Den 2 November** consistorio gehouden. Absent Gerinkman van Haaftenkamp.

Wanneer besloten is dat de kerken- en armenrekening zoude gehouden op dingsdag en woensdag, zijnde den 22 en 23 November.

En ook teffens tot de verkiesinge van diaconen vooreerst getreden is Harmen Stevens met Jan ten Brink, daartoe aangesteld in plaats van de afgaande Jan Kramer en Joost Krul.

En tot kerkmeester in plaats van Derk Kramer .....

=====

**Den 7 December** consistorium gehouden. Absent Geerinkman.

Als wanneer de nieuw beroepene diakenen en kerkmeester zijn voorgesteld en bevestigd en de afgaende bedankt.

## 1764

**Den 1 Februarius** consistorium gehouden. Absent Geerinkman van Haeften-camp.

Als wanneer an de Wever tot Halle tot meesterloon van zijn vrouw uit de diaconie is toegelegt 3 rijksdaelder.

**Den 2 Mey** 't gewoonlijke consistorium gehouden. Gerinkman van Haaften-kamp afwezig zijnde.

Wanneer Jan Claassen, die zijn **koe** afgestorven is, weder uit de diaconie een **koe** is gegeven geworden.

**Den 6 Junius** consistorium gehouden. Absent Geerink van Haeftencamp.

Als wanneer een uit Gosink scheeper in 't Tinholt tot ankoop van een **koe** is toegelegt 10 gulden en tot meesterloon van Leuviks kint gegeven zijn 20 gulden.

N.B. Hindrik Lubberman heeft versterf en erfwinninge bedongen en een kint vrij, naemelijk zijn broeder, voor 20 gulden an de kerke en 5 gulden winkoop. En de broer daer van Oorent Spaeltink heeft den vrijkoop bedongen voor 1 rijksdaelder en 25 stuiver winkoop. Waervan bij de betaelling de schijnen sullen uitgelevert worden.

**Den 4 Julius** 't consistorium gewoonlijk vergadert zijnde. Niemand afwezig zijnde.

Is wegens de gelder van 't orgel de daarvan gemaakte narigt, waar of onder wien berustende zijn, aan 't consistorie vertoont en opengelegt.

**Den 5 September** consistorie gehouden. Absent Geerink van Haeftenkamp en Nijhoff van Wilzum.

Wanneer Waners van den Tangenberg te Wilzum is toegelegt uit de diaconie 20 gulden.

**Den 3 October** consistorium gehouden. Absent Geerinkman.

Wanneer an Eppink Derk tot een **koe** 2 gulden is toegelegt.

**Den 7 November** consistorium gehouden. Absent Gerinkman van Haeftenkamp.

Wanneer de kerken- en armenrekening is gesteld op den 28 en 29 dezer.

Wanneer teffens is afgesproken dat Lubberman te Lemmeke een telgenkamp zou hebben aan te leggen en zulks hem zoude worden aangezegd.

En teffens is besloten dat eenige bomen op den pastoryenhof zouden publijk aan de meest biedende verkogt worden den 26 deze, des maandaags voor kerkenrekening.

=====

[**December**] ..... Geerinkman van Haeftencamp.

Wanneer de meester en orgelist Heersping klaegde dat hij in de schoole van J.H. Epping gemolesteert was. Waerop besloten is die saeke te onderzoeken en partijen te hooren.

Ook is besloten dat diegene, die van 't orgel gelt onderhebben, sal angesegt worden dat die gelder tegen den 1 April 1765 sallen moeten opgebracht geworden.

## 1765

**Den 6 Februarius** consistorium gehouden. Absent Geerink van Haeftencamp. Als wanneer an de Stiepel tot timmerloon is toegelegt 10 gulden.

**Den 1 Mey** gewoonlijk wederom consistorium gehouden. Nemine absente. Wanneer voor opbouw van den verbrandden toorn te Ohne toegestaan is te geven twe ducaten, die door de kerkmeester geordonneert worden uit te tellen.

En teffens een ducaat van meesterloon voor Wevers zoon van Halle, die den diaken moet uittellen.

En ook voorgenomen, in plaats van den ons door den dood ontrukten ouderling Willem Lippinkhoff, wederom getreden is tot een nieuw beroep. En op de nominatie gebracht de rigter Hofman, Jan Breman, Willem Calmus, Derk Kramer en teffens van Assen. Waaruit bij meerderheid van stemmen Jan Breman verkoren is.

**Den 5 Junius** consistorium gehouden. Absent Geerinkman van Haeftencamp. Wanneer an de Clunder, wegens sijn behoefte, 6 scheepel rogge tot brootkooren is toegelegt en gegeven.

**Den 3 Julius** gewoon consistorium gehouden. Nijhoff van Wilsum afwezig zijnde.

Wanneer de Klunder van Hoklenkamp nog is toegekent in sijn behoefte een mudde rogge.

**Den 4 September** wederom consistorium gehouden. Absent Jungerink van Hilten.

Wanneer de consistorie wierde voorgedragen dat op de classis was geresolveert dat de nieuwe aan te nemene leden publijk in pr'sentie van de consistorium zouden aangenomen worden, en de broederen ouderlingen versogt daartoe behulpzaam te zijn.

**Den 6 November** volgens gewoonte consistorium. Absent Garbert van Wilsum.

Wanneer men voorgenomen heeft tot de verkiesing van diaconen te treden. En sijn daartoe verkoren Albert ten Brink en Harmen Cramer. Tot kerkmeester nog wederom Jan Breman bij continuatie voor twe jaren is verkooren.

**Den 4 December** consistorium gehouden. Absent Geerinkman.

Wanneer de verkoorene diaconen in haer ampt bevestigt sijn gelijk ook de kermeester.



## 1766

**Den 5 Februarius** consistorium gehouden. Absent Geerinkman en Eeverink.

**Den 8 Mey** op Hemelvaardsdag, vermits de bededag daarbij ingesloten is, consistorium gehouden. Absent Gerinkman van Haaftenkamp en Garbert van Wilsum.

Wanneer dat meysjen uit het Hellebos nu te Wilsum .....

=====

..... huis vijf rijksdaalder.

**Den 4 Junius** consistorium gehouden. Absent Geerinkman en Egberinkman. Wanneer Wesselink huurman, die tot een beest 10 gulden te Emmelencamp gegeven zijn, daertoe 5 ... 6 gulden zijn toegelegt.

Tevoren is voorgedragen dat, door het timmeren van een waskamer an van Assen huis en een varkensschot, de watergang door de pastoryengaren niet alleen verdubbelt, maer ook in een aalgang verandert is. En dat het hekke voor de stege na de akkermaet van deselve geweigert wort te maken, daer sulks altijd door zijn voorganger gemaekt is. Met versoek dat daerin voorsien worden, terwijl beyde tot nadeel der oudste pastorye strekt.

**Den 2 Julius** consistorium gehouden. Absent Gerinkman van Haaftenkamp, Everinkman van Golenkamp, Egberinkman van Hardinge.

Wanneer Westerhof van Hardinge is toegelegt 4 schepel rogge, aan de Klunder van Hoklenkamp 4 schepel rogge tot broodkoren.

Aangaande 't voorige voorstel van den 4 Junius, ten opsigte van 't voornoemde hekke en den watergang, is geresolveert den rigter daarover te spreken of men zo ligt tot het maken van hekke zou overgaan en de voorgenoemde aalgang moet dulden.

**Den 6 Augustus** consistorium gehouden. Absent Garbert, Ostergete, Agteresch.

Wanneer an een oude vrouwe in ouden Vrieling 's weeks is toegelegt 6 stuiver 's weeks en daerop voort 30 stuiver.

**Den 3 September** consistorie gehouden. Absent Nijhoff, Oostergetelo.

Wanneer Heile uit de Zandhuize, wegens zijn ziekelijke staat, voor ,n-maal is toegelegt een rijksdaelder.

**Den 1 October** ordinaer consistoriun gehouden.

En wanneer, in plaets van onsen afgestorvenen broeder de oude Geerinkman, de jonge Geerinkman tot ouderling beroepen is.

En vastgesteld het overconsistorium te versoeken de beroepinge van een coster te verhaesten.

En an Waneers op den Tangenberg voor de blinden man 15 gulden toegelegt tot meesterloon en onderhout.

Op voorgaende citatie zijn verscheenen de scharlotte Lowijse Brinkmans van Oldendorpen, wonende bij Harmen Cramer, en Jan Hindrik Eppink uit het dorp.

=====

..... eerst stont binnen de meyt, klaegde dat J.H. Eppink haer beswangert hadde op den eersten paesdag deses jaers agter Gerrit Klunders huis in den garen, seggende dat se van hem trouwbeloften hadde maer geen bliken en bewijsen daervan, maer dat se naderhant geen verkering meer met hem gehad hadde.

Daerna is binnen geroepen de beklaegde J.H. Eppink, dewelke dese anklage is voorgehouden, dog lochende het feit en dat hij met haer niets te doen hadde. En wanneer het hem op 't herte geleit wierde, bleef hij volherden hetselve ontkennen. Daerop sijn se geconfronteert, dog hij bleef bij het ontkennen.

**Den 13 October** is de nieuwverkorene jonge Geerinkman van Haaftenkamp 't consistorium, daartoe volgens voorgaande genomene bepaling vergaadert zijnde, in zijn ouderlingschap plegtig in de kerke ingehuldigt en ingezegent.

**Den 20 October** is 't consistorium buitengewoon tezamen geroepen om alles te reguleren tegen 't beroep van een koster en schoolmeester, door den dood van Harmen Ravekes opengevallen. De maaltijd is besteld bij den kerkmeester Jan Breman.

**Den 23 October** is men getreden tot het beroep. En is met eenparige stemmen, zo van de hooglofliken overkerkenraad als van 't loflijk consistorie alhier, tot koster, schoolmeester en voorzanger des overleden zoon Hendrik Ravekes verkoren. Die daarop den 30 October in de kerk tot Nieuwenhuis door de beide heeren predicanten Cappenberg en Staverman in de gronden van den christelijken godsdienst en door de beide schoolmeesteren Reimerink en Tormin in 't zingen, orgelspelen, lezen, schrijven en cijferen onderzocht is. En zoveel genoegen gegeven heeft, dat met attestatie aan den overkerkenraad gezonden is met verzoek om bij de hoge regering hem de confirmatie te bezorgen.

**Den 5 November** consistorie gehouden.

Wanneer Gozink Derk voor aankoop van een beest, 't welk hem verongelukt was, is toegestaan 3 gulden.

Wanneer de kerkenrekening bepaalt is op den 20 en de armenrekening op den 21 dezer.

Wanneer Holleman voor de consistorie geciteert en verschenen is. En gevraagd is waarom 't maajgeld van de Staassinkmate niet betaalde. Zeide dat in vroegere jaren niet voor aangesproken was en zeide 't niet te willen opnemen.

**Den 3 December** consistorium gehouden.

Wanneer an de Wever sijn soon tot meesterloon is toegelegd 2 gulden.

Wanneer ook an Vos knecht, sijnde een vreemdeling, 3 gulden tot een pye is toegelegd.

## 1767

**Den 4 Februarius** consistorium gehouden. Absent Harmen ten Brink.

Als wanneer Wesselink huurman een schepel rogge is toegestaan.

En vastgesteld een vak op de kerke op te nemen en daertoe planken te kopen en met den leiendekker daerover te accorderen.

Ook is vastgesteld een taefel op de schole voor de meester te besorgen.

=====

**Den 10 [of 16?] Februarius** buitengewone consistorium gehouden. Absente Jan Breman en Harmen ten Brink.

Wanneer er eerst de geciteerde Lubberman wierd binnen geroepen, en 't ingevolge hier te voren gemelde op den 6 Junius 1764 van consistorie met hem veracordeerde erfwinings- en versterfgeld van hem geeist wierde te voldoen. Die daarop, schoon eerst nogal om uitstel versogte, egter dadelijk de 20 gulden versterf en erfwinninge en 5 gulden tot wincob aan den kerkmeester voldaan heeft. Waarop hem beloofd is de versterf- en erfwinningsschijn, zo ras dezelve verveerdigt was, te kunnen krijgen.

Vervolgens stelde Lubberman klagende voor, dat hij over het oprigten van zijne huurmans woninge met Benneke (gelijk de consistorie bewust was) eenige strijdigheid gehad had, dog die door de hoogloflije regerings in oculare inspectie genomen zijnde, ten zijnen voordele was beslist geworden. Dog terwijl hij daarover kosten gehad hadde, verzogte hij dat hem daarin enig faveur mogte geschieden en de uitgeschotene kosten mogten gevalideert worden. Dit in deliberatie genomen zijnde, is hem daarover toegelegd 3 rijksdaelder.

Hierop wierd Orend Spaaltink van Hardinge binnen geroepen en van hem de tevooren bedongen vrijkoop geeist. Dog deze nog geen geld hebbende, heeft tot den aanstaanden consistoriedag in Mey uitstel gekregen. Dog onder die restrictie, dat dat de alderlaatste termijn zou zijn. En indien dan niet veerdig was, men als dan voor hem onaangename maatregelen zou nemen.

**Den 6 Mey** gewoon consistorium gehouden. Absent G. Crul.

Smit Harmen van Lage, 's jaarlijks aan de kerkmeester tot klokkensmeer moetende geven een spint ralzaat [?], heeft deze afgekogt voor 25 gulden, welke dadelijk voldaan zijn en quitantie is uitgelevert.

Wanneer die van Wilsum voorstelden, dat Waners van Wilsum enig wekegeld moeste hebben. En hem bij provisie ses stuivers 's weeks is toegelegd.

En Laman van Halle een mudde rogge en twe schepel weite. En Lambert van Hilten een mudde rogge. En Zeggars zoon van Golenkamp tot meesterloon voor de pistelen is gegeven 3 gulden. En Harmen Nijhof tot huishuur gegeven 12 gulden 10 stuiver.

Den gegebenen versterf- en **erfwiningsbrief aan Lubberman** gegeven, is tot narigt van de nakomelingschap in protocollo geconsereerd en van den volgenden inhoud:

*Kennelijk zij hiermede, dat op den 6 Junius 1764 door 't eerwaarde consistorium van Ulzen, als goedsheren van den kerkenmeyer Lubberink te Lemmeke, gemelde plaats hebben ingedaan en voor den tijd zijnes levens hebben vermeyert aan Hindrik Lubberink, onder volgende expresse*

=====

*conditie of voorwaarde:*

- 1. Zal Hindrik Lubberink de pagt, tiende, geld en dienste, zoals voor dezen daarvan gepr'steert is, hebben te geven en te doen.*
- 2. Zal hij verplicht zijn 't huis en alle andere getimmerten in goeden stant, dak, rak en esse te houden.*

3. Zal hij gehouden zijn alle de op de plaats staande lasten, zo gemene als particuliere, te dragen.

4. Zijnen hof 's jaarlijks met goede telgen beplanten en ten dien einde een telgenkamp op een bequame plaatze aan te leggen en met eikels bezajen, om zelfs van goede telgen voorzien te zijn.

5. De landerijen, zo hoge als lage aan 't erve onderhorig, wel begaden en 't erve voor te staan en zoeken te verbeteren. Ook

6. Zal hij zig wel zorgvuldig hebben te wagten van enig houd zonder goedsheren consent te houwen en voorts niets te doen waardoor het erve beswaart en benadeelt mogte worden, alles onder verlies van dezen erfwinningbrief. Hebbe zig verder als een goede colonus te gedragen.

Zullende tot versterf voor zijn moeder en erfgewin geven twintig gulden en vijf gulden tot een wincop, waarbij Lubberman teffens den vrijkoop voor zijn broeder Derk mede bedongen heeft.

En dat hij Lubberman de evengenoemde erfwinning en vrijkoop ten vollen tot genoegen van 't eerwaarde consistorie aan den kerkmeester voldaan en betaalt heeft, word van consistoriewegen door ondertekening bekragtigt, gelijk ook Lubberman tot nakoming van 't bovengemelde mede door ondertekeninge zig verplicht.

Ulsen, **den 6 Mey 1767.**

Hindrik Lubberink

**Den 3 Junius** consistorium gehouden. Absent Ostergetelo.

Wanneer an Haemberg tot Hardinge, die een peert verloren heeft en in groote armoede is, 20 gulden tot ankoop van een peert is toegestaen.

An Wesselink tot Hilten is goetgevonden 6 scheepel rogge te lenen om te St. Jacob te betalen.

An Gosen Derk 1 schepel roggen te geven en an Wesselink huurman 1 schepel.

**Den 1 Julius** ordinaris consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhoff.

Wanneer aan Pol Harmken in zijn ziekte is toegelegd, totdat Orend wederkomt 10 stuiver 's weeks.

Aan Jan Claassen een schepel rogge. Aan Essink dogter, die te Ootmarsen woont, wederom drie gulden tot turf.

Ook aan Fenne Alferink van Halle, die in Gosselink in de Borg zo elendig met een bijzondere plage bezogt word, is toegelegd 25 stuiver 's weeks.

En aan Zeggars zoon tot meesterloon voor de pistelen is toegelegd 2 gulden 10 stuiver.

=====

..... camp.

Wanneer Alferink Fenne bij Gosselink voor eerst is toegelegd 3 gulden 's weeks. En vastgesteld is met Alfman, waeruit se uit het huis is, daerover te spreken.

**Den 2 Augustus** consistorie gehouden. Absent Gerinkman van Haafteenkamp.

Wanneer Wesselinkman van Hilten, die tevoren ses schepel rogge van diaconie geleent was, uit consideratie van ziekte en verdere ongelukken, dezelve geschonken zijn.

En an Waners blinde man van Wilsum is toegelegd tien stuivers 's weeks.

**Den 20 September** extraordinaer consistorium gehouden.

Wanneer in overweging genomen is den eys en het anhoudent voorstel der boerschulten, dat de banken [doorgehaald: voor den predikstoel] waerop kussen zijn en leiningen daer agter, mogten ten profijte van de kerke verhuurt en daarvan gelt gegeven worde, of dat se gemeen blijven. 't Welke in omvraege gebragt sijnde, stemde men als volgt.

Borgemeester G. Krul [doorgehaald: dat terwijl sint het jaer 1714 volgens protocol] heeft naderhant schriftelijk zijn stemme dus gegeven:

Dat het ene gemene kerke is, is een vaste regel, maer denk niet so gemeen als vele willen hebben, naemelijk die plaetse die reets so lange jaren met leuning en kussens zijn bekleet geweest, en selfs niet uit het kerkenprotocol kan angetoont worden of zijn reets al over 50 jaren in een geruste possessie beseten. En terwijl in de kerke vrede en geen questie dient, so laet ik voor mij een ieder houden en besitten 't geen so lange jaren in een geruste possessie is en nog bekleet word.

Dierhalve protesteren tegen alle daer in procedure of onnodige kosten der kerke.

Nijhof van Wilsum: dat de kerke sal gemeen zijn en blijven en die een bijzondere sitplaats wil hebben moet daervan 's jaers geven.

Garbert ook dat de kerke gemeen is (behalve de heer rigters en mevrouw haer plaatsen en in 't doophuisjen) en dat die daer een bijzondere plaats en kussen hebben wie daarvan geven moet.

Everinkman van Golenkamp, Egberinkman van Hardinge, Agteres van Halle, Jungerink van Hilten, Ostergetelo van Getelo, Eeverinkman van Hokkelenkamp, Geerinkman van Haeftencamp waeren ook van sentiment als het voorgaende, dat de kerke gemeen is en dat die, behalve de gemelde, een eygen plaats wil hebben, daarvan geven moet.

Lippinckhoff houd de kerke voor gemeen, dog mag sig verder met de saeke niet mengen of daer mede te doen hebben, maer laet het gelijk hij het gevonden heeft.

Jan Breman houd de kerke gemeen en laet het omtrent de .....

=====

..... Op de mondelinge gedane vrage door enige .... an den kerkenraet, of de kerke gemeen dan partikulier waere, diene voor mij tot antwoord dat ik het daervoor houd, dat de kerke in so verre gemeen is en voor ieder openstaet die maer lust heeft den woerde Gods met stigtinge te horen. Maer ten opsigte van de sitplaatsen ben twijffelagtig, ten minste moeste, so daeromtrent iet te doen waren, voor ongeveer 50 jaren zijn onderzocht en uitgemaakt. Laete het als nu so het gevonden hebbe, protesteren tegen alle te maken kosten voor de kerke, en wensche dat de goede ordere, ruste en vrede daerin ongestoort moge bewaert worden tot verheerlijkinge Gods en stigtinge der gemeente.

[later tussengevoegd:] N.B. wegens de kerken sitbanken copije aan de boerschulten gegeven, 1768 den 19 Februarius.

**Den 7 October** consistorium. Absent J. Breman en Harmen ten Brink. Wanneer an Nussen Hindrik een schepel en drie spint rogge gegeven is.

**Den 4 November** gewoonlijk consistorium gehouden. Absent Harm ten Brink en Garbert van Wilzum.

Wanneer den diaken Jan ten Brink een setel wegens diegene, die remissie van rente van de diaconie begeert, is nagezien en na best goedvinden gehandelt.

Wanneer de diakenmeyer Smit van Golenkamp verzocht heeft tot vernieuwing en opbouw van zijn vervallen huis eenig solas en hulpe te mogen hebben. Waarop gedelibereert en zulks ter nadere overweging genomen. Is Laman van Halle wegens een **peerd**, dat hem afgestorven is, is tot aankoop toegelegd 20 gulden. De Klunder van Hoklenkamp, tot dekking van zijn huis, is gegeven 5 gulden. Aan Humbert van Hilten, tot meesterloon voor Moeken Geerd, 2 [gulden] 10 stuivers.

Wanneer tot diakonen zijn verkoren Harmen Ravekes Smit en Garrit Vol-link. En tot kerkmeester is verkoren Jan Kramer voor den tijd van twee jaren. Zullende de bevestiging geschieden op de volgende consistorie-dag. De kerk- en armenrekening is gesteld op den 25 of 26 dezer.

**Den 2 December** consistorium gehouden. Absent H. ten Brink.

Als wanneer de afgaende diaconen zijn bedankt en de nieuwe en den kerkmeester volgens gewoonte bevestigt.

Doen is Smit van Golenkamp tot timmerloon van een nieuw huis de pagt van 't volgende jaer 1748 [!] is doorgegeven en hem 30 gulden tot holt gegeve.

## 1768

**Den 3 Februarius** consistorie gehouden. Absent pastor Lippinkhoff, Garbert en Jungerink.

Wanneer Warrink van Golenkamp tot zijn putte en afkubbinge is toegelegd tien gulden.

En de vrouw uit het oude Vrielink, nu in 't kerpsels Velthuisen, is toegelegd tien stuiver 's weeks.

Haambarg van Hardinge heeft een omgang in de gemeente verzocht, die wel toegestaan is, mits de heer rigter daar in consentere

=====

**Den 4 Mey** consistorium. Absent .....

Wanneer een man van 't kerspel Emlenkamp, waarbij Jenne Haemberg te huur legt, tot aankoop van een **koe** is toegelegd 25 stuiver. Jurjens van Golenkamp is gegeven een mudde rogge. Aan de Klunder een mudde rogge. Aan Humbert van Hilten een half mudde rogge.

Wanneer teffens wederom is voorgesteld dat de kerkmeester zou geordonneert worden de kussens van de vrouwenbanken zouden weggenomen worden. 't Welke den eis is van de negen boermannen, dog van de overige niet mede bewilligt word.

**Den 1 Junius** consistorium gehouden. Absent H. ten Brink en Garbert.

Wanneer H. Nijhof van Hardinge tot huishuur is toegelegd 4 rijksdaelder. Wanneer an Smits tot timmeren nog is toegelegd 20 gulden.

**Den 6 Julius** consistorium gehouden. Absent Harm ten Brink en Everink van Golenkamp.

Wanneer Simelink uit de Borg, wegens Fenne Alferink klagende dat hij dezelve met schade moeste houden voor 35 stuiver 's weeks, haar wegens het voorgaande is toegelegd eenen gulden en in 't vervolg des weeks twee gulden, zijnde gehouden denzelve een maand zal moeten houden.

De vrouwe uit het oude Vrielink van Breklenkamp is toegelegt 's weeks 13 stuiver voor een maand. Voor Jenne Haamberg is toegelegt een gulden en Goossink Derk een gulden. Aan Humbert van Hilten een half mudde rogge.

**Den 3 Augustus** ordinare consistorio gehouden. Absent domino Lippinkhoff en Harmen ten Brink.

Alferink Fenne bij Siemelink is geresolveert daarvoor 2 gulden 's weeks te blijven tot den tijd toe dat het haar word opgezeit.

Wanneer teffens is goedgekeurt, hetgeen bij de proefneming van 't orgel van de toen pr'sent zijnde leden des consistoriums is voorgedragen, namelijk om 't orgel te verwen, aan de kerkmeester Jan Cramer en de schoolmeester Verbeek uit de Gronouwe voor de somma van 40 gulden, waarvoor het volkomen vaardig moet gemaakt worden.

**Den 7 September** gewoon consistorie gehouden. Absent Harmen ten Brink, Jan Breman, Nijhoff van Wilsum en Geerinkman van Haftenkamp. Wanneer de Klunder van Hoklenkamp tot timmerloon wegens zijn huis is toegelegt tien gulden om het aan den timmerman te geven.

**Den 7 October** consistorium gehouden. Geerinkman.

Als wanneer Alferink Fenne besteet is an Alferink te Halle tot nieuwjaer 1769 voor 28 stuiver 's weeks en de weduwe van Stokken Harmen is toegelegt een **koe** te kopen of liever 10 gulden daertoe te geven.

=====

## 1769

**Den 1 Februarius** absent Jungerik van Hilten.

Wanneer Stoltman op den Brink tot opbouw van zijn huis 20 gulden van de diaconie is toegelegt.

**Den 5 April** consistorium gehouden.

Wanneer an de Wuppe wegens zijn ongelukken 4 rijksdaler zijn toegelegt.

Ook is an het blinde mense in V'lkers huis 5 gulden is toegelegt. An Haemberg van Hardinge is gegeven 3 schepel rogge. An Hombers Meynert is toegelegt 5 stuiver en de oude vermindert tot 10 stuiver.

Waerop het consistorium getreden is tot verkiesinge van een nieuwen ouderling in plaets van wijlen Harmen ten Brink. Verkoren is de borge-meester Derk Gosen.

**Den 7 Junius** ordinaar consistorium. Afwesig domine Lippinkhoff en Geerinkman van Haftenkamp.

Wanneer toegestaan is aan Gozink Derk een schepel rogge. Voor Haambergs Jenne een schepel rogge. Aan Cobes J.,ne een schepel, de Klunder van Hoklenkamp 2 schepel, Humbert 2 schepel rogge. Aan Hinken van Wilsum 2 rijksdaalder.

*Op ondergemelde conditiën is door de weleerwaerde consistorie aan de minst aannemende het witten en glase wasschen der kerke uitbestedet:*

1. Zal de aannemer gehouden zijn al 't geen van de kalk is afgevallen wederom van nieuws aan te pleisteren en in te strijken van nieuws al de borsten en met leyen te vullen, zodanig dat de borsten, overgewittet zijnde, niet kunnen gezien worden.
2. Ook zullen de gaten agter den ouden orgelbeunen toegemetzelt en overgepleistert worden.
3. Zal de kerke twemaal worden overgewittet en op die plaatzen, daar het met twemaal niet toe kan, zo dikwijls overgewittet worden totdat het onbestrafflijk worde.
4. Zullen de glazen worden schoongemaakt en gewasschet, dog zo voorzigtig geschieden als mogelijk is. En zo daarvan de ijzere stangen in de glazen manqueren, daar weder in te brengen.
5. Zal de kerkmeester gehouden zijn de kalksteen en metrialen so van wittelquasten als spinnejager etc. daar bij te leveren.
6. Zal alles op de proeve onbestrafflijk gemaakt worden en bij foute vandien in de penningen afgetrokken worden.
7. Zal het werk aanstaande week begonnen worden en agtereen klaar gemaakt worden, of anders in de penningen afgekortet worden.
8. Zal het orgel voorzigtig bewaart worden, zodanig dat het door de kalk niet besmeert en bemorst worde, zullende de kerkmeester daar zo vele bij leveren dat het orgel behangen worde, en voor 't overige moete de .....

=====

.....

te maken voor de somma van veertig gulden, cijfere 40 gl., door Harmen Barghuis, Hindrik Bennink en Jan ten Bos van Ootmarsen, gelijk zij door haar eigenhandig onderschrift bevestigen.

Ulzen, **den 7 Junius 1769** Harmen Barghuis

Hindrik Benningk

Jan ten Bos

Ook is op denzelven dato de oude orgelbeunen verkogt aan Jan Breman voor 10 gulden.

**Den 5 Julius** de het gewoon consistorie gehouden. Alle tegenwoordig zijnde.

Wanneer de Zegger van Golenkamp een schepel rogge is toegestaan.

En aan Hellebos van Hardinge tot een koe, die haar verongelukt is, is toegestaan tien gulden of zo zij op aanstaande Jacobi de vijftig gulden opbrengt, hem daar 20 gulden zal doorgegeven worden, waarvan hij te kiezen hebbe.

En de Smit van Golenkamp, als diaconiemeyer, de halvescheid van de pagt is doorgegeven uit consideratie wegens kosten hem ongelukkig wegens zijn huisbouw overkomen.

En Lamans huurmansche, die haare koe die de diaconie toequam, wegens ouderdom verkogt heeft, is toegelegd 4 gulden. Blijvende de koe verder voor de diaconie.

**Den 2 Augustus** ordinare consistorie gehouden. Absent domino Lippinkhoff, Gerinkman, Nijhoff van Wilsum en Everinkman van Golenkamp.



De **orgelmaker Schilling van Deventer**, aan 't accoort bij den kerkmeester berustende niet voldaan hebbende, moetende namelijk volgens zijn eigen hand de windlade op eigen kosten losnemen en 't gebrek ten opsigte van 't stemmen of volkomen toon te verhelpen. Blijft zulks ten zijnen laste om op 't volgende jaar te verhelpen.

**Den 6 September** gewoon consistorie gehouden. Absent Garbert van Wilsum en Oostergetel.

Wanneer de Hartger van Hilten, die zijne paarden afgestorven zijn, tot aankoop toegelegd 25 gulden.

**Den 3 October** consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhoff, Oostergetel en Geerdinkman van Haaftenkamp.

Wanneer Cobes Jane een schepel rogge is toegestaan.

**Den 2 November** consistorie gehouden. Alle pr'sent zijnde.

Wanneer verscheide de armenrente geremitteert is en Stegink Harmen is gegeven 4 gulden.

En teffens geresolveert is Spaaltman te Hardinge aan te zeggen het geld voor zijn veraccordeerde vrijkoop aan den kerkmeester ter hand te stellen.

Jan Kramer voor twe jaren wederom tot kerkmeester .....

=====

..... en tot diaconen zijn verkoren Ahasuerus Cramer en Evert Wacchelo.

En de tijd tot kerken- en armenrekening is gesteld op den 15 en 16 dezer.

## 1770

**Den 7 Februarius** consistorium gehouden. Absent Crul, Garbert.  
Wanneer an Gosink Derk een schepel rogge is toegelegt.

**Den 2 Mey** consistorium gehouden. Absent pastor Lippinkhoff, Crul, Breman en Oostergetel.  
Wanneer aan Garrit Bekkink, die een **koe** verongelukt is, tot een **koe** is toegestaan agtien gulden. Aan Waner Barg en de vrou van Geert Egbers elk een schepel rogge. 't Blinde mens in Volkers huis is tot tien stuivers verhoogt in 't wekegeld.

**Den 4 Julius** consistorium gehouden. Absent de pastor Stevens.  
Wanneer an Nakken Jan en Jan Ottink een schepel rogge is toegestaan.

**Den 1 Augustus** consistorium gehouden. Absent pastor Lippinkhoff, Everinkman van Hoklenkamp en Gerinkman van Haftenkamp.  
Is geresolveert dat Hellebos van Hardinge de helft van de restant nu op Jacobi zal hebben te voldoen, en de andere helft op Jacobi 1771.

**Den 5 September** consistorie gehouden. Absent Garbert en Everinkman van Golenkamp.

**Den 3 October** consistorie gehouden in absentie van de heer pastor Lippinkhoff.  
Wanneer aangezocht is voor de blinde man uit het oude Grijpshuis van Breklenkamp; is toegelegt drie gulden. En tot meesterloon aan Rengelman van Hesinge insgelijks drie gulden.

**Den 8 November** consistorie gehouden. Absent Jungerink.  
Wanneer volgens gewoonte de remissie-setel is ingegeven, nagezien en na goeddunken geremitteert.  
De tijd tot de kerk- en armenrekening is gestelt op den 28 en 29 dezer maand.

**Den 5 December** consistorium gehouden. Absent Eeverink van Golencamp.

## 1771

**Den 6 Februarius** consistorium gehouden. Absent Nijhof en Jongerik.  
Wanneer an de Wuppe van Wilsum toegelegt 6 scheepel en an Lamans huurman 2 schepel, die beyde in armoede vervallen zijn.

**Den 1 Mey** 't gewoone consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhoff, Egberinkman en Everink van Hoklenkamp. En Garbert is door de dood weggerukt.  
Joost ten Brink, aanzoekende om iets tot aankoop van een **koe**, is van de consistorie ten .....

=====

..... en aan .... twe schepel rogge.

**Den 5 Junius** consistorium gehouden.

Wanneer an Haamberg toegelegt is 2 schepel rogge.

Als wanneer vastgesteld voor wijlen onsen broeder Garbert een ouderling op den volgenden consistoriedag te verkiesen.

**Den 3 Julius** consistorium gehouden. Absent Oostergetelo, Jungerink en Geerinkman.

Wanneer Humbert en de Klunder is toegestaan elk een half mudde en Goos-sink Derk en de Zegger elk een schepel en Haamberg een schepel rogge.

En de floer in de oudste pastorie, versleten zijnde, is geresolveert een nieuwe te leggen.

Wanneer men getreden is tot verkiesing van eenen nieuwen ouderlink te Wilsum. En daartoe verkoren is Daminkman.

**Den 7 Augustus** consistorium. Absent de beyde Eeverink en Geerinkman.

De beroepene broeder ouderling is op sijnen tijt in sijnen dienst bevestigt.

**Den 4 September** gewoon consistorium gehouden. Absent domino Lippinkhoff, G. Crul, Nijhoff en Oostergetelo. Wanneer niets van belang is voorgevallen.

**Den 2 October** consistorium gehouden. Absent borgemeester G. Krul, Dae-mink.

Als wanneer goetgevonden dat den leyendekker de kerke soude onder-soeken, repareeren dat er gebrekt.

**Den 6 November** consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhoff, Derk Gozen, Jungerink, Damink, Egberink.

Wanneer tot de verkiezing van nieuwe diaconen getreden is en daartoe verkoren Berend Roelofs en Joost Crul. En de kerkmeester Jan Cramer nog wederom voor twee jaren verkoren om te continueren.

**Den 5 December** consistorium gehouden. Absent Nijhof, Egberink.

Wanneer de bovengemelte beroepe in haeren dienst bevestigt en inge-segent sijn en de afgaende diaconen bedankt.

Wanneer an Vrielink huurman een schepel rogge is toegestaen en an Nakken Jan, an Haamberg 2 schepel en Lamans huurman 2 schepel, H. Nijhof 1 schepel en Lubberink huurman 2 schepel.

=====

## 1772

**Den 5 Februarius** consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhoff, Egberinkman en Everink van Golenkamp.

Wanneer uit de diaconie toegestaan is aan oude Haamberg 2 schepel, Willem Wennemers een schepel, Jan Leferink een schepel, Frits Henkel een schepel, Eppink Derk 2 schepel, Lamans huurman 2 schepel, Sweden Grete een schepel.

Jan Hindrik Eilers 6 stuivers wekegeld en Gerrit Voet sestien stuivers wekegeld tot Mey.

**Den 6 Mey** consistorie gehouden. Absent Egberink en Everink van Hoklenkamp.

De Wegter van Halle tot aankoop tot een **koe** en **peerd** 25 gulden. De weduwe Egbers te Essche een gulden aan doiten. De Klunder van Hoklenkamp tien gulden tot een **peerd** en brood.

**Den 3 Junius** consistorium gehouden. Absent B. Gozen, Egberink, Ostergetelo.

Als wanneer enige armen is koren toegestaan.

**Den 4 Julius** consistorie gehouden. Absent domino Lippinkhoff, borge-meester D. Goossen, Damink van Wilsum, Everink van Golenkamp, Everink van Hoklenkamp, terwijl Egberink door de dood is weggerukt en daardoor een plaats is vacant geworden.

Wanneer aan enige armen, zo aan Jan Claassen, Gerrit Voet, Jan Leverink, Jan Hindrik Eilers, Berend van Tubberige, Lubberink huurman, de Klunder, Eppink Derk, Humbert enig koorn is toegestaan.

**Den 5 Augustus** consistorium gehouden. Absent Gozen en Jungerik. Wanneer Hellebos 15 gulden van zijn schuldigheid is doorgegeven.

**Den 2 September** consistorie gehouden. Absent Gerrit Crull en Daminkman.

Wanneer men getreden is tot het beroep van eenen nieuwen ouderling in plaatze van Jan Egberink deszelfs zoon Geerd Egberink. En tot pustereder op het orgel Joost ten Brink. De tijd der bevestiging van den nieuwen ouderling zal op den volgenden bededag bepaalt worden.

Wanneer de weduwe Ber Oornink tot reparatie van het huis is toegestaan 15 gulden.

De vloer in de keuken van de oudste pastorie is geheel vernieuwt en geleverd door de architect Jan Schrader van Gildehuis, zijnde ook door zijn knechts daarin gelegd. Wat kosten dit geweest zijn .....

=====

..... en Everink van Hoklenkamp ..... hof.

Wanneer Jan Brökelman wegens ziekte tot een bijstuur is toegestaan vijf gulden en an de weduwe Ottink twe spind rogge.

De kerkenrekening en armenrekening is gestelt op den 7 en 8 December.

**Den 2 December** consistorium. Absent Eeverink.

Als wanneer an de Wever toegestaan is zijn capitaal met 50 gulden af te lossen. An Hindrik Rorik of de Braker tot meesterloon is toegelegd 1 rijksdaalder.

## 1773

**Den 3 Februarius** consistorium. Absent Ostergetelo, Eeverink van Golenkamp en Hokkelencamp.

Wanneer in dese koude an verscheide rogge is toegestaan.

**Den 5 Mey** consistorie. Absent domine Lippinkhoff en Jungerink.

Wanneer te Wilsum aan haren kerkenmeyer tot meesterloon is toegelegd 5 gulden.

De vacante ouderlingsplaats, door het afsterven van Geerd Everink te Hoklenkamp opgevallen, moet de eerste ordinare consistorie wederom ver-  
geven worden.

De Wever, een nieuw huis zullende bouwen, is tot broodkoren toegelegt  
twe mudde rogge.

**Den 7 Julius** gewoon consistorie gehouden. Wanneer afwezig waren Nijhoff  
en Damink van Wilzum, Everink van Golenkamp en Oostergetel van Getelo.  
Wegens de afwesigheid dezer bovengemelde is de verkiesing van een  
ouderling tot de volgende consistoriedag uitgesteld. En enige rogge aan  
behoefte uitbesteed.

**Den 4 Augustus** consistorie gehouden. Absente domino Lippinkhovie en  
Geerdinkman van Haaftenkamp.

Wanneer Lubberink huurman nog toegestaan een schepel rogge.

Wanneer men tot het beroep van eenen nieuwen ouderling in plaats van  
den overleden Everinkman van Hoklenkamp getreden is. En daartoe  
verkoren jonge Gerinkman uit de Boerhuize, welke den 26 Augustus in  
zijn ampt is ingehuldigt en bevestigt.

**Den 1 September** consistorie gehouden. Absent Oostergetel.

**Den 4 November** consistorie gehouden.

Wanneer men getreden is tot de verkiesing van een nieuwen kerk-

=====

..... en tot diakenen in plaats van Ahazuerus Cramer en Evert  
Waggelo zijn verkoren Derk Albers en Jan Molder.

**Den 1 December** consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhoff en Derk  
Goossen.

Wanneer de afgaande diaconen voor hare diensten zijn bedankt en de  
nieuwe in 't werk harer bediening bevestigt.

## 1774

**Den 2 Februarius** consistorium gehouden. Absent Jan Breman en Eeverink  
van Golencamp, Agteres.

Wanneer an Hindrik Hesselink 10 gulden tot een **koe** is toegelegt en an  
verscheide arme koren.

**Den 4 Mey** ordinaar consistorie gehouden. Absent dominus Lippinkhoff en  
Derk Goossen.

Wanneer de oude afgedreve Hellebos 10 gulden tot een **koe** is toegedeelt  
en verder aan verscheide armen broodkoren is toegestaan.

**Den 1 Junius** consistorium gehouden.

Wanneer verscheide armen wat is toegelegt. Wanneer ook Timmer Hindrik  
7 stuiver 's weeks is toegelegt.

**Den 6 Julius** consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhof en Everinkman van Golenkamp.

Wanneer aan verscheidene armen ondersteuning is gedaan aan broodkoren en doiten.

Aan de Slimme van Wilsum, wegens verdienste aan een vreemt man, toegelegt 4 gulden. Wanneer ook aan de Klunder van Hoklenkamp is toegelegt tot aankoop van een **peerd** 10 gulden. Aan Lubberink huurman is toegelegt tot aankoop van een **koe** 3 gulden.

En wanneer teffens van Lubbermans erf dag gesproken wierd, die men oordeelde met kracht te moeten tegenstaan, terwijl de voorstellen aan Lubberman gedaan van hem verworpen en de creditoren zelve begeren die voorstellen te mogen vervullen. En zo men daar niet mede voort konde komen, men zig als den bij den hoogloffelijke overkerkenraad zoude vervoegen.

**Den 3 Augustus** den hoogloffelijken overkerkenraet met het consistorium alhier vergadert tot verkiesinge van een koster. Wanneer met meerderheit van stemmen daertoe beroepen is Albert Ellens van Coeverden.

Dog vermits tevoren dit beroep in een eigenmagtig vergadering zonder kennis van den pr'ses consistorii is beraamt geworden en het bij de stukken gebleken is dat gemelde Ellens de geringste en onbequaamste was, is door drie protesterende leden het bij den overkerkenraad zo verre gebracht dat het beroep onwettig verklaard is. En wederom op nieuws beroepen is Harmannus Verbeek, schoolmeester van Schut trop, dit dat beroep heeft aangenomen en tot ons is overgekomen.

=====

**Den 7 September** consistorie gehouden. Absent dominus Lippinkhoff, Jan Breman, Everinkman, Nijhoff en Oostergetelo.

Wanneer op de tweede brief van hoge regering wegens de brandsoci%teit voorgesteld is de boerschulten en borgemeesteren te spreken.

**Den 2 November** absent domine Lippinkhoff en Jungerink.

Wanneer **Koe** heerden Jenne twe spind rogge.

Wanneer de remissie wegens armenrente van verscheide arme lieden is gedaan.

En de tijd tot de kerkenrekening is bepaalt op den 17 en 18 dezer, zijnde donderdag en vrijdag.

**Den 7 December** consistorie gehouden. Absent domine Lippinkhoff, Jan Breman, Nijhoff, Damink, Everink, Agteres, Oostergetel.

Wanneer aan verscheide broodkoren is toegestaan.

## 1775

**Den 1 Februarius** absent Nijhoff van Wilsum.

Wanneer aan verscheidene behoeftige broodkoren uit de diaconie is toegestaan.

**Den 10 Maart** consistorie gehouden. Wanneer niets van belang is voor gevallen.

**Den 20 Meert** 't consistorie buitengewoon vergadert geweest om bij Lubberink de grenschscheiding van den potgrond na te zien en aan te wijzen. Heeft men in presentie van de Benneke enige plaatzen op de grenschscheidinge van telgen beplant en enige gaten gegraven om stenen te leggen, opdat naderhand geen verschil mogte ontstaan. Ook heeft Jan Molder, alias Olie Jan, voor de consistorie ontboden en aangezegd, terwijl hij de hypoteek, aan de diaconie gegeven om zig schadeloos te herhalen wegens capitaal ad 50 gulden ten zijnen laste, vervreemt en verkogt heeft, gemelde capitaal wederom op te brengen of tegen aanstaande bededag aan de consistorie een andere suffisante geregtehypoteek ten genoegen van de consistorie te bezorgen. Teffens is Berend Swaafink voor de consistorie geroepen wegens een capitaal ad 50 gulden staande op zijn huis, om een goede verzettingsbrief of verzekering der diaconie te .....

=====

Ook heeft het consistorie Jan Hubers van Vrenstrup kerspels Northoorn erfwinning laten doen op de kerkenplaatse Lubberink te Lemmeke, nadat de voorgaande lieden als onwillig de lasten van 't erve te dragen en de creditoires te bevredigen, daar te zamen waren afgezet en afgedreven. Zullende daar naderhand een erfwinning van uitgeveerdigt worden en de nieuwen colonus ter gestelt worden. Teffens heeft na herhaalt aanzoek van de heer capitein van Domselaar, om een zitplaats ten zijnen gebruike den tijd zijnes levens op zijn eigen kosten tusschen den beun en de gerfkamer te mogen bouwen, toegestaan mits dat ze na zijnen dood wederom aan de kerke kome, opdat de consistorie daarover vervolgens disponeren kan. Dominus Johannes Lippinkhoff, oudste leeraar dezer plaatze, na enigen in swakheden geweest te zijn, is op den 25 December anni pr'tenti des morgens om twee uren door een waterzugt en uittering van zijn post afgelost, waardoor de jongste pastoraat is komen vaceren.

**Op den 10 Maart** is het consistorie in de kerke door präses belegt. Wanneer alle leden, uitgenomen Nijhof en Damink van Wilsum, pr'sent waren om te raadplegen, wie men voornamelijk op de nominatie zou brengen tegen het aanstaande beroep en aan den overkerkenraad zoude recommanderen om er een predikant uit te beroepen. Waarop genomineert wierden: 1. domine Rappardus, predikant in het Laar, 2. domine Arn. Palthe, predikant te Nieuwleuzen, 3. domine E.W. Roskott, predikant op Nesserland, 4. domine Wichers, predikant te Schuttrap, 5. domine Joh. Bern. Grimmelius, pred. te Genderingen, 6. B.C. Palthe, proponent te Nienhuis, 7. Evers, proponent te Bredevoort en 8. ten Cate, proponent te Eybergen.

**Den 24 Maart** is op order van de consistorie een verzoekingsbrief an den overkerkenraad afgezonden om spoedig tot een beroep te treden.

**Den 31 Maart** is de circulaire bij den overkerkenraad al rond geweest, vermits wij toe kennis kregen dat het beroep op den 7 April bepaalt was, en daarbij erinnert wierd het nodig daartegen in 't werk te stellen. Waarop bij plurima vota aan den ouderling en kerkmeester G. Crul de maaltijd is aan besteld, dog met bijvoeging van 't zo te maken dat de gemeente geen al te grote kosten daarvan mogte hebben, in deze diere tijd. Teffens wierd er over een te makend drietal die aan een over-.....

=====

en daarop gebragt ds. P. Wichers van Schuttrop en ds. J.B. Grimmelijs van Gendringen en de candidatus ten Cate van Eibergen. Waarop voorgeslagen zig op enen te verenigen, hetwelk wel van de leden des kerkraads reeds al geschiet was, en waertoe de pr'ses et scriba hujus ook genodigt wierde, maar die alsnog daartoe niet konde overgaan.

**Den 7 April** is men getreden tot het beroep. Wanneer na aanroeping van Gods naam door de heer assessor van Niel van Wilsum aan de overkerkenraad het te voren gemaakt agttal, zo van predikanten als proponenten, wierde voorgeslagen en het daaruit gevormde 3-tal, namelijk Wichers, Grimmelijs en te Cate. Waarbij van de overkerkenraad gevoegt wierde de proponent Palthe van Nienhuis. Uit welk viertal terstond unanims suffragio elige batur dominus Wichers van Schuttrop. Aan welke de beroepingsacte door de pedel van den overkerkenraad den 10 dezer is ter hand gesteld, dog de beroepene heeft het enige dage in bedenkinge genomen of hij deze roepstem zal volgen.

**Den 19 April** is er een antwoord van dominus P. Wichers ingekomen, waarmede hij zig bedankt voor de beroeping, zijnde van den volgenden inhoud:

*Weleerwaardige en eerwaardige heren!*

*Hetgeen ik aan een hoogloflijs overkerkenraad verklaard heb, ben ik verpligt ook aan een weleerwaarde consistorium te Ulzen te verklaren, namentlijs*

*Dat ik, wijs mijn hert aan deze gemeente te Schuttorf verbonden is en blijft en de liefde dezer gemeente mij dwingt tot het blijven, volgens gemoed de beroeping tot tweede predikant te Ulzen niet aannemen kan maar voor dezelve bedanke.*

*Wenschende de gemeente te Ulzen moge met een ander leeraar van den Here gezonden ende geleerd voorzien worden.*

*Ik noeme mij met alle agting,*

*Schuttorf den 18 April 1775*

*U weleerwaarde, U eerwaarde  
dienstwillige dienaar,  
P. Wichers*

=====

**Den 5 Julius** gewoon consistorie gehouden. Nemine absente.

Onze koster en schoolmeester Harmannus Verbeek, van hier na Enschede tot schoolmeester beroepen zijnde, heeft onze consistorie daarvan kennis gegeven en zig hier bedankt.

Wanneer teffens door de diaken D. Albers voorstellinge heeft gedaan wegens enige behoeftige die ondersteuning verzoeken en waaraan aan eenige geld en andere broodkoren is toegelegt.

**Den 2 Augustus** consistorie gehouden. Absent G. Breman en Geerinkman van Haaftenkamp.

**Den 19 der maand Julius** is na voorgaande aanzoek van de consistorie den overkerkenraad hier met onze kerkraad vergadert om wederom tot een beroep van een predikant en teffens tot een koster en schoolmeester.



Op de nominatie van de predikant wierden gestelt domine J.H. Jolink, predikant te Randwijk, domine E.W. Roskott, predikant op Nesserland, domine G. Rappardus, predikant in 't Laar en B.C. Palthe, proponent te Nienhuis, alsmede ten Cate, proponent te Eibergen. En daaruit met eenparige stemmen, zo van over- als nederkerkenraad, beroepen de weleerwaarde zeergeleerde heer J.H. Jolink, predikant te Randwijk in Gelderland, welke zig heeft verpligt gevonden, na enige dagen beraad, deze roepstem in de vrese des Heren op te volgen. Waarop door de heer actarius bij de hoge landsregering om de conformatie is aangehouden. Ten zelfden dage is tot kosten, schoolmeester en voorzanger verkoren Gerrit Noordbeek, kosterzoon van Bentheim, die door de weleerwaarde heeren predikanten domine E.A. Cappenberg van Nienhuis en Hendrik Singraven van Velthuisen in de waarheden is onderzocht en door de schoolmeesters van Nienhuis, J.L. Reimerink en Lucas Tormin in 't cijferen, schrijven en zingen. En is alles wel bevonden.

=====

**Den 6 September** gewoon consistorium. Absent Jan Breman, Everinkman en Oostergetel.

**Den 1 November** consistorie gehouden. Alle leden present zijnde. Wanneer eerst diegene, die remissie van renten van de diaconie verzogten, zoals door de tijdelijke diaken schriftelijk was overgegeven, onderzocht zijn en enige sijn geremitteert geworden.

En is G. Crull verkoren om nog twee jaren als kerkmeester te continueren.

En in plaats van Joost Crull Adr.zoon en Berend Roelofs tot diakenen verkoren Hindrik Vollink en Hindrik Breman.

**Den 12 November** is onze nieuw beroepene leeraar en weleerwaarde heer J.H. Jolink onder ons in zijn dienst bevestigd door de weleerwaarde heer B.E. van Niel, assessor van den hoogloflijk overkerkenraad en predikant te Wilsum, met de vermaning van Paulus Hebr. 13:17.

**Den 19 November** heeft de weleerwaarde heer Jolink zijn entrede gedaan voor een groot aantal toehoorders met de woorden van Zach. cap. 6:15.

=====

#### **[stuk betreffende het erf Lubberink te Lemke]<sup>28</sup>**

..... vermoedig niet tegenstaande de goede vermaningen en waarschuwing van de consistorie, heeft gedragen en zo stout geworden is, om tegen de consistorie als goedsheren aan te gaan met een voornemen om zijne crediteuren op eenen dag te frustreren van hare regtmatige schuldvorderingen, en bij hoge landsregering heeft aangehouden om een erfdag te houden en een stuk gezaay 's jaarlijks te verkopen voor de crediteuren. Zo hebben de crediteuren unanimiter aan de consistorie voorgesteld en verzocht dat gemelde Hindrik Lubberink met de zijne van 't erve mogt afdreven en 't erve ledig gestelt worden, nemende zij

---

<sup>28</sup> Het is niet geheel duidelijk of dit stuk als een losse acte in het protokolboek aanwezig was, danwel dat de tkxt in het boek zelf was ingeschreven.

crediteuren aan de kerke hare pagten als anderszins te betalen en alle schulden op het erve hegtende te voldoen.

Welke billijke voorstelling men heeft geaccepteert en den boer van 't erve afgezet. Terwijl men niet nagelaten heeft 't erve wederom uit te pr'senteren of er iemand genegen ware hetzelfde weder aan te kleven. Terwijl eenen Jan Hubers uit het kerspel van Northoorn zig heeft aangeboden om 't erve te bouwen, waarmede een contract gemaakt is en van gerigtswegen geconfirmeert, luidende als volgt:

*Kennelijk en te weten zij mits dezen, hoe dat in dato onderbenoemd tusschen den eerwaarden kerkenraad alhier ter ener, en de eerzame eheluiden Jan Hubers geboortig uit 't kerspel Northoorn, ter andere zijde, aangaande het door de discussie en destitutie van den voorgaanden bouwman Hindrik Lubberman ledig geworden, aan de kerke alhier toebehorende erve Lubberink te Lemke 't navolgende contract afgesproken en gesloten zij. Als:*

- 1. zal de nieuwe bouwman Jan Hubers gehouden zijn behoorlijke erfwinninge te doen aan de kerke en dezelve voor het optrekken op 't erve bij het consistorie te verdingen en op lijdelijke termimen aan den kerkmeester te betalen. Voorts en*
- 2. zig met zijn huisvrouw en 't ene kind, mits dat hij het andere vrij houd, in den lijfeigendom der kerke overgeven en aan de gewone eigendomsregten te onderwerpen. Waartegen*
- 3. het voorzeide gehele erve zoals het reilt en zeilt, bezaait en onbezaait, verhuurd en onverhuurt, met zijn gewone lusten en lasten met den aanvang des jaars 1775 aan hem zal worden overgegeven en ingeruimt, om het huis in goeden staat te houden en de landerijen te cultiveren, zoals een goede en naarstige bouwman behoort te doen. In dier voegen egter en*
- 4. ....*

=====

*..... en zelfs bewonen het huur- of lijftugthuis, mits hetzelfde in dak en vak behoorlijk onderhoudende, benevens een mudde zaayland in den esch tusschen het land van den nieuwen bouman en Wiecherman gelegen, en twe schepel land op den Akenberg, waarvan hij egter aan den nieuwen colonus het landgeld zal hebben ten voldoen, en eindelijk den voorsten gaarden aan 't hekke. Zullende voorts en*

- 5. den nieuwen bouwman Jan Hubers gehouden zijn de lopende pagt van seven mudde rogge, vier mudde gerste en een rijksdaader dertig stuivers 's jaarlijks en alle jaar tusschen Martini en Nieuwjaar, aanvankelijk met het jaar 1775, aan den tijdelijken kerkmeester promptelijk te voldoen en ook de behoorlijke kerkendiensten te pr'steren. Voorts van dien tijd af aan maandelijks aan den tijdelijken ontfanger het gewone landgeld, gelijk mede te zijner tijd de buitengewone schattingen te betalen, en wat nu verders en in 't bijzonder*
- 6. de schuld 't erve te laste leggende betreft, neemt de nieuwe bouwman Jan Hubers aan de gewone boercapitalen tot derzelver aflossinge toe tegen 3 percent, insgelijks beginnende met met jaar 1775 te verrenten. Gelijk mede de overige capitalen tegen 2 percent, welke laatste egter voor afloop van tien jaren door de crediteuren niet zullen kunnen of mogen worden opgezegd. En dewelke zig daarenboven verpligten de lopende renten der voorzeide overige capitalen voor de jare 1775 door te geven en aan hem, den nieuwen colonus, tot een willekomste te schenken.*

Nemende voorts hij Jan Hubers aan de agterstandige renten en verdere boeschulden voortaan tot derzelver vernietiging toe, ingevolge daarvan opgemaakte staat, zonder verdere rente jaarlijks met 5 percent af te betalen. Zullende eindelijk en  
7. alle die penningen, die na aftrek der aangewende kos-.....

=====

..... renten en boeschulden tot het einde van 't jaar 1774 en respectievelijk 1775 inclusief, volgens op te makene staat, uit het discutieerde peculium van den voorgaande bouwman mogten overschieten, worden aangewent tot verminderinge der schulden van 't erve, en wel in 't bijzonder tot afdoeninge der bewilligde of andere meest drukkende schulden.

Zullende alsdan een pertinente staat der overige te verrentene boer- en andere capitalen, zowel als nog resterende boeschulden aan den colonus ter narigt en regulering worden ter hand gestelt.

Aldus gedaan Ulzen den 24 November 1774. En zal deze contract ter behoorlijke confirmatie aan de heer rigter worden gepr'senteerd.

Herb. Stevens, pastor.  
G. Crull, ouderling.  
Jan Breman, ouderling.  
Derk Gozen, ouderling.

Dit merk + heeft Jan Hubers in mijn tegenwoordigheid eigenhandig getogen.

Quod attestor, M.C. Hoffman.

Auf Ansuchen und Begehren beiderseits Contrahenten wird vorstehende Contract in allen seinen Puncten und Clausulen, so viel van gerigtswegen immer geschehen kan, sol oder mag, bester und bestendigster Massen kraft dieses confirmieret und bestattiget. Urkund meines Rigters eigenh.,ndig Unterschrift und beygedrukten Gerigtssiegels. Zo geschehen Ulzen **den 21 Januarius 1775.**

L.S. M.C. Hoffman, Regter.

N.B. 't origineel is in de kerkenkiste bij de kerkmeester .....

=====

**Den 6 December** consistorie volgens gewoonte. Absent Oostergetelo. Wanneer er om enige rogge voor arme luiden is aangehouden en aan Berend Lubberink een schepel, en Pol Jan een schepel, en Gerrit van Tubberige 2 spind, en Lamans huurman van Haaftenkamp twe schepel rogge.

## 1776

**Den 7 Februarius** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus Jolink, Agteresch van Halle en Everink van Golenkamp.

**1776, den 14 Januarius** is alhier op bevel van den hoogloffelijken overkerkenraad (die anders daartoe den 1 Januarius bepaald hadde, dog 't geen uytgesteld wierde omdat de psalmboeken nog niet gekomen waren) de nieuwe verbeterde psalmberijminge in 't openbaar in de kerk ingevoerd.

Bij welke gelegendheid ds. J.H. Jolink predikte over 2 Chron. 24:30 tot aanprijsing van die nieuwe psalmen, sijnde gekooren uyt J.E. Voet, het kunstgenoodschap onder de sinspreuk 'Laus Deo, Salus Populo' en van Ghyzen, door de weleerwaarde heeren predikanten A. v.d.Berg, Johannes van Spaan etc., welke namen te leesen zijn agter de nieuwe psalmen. Bij die gelegendheid wierd er, ook tot betooning van blijdschap over deese zo heugelijke gebeurtenis (dat de oude laffe en aanstotelijke berijminge van Petrus Datheen wierde afgeschafft en daartegen de veel beter nieuwe berijminge der psalmen in plaats gesteld), tweemaal onder de predikatie gezongen, eens na het verklaaren van den t'zamenhang van den text uyt Ps. 98 vs. 1,2 en daaerop na het verklaaren van den text selfs en van de geschiedenis der psalmberijminge uyt Ps. 100, waarna wederom verder met de predikatie wierde voortgegaan en eyndelijk liet ik nazingen bij het eyndigen van den godsdienst Ps. 104:17.

=====

**1776, den 5 Junius** gewoon consistorie gehouden. Absent Nijhoff van Wilsum.

Wanneer door den diaken Jan Molder de nooddrift van eenige behoeftige is voorgesteld en toegestaan aan Nijhof huurvrouw een schepel rogge, aan Humbert van Hiltten wegens timmeren 4 schepel rogge, aan Bouwmans huurman een schepel, aan Joost ten Brink 2 spind, aan Jan Claassen een schepel, aan Lamans huurman twe schepel rogge.

**Den 3 Julius** consistorie gehouden. Absent domine Jolink, Nijhof van Wilsum en Everink van Golenkamp.

Wanneer de tijdelijke diaken wederom de begeerte van enige behoeftige heeft voorgedragen. Van enige afgeslagen, an andere wat gegeven.

**Den 8 Augustus** consistorie. Absent Crul en Breman.

Wanneer aan oude Vrieling van Breklenkamp tot aankoop van een koe toegestaan 6 gulden.

Wanneer teffens geordineert is dat voor dit jaar de kaarsen tot de avondcategorisatie zullen betaalt worde van den tijdelijken diaken, dog zonder consequentie, terwijl de blakers van de kerkmeester zullen voldaan worden.

En Spielman te Wilsum voor dat hij Stolpman, die zijn been gebroken heeft en bij hem 5 weke in huis gehad heeft, 4 gulden.

**Den 2 October** 't gewoon consistorie gehouden. Absent Damink.

Wanneer de weduwe Harm Berendzen heeft aangehouden om wat te bate te hebben tot opbouwning van haar huis. En toegestaan is 1000 pannen, tot dekking van het huis.

En Jan Ottink tot wekegeld is toegelegd 15 stuiver.

=====

**1776, den 6 November** 't gewone consistorie gehouden. Absent pr'ses domine Jolink, Jan Breman, Damink en Agteresch.

Wanneer door Derk Albers wegens de diakonie een setel ter remissie is overgegeven.

**Den 4 December** consistorie gehouden. Absent Nijhoff en Jan Breman. Wanneer aan Gerrit van Tubberige een schepel rogge is toegestaan. De tijd van de kerk- en armenrekening is gestelt op morgen en overmorgen over 14 dagen, zijnde donderdag en vrijdag.

**Den 8 December** is ook na goedvinden van het gantsch consistorie een aanvang gemaakt met het zingen van de bedezang voor de predikatie na het voorgebed in de openbare godsdienstoeffeningen.

## 1777

**Den 8 May** consistorium gehouden. Absente G. Crul, Jan Breman, Jan Geerlink en Everink.

De tijdelijke diakon heeft wederom de begeerte van eenige behoeftige voorgedragen. Eenige zijn afgeslagen en aan andere is wat gegeven. Ook is er een nominatie gemaakt van ouderlingen, namentlijk een 6-tal, waarop gebragt zijn Oortman, jonge Westrik, Agteres, Bossink, Hasmeule en Hanneman. Waeruyt met eenparigheyd van stemmen tot ouderling beroepen is Hendrik Oortman van Halle, in plaats van de overleden Agteres.

**Den 4 Juny** het gewone consistorie. Absent Gerrit Crul en Jan Breman. Wanneer onze nieuwe beroepene ouderling Hindrik Oortman, in de plaats van den overledenen Agteresch, opentlijk voor de gemeente in zijn dienst is bevestigd geworden. Wanneer eenige behoeftigen is toegestaan.

**Den 2 Julius** het gewone consistorie gehouden. Absent domine Jolink. Wanneer eenige arme luiden broodkoren is toegestaan. Ook stelde meester Heerspink voor, wegens het orgelspelen op feestdagen, onder categorisati%on en des sondaags agtermiddaags, een salaris van 20 gulden 's jaarlijks. Dog dit dunkt de consistorie, uit liefde en dat alles onder de godsdienst wel en met order toeging, zonder vergelding van selfs door de organist moeste verrigten en .....

=====

..... Absent Jan Breman en W. Nijhoff van Wilsum. Wanneer Geertken Nijhoff van Hardinge geciteert was, ter oorzaak dat zij voorgaf litmaat der gemeente te zijn en enigen geruimen tijd het avondmaal mede gebruikt en zonder belijdenis afgelegd te hebben ons en de gehele gemeente bedrogen had, en zelf zo boos gehandelt heeft dat ze door valsche attestatie meende haar litmaatschap te bewijzen. Hierover is dezelve wel ernstig in 't openbaar voor de gehele consistorie bestraft, sodat zij daarover moeste verstomt staan. Zij is aangezet tot berouw en leetwezen en om beterschap te beloven en dadelijk te betonen, door zig te laten onderwijzen tot of in de waare saligmakende kennis; dog scheen wat hart en overschillig te blijven. Ten zelven tijde is aan Jan Ottink een schepel rogge toegestaan.

**Den 5 November** gewoon consistorie gehouden. Absent domine Jolink en Jan Breman. Wanneer besloten is op den 12 dezer **de nieuwe begraafplaats**, zo dit de aangekogte grond bij het raadhuis langs de muure zijn, zullen verkogt worden.

Wanneer ook teffens de koster Norbeke voorstelde dat hij met meester Heerspink, organist, niet konde terecht komen wegens het koorn ad 24 schepel die hem competeerde uit het organisten-tractament. Alzo in 't omvaren na Hardinge zo veel niet komt als de 24 schepel bedraagt, zo is het dat de consistorie het zo laat als het geweest is, en dat de organist zoals van ouds gebruikelijk geweest bij het koorn als van het omvaren komt zo veel moet bij doen en suppleren dat het 24 schepel worde.

Ook heeft de diaken Jan Molder een cetel om te remitteren is overgeleverd, dog die afgewesen is.

Ook is men getreden tot het beroep van twee nieuwe diakonen in plaats van de afgaande Derk Albers en Jan Molder. En daartoe verkoren Jan Crull en Gerrit Ravekes. En tot kerkmeester in plaats van Gerrit Crull verkoren Derk Goozen.

## 1778

**Den 4 Februarius** gewoon consistorie gehouden. Alle leden pr'sent zijnde.

Wanneer aan Nelle bij de Ronneberg is toegestaan een voer turf, en aan de oude Zeggarsche het meesterloon is toegestaan, mits de diaconen daarover accorderen. Aan Hellebos Geze is toegestaan een schepel rogge, aan Gerrit van Tubberige insgelijks een schepel rogge.

Verder is in deliberatie genomen of het niet behoorde bekend gemaakt worden dat alle kinderen die gedoopt zijn en daarna komen te sterven, en die dan gewoonlijk des avonds begraven worden zonder kennis aan predicanen en koster te geven, voortaan moesten verluid worden en in het dodenregister van predicanen en koster zullen aangetekent worden en de jura voldoen.

..... ouderling is bepaalt op consistorie in Mey .....

=====

**Anno 1778 den 4 Januarius** heeft de weleerwaarde heer J.H. Jolink, onse veel geliefde leeraar, sig op nieuws aan deese gemeynte verbonden met de woorden uyt Jes. 52:7, bij gelegendheid dat zijn weleerwaarde tot onse groote blijdschap voor de beroeping na Nisquert, gelegen in Oost-vriesland, bedankt hadde.

**1778 den 6 May** is gewoon consistorie gehouden en waaren alle leden tegenswoordig, uytgezonderd Oostergetel en Nijhof.

Wanneer aan Boumans huurman is toegestaan 5 gulden, aan de Kreuse 2 spint rogge, aan de weduwe Garrit Voet een schepel rogge en een voer turf, aan Jan Peereboom een schepel rogge, aan Hek Jan van Wilzum een ducaat.

Ook is men getreden tot het beroep van een ouderling in plaats van de overleden ouderling Breman. En is daartoe een nominatie gemaakt van ouderlingen, waarop gebragt zijn van Assen, Berent Bode, Jan Cramer. Waaruyt verkoren is Jan Cramer.

**1778 den 3 Junius** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus pr'ses Jolink.

Aan Hellebos Geze een schepel rogge toegestaan.

Wanneer Jan Cramer in zijn dienst is bevestigd is geworden.

In de bededag van Julius consistorie gehouden zijnde, is er niets van belang voorgevallen.

**Den 5 Augustus** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus pr'ses Jolink, Damink van Wilsum en Oostergetelo.

Wanneer de klagte van Geerd Wieferink wegens zijn kampje onder 't erve Lubberink zou onderzocht worden.

De diaconen voorgeslagen hebbende om voor „n hondert gulden aan doiten te mogen verwisselen tot aflossing van enige schuld is toegestaan.

Wanneer voor de notoire slechte toestand van Keddeman .....

=====

..... collega Jolink en Gerinkman van Haafteenkamp.

Wordt verzogt om eenig meesterloon voor Oudehinken van Wilsum en toegestaan ses gulden. En aan Derk Roelofs is toegestaan een schepel rogge.

**1778 den 4 November** is consistorie gehouden. Absente Geerlink van Haafteenkamp en Oostergetel van Gitelo.

Verscheydene verzogten om remissie van de rente, 't geen niet goedgevonden is. Maar besloten dat aan degeene die 't wel noodig hadden, sijnde seer behoeftig, dat haar verzoek soude toegestaan worden, maar dat G. Ravekes aan Hendrik Follink die rente soude betaalen en dat het dus geen naam van remissie soude hebben.

Albert Eppink verzogt om wat te baate tot zijn huys, en is toegestaan 3 gulden. Warrink van Golenkamp versogt om de pagt aan den armen door te hebben; en is besloten nader hierover te spreken.

De meester Noordbeke verzogt dat hij mogte ontfangen het resterende dienstkoorn van Hardingen en Brekkelenkamp, 't geen zijn confrater hem niet had gegeven. En is besloten om Heerspink te laten aanzeggen, hij moeste zorg dragen dat de meester Noordbeke ten vollen gegeven wierde 't geen hem na oude gewoonte toekwam.

Ook verzogt de meester dat er een bijzondere bank wierde toegestaan voor de kinderen in de kerk, opdat hij er mogte opzigt op hebben. En is bepaald de voorste bank van den beunen daartoe te bepaalen, zo namentlijk, dat er de volgende zondag verzogt wierd aan de gemeente om die voor de kinderen over te laten.

Ten opsigte van Stokken boedel is bepaald om 't huys te verkopen.

De kerken- en armenrekening is bepaald den 25 en 26 November.

**Den 2 December** het gewone consistorie gehouden. Absent dominus Jolink.

Wanneer Berend Swaafelink hulpe versogt heeft tot zijn huis te timmeren, dog nog is uitgesteld tot nader overleg.

De kerkenrekening, door kerkmeester Goossen gedaan, bleek dat de kerke te kort quam en dus de gemeente uit te zetten had 318 rijksdaalder 24 stuiver 6 duiten.

En de armregister bij de rekening heeft overgehouden 152 gulden.

## 1779

**Den 3 Februarius** consistorie gehouden. Absent dominus collega Jolink en Damink van Wilsum.

Wanneer Hindrik Lubberink, wegens verlies van een dulle koe en medicamenten uit dien hoofde aangewent, is toegelegd 6 gulden.

Wanneer aan de Keddeman te Itterbeke wegens zijn onvermogen een koe, die zij niet betaalt hadden, van de consistorie is geordonneert dat die koe betaalt en voor de diaconie gemerkt zoude .....

=====

**Den 19 maart** wederom het consistorie vergadert geweest. Absent dominus Jolink, Jan Cramer, Nijhoff en Damink van Wilsum.

Wanneer eerst enige zaken betreffende de diaconie in overweging genomen zijn, als aan de weduwe Berend Ottink en Hellebos Geze elk een schepel rogge is toegestaan. Aan de Wenninkster de halve kamerhuur is gegeven, bedragende drie gulden tien stuivers. Aan Jurgens te Golenkamp, wegens het timmeren van een nieuw huis, twee mudde rogge in twee reizen te geven. Aan Bruggink Jan, die op de oliemool te Lage onde de steen zijn hand vermorselt is, is gegeven 4 gulden en aan Smit Peter, uit consideratie wegens schade door hagel aan zijn gewas veroorzaakt, is toegelegd vijf schepel rogge.

Wat de kerkelijke zaken betreft, zo was vastgesteld om op dezen tijd uit te besteden het witten der kerke, waartoe enige bequame menschen zo van Gildehuis als Nieuwenhuis verwittigt waren. De bestedinge is geschied op voorwaarde als volgt:

1. Voor eerst moet de kerk wel uitgestoft worden en vervolgens ook alle scheuren, gaten en borsten wel en goed toegesmeert en ingevoegt worden, en met „n woord alle afgevallene kalk wederom aangepleistert worden. En alle het groene uitslag en besmetting, hetzij onder aan de glazen als elders, behoorlijk afgeschraapt worden.
2. Zal zo dikmaals gewit worden als nodig zal zijn, boven in 't gewulfte tenminsten twee maal en onder drie maal, en zo het op zommige plaatzen daarmede niet toe kan, zelf vier of vijf maal.
3. Zal de kerkmeester alle materialen daarbij leveren, zo aan kalk, lakmoes, witte quassen, kalkvaten, touwerk en stoel om eruit te kunnen witten, neffens genoegzame ladders, met „n woord alles wat daartoe vereist word.
4. Zal de aannemer het alles op zijn eigen kosten doen, zonder dat de kerk door kostgeld beswaarde worde.
5. Zal alles in de weeke na Paschen veerdig moeten zijn, en alles goed en onbesproken gemaakt worden.
6. Zal nadat het werk voltooit, goedgekeurt en besien is, de verdon-gene penningen door de kerkmeester uitbetaalt worden.

Op deze conditi%on is het werk, na een en ander gehoord te hebben bevonden dat het minst gelaten is geworden door de metselaarsbaas Coenraad Peters van Gildehuis. En aan dezelve Coenraad Peters uitbestedet en aanverdonngen voor de somma van dertig, cijfere 30 caroli guldens.

Naderhand enige leden van het consistorie in de kerk tezamen ge-roepen zijnde in de kerk en daarna in een buitengewoon consistorie is goedgevonden dat gemelde baas onder de muren en pielaren circa 2 ... 3 voeten .....

=====

**Den 6 May 1779** is consistorie gehouden. Absente Oostergetel.

Verscheydene hebben verzogt om de huyshuur, maar is bepaald om daarin niet te doen, maar wel wat te baate te geven. Gelijk dan olde Bruggink van Halle bepaald is te geven 6 gulden, aan olde Vrielink van Brekkenkamp 50 stuiver, aan Boumans huurman van Hilten 5 gulden, Vrijen



huurman te Getelo is uytgesteld, Eppink Derk Zwenne niet. Gese Hellebos is bepaald de huur te geven, sijnde 7 gulden, 't geen haar beloofd was. Aan de Klunder zoude worden gegeven 3 schepel, aan Albert Eppink een schepel rogge.

**2 Junius** gewoon consistorie. Absent dominus Jolink, Jan Cramer en Everink.

Wanneer door diaken is bekend gemaakt dat enige rogge nodig hedden en er om verzogten. En is toegelegd 3 schepel aan Bruininkman en aan Kobes Jane twee spind en Eppinks Derks Swenne ook twee spind en aan Jan Claassen 1 schepel.

Wanneer door de diakenen ook is voorgesteld geworden dat, terwijl er zo veele erfdagen door de heren en goedsheren meyeren worden gehouden tot merkelijke schade van de diaconie, of het niet beter ware dat de capitelen, die zo krank stonden, wierden opgezege en geennet. Hetwelke is goed gevonden werkstellig te maken.

**Den 5 Julii** is consistorie gehouden. Absente J. Cramer, Nijhof en Damink en Oostergetel.

En hebben veele om rogge verzogt, als Boumans huurman, aan wie geweygerd is, maar ook Gosens Derk van Lemmeke en Lubberink Hindrik, aan wie ook geweygerd is. Maar is toegestaan een schepel rogge aan Geese Hellebos en Cobus Fenne en 2 spind aan Janna Staal en de Klunder 2 schepel.

**Den -- August** in het gewone consistorie 't volgende toegestaan.

Wanneer aan Jan Claassen een schepel rogge is geacordeert en aan de jonge bij Schurink een linnen borstrok, Krasen Geze een stuiver of wat tot extraordinaire ondersteuning.

=====

**Den 1 September** gewone consistorie gehouden. Wanneer absent waren dominus collega Jolink, Oostergetelo.

Wanneer geresolveert is dat Jan ten Brink, die aan de diaconie een capitaal schuldig en daarvoor een stukken land ad 5 schepel in de Estoen aan de diaconie versettet had, dog daarna zonder kennis van consistorie gemelde land ter halvescheit aan jemand anders verzettet heeft, het gemelde capitaal ad 100 gulden wederom zal moeten opbrengen. En dat gemelde ten Brink zulks van consistoriewege aangeduidet worde, of zo gemelde capitaal niet kan betaalt en opgebracht worden, hij ten Brinke zulk een hypoteek aan de diaconie zal stellen, waarin men genoegen kan nemen en ten minsten gerigtelijk maken.

En op diergelijke wijze aan Berend Roelofs, die een capitaal ad 109 gulden 12 stuiver 1 duit en 6 gulden 10 stuiver rente schuldig is, ook zijn verzettinge hebbe gerigtelijk te maken tot voorkominge van alle misleidinge.

Aan Jan Claassen wegens ziekte is toegestaan 12 stuiver en de oude man in 't oude Bruggink te Halle wegens ouderdom en armoede toegestaan 6 stuiver wekegeld.

Te Kappelen in 't graafschap Teklenborg, die door een swaren brand 26 huizen verloren hebben, is toegestaan aan dezelve te geven 4 ducaten, als twee uit de diaconie en twee uit de kerkmiddelen.

De kerk op het gewulfte er gevaarlijk uitzienende door verrottinge van enige balkens, is besloten zulks te laten visiteren en remediëren.

Ook is goedgevonden twee nieuwe Engelsche cousins in de schole van het raadhuis te laten maken op zelve voorwaarden als de andere tevoren gemaakt zijn.

En dat Gerrit Volkers een nieuw glas in de kerk op aanwijzing van de consistorie zoude maken, onder beding zo te maken dat het de proeve konne doorstaan.

Lubberman van Lemmeke als kerkenmeyer te kennen gevende, hoe dat hij door den geregte aangedaan wierd wegens het huurhuis of lijftugt, zo hij van voorgaande colonus Hindrik Lubberink tegen 15 guldens 's jaarlijks voor 6 jaar gehuurt had in pr'sentie van de consistorie, en nu in geschil zijnde over het onderhoud of reparatie van het huurhuis, wien dat te laste quam den huurder of huurling. Wierd van de consistorie geoordeelt, dat de verhuurder Hendrik Lubberink het verplicht was ordentlijk in esse te houden, zodat het bruikbaar was, gelijk hij ook verplicht was als hij het zelv bewoonde.

Een los velletje papier in het protokolboek bevat het antwoord van het consistorium aan Lubberman:

Copia

Lubberman van Lemmeke, aan de consistorie, als pr'sent geweest zijnde bij de verhuringe van de lijftugt, aanvragende, hoe hem het huurhuis verhuurt was, of de last van reparatie ten laste van hem quam als huurman, dan of Hindrik Lubberink het moeste in goeden stand onderhouden. Is het consistorie van gedagten dat het huurhuis niet door Lubberman als huurman, maar door Hindrik Lubberink als verhuurder moet gerepareert en in esse gehouden worden, gelijk hij ook verplicht was als hij hetzelfde bewoonde. En dat de consistorie zig ook niet anders weet te erinneren, of is op die wijze voor den tijd van 6 jaar aan colonus Lubberink in huur gedaan.

Ulzen, **den 2 October 1779.**

H. Stevens

Consistorii p.l. scriba.

**Den 6 October** gewoon consistorie. Absent dominus Jolink en Everink van Golenkamp.

Wanneer het herhaalt voorstel der meester is goedgekeurt om een lesse-naar in zijn school te mogen hebben, en de kerkmeester gelast ten eersten te laten bouwen.

Wanneer teffens door de diakenen is voorgesteld dat Jan ten Brink dertig gulden heeft opgebracht op zijn capitaal en nog 70 gulden schuldig. Besloten is af te vinden en op te brengen gelijk .....

=====

..... Bruggink huurman te Halle, arm zijnde en een **koe** afgestorven zijnde, is toegelegd ses gulden.

**Anno 1779, den 3 November** is consistorie gehouden. Absente Geerlink van Haaftenkamp en Nijhof van Wilzum.

Verscheydene hebben verzogt om remissie van de rente, dog is afgeslagen. Aan de oude Lubberingsche is toegestaan een borstrok etc., Hendrik Eppink en Zwenne Eppink is haar verzoek afgeslagen. De Slugge van Hoklenkamp is nog een dronk toegestaan van Verbeek. De Balsche, verzoekende om bijstand tot een beest, is ook afgeslagen.

Meester Heerspink, verzoekende door geschrift om 20 schepel rogge door het speelen 's avonds in de catechisati%on 's avonds over de catechisatie en om een geschenk voor de voorige 4 jaren, zo is bepaald om hem te laten weten dat hij ertoe verplicht was volgens kerkenorder.

Ook is er een nominatie gemaakt van diakonen in plaats van Hendrik Breman en Hendrik Follink: Hendrik Bode, Hendrik Meyerink de soon en Hendrik Ravekes van den Brink. Waaruyt met eenparigheyt van stemmen tot diakonen beroepen sijn Hendrik Bode en Hendrik Ravekes.

De kerkmeester D. Goosen zoude nog voor 2 volgende jaaren dat ampt waarnemen.

De tijd van de kerkenrekening is bepaald.

**Den 1 December** consistorie gehouden. Absent dominus collega Jolink, beide broederen van Wilsum en Oostergetelo, als ook D. Goozen.

Roriks huurman te Hardinge, zeer arm zijnde en twe koejen haar door de veeziekte afgestorven zijnde, verzoekt hulpe van de diaconie. En is toegestaan haar te geven 3 gulden.

En zijn des agtermiddaags de beide afgaande diaconen H. Breman en H. Vollink bedankt.

**Op den 23 der voorgaande maand** is de kerkenrekening (volgens voorgaande bepalinge van de consistorie en na kennis gegeven te hebben aan de heer rigter Hoffman) gehouden en is door de heer rigter Hoffman als commissarius van hoge landsregering nagezien in tegenwoordigheyt van consistorie, burgemeesteren en boerschulten. Waarbij bleek, dat de kerkmeester Derk Goossen

ontvangen had ----

daartegen uitgegeven ----

dus hem van het dorp en kerspel moeste ..... worden ----

=====

..... Jan Heerspink, die begeerde voor het orgelspelen onder de com[mu]nie als bij het zondaagsche doden begraven en de catechisati%on, zo des zondaagsavonds over de catechismus als des woensdaags over een vrije stoffe, waarbij tevooren het orgel niet gebruikt was geworden en nu daardoor merklijk sijn dienst beswaard wierd, oordelende het redelijk en billijk, dat het sijn dienst en arbeid door de gemeente mogte voldaan worden. Welk verzoek de consistorie oordeelde dat hij lust en ijver moeste betonen om bij alle gelegentheden het gezang door het orgel te bestieren, opdat alles met orden en stigting mogte geschieden, en zulks als een kerkendienaar sijn pligt was. Egter hij suppliant tot de volgende kerkenrekening wierd verweesen om daar voorstellinge van te doen, oordelende de consistorie zig onbevoegt zonder kennis van de gemeente een buitengewone soldij toe te leggen. Dit supplijk en voorstel van J. Heerspink in overweging van burgemeesteren en boerschulten genomen zijnde, is goedgevonden volgend gunstig decreet hem suppliant ter hand te stellen alsvolgd:

*Is hier op van het eerwaarde consistorie met goedvinden van borgemeesters en boerscholten aan voorgenoemde suppliant geaccordeert dat wegens het voorledene aan hem tegenswoordig van de kerkenrogge drie mudde, en dan voorts alle jaren zolang de organistendienst door hem behoorlijk word waargenomen of voorzien, gelijk drie mudde door de kerkmeester, tog zonder consequentie en pr'juditie zullen worden uitgevolgt. En door dien zulks niet onredelijk is, word zulks mede door mij ondergeschrevene rigter en commissarius geaprobeert.*

Ulsen op het raadhuis den **23 November 1779.**

M.C. Hoffman.

Waartegen egter den suppliant zig zal hebben te laten welgevalen, dat gelijk buitendien zig vanzelve verstaat, dat hij als de minste kinderen hebbende, over de kleinste school voortaan zal moeten betrekken tot zolang hij meerder of ten minsten even zoveel kinderen als de kosten G. Noordbeek in onderwijs bekooft.

M.C. Hoffman.

**Den 24 November** is de armenrekening, door G. Ravekes gevoerd, nagezien en bevonden den ontvangst te zijn 965=6=6 en de uitgave daartegen ----

**Den 5 December** zijn voor de consistorie de beide nieuwe diaconen Hindrik Bode en Hindrik Ravekes in haar dienst bevestigd.

=====

**Den 6 [of 8] December** de boerschulten met de geïntresseerde kerkenbanke tezamen vergadert geweest, teneinde over de geïntresseerde vrouwen-kerken-zitplaatsen, waarover een pleitgeding gevoert en ten einde gebracht is, behoorlijk aan het kerkenprotocol annotatie te houden op wat wijze en onder welke voorwaarden het geschil is ten einde gebracht, opdat pro futuro daarover geen kwestie wederom ontstaan konne. Dus hier volgt de copie van 't contract zo woordelijk en getrouw overgebracht.

*Copia*

*Kennelijk zij door dezen, dat op heden onderbenoemden dato tusschen enige borgers de rato caverende voor hare medeparticipanten ter ener, en tusschen de boerschulten van het kerspel Ulzen mede de rato caverende voor hare medegenoten, het volgende contract wegens enige vrouwenzitplaatsen in de kerke alhier getroffen en gesloten is.*

- 1. Bedongen en vastgesteld dat alle de kosten, welke gedurende het proces op deze zaak gelopen zijn, van weerskanten elke zijner zijde zullen betaalt worden.*
- 2. Worden alle de gequestioneerde zitplaatsen, zoals die in het midden der kerk met leuningens bevindelijk zijn, met de klappen die tot gangen van dezelve dienen, in volle eigendom aan de tegenwoordige bezitters overgegeven, mits daarvan betalende de somma van drie guldens voor elken zitplaats. En diegene die de klappen gebruiken enen gulden tot wincoop voor haar levenstijd, tot voordeel van de kerk alhier.*
- 3. Zullen de eigenaars der plaatsen voor de aanstaande kerkenrekening aan 't kerkelijk protocol hare namen als bezitters opgeven en daarvan aan den tijdelijken kerkmeester de voorschrevene wincoop pr'steren.*
- 4. Zullen diegene der eigenaars die geen vrouw hebben, haar eigen perzoon of iemand harer kinderen of ook een ander harer huisgenoten kunnen benoemen.*
- 5. Zal bij een sterfgeval van een benoemt perzoon wederom door den eigenaar een ander perzoon kunnen worden benoemt tegen betaling van de bovengemelde wincoop.*
- 6. Zal elk der eigenaren zijn regt aan een ander mogen overdoen, hetzij door koop of geschenk. Welken perzoon dan ook dadelijk te benoemen en tegen betaling van den wincoop in 't kerkelijk protocol worden aangegeven.*

=====

7. Is van weerskanten goedgevonden en vrijgelaten, dewijl er van weerkanten enige geweest zijn, die geen deel in deze strijd .... genomen hebben, dat de betaling van den eersten wincoop van de zijde der boerschulten tot supplement der gedane kosten mag worden aangewend. En ook die plaatzen, waarvan de eigenaars geen deel in 't proces genomen hebben, aan de gezamentlijke participanten of eigenaars der zitplaatzen vervalt, welke penningen mede dienen zullen tot supplement narer aangewende kosten.

8. Yder kan zijn plaats laten maken na eigen lusten en welgevallen op zijn eigen kosten. Ook zullen alle kosten van onderhoud en reparatie dezer banken blijven ten laste der eigenaren of bezitteren.

Ter waarheids oirconde, zonder bedrog, arg of list, met uitsluitinge en verwerpinge van alles wat hier tegen mogt kunnen worden bedagt en uitgevonden, is deze contract ontworpen en door beiderzijds contractanten eigenhandig getekent.

Gedaan binnen Ulzen den **16 December 1778**.

|               |                              |
|---------------|------------------------------|
| Berend Bode   | Berend Schulte Bispink       |
| Derk Cramer   | Jan Schulte van Golenkamp    |
| Gerrit Crull  | Jan Scholten van Halle       |
| Derk Goossen  | Gerrit Scholten van Hardinge |
| Jan Cramer    | Jan Hemmeke                  |
| Teunis Molder |                              |

Das dieser Contract den Protocollo superioris consistorii Bentheimis verbotenus inseriret worden, bekräftige mit meiner selbsth.,,ndigen Unterschrift.

Ulzen den 17 Februarius 1779

H.H. Wieneke  
actuaris

=====

Register dergener die als bezitteren van voornoemde **banken** volgende inhoud van het hiervoren geschreven contract haar hebben laten aantekenen en voor den tijd hares levens de daarop gestelde wincoob voldaan hebben.

Iste banke voor aan 't doophuisjen heeft een klappe en drie zitplaatzen, te weten om van de westzijnde aan te tellen.

- |    |     |                                                                                                                                   |       |
|----|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| 1. | 1.  | De klappe. Hiervan heeft Evert Waggelo zijn vrouw Hilletje Lankamp haar naam laten aantekenen en de wincoop voldaan met . . . . . | 1 gl. |
| 2. | 2de | zitplaats. De weduwe J.H. ten Brink zijnde Petronella Waggelo, nuu Onstee 1805 . . . . .                                          | 3 gl. |
| 3. | 3de | Gerrit Crul voldaan met . . . . .                                                                                                 | 3     |
| 4. | 4.  | De vrou van Hindrik Breman met name Janna Venebrugge . . . . .                                                                    | 3     |

IIde bank.

- |    |    |                                                                                                |   |
|----|----|------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 5. | 1. | De klappe behoort aan Camphuis huis en getekent Wubbe Catharina Bode wed. E. Camphuis, betaalt | 1 |
| 6. | 2. | Van Assen zijn vrou Barta Bode een zitplaats wincoop voldaan met . . . . .                     | 3 |
| 7. | 3. | Hindrik Meyerink . . . . .                                                                     | 3 |
| 8. | 4. | Jan Cramer . . . . .                                                                           | 3 |

IIIde bank.

- |     |    |                                                                            |   |
|-----|----|----------------------------------------------------------------------------|---|
| 9.  | 1. | De klappe Lucas Geerdink zijn vrouw Margareta<br>Roelofs, solvit . . . . . | 1 |
| 10. | 2. | Catharina Swijghuis, vrou van Gerrit Roelofs .                             | 3 |
| 11. | 3. | Joost Crull . . . . .                                                      | 3 |
| 12. | 4. | Geertruit Visscher huisvrouw van Berend ter Loo                            | 3 |

IVde bank. Heeft geen klappe maar vier zitplaatsen.

- |     |    |                                                |   |
|-----|----|------------------------------------------------|---|
| 13. | 1. | Fenna Berman huisvrouw van Jan Crull . . . . . | 3 |
| 14. | 2. | Berend Bode junior zijn dogter Hendrica . . .  | 3 |
| 16. | 3. | Aleida Volkers . . . . .                       | 3 |
| 17. | 4. | Harmen Cramer zijn vrouw Henderica Berman . .  | 3 |

=====

Vde bank. gl.

- |     |    |                                                                    |   |
|-----|----|--------------------------------------------------------------------|---|
| 18. | 1. | De klappe Swenneken Molder, voldaan . . . . .                      | 1 |
| 19. | 2. | De vrouw van Teunis Molder genaamt Geertruit<br>Meyerink . . . . . | 3 |
| 20. | 3. | Borgemeester Jan Cramer . . . . .                                  | 3 |
| 21. | 4. | Jan Heerspink zijn vrouw Geesjen Klaassen . .                      | 3 |

VIde bank.

- |     |    |                                                |   |
|-----|----|------------------------------------------------|---|
| 22. | 1. | De klappe Derk Goossen . . . . .               | 1 |
| 23. | 2. | Harmanna Goossen . . . . .                     | 3 |
| 24. | 3. | Garrit Klunder zijn vrouw Hindrina Vollink . . | 3 |
| 25. | 4. | Everwina Hilverdink . . . . .                  | 3 |

VIIde bank.

- |     |    |                                               |   |
|-----|----|-----------------------------------------------|---|
| 26. | 1. | De klappe Hindrik Bode . . . . .              | 1 |
| 27. | 2. | Berend Bode senior . . . . .                  | 3 |
| 28. | 3. | Jan Molder zijn vrouw Aleida Kalmus . . . . . | 3 |
| 29. | 4. | Jan Molder zijn dogter Margaretha . . . . .   | 3 |

VIIIde bank.

- |     |    |                                                                 |   |
|-----|----|-----------------------------------------------------------------|---|
| 30. | 1. | De klappe Jan Eppink zijn dogter Janna . . . . .                | 1 |
| 31. | 2. | Nicolaus Holscher zijn vrouw Elisabeth Kok . .                  | 3 |
| 32. | 3. | Borgemeester Gerrit Crull zijn vrouw Anna<br>Cramerus . . . . . | 3 |
| 33. | 4. | Antonia Palthe . . . . .                                        | 3 |

IXde bank.

- |     |    |                                                  |   |
|-----|----|--------------------------------------------------|---|
| 34. | 1. | Ahasuerus Cramer zijn dogter Christina . . . . . | 3 |
| 35. | 2. | Borgemeester Derk Cramer zijn dogter Aleida .    | 3 |
| 36. | 3. | Gerrit Ravekes zijn vrouw Hindrina Ravekes . .   | 3 |
| 37. | 4. | Anna Eva Ravekes . . . . .                       | 3 |

=====

Xde bank heeft drie plaatsen.

- |    |                                                                |   |
|----|----------------------------------------------------------------|---|
| 1. | Jan Albert ten Brink zijn vrou Jannetje<br>Everstein . . . . . | 3 |
| 2. | Mechelt Crull weduwe Willem Lippinkhoff . . .                  | 3 |
| 3. | Helena Lippinkhoff . . . . .                                   | 3 |

XI De bank heeft drie zitplaatsen.

- |                                                                                  |   |
|----------------------------------------------------------------------------------|---|
| 1. Berend Roelofs vrouw Engele Stippers . . . . .                                | 3 |
| 3. Ahasuerus Cramers vrouw Margaretha Goossen . .                                | 3 |
| 4. Anna Elisabeth Ravekes, dogter van Jan<br>Ravekes van 't tiggelwerk . . . . . | 3 |

XII De bank zijn wederom drie zitplaatsen.

- |                                                                             |   |
|-----------------------------------------------------------------------------|---|
| 1. Hinderica Ravekes, dogter van Jan Ravekes<br>van 't Tiggelwerk . . . . . | 3 |
| 2. Evert Ravekes dogter Harmanna . . . . .                                  | 3 |
| 3. Gerrit Volkers vrouw Geze Heerspink . . . . .                            | 3 |

=====

## 1780

**Den 2 Februarius** gewoon consistorie gehouden. Absent Jan Cramer, Nijhoff, Jungerink en Oostergetel.

Wanneer aan G. Voets weduwe is toegestaan een schepel rogge, als ook G. van Tubberige een schepel rogge, ook nog enige klederen gegeven.

En die verzogt hebben eenig geld uit de diaconie op te nemen tot aankoop van beesten, dog is afgeslagen.

Hek Jan tot aankoop van een **koe** toegestaan vier ducaten.

**Den 4 Mey**, zijnde Hemelvaart, gewoon consistorie gehouden. Absent dominus collega Jolink, borgemeester J. Cramer en D. Goossen, Nijhoff en Damink van Wilsum, Everink van Golenkamp.

Wanneer verscheidene verzoeken zijn gedaan van wekegelt en toegestaan aan de Wennekersche 2 gulden, Hellebos Geze 7=10, Lubberink Berend 2 gulden 10 stuiver. Van de weduwe Voet moet nader onderzocht en door de weduwe zelve begeert worden. D. Goosink is afgeslagen. Lucas Br"kelman, omdat nog in 't gasthuis niet kan komen, zijn vier gulden toegestaan.

De Wever van Halle, wegens ziekte van vrouw en man en de zoon, zo lang de ziekte duurt, verhoging van wekegeld van 5 tot 10 stuiver. Kobes Jenne 2 spind rogge.

Ook is geresolveert dat de absente leden een schellink aan de armen zullen geven.

Ook Lubberink Hindrik een schepel rogge.

=====

..... waaren absent burgemeester Jan Cramer, Oortman en Oostergetel.

Zwenne Eppink haar verzoek om 2 spint rogge en weekegeld is afgeslagen.

Derk Goosink zijn versoeek om een schepel rogge ook afgeslagen. Aan oude Bruggink van Halle een schepel rogge toegestaan.

Harmen Volkers verzoek om 10 gulden tot de **koe** is zoverre toegestaan om hem te geven, onder voorwaarde van met een jaar wederom te geven en met de **koe** niet te doen om die te verkopen zonder kennis van te geven.

Lubbermans verzoek om een schepel rogge is afgeslagen.

Ook is bepaald om Ringeweulen uyt de Boerhuysen in een buytengewoon consistorie te ontbieden en hem over een seker verkeerde handelwijze te onderhouden.

En dat Volkers het glas zoude maken naast aan de regterzijde van de predikstoel.

**Den 2 Augustus** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus collega Jolink, Everink van Golenkamp en Damink van Wilsum. Terwijl Jan Oostergetel door de dood ontruikt en daardoor een ouderlingsplaats vacant is.

Wanneer Derk Roelofs is toegestaan een schepel rogge. En Keddeman van Itterbeke, die iets tot een paard verzogt, is afgeslagen, maar dat een ommeegang moest doen of, zo het met een weinig te doen was, nader overleg zal gemaakt moest worden.

De weduwe Soermans tot huishuur aan Vrielink te Breklenkamp is toegelegd 5 gulden. Vos meyersche uit het Tinhold is aan de diaconie te Emlenkamp verwesen.



De beide kleine kinderen van Jan Blenke moeten besteed worden, omdat de vrouw dood is. En het kleinste kind van Derk Velthoff zal om reden en medelijden met het kind bij zijn moeje tot Mey in kost en verzorging verblijven.

**Den 6 September** consistorie gehouden. Absent burgemeestr G. Crul. En hebben verzogt van de diaconie deese volgende: de oude Zeggersche van Golenkamp verzoekt om meer weekgeld; is uytgesteld om er te St. Michiel van te spreken. Bek Hendrik van den Brink verzoekt om geld te baate tot een koe, dog is afgeslagen. Cobus Jenne verzoekt om een schepel rogge, is toegestaan. Sluyter van Hilten verzoekt om weekgeld, is toegestaan 5 stuiver.

De verkiesinge van een ouderling is bepaald op de volgende consistoriedag in October.

=====

**Den 4 October** is consistorie gehouden. Absente domino Stevens en D. Goosen en Everink van Golenkamp. Is een nominatie gemaakt van ouderlingen. Waarop waren de oude Wasse Vrielman, Weersman, Hol Derk en Hemmeke. En is daaruyt met eenparigheyd van stemmen verkoren Wasse Vrielman.

**1780 den 1 November** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus Jolink, Nijhoff van Wilsum en Everink van Golenkamp.

Wanneer onse beroepene ouderling (in plaats van Jan Oostergelo) Warse Vrielman in zijn ampt van ouderlingschap in 't openbaar is bevestigd geworden.

Wanneer een remissiezetel gepresenteert en alsnog verworpen is geworden. Wanneer de kerk- en armenrekening is uitgesteld tot op den 16 en 17 dezer, zijnde donderdag en vrijdag.

**Den 6 Decembris** is het gewoonlijke consistorie gehouden. Wanneer absent waren Nijhoff van Wilsum, Jungerink van Hilten.

Wanneer aan Albert Eppink wegens de vrou tot meesterloon is toegelegh twee rijksdaalders. Aan G. van de Driene een schepel rogge. Aan Wolters Ale twee spind rogge. En Kobes Jane 1 schepel, weduwe G. Voet 2 spind, Bruggink huurman van Halle 1 schepel. Aan Smit Peter „n, aan zijn pagt is doorgegeven drie schepel rogge.

## 1781

**Den 7 Februarij** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus Jolink, G. Crull en Nijhoff.

Wanneer Kas Warrink van zijne armpagt wegens ongelukken en slegt verbouw een vierde part, zijnde 6 schepel, zijn doorgegeven onder voorwaarde van het restant aan de tijdelijk diaken ten eersten te voldoen.

Aan Warsse Benneke toegestaan 1 schepel. E,n dito aan Wesselink huurman. Lubberink Berend en Hindrik elk een schepel rogge. Klompmaker van Haftenkamp een half mudde rogge. Keddeman, reeds 4 schepel ontvangen hebbende, is nog een mudde toegestaan.

=====

..... van Golenkamp wederom met eenparigheid van stemmen desselfs schoonzoon Hindrik Everink verkoren is. Zullende op de eerste aanstaande vrijdag in de vasten bevestigd worden.

**Den 2 May** is consistorium gehouden. Absente Geerlink van Haaftenkamp en de Boerhuysen en Oortman.

Deese verzogten van den armen. Rengelman is afgeslagen. Aan de Nusse en Albert ten Bosch toegestaan rogge. En aan Bruggink van Halle 6 spint en Garrit van Driene een voer turf en Jan Hesselink twee spint. Hellebos Geese verzoekt om huyshuur; is toegestaan 5 gulden. Aan Steegink huurman tot huyshuur is 5 gulden toegestaan. Aan Keddeman 3 schepel.

**Den 4 Julius** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus Jolink, G. Crull, Jan Cramer.

Wanneer er enige door de diaconen zijn voorgedragen om broodkoren te genieten en aan verscheidene is toegestaan.

Wanneer ook voorgesteld is dat Buetkamp van Lage onwillig is om de gehoorzaam aan de oudste predicant te betalen. Is goedgevonden om daarover bij nader gelegenheid bij de heer rigter om de betalinge aan te houden.

**Den 1 Augustus** gewoon consistorie gehouden. Absent zijnde G. Crull, D. Goossen en W. Nijhoff.

N.B. Wanneer op voorstel van de diaconen van de consistorie is goedgevonden, wegens de gedurige erfdagen die op het kerspel voorvallen en de diaconie schade toebrengt, dat voortaan geen capitalen op het kerspel zullen uitgedaan worden, zonder dat men goedsheren consent hebbe.

**Den 5 September** consistorie gehouden. Absent dominus Jolink, Jan Cramer, G. Crull en Nijhoff.

Wanneer aan de weduwe Ottink twe spind rogge is toegestaan.

**Den 3 October** 't gewone consistorie gehouden. Absent Nijhoff van Wilsum en Oortman van Halle.

Wanneer men besloten heeft tot het nieuwe gasthuis zoude opgenomen worden 300 gulden.

=====

**Den 7 November** is consistorie gehouden na de 2de predikatie. Absente Nijhof en Damink van Wilsum.

En hebben verscheydene verzogt om de rente te remitteren. Stiepel uyt de Boerhuysen is een daalder geremitteerd, de weduwe van Vliet zoude de rente op 't huys staan blijven. Jane Wicherink 19 stuiver geremitteerd. Eenige afgeslagen.

Voorts sijn toen ook met eenpaarige stemmen tot diakonen verkooren Ahazuerus Cramer en Evert Wachelo. 't Geen, eenpaarig overlegd, wierde zo goed te zijn (zonder vooraf een specifieke nominatie gemaakt te hebben) omdat zij onder anderen de zaak aangaande de armen het best verstonden, als hebbende ook reeds tevoren dat ampt bediend. Waarom men het waagde om hun nog eens wederom te verkiesen, te meer, omdat er niet veel voorraad was om tot diakonen te verkiesen. Het is ook van een goed gevolg geweest, terwijl beyde het aangenomen hebben.

Ook is met meerderheid van stemmen tot kerkmeester verkoren de burgermeester Jan Cramer, in plaats van burgemeester Derk Goozen. Eenige leden waaren van gedagten dat men een kerkmeester buyten het consistorie zoude verkiesen, terwijl andere leden aantoonde dat zulks ongevoeglijk was.

Eindelijk is ook bepaald dat de kerkenrekening zoude zijn den 28 November en de armenrekening den 29 dito. Alsook dat men tevooren zoude tezamen komen om eerst de armenrekening nauwkeurig na te zien.

**Den 5 December** consistorie gehouden. Afwesig zijnde G. Crull, Nijhof en Damink van Wilsum, alsmede Vrielman van Itterbeke.

Wanneer de beide nieuwe verkorene diaconen Ahazuerus Cramer en Evert Wacchelo plegtig in tegenwoordigheid van de gemeente zijn bevestigd geworden.

En teffens overlegt is de diakonen monita ter hand te stellen, waarna zig te reguleren. En dat de pr'sident-diaken niets op zigzelve zal doen, maar met zijn confraters alles zal hebben te overleggen, en wat meer gewigtige zaken aan de consistorie zullen voor te stellen.

Wanneer ook overgegeven is ene lijst van behoeftige die om rogge verzoeken, dog welke afgeslagen zijn. Ook voor Gerrit van de Driene tot meesterloon is toegelegd 4 gulden. Aan Eppink Derks Swenne toegelegd 12 stuiver, de weduwe Ottink 12 stuiver, de weduwe G. Voet 12 stuiver.

=====

## 1782

**Den 1 Mey** gewoon consistorie gehouden. Afwezig zijnde dominus Jolink en Nijhof van Wilsum.

**Den 5 Junius** gewoon consistorie gehouden. Absent J. Cramer, Nijhoff, Gerinkman van Haaftenkamp, Egberink, Oortman.

Wanneer verscheidene arme menschen broodkoren.

Ook door de kerkmeester voorstel om de reparatie aan de oudste pastorye zoude uitbesteed worden en dus ook aan de kerkhofsmuur. En is goedgevonden aanstaande maandag buitengewoon te doen vergaderen.

**Den 3 Julius** gewoon consistorie gehouden. Afwezig dominus Jolink, J. Cramer, Nijhof en Damink. Zijnde onze broeder Geert Egberink ons door de dood ontrukt.

**Den 4 September** consistorie gehouden.

En is men getreden tot het kiezen van een nieuwen ouderling in plaats van de overleden ouderling Egberink. Een nominatie gemaakt zijnde van Koondrig, Olthof en jonge Eekhof. Zo is daaruyt met eenparigheyt van stemmen tot ouderling verkooren Koondrig van Hardingen.

En aan Albert ten Bossche is in plaats van 5 stuivers 10 stuivers in de week toegestaan vanwege zijne ziekte.

**Den 2 October** gewoon consistorie gehouden. Absent D. Goossen.

Wanneer de nieuwe beroepene Warger Koondering tot ouderling in plaats van de overledene Geerd Egberink bevestigd is geworden.

Voorts goedgevonden dat het rekest van Schuur, chirurgijn te Emlenkamp, ad 6 gulden 4 stuiver door de diaconie zoude betaalt worden. En wegens de dogter uit Westerhofs huis, die de arm is afgezet, daarover met de chirurgijn Schniet te veraccorderen. Berend Hindrink, verscheidene ongelukken getroffen hebbende, is toegelegd 6 gulden.

**Den 5 November** consistorie gehouden. Absent dominus collega Jolink en Damink van Wilsum.

**Den 4 December** consistorium gehouden. Absent dominus collega Stevens, Damink en Nijhof van Wilsum, Jongerink en Geerling uyt de Boerhuyzen. Aan de Creuse 4 stuiver weekegeld toegestaan. Grietje Mulders en Aleyda Knief haar verzoek, de eerste om turf, de andere om een schepel ..... aan Hellebos Geese 2 gulden toegestaan.

=====

## 1783

**Den 5 Februarij** gewoon consistorie gehouden. Afwesig zijnde dominus Jolink en Nijhoff.

Wanneer men in overweging is gebracht en teffens goedgevonden is wegens Boerrigter te Getelo om uit naam van de consistorie aanzoek te doen dat de weduwe met hare kinder op de plaats mogen blijven en de paapsche boer van 't erve mag ontzet worden en tegelijk bij de overkerkenraad aanklagt te doen wegens zijn lasteren en vloeken op onze leer.

Wanneer tegelijk van de diakonie eenig voorstellingen van behoeftigen zijn gedaan. En toegestaan aan Wolters 2 spind rogge, aan de weduwe ten Bossche 1 voer turf, aan Pol Berend twaalf stuiver en 1 schepel rogge, aan Lubberink huirmans dogterken een wanten schorte en hemdrok, de Zeggars dogter toegelegd vier stuiver. Aan Bouwmans huurman een schepel rogge.

**Den 7 Mey** gewoone consistorie. Absent dominus Jolink, Nijhof, Geerink van Haaftenkamp en Jungerink.

Wanneer aan de Wennikster tot kamerhuur toegelegd is twee gulden. Van Goossink Derk blijft de huishuur uitgesteld om te vernemen of van Emlenkamp iets gegeven worde. Hellebos Geze tot huishuur drie gulden toegelegd. Aan Bruninkman van Hardinge ses spind, oude Bruggink een schepel rogge. Aan Eppink Derks Swenne tot huishuur 2 gulden 10 stuiver.

**Den 4 Junius** gewoone consistorie gehouden na de agtermiddaags predication. Afwezig zijnde Crul, Cramer en Nijhof.

Wanneer aan Bouwmans huurvrouw weekegeld 8 stuiver en een schepel rogge en de kinderen enige klederen. Bruggink huurman een schepel rogge, weduwe Soermans 2 spind. Goossink Derk 2 spind, moetende Goossink Derk zijn huishuur van Emlenkamp zelve zoeken in te vorderen. Dieperink huurman een schepel rogge, Bruininkman 1 schepel rogge.

**Den 2 Julij** consistorie gehouden. Absent Jan Cramer, G. Crul en Damink. Bouwmans huurman verzocht om een schepel rogge, dog is afgeslagen omdat ze weekegeld ontfangd. Broening van Hardingen om 5 spint rogge afgesla

gen. Oude Wolterman is 2 stuiver weekegeld toegestaan. De weduwe van Albert ten Bosch 2 spint rogge. Aan oude Bruggink van Halle „n schepel rogge.

**Den 6 Augustus** consistorie gehouden. Afwesig zijnde dominus Jolink en Nijhoff van Wilsum.

=====

**Den 5 November** consistorie gehouden. Absent Geerling uyt de Boerhuyzen, Jongerink en Nijhof.

Aan de weduwe van Albert ten Bossche en aan de weduwe Ottink is ieder 2 spint rogge toegestaan. Aan Derk Goozen 1 schepel rogge. De weduwe Joost Mulder een voer turf. Boumans huurman 1 schepel rogge.

Eenige hebben verzocht om remitteren van de rente, 't geen aan eenige is toegestaan, andere niet.

De kerkerekening is toen bepaald op den 4 December en de armerekening op den 5 December. De kerkmeester Jan Cramer is verder nog 2 jaren gecontinueerd.

Ook is men overgegaan tot het verkiezen van nieuwe diakonen. Zijnde in plaats van Hendrik Boode en Hendrik Ravekes op nieuw wederom tot diakonen verkooren Hendrik Berman en Derk Martens.

## 1784

**Den 4 Februarius** consistorie gehouden. Absent dominus Stevens en Jongerink.

Eenige armen, verzoekende om rogge, is toegestaan. En is overlegd dat eenige broden zouden gebakt worden en daarvan gedeeld worden aan eenige verzoekende om rogge.

En is bepaald om op den 2den vrijdag, zijnde 5 Maart, consistorie te houden en een nieuwen ouderling in plaats van overleden Nijhof te verkiezen.

Ook is bepaald om aan eenige de capitalen op te zeggen en dat ze binnen 4 weken moesten betalen of anders het onderpand worden aangetast.

**Den 5 Maart** consistorie gehouden. Absent Jongerink en Vrielman.

Is een nominatie gemaakt van ouderlingen in plaats van wijlen Nijhof van Wilsum. Waarop gebragt zijn de Scholte, Broek Geert, Harsman, Mulderman, Wolbert, Maddig. Waaruyt verkooren is de Scholte.

**Den 2 April** consistorie gehouden. Wanneer niemand absent was.

Wanneer de nieuw verkorene ouderling Berend Schulte Bispink van Wilsum in zijn ampt is bevestigd geworden.

Ook teffens het plaatsken Kas Warrink, aan de diaconie toebehorende en het huis afgebrand zijnde, aan de opgezetene Jan Warrink is verkogt geworden voor de somma van 850 gulden, zullende daarvan ten eersten de coopconditiën opgenomen worden<sup>29</sup>.

Ook is aan enige behoeftige broodkoren toegestaan.

=====

---

<sup>29</sup> Deze koopcondities komen niet in het protokolboek voor.

In de maand Maart is de predikstoel vernieuwd, zijnde ruym een voet hooger gezet door de timmerman Pot van Nienhuys en vervolgens geverft door J. van Leeuwen, ieder voor 25 gulden.

Ook is er den 7 Maart alhier aan de 3 kerkdeuren, volgens order van de regeeringe van Bentheim, met een bekken gecollecteerd voor de gereformeerde kerk van Weenen, die daarom verzogte had om haar wat bij te zetten tot goedmakinge van de onkosten die er moesten aangewend worden tot opbouwinge van een godshuys of kerk. De summa die dus gecollecteerd is, was 177 gulden 8 stuiver, staande bij ieder deur 2 ouderlingen met het bekken, uytgezonderd aan de deur na 't choor domine Stevens met een ouderling. Het was zondaags te vooren door domine Stevens aan de gemeente bekend gemaakt en aangedrongen. En op den zondag dat de collecte dadelijk geschiede, ook nog door domine Jolink. Men vond goed in 't consistorie om na de buytenhuyzen Striepe, Wielen etc. 2 ouderlingen, te weten Oortman en Vrielman, te committeren om daar ook iets te verzamelen, gelijk zij dan ook derwaarts gegaan zijn en 14 gulden ontfangen hebben. Dit geld met het bovengenoemde is vervolgens overhandigd aan domine Koppelman van Brandlegte, toentertijd pr'ses van het classis, die hetzelfde na Weenen, daar de keyzer vrijheyd aan de gereformeerde gemeente tot het opbouwen van een kerk gegeven had, gezonden heeft met het ander geld dat ook op die wijze in de graafschap Bentheim gecollecteerd was. Waarop een brief van Weenen gekomen is tot antwoord, waarin de dankbaarheid voor de wel ontfangene liefdegaven betuygd word.

**Den 1 September** is consistorie gehouden. Absente de Scholte van Wilzum.

**Den 6 October** ordinaar consistorie gehouden. Absent dominus Jolink en Vrielman.

**Den 3 November** consistorie gehouden. Absent dominus Stevens. Eenige verzogten, volgens de opgaave van Breman, dat hun de armenrente mogte doorgedaan .....gevonden is om dat af te slaan. ....

=====

[**December**] ..... ordinaar consistorie gehouden. Absent dominus Jolink.

Wanneer de remissiezetel door Waggelo is ingelevert, maar bij het oude is verbleven om niet te remitteren, zullende desnoods uit de diaconie liever gegeven worden.

Waners oude vrou is aan wekegeld toegestaan 7 stuiver in de week.

Ook is de kerkenrekening bepaalt op donderdag den 16 December des agtermiddaags om ,n uur te beginnen en den 17, zijnde vrijdag, de armenrekening.

## 1785

**Den 2 February** het gewone consistorie. Absent J. Cramer.

Wanneer eenige behoeftige zijn voorgesteld zijn om koorn als een schepel rogge. Aan Bruggink huerman en Bouwmans huirman en de Stiepel ses spind.

Ook is geresolveert dat in de oudste pastorie een nieuwe planken vloer in de agterkamer zoude gelegd worden.

**Den 5 Mey** op Hemelvaardsdag, de gewone bededag mede ingesloten, consistorie gehouden. Afwezig zijn dominus Jolink, Goossen, Oortman en Vrielman.

Wanneer aangaande eenige behoeftige iets toegestaan is.

**Den 1 Junius** gewoon consistorie gehouden.

Wanneer door de diakenen voorgesteld is dat de vrou van Jan van Leuwen is tot meesterloon moeste worden toegelegd. Is goedgevonden dit aan de diaconen over te geven om te onderzoeken.

En verder is de besteding van de vloer der kamer van de oudste pastorye is voorgenomen.

**Den 6 Julii** is consistorie gehouden. Absent J. Cramer.

Is toegestaan aan Kuklinks Jenne 1 gulden weekegeld.

**Den 3 Augustus** gewoon consistorie. Absent dominus collega Jolink.

Wanneer de weduwe B. Ottink 2 spind rogge is toegestaan en aan Hellebos Geze twee voer turf in 't veen 36 stuiver en voor Bouwmans huurmansche 18 stuiver.

**Den 7 September** consistorie gehouden. Absent J. Cramer en D. Goozen.

Aan Derk Roelefs is een schepel rogge toegestaan.

**Den 5 October** consistorie gehouden. Absent dominus Jolink en J. Cramer.

Wanneer aan Wolters Ale twee spind rogge is toegestaan en aan Orens twee ducaten tot aankoop voor een paard dat hem verongelukt was.

Is toegestaan en geresolveert dat de panden van de schuldige der diaconie zullen verkogt worden.

=====

**Den 2 November** consistorie gehouden. Absent Scholte Bispink en Damink van Wilzum.

Is voorgesteld een verzoek door burgemeester J. Cramer uyt naam van ds. van Niel van Wilzum, om het laken over de nagtmaalstafel te Wilzum voor rekening van de arme daar te leveren; 't geen ook goedgevonden is.

Eenige verzogten ook remissie van de rente. Dog is bepaald om dit af te slaan als tevooren en liever uyt de diaconie wat te geven zo zij 't noodig hadden.

Kerkmeester is verkooren opnieuw burgermeester G. Crul in plaats van burgermeester J. Cramer.

Ook is een nominatie gemaakt van diaconen. Waarop gesteld zijn Jan Mulder, Berent Boode, Hendrik Meyerink en Gerrit V'lkers. Waaruyt in plaats van de afgaande diaconen, te weten Ahazuerus Cramer en Evert Wachelo, opnieuw tot diaconen verkooren zijn Jan Mulder en Gerrit Volkers.

## 1786

**Den 1 Augustus** 't gewone consistorie gehouden. Afwesig zijnde dominus collega Jolink, J. Cramer en Damink.

Wanneer is voorgesteld door de kerkmeester dat wat steen van Bentheim gehaald wierde om een gedeelte van de oude muur tot reparatie te gebruiken. En toegestaan dat elk gildeschap een voer zoude halen, zo de steen nog vroeg genoeg kan klaar worden.

Ook is voorgesteld dat alle kinderen zullen verluit en deszelfs dood geprothocolleert worden die geen jaar oud zijn. En zal de heer rigter verzogt worden daarvan publicatie te laten doen.

Ook is voorgesteld van de koster dat Hulsm''lle weigert de schoolpagt te betalen, tenzij hij een stuiver als een regt voor 't brengen ontvangen.

Waarop geresolveert is, dat hij op de eerste consistorie zal gedagvaardigt worden.

Hekhuis te Wilsum is toegestaan een gulden te geven.

**5 September** consistorie gehouden.

Wierd door dominus collega Stevens een brief van Gildehuys voorgelezen, waarin verzogt wierd dat de broederen ouderlingen mogten medegaan om een collecte te doen voor haare vervallene kerkgebouwen. Dog de broederen ouderlingen daartoe niet genegen zijnde, omdat het hun ook niet gebeurd was te Gilhuys, zo wierd bepaald om hun .....

=====

**Den 4 October** gewoon consistorie gehouden. Afwezig zijnde dominus Jolink.

Eenige voeren steen tot de mure van de kerkhoff gekomen zijnde, is het verbeteren van de muur tot het voorjaar uitgesteld. En die nog geen steen in de gildeschap gehaalt hebben, te laten zeggen die ten eerste te halen.

## 1787

**Den 2 Mey** consistorie gehouden. Absent domine Jolink en Cramer. Wanneer Harmen Zegger in Holt Garrits oude huis 5 gulden.

**Den 7 November** gewoon consistorie gehouden. Absent burgermeester J. Cramer.

En daarin een nominatie gemaakt van broederen diaconen, zijnde deeze Gerrit Follink, Berent Boode, Hendrik Meyerink en Bernardus Hulscher. En is daaruyt met eenparigheyd verkooren Garrit Follink en Hendrik Meyerink junior. En kerkmeester is G. Crul gecontinueerd.

Ook is bepaald dat de kerkerekening den 27 November en de armerekening den 28 November zoude geschieden.

## 1788

**Den 22 February** consistorie gehouden. Absent zijnde G. Crull, Damink, Jungerink en Geerink van Haaftenkamp.

Aan Albert Hindrink is een schepel toegestaan, aan Oudehinken is tot meesterloon toegelegd 54 stuiver.

Ook is voorgedragen dat de consistorie voortaan volgens kerkenorder moge gehouden worden en dus de boeten daarop bepaalt zullen verbeuren, zo in 't spreken voor haar tijd en die absent zijn de boete voldoen.



**1788 den 7 May** consistorie gehouden. Absent Geerling van Haaftenkamp. Aan de Beukersche is 3 gulden tot de huur toegestaan. Aan Geeze Hellebos, omdat ze bestolen was, 3 gulden 10 stuiver. Aan Arent Wevers 6 gulden. Aan Kleyne Masselink 10 gulden te baate tot een paard. Aan Keddeman een mudde rogge. Aan Wessel Veddeler een schepel rogge. Aan Arents van Wilsum 5 gulden.

=====

[Juni] ..... en Jungerink.

Wanneer aan Benneken huurman 6 gulden tot huur is toegestaan.

**Den 2 Julius** gewoon consistorie gehouden. Afwezig zijnde domine Jolink en J. Cramer.

Wanneer de weduwe van Derk Eekhof, voor de derde maal om meesterloon aanzoeken, is afgeslagen omdat het zonder de consistorie te kennen geschiet is. Aan verscheidene zijn broodkoren toegestaan.

De Grobben-kerke is nu gerenoveert, de muren ingestreken en het gehele dak losgenomen, nieuwe planken en leyen daarop gemaakt.

**Den 6 Augustus** wederom na gewoonte consistorie gehouden in afwezigheid van dominus Jolink.

Wanneer van de diaconen niets hebben ingekoe rt.

**Den 1 October** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus collega Jolink.

Wanneer de weduwe B. Oornink de huishuur is toegestaan.

Onze zeer geliefde jongste leeraar, de weleerwaarde heer Joh. Hendr.

Jolink, van hier met eenparige stemmen te Elburg beroepen zijnde, heeft na veertien dagen beraad zig in gemoede gedrongen gevonden die roepstem op te volgen en ons te verlaten.

Een acte van de kerkraad van Elburg, met politike goedkeuring aan mij ter hand gesteld om mijn collega dog van de verbintenis an onze gemeente los te maken, in onze kerkraad overwogen hebbende en alles in debito forma bevonden zijnde, heeft men zig aan 't verzoek van die van Elburg niet kunnen onttrekken, maar de losmaking des agtermiddaags na ge%oindigde godsdienst voorgenomen en onze geliefde leeraar, mijner ambtgenoot, van de banden dezer gemeente ontslagen onder veel hartelijkheid en zegewensching over zijn perzoon en aanstaande bediening. En aan zijn weleerwaarde een acte van losmaking ter hand gesteld, zijnde van de volgenden inhoud:

L.B.S.

*Onze jongste leeraar, de weleerwaarde heer Johannes Henricus Jolink van Randwijk uit Gelderland, alhier in den jare 1774 den 19 Julius beroepen en daarop den 12 November bevestigt zijnde, heeft zijn dienstwerk in deze onze talrijke en wijt uitgestrekte als een ijverig en getrouw medearbeider in 't werk des Heren gezogt te volvoeren, en in alle de delen van zijn opziendersampt zig als een regtschappen leeraar gedragen, zo door de zuivere en gemoedelijke prediking van 't evangelium der zaligheid als door een stigtelijken wandel. En zijn werk onder ons is ook niet .....*

=====

..... waarde ook in liefde en agtinge bij de gemeente geweest is, dermaten dat wij innig begeerden zijn weleerwaarde bij ons te behouden om nog langer heilsame lessen en vermaningen uit zijnen mond te horen. Dog tot ons leetwezen hebben wij moeten vernemen, dat het de Goddelijke weg is hem van hier te verplaatzen, vermits de gemeinte van Elburg tot zijn weleerwaarde eenparig riep: kom tot ons over en help ons. En na veertien dagen beraad vond zijn weleerwaarde (nietteenstaande de sterke liefdedrang van onze gemeente) zig in gemoede verplicht de roepstem van Elburg op te volgen en ons te verlaten. Terwijl dit dan also is, onderwerpen wij ons aan den wille des Heren, ontslaan zijn weleerwaarde van de verknogtheid en banden van onze gemeente en geven hem over aan die van Elburg, onder die hartelijke zugt en wensch dat de Here zijnen weg derwaards wil voorspoedig maken, zijn werk aldaar wil zegenen en die liefde en agtinge, tot zijn genoeg en blijdschap en dien zegen die hij onder ons op zijn dienst gehad heeft, ook daar moge genieten. Dus gegeven in ons consistorie, Ulsen **den 1 October 1788.**

Uit aller naam,  
Herb. Stevens,  
predicant en pr'ses constistorii.

Hierop nam zijn weleerwaarde den 12 October een liefderijk en zegenend afscheid met de woorden Luc. 4:42-44.

**Den 5 November** gewoon consistorie gehouden. Niemand afwezig zijnde. Wanneer aan de weduwe D. Bielevelt, uit aanmerking van haare hoge jaren en swakheid, de armrente en de belasting op haar huis staande doorgegeven is geworden. En verder geen zaaken van belang zijn voorgevallen, dan alleen is goedgevonden dat de predikantstractementen voortaan door de consistorie zijn overgenomen, zullende dezelve door de tijdelijke kerkmeester ontvangen worden en in gelde aan de predicanten betaalt worden, en wel met 550 gulden.

=====

## 1789

Men heeft enige voorstellen gedaan en uitsigten gemaakt om enige predican ten te gaan horen, ten einde onze breuke veroorzaakt door het vertrek van dominus Jolink. Ten dien einde zijn per order van de kerkraad drie ouderlingen, te weten Geerink uit de Boerhuize, Everink van Golenkamp en Geerink van Haaftenkamp, afgezonden na dominus de R"nne te Wanneperveen om die te horen, met een brief door mij op order van de consistorie, waarin zijn weleerwaarde 550 gulden tractement zouden aangeboden worden. Welke brief daarna in handen gesteld is aan A. ten Woude, predicant te Kolderveen.

**Den 2 February**, zijnde biddag, was de dag van beroeping. Des voormiddaags hebbe ik gepredikt uit Hand. 24:16 ende hierin oeffene ik mijzelve, om altijd een onergerlijke consciëntie te hebben bij God en de menschen.

Na volbrachte predicatie vergaderde zig de kerkraad en conjungeerde met den overkerkenraad. Wanneer door mij als oude geestelijke assessor van de overkerkenraad de vergadering met een gebed, op die gelegenheid toepasselijk, geopent werd. Een nominatie werd door de overkerkenraad gemaakt en daarop gesteld Bern. Stevens en Werm. Pettersen, proponenten alhier en te Gildehuis. Hierbij werden gevoegt vijf predicanen, namelijk Johannes Petrus Amshof, adjunct predicant te Hellendoorn, Arn. Will. Schrader te Aalsmeer, Arend ten Woude te Kolderveen, Henr. Crull te Assen en Otto Hind. Swam te Almelo. Waaruit dit drietal Amshof, Schrader en Stevens. En hieruit werd unanimiter verkoren Johannes Petrus Amshoff, die ook na veertien dagen beraad dit beroep heeft aangenomen.

**Den 13 Maart** buitengewoon consistorie gehouden. Absent Jungerink en Damink.

Wanneer eenige armen rogge en turf is toegestaan, onder anderen Keddeman 6 schepel rogge. De Wuppe een pijp, is te Wilsum gekogt voor 5=5=.

=====

**Den 3 Mey**, zijnde zondag, wird onze nieuw beroepene leeraar des voormiddaags in zijn heiligen dienst bevestigd door mij Herb. Stevens, oudste predicant en assessor van de hoogloflijke overkerkenraad. De bevestigingspredicatie was Hebr. 13:17 "zijt uwe voorgangeren gehoorzaam etc.". Na voleindigde predicatie, onder een groten toevloed van menschen, geschiede de bevestiging met het voorgeschreven formulier onzer Bentheimsche kerkenorder, waarop zijn hoogedelgeboren de heer rigter M.C. Hoffman, assessor van den hoogloflijke overkerkenraad, als gecommiteerde van de hoge landsregering de acte van confirmatie voorlas en de gemeente tot haren pligt aanmaande om haaren nieuw bevestigden leeraar als hun voorganger te erkennen en in liefde onderdanig te zijn, ten einde hij met blijdschap en vrugt zijn dienstwerk onder haar moge verrigten.

**Den 6 Mey**, zijnde onzen gewoonlijken maandelijken biddag, maakte zijn weleerwaarde onze leeraar J.P. Amshoff een begin van zijn dienstwerk onder ons met de woorden van Paulus 2 Cor. 3:5,6 "niet dat wij ons zelve bequaam etc.". Tot groot genoegen van een zeer talrijke vergadering, die van hier en elders gekomen waren om zijn weleerwaarde te horen.

**Den 1 July** is het gewoone consistorie gehouden, zijnde twee leden, burgemeester Cramer en de Schulte van Wilzum.

En is aan eenige behoeftigen eenig koorn toegestaan. En is tevens besloten de beroepings- en reiskosten, zijnde 231 gulden 3 stuiver, bij gelegenheid van het beroep ten Hellendoorn van J.P. Amshoff gemaakt en van deszelfs reilen derwaarts, die anders ten laste der Hellendoornsche gemeente lagen maar nuu moesten restitueert worden omdat zijn eerwaarde buiten een jaar en ses weeken vertrokken is, te betaalen.

**Den 5 Augustus** 't gewone consistorie gehouden. Afwezig Goossen en Geerdink uit de Boerhuizen.

Wanneer dominus Amshoff voorstelde dat dominus Dibbetz van Raalte wegens de moeite van losmakinge van classis en gemeente te Zwolle en Hellendoorn behoorde erkent worden. En daartoe ene goude rijder is toegelegd.

=====

..... in Arens huis van Wilsum iets moeste tot ondersteuning gegeven worden, waartoe 2 gulden zijn afgestemt.

Teffens van 't innemen van 't tractement der pastorijen geresolveert dat de boerschulten bijeen zullen geroepen worden. En daartoe bepaalt den 10 Augustus, zijnde maandag, en zullend

De bepaalde buitengewoone vergadering is **den 10 Augustus** gehouden, zijnde afwezig den hoogerwaarde heer oudste predikant H. Stevens, bur-gemeester Gosen, Gering in de Boerhuisen en Jongerik van Hilten, in presentie van de erfschulten, in welke de hoogerwaarde heer Stevens het volgende voorstel inleverde:

Eerwaarde heeren broederen ouderlingen en voorstanderen deezer gemeente,

Daar ik verscheiden maalen hebbe aangehouden dat mijn tractement, waarop ik beroepen ben, mij mogte worden ingelevert en ofschoon daarvan voor eenigen tijd geresolveert is, uitwijsent ons kerkelijk protocol, en men nuu schijnt de melt wederom op te trekken, zo doe hiermede de aanvraage, in verwagting van een beslissend andwoord hierop te mogen ontvangen, **of men mijn tractement aanneemt in te nemen of niet. In welk geval van weigering ik elders genoodzaakt worde mij te vervoegen**, dat ik tot mijn genoegen jaarlijks mijn tractament bekome.

hierover,

**Ulsen den 10 Aug. 89** H. Stevens.

Bovengemelde ouderlingen en voorstanders hebben op hetgeen door de hoogerwaarde heer predikant Stevens is geproponeert geresolveert:

1. Dat dezelve verklaaren niet gezind te zijn hetgeen tot het oudste predikantstractement staat in te neemen en dan in geld wederom uit te betalen. Willen echter hetzelven, zoals het tot dusverre geweest is, wel aan zijn hoogerwaarde laten. Maar bij aldien zijn hoogerwaarde verkiest hetzelfde niet te houden zoals het tot dusverre geweest is, dan verklaaren gemelde ouderlingen en voorstanders:
2. Dat zij zich verplichten jaarlijks uit te betalen de somma van 550 gulden, schijve vijfthondert vijftig

=====

guldens van ..... tractament volgens hetgeen geresolveert is om de gewoone kerkenraadsvergadering gehouden den 5 November 1788, uitwijsend het kerkelijk protocol.

**Den 2 September** 's agtermiddaags is ons maandelijks consistorie gehouden, zijnde absent ds. Stevens, Schulte van Wilzum, Daminkman van Wilzum en Jungerik van Hilten.

Terwijl het aanzoek van de weduwe Hekhuis, om ergens in kost besteed te worden, afgewesen is. Gelijk ook het aanzoek van Buddendijk, die ten behoefte zijner dogter in Amsterdam iets begeerde. En tevens dat Ringelw"le zal moeten gehouden worden te betalen de vragt van de koopers der rogge, dat genoemde Ringelwöle op den vierden zaayd betaalt, omdat dezelve naa accoord verplicht was zelf den roggen uit te varen.

Den 7 October 't gewone consistorie gehouden. Alle praesent zijnde. Wanneer aan Geze Hellebos twee gulden is toegestaan tot turf. En aan Jenne in 't oude Nijhuis voor haar zoon tot middelen voor de pistelen een dronk of wat van Oeverman te Stegeren is toegestaan. De weduwe Goossink twaalf stuivers. An de weduwe B. Oornink een voer turf, aan de ongelukkige kinderen van Peters te Wilsum tot meesterloon drie ducaten.

**Den 4 November** is het gewoone consistorie gehouden, zijnde absent ds. collega Stevens, burgemeester Crul en Jongerik van Hilten. Waarin tot diakenen aangesteld zijn Harm Bode en Bernhardus Hulscher en tot kerkmeester Jan Muller. Mids dat het den kerkmeester voords ook ten laste legt het tractement van den jongsten predikant in te vorderen, zonder dat daarvoor iets meer gegeven word behalven dat den kerkmeester jaarlijks toekomt. En tevens is beslooten dat men, uit vreesse voor het vertrek van meester Noordbeek naar Bentheim, zijn edele zoude verzoeken om bij ons te blijven en aan te bieden, dat wanneer de andere schoolmeesters- en organistenplaats in ..... zoude komen te vaceren, dat men .....

=====

..... zijn edele deszelfs tractement zoude geeven worden, mids hij deszelfs werk waarnemen. En tegelijk is beslooten dat de kerkenrekening te houden op den 25 November en de armenrekening den 26 November.

**Den 2 December** 't gewone consistorium gehouden. Afwezig zijnde Jan Cramer en Jungerink van Hilten. Wanneer aan Berend van Tubberige een schepel rogge is toegestaan. De weduwe Goossink, met hare huisgenoten ziek zijnde, moeten ondersteunt worden en door de diakonen onderzocht worden. En in Wolbers bakhuis te Hilten voor de oude vrou een schepel rogge en Wicherink huurman tot huishuur toegestaan ses gulden. Nijhuis huurvrou Jenne een schepel rogge. Het kind van Jan Steffens, wegens het overlijden van zijn vrou, is het kleine kind bij Jurjens Jan te Golenkamp. Verzoekt daarvoor ondersteuning uit de diaconie. Hekman tot meesterloon toegestaan 9 gulden. Ook zijn de afgaande diaconen Jan Mulder en G. Volkers bedankt en de nieuwe, te weten H. Bode en B. Holscher, in hun dienst bevestigt.

## 1790

**Den 3 Februarius** is het gewoone consistorie gehouden, zijnde afwezig ds. collega Stevens, Jongerik van Hilten, Schulte en Daminkman van Wilzum.

Wanneer aan eenige behoeftigen eenig kooren is toegestaan, als aan Bruningman van Hardingen een schepel rogge, aan Nijhuis huurmansche van Hardingen een schepel rogge, Albert Hendrink 2 spint rogge, B. van Tubbergen 2 spint rogge, de weduwe van J. Amsing 2 spint rogge, J. Beerboom 2 spint rogge. Aan Holt Hindriks huurman een schepel rogge. Aan Smits uit Golenkamp is een mudde rogge van den pacht remitteert.

**Den 5 Mey** consistorie gehouden. Absent dominus Amshoff, Damink.

Wanneer Berend ter Lo moest aangehouden worden om de betaling van de 3 rijksdaalder voor de begraafplaats.

En twee cousins in de agterkamer van de jongste pastorye is toegestaan.

**Den 2 Junius** gewoon consistorie gehouden. Absent J. Cramer, Damink.

Wanneer aan enige armen broodkoren is toegestaan. Als aan Derk ter Toorn, Eekhofs huurman, weduwe Hartman elk een schepel rogge en andere, alsook de **Koe**heerde, Kobes van der Linde.

=====

**Den 4 Augustus** gewoon consistorie gehouden. Absent D. Goosen.

Wanneer aan Bekke Hindriks dogter van Golenkamp, wegens krankzinnigheid, het weekegeld verhoogt is op 15 stuiver. Aan oude Leuvik is toegestaan wegens krankheid een gulden, aan Wevers kind van Wilsum 8 stuiver weekegeld. Aan de Wever van Halle is toegestaan 10 gulden.

**Den 6 October** gewoon consistorio gehouden. Alle leden tegenwoordig zijnde.

Aan de oude vrouw in Wolbers bakhuis wegens ziekte is toegestaan, zo lange de ziekte duurt, een gulden 's weeks.

De Beuker van Wilsum, aangepand zijnde en zijn enig melke **koe** onthaalt zijnde, is van consistoriewege toegestaan veertien gulden. Ter halfscheid zullende de Wilsumer 't overige voldoen en de **koe** gemerkt voor de kinderen blijven.

**Den 3 November** is het gewoone consistorie gehouden, terwijl ds. Stevens, Jongerik van Hilten en Daminkman van Wilzum afwezig waren.

Aan Wevers te Wilsum is toegestaan eenen rijksdaaler ter betaling van de Slimme. Aan Schult Eekhofs huurman is eenige kleding toegestaan. Aan de weduwe Joost ten Brink een voer turf.

Ook is beslooten de kerkenrekening te houden den 24 en de armenrekening den 25 November.

**Den 1 December** gewoonlijk consistorie gehouden. Absent Jungerink, Damink en de Schulte. Wanneer niets van belang is voorgevallen.

## 1791

**Den 2 February** gewoon consistorie gehouden. Absent Damink, Jungerink en Agteresch.

Wanneer aan Harmen Nijhof en Roriks huurman elk een schepel rogge is toegestaan. Orens te Wilsum is aan de twee kinderen larsie [?] tot hemd-rok toegestaan. Aan de Wuppe tot onderhoud gegeven drie gulden.

**Den 2 Maart** is het gewoone consistorie gehouden. Jongerik van Hilten afwezig zijnde.

Waarop aan eenige behoeftigen iets toegestaan is, namelijk aan Harmen Nijhof een schepel rogge, aan weduwe Joost Mulder een half schepel rogge en eindelijk aan de weduwe de Vries een voer turf.

Ook is in deze kerkenraadsvergadering Jan Kaptein van Itterbeek onderhouden en bestraft over eenige onvoorzigtige uitdrukkingen, ten nadele van ds. Amshoff ergens gebezigd.

=====

**Den 3 Augustus** het gewone consistorie gehouden. Absent zijnde J. Cramer en Damink van Wilsum.

Wanneer Lubberman over 't twistland met de Benneke om bij de regering op den overafdoening aan te houden.

**Den 5 September** gewone consistorie gehouden. Afwezig Damink van Wilsum.

Wanneer aan Hellebos Geze tot turf twee gulden is toegestaan, alsook Gozink Derks een gulden. Aan Grieps huurman tot meesterloon 2 gulden 10 stuiver.

Aan 't kind in Wevers huis 5 gulden tot meesterloon; vervolgens aan de Wever besteed voor 25 gulden 's jaarlijks, beginnende met Michaelis.

Wegens het overlijden van onzen broeder Hindrik Oortman is men getreden tot het beroepen van een nieuwen ouderling. En op de nominatie gebragt Oortman, Hanneman, Schulte en Westerik. Waaruit verkoren Jan Oortman.

**Den 2 November** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van G. Crull, Jungerik van Hilten, Everink van Holenkamp, Daminkman van Wilsum.

Waarop aan Harm Zeggars of Holt Hindriks huurman toegestaan een schepel rogge. Aan weduwe W. Veddeler en J. Amsink elk een voer turf. Ook is de weduwe Smits de rente remitteert. Ook is aan J. Vos den rente geremitteert.

Verder zijn tot diakenen verkoren Jan Warmeling en Gerrit Poort terwijl Hendrik Meierink en Gerrit V'llink afgaan.

Eindelijk is beslooten de kerkenrekening te houden op den 8ste en de armenrekening dan 9 December.

Nog is de kerkmeester J. Muller bij vernieuwing verkoren om nog twee jaaren te blijven.

Ook is in deze vergadering beslooten geworden om de kerkenkamer op ordre te maaken en in staat te stellen ten einde men daarin zoude kunnen vergadering houden.

**Den 7 December** 't gewone consistorie gehouden. Absent G. Crul, J. Cramer, Damink, Schulte van Wilsum, Jungerink.

Wanneer aan Harmen Nijhoff een schepel rogge. Aan Sweden Grete is verzocht om een voer turf. Aan Lubbert Warrink verhoging van wekegeld toegestaan.

=====

## 1792

Gewoon consistorie gehouden **den 1 February**. Afwezig zijnde Jongerink en Damink.

Wanneer een rekentje van de Slimme, door meesterloon verdient 10 gulden bedragende, is toegestaan word om uit de diaconie te voldoen. Aan Berend Hessink, wegens zijn droevig accident, 's weeks toegestaan 15 stuiver. Harm Nijhoff een schepel rogge. Berend Swafelink is toegelegt 1 gulden en 1 schepel rogge. Berend van Tubberige 1 schepel rogge. De Wuppe zoveel tot den pye. Aarens oude vrou twe gulden. De Wever tot meesterloon 5 gulden. Aan oude Nijhoff 1 gulden 10 stuiver.

Verder vastgesteld dat de kerk moet gewit worden, zullende daarover tegen midvasten bestedinge gedaan worden. Alsook een pompe aan de kelder van de oudste pastorie als een poorte aan den hof van de oudste pastorie.

**Den 16 Maart** is het gewoon consistorie gehouden. Afwezig zijnde de ouderlingen G. Krull, Jongerik van Hilten en Daminkman van Wilzum. In deeze vergadering verscheen Albert Engbers met verzoek om van het onderhoud der kinderen (nagelaten van deszelfs dogter Hille en schoonzoon J. Gerritsen, die hertrouwde met Fenne Lohman en daarbij een kind had) bevrijd te mogen zijn. Dit verzoek is toegestaan. Verder verzocht hij dat de diakonie de doodschulden der drie afgestorvene mogt betaalen. Waarop geresolveert wierd dat genoemde A. Engbers gemelde doodschulden eerst mogt opgeeven, om er dan een besluit over te neemen. Aan H. Nijhoff is toegestaan een schepel rogge en een voer turf, aan Reurkes huurman een schepel rogge.

**Den 2 Mey** 't gewoon consistorie gehouden. Afwezig zijnde dominus Amshoff, J. Cramer, Jungerink, Damink, Vrielman.

Wanneer een lijst van de diaken Holscher

=====

**Den 6 Junius** gewoon consistorie gehouden. Absent zijnde Damink en de Schulte van Wilsum en Vrielman van Itterbeke.

Wanneer aan enige armen is toegelegt. Aan de weduwe W. ten Brink en de weduwe Albert ten Hagen elk een voer turf en R"riks huurman een schepel rogge. An Smit te Golenkamp aan de pagt twe schepel rogge en een spind doorgegeven. Aan Nussen Berend een schepel rogge, aan Bouwmans huurman vier gulden, aan Eekhofs huurman ene schepel, aan Holt Hindrik huurman een schepel rogge.

**Den 4 July** is het gewoon consistorie gehouden in absentie van burgemeester Crull, Cramer, Jongerik van Hilten en Daminkman van Wilzum.



Waarop het verzoek van eenige behoeftigen is ingekomen. Zijnde toegestaan aan Stienen Lubbert van Itterbeke twee schepel rogge, aan de weduwe ten Brink een schepel rogge, aan Berend van Tubbergen een schepel rogge, aan Harm van Tubbergen twee spint rogge, aan Schult Eekhofs huurman een schepel rogge.

**Den 1 Augustus** gewoon consistorie gehouden. Absent D. Goossen, J. Cramer, Jungerink, Vrielman en Damink.

Wanneer aan G. ten Tooren twe spind rogge en aan de weduwe Goossink van Lemmeke, wegens ziekte, een daalder toegestaan is.

Ook is een rekestje van de chirurgijn Schuur van Emlenkamp is ingelevert wegens bediening van Beukers dogter, bedragende 16 gulden.

Wanneer geresolveert is daartoe uit de diaconie 11 gulden te geven.

Ook geresolveert van de kerkmuur een einde zoude vernieuwt worden en daartoe uit elke gildeschap twe spannen na Benthem moeten varen om steen daartoe te halen.

**Den 4 September** consistorie gehouden. Absent dominus Amshof, Damink, Jungerink.

Wanneer aan Hellebos Geze 1 daalder tot turf is toegestaan en aan de weduwe Albert ten Hagen een gulden. In plaats van rogge is toegestaan en aan de weduwe D. Gaassink een gulden.

**Den 3 October** consistorie gehouden. Absent zijnde D. Goossen, J. Cramer, Damink en de Schulte van Wilsum.

Wanneer aan de diaconie voorstelling is gedaan om aan Harm Nijhoff, de weduwe D. Gaasink een schepel rogge te geven. 't Welke tot de uitdeling is uitgesteld om te zien hoeveel wekegeld zij trekken. En aan de weduwe Joost M'lder wekegeld is toegelegd, onder voorwaarde om op 't kerspel niet te mogen rondgaan.

=====

**Den 7 November** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van burgemeester Cramer, Jongerik, Frielinkman, Daminkman.

Op verzoek van Nijhoff van Hardingen om wekegeld is beslooten vooreerst voor de ouden man te geeven eenen gulden en naaderhand verder over het wekegeld te spreken.

Verder is besloten den kerken- en armenrekening te houden den 28 en 29ste November.

En voor de gemeente te Alpen tot den opbouw eener school te geeven 15 gulden.

Daminkman van Wilsum heeft door den Schulten van Wilsum voor zijn ouderlingschap bedankt, waarop beslooten is in deszelfs plaats op den aanstaanden consistoriedag eenen anderen ouderling aan te stellen.

**Den 5 December** gewone consistorie gehouden. Absent J. Cramer, Jungerink en Geerinkman.

Wanneer aan de weduwe Gaasink twe spind rogge is toegestaan. Alsook aan Harmen Nijhoff en aan Berend van Tubberige een schepel rogge, aan Harmen van Tubberige 2 spind.

Lubberink scheper, ziek geweest zijnde, voor medicijnen 36 stuiver door Lubberman verschoten. Moeten hem gerestitueert worden en voor oppassen en handreiking moeten de diaconen verder onderzoeken.

Oorens van Wilsum, gemedicineert met den doctor voor ses gulden, geacordeert die voldaan worden.

Voorts word Damink te Wilsum, die zijn dimissie van ouderlingschap verzocht heeft, voor zijn goede diensten bedankt word. En in deszelfs plaats een nominatie gemaakt, namelijk Leeftink en de Greve. En daaruit verkoren door het lot de Greve, zijnde de jonge boer.

=====

## 1793

**Den 6 Februarius** gewoon consistorie gehouden. Absent dominus Amshoff, Jungerink en Geerink uit de Boerhuize.

Wanneer Damink van Wilsum voor zijn getrouwe diensten als ouderlinge is bedankt en onze nieuw verkorene ouderling Hindrik Greve in zijn dienst is bevestigd geworden.

Wanneer aan Eekhofs huurman een schepel rogge is toegelegd, aan Sweden Grete twee spind, aan Grijps huurman een schepel rogge, weduwe Albert ten Hagen een voer turf, Hindrik Zegger een pye. Het schoolgeld voor Grieps huurmans kinderen te betalen en Nijhoff voor de oude man een gulden gegeven.

En Smits te Golenkamp met zijn kamer timmeren moet aangeduid worden, dat hij nog een jaar daarmede moet wagten wegens de behoeftige tijd. Ook aan de weduwe D. Gassink een schepel rogge is toegestaan.

**Den 1 Mey** gewoon consistorie gehouden. Afwezig dominus Amshoff, G. Crull, Jungerink, Schulte van Wilsum, Everink en Gerink van Haaf-tenkamp.

Wanneer enige begeert hebben iets tot huishuur te mogen genieten, namelijk

|                               |                       |
|-------------------------------|-----------------------|
| de weduwe Willem ten Brink .  | 7 gl. 10 st. huishuur |
| de weduwe de Vries . . . . .  | 4 gl.                 |
| de weduwe Hindrik Roriks . .  | 2                     |
| weduwe D. Eppink . . . . .    | 2                     |
| de weduwe Jan Amsink . . . .  | 6                     |
| de weduwe Wessel Veddeler . . | 4                     |
| Geze Hellebos . . . . .       | 3                     |
| Nijhofs huurman te Hardinge . | 15                    |
| Derk Eekhof . . . . .         | 4                     |

-----

37 = 10 huysuur

Jan Brokelman een schepel rogge, Gerrit ten Toorn twee spind rogge, Harmen van Tubberige twee schepel rogge. Garrit Spikerman 12 stuiver, Orens oude vrou te Wilsum een gulden.

De voorstelling aangaande den opbouw van de Stiepel zijn omgewaait huis is nog wat uitgesteld en in voorstel gebragt of het niet best was een timmerman daarbij te bezorgen. Hetgeen nader moet overlegt worden.

=====

**1793, den 5 Junius** gewone consistorie gehouden. Absent Jungerink en Vrielman.

Wanneer er voorstel door de diaconen gedaan is, dat zij zig niet redden kunnen en geld zal moeten opgenomen.

En bij welke gelegenheid de resolutie genomen is dat men tot klederen voor de diaconie aan de armen, en daartoe laken van een donkere kleur goed en goedkoopst zal laten komen en die in de gerfkamer zal plaatzen.

Ook aan Dieperink huurman, wiens vrou zeer ziek is dog van elders in de gemeente gekomen is, egter uit consideratie twe gulden is toegelegd.

Aan Roriks huurman van Hardinge twe spind en Jenne Wiecherink twe spind, weduwe Albert ten Hagen een schepel, Swenne Eppink Derks weduwe twe spind, Jan Brokelman twe spind, Hindrik Zegger een schepel rogge, Eekhofs huurman twe spind.

Wegens het gebrek van de diaconie en de onkunde van de consistorie is goedgevonden, dat de diaken alle consistoriedagen haare aantekening, zo wekeboek etc., zullen in de kerk vertonen, opdat het consistorie het kan nazien en tot kennis van dezelve te geraken. Ook word toegelaten 50 gulden voor de diaconie op te nemen.

Op het voorstel van dominus Amshoff aan de zomerkeuken reparatie te doen, zal in ogenschijn te nemen. En over de kerkmuur zal op de volgende consistorie besteding van gedaan worden.

**Den 3 Julius** gewoon consistorie gehouden. Afwezig zijnde Amshoff, Cramer, Jungeerink, Vrielink.

Wanneer enige voorstelling door de diaken gedaan is omtrent enige behoeftigen. Aan Lubbert Kloot voor dit jaar tot weveloon 5 gulden is toegestaan. Aan Harm Nijhoff en Reuriks huurman, weduwe D. Eppink elk 2 spind rogge.

**Den 7 Augustus** 't gewone consistorie gehouden. Afwezig zijnde J. Cramer, Jungerink en Vrielman.

Wanneer enige staaltjes van gemeen laken ten behoeve van de diaconie zijn vertoont om daar iets van te laten komen. En besloten zulks in gebruik te nemen.

=====

**1793, den 4 September** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van Jongerink en Frielink.

Zekere rekening van B. Zwafeling wierd ingebracht. Men begreep hierop dat men uit de diakonij geenzints particuliere schulden betaalen kan.

Hierop kwamen eenige verzoeken om rogge, in welke niet toegestaan, maar nog voor een tijd uitgesteld zijn. Aan oude Stegeman is toegestaan 12 stuiver. Korterings huurmans vrouw zoude voortaan ses stuivers wekegeld ontvangen en Gese Hellebos 30 stuivers tot turf.

Verder is beslooten voor dit jaar tot kleding der armen van juffrouw van Assen te neemen twee stuk laken ... 29 stuiver de elle.

Hierop volgt den insertie van den aan Jan Lubberman gegeven erfwinnings- en versterfbrief, zijnde van deezen inhoud:

*Kennelijk zij hiermede, dat de leden des eerwaarden kerkenraads te Ulsen den 8 Maart 1793 in accoord zijn geweest met den kerkenmeyer Lubberink van Lemmeke, en dit erve voor den tijd zijns levens hebben vermeyert en dat wel onder volgende expresse conditi%on of voorwaarden:*

- 1. Zal Jan Lubberman de pagt, tienden, geld en dienste, zoals voor deezen daarvan gepr'steert is, hebben te geven en te doen.*
- 2. Zal hij verplicht zijn het huis en de andere getimmerten in goeden stand, dak, rak en in esse te houden.*
- 3. Zal hij gehouden zijn alle de op de plaats staande lasten, zo ge-*

*meene als particuliere, te dragen.*

4. *Zijnen hof jaarlijks met goede telgen beplanten, en ten dien einde eenen telgenkamp op een bekwame plaats aanleggen, om zelfs van goede telgen voorzien te zijn.=====*

5. *De landerijen tot het erve behorende, zo hooge als laage, wel begaden en het erve voorstaan en zoeken te verbeteren. Ook*

6. *Zal hij zich wel zorgvuldig hebben te wagten van eenig hout zonder consent der goedsheeren te houwen, en voordts niets te doen waardoor het erve zou kunnen bezwaard of benadeeld worden. Alles onder verlies van deezen erfwinningbrief, hebbende zich verder als eenen goeden colonus te gedraagen.*

*Zullende dan Jan Lubberman tot erfwinning voor hemzelven en mede tot versterf van zijne overledene moeder en versterf van zijn vader, wanneer die komt te sterven, betaalen 50 schrijve vijftig guldens, waarin mede begrepen en bedongen is den vrijkoop der nog op het erve zijnde dogter van den ouden Jan Lubberman. En dat, wanneer er kinderen zullen komen, het tweede kind alleenlijk vrij zijn zal.*

*Den betaling zal in vier termijnen geschieden, de eerste aan den kerkmeester voor de rekening van 't jaar 1794 en dus dan drie volgende jaaren op gelijken tijd.*

*Er zijn twee gelijkluidende brieven gemaakt, waarvan de eene in de kerkenkiste bewaard en de andere den colonus in handen gegeven is. Ulsen in dato als boven. [w.g.] Jan Lubberink*

=====

**Den 2 October** gewoon consistorie gehouden. De broederen Goossen, Jungerink en Vrielman waren afwezig.

Wanneer aan de weduwe Goossink te Lemmeke een schepel rogge is toegestaan. En aangaande Lubbert Kloot is besloten, dat hij bij een ander zou besteed worden om iets bij een wever te verdienen.

Ook wierd een rekestje van de cuur aan de oude Stegeman ingegeven, zo van geleverde zalven als gangen, bedragende 45 gulden 2 stuiver. En daarop geresolveert dat de diaconen daarover mogten accorderen.

**Den 6 November** is het gewoone consistorie gehouden.

Naadat in plaats der afgaande diakenen H. Bode en B. Holscher verkoren waren D. Martens en H. Meierink. Terwijl D. Martens bedankt hebbende, in deszelfs plaats beroepen is G. Volkers, die het ook heeft aangenomen.

Wierd een nominatie gemaakt om eenen kerkmeester te verkiesen. Waarop gebragt J. Muller, H. Breman, Hendrik Meierink, H. Bode. Wordende met meerderheid van stemmen J. Muller verkoren om voor twee jaaren te continueren.

Daarop is den kerkenrekening bepaals op den 28 en den armenrekening op den 29ste November.

Den hoogerwaarde heer H. Stevens op het alleronverwagts door een dodelijk toeval den 5 November des morgens uit dit tijdelijke opgevoerd zijnde, gaf ds. Amshoff van dit spoedig sterfgeval den volgenden dag aan de gemeente kennis, de woorden van Isaak Gen. 27:2: "ziet ik ben oud geworden en weet den dag mijns doods niet" ten grondslag.

De voorafpraak gelegd hebbende, wordende het ontzielde lijk den 12 November rouwstatig ter aarde besteld, bij welke gelegenheid de nagedachtenis des overledenen leeraar door ds. Amshoff gevierd

=====

wierd met een leerrede over 1 Petr. 1 vs. 24, 25: "alle vleesch is als gras en alle heerlijkheid des menschen is als eene bloeme des velds. Het gras is verdord, de bloeme is afgevallen, maar het woord des Heeren blijft tot in eeuwigheid. En dit is het woord dat onder u verkondigd is".

**Den 8 December** is het gewoone maandelijksche consistorie gehouden. Absent zijnde Jongerik, Frielinkman en Oortman. Aan eenige behoeftigen werd iets toegestaan. En geresolveert ten opzigt van het aanstaande beroepingswerk nog niets ter voorbereiding tot hetzelfde te ondernemen, voordat er proponenten zouden gekomen en gehoord zijn.

## 1794

**Den 8 Januarius 1794** is in absentie van Jongerik en Geerink van Haaftenkamp een extraordinair consistorie gehouden om over het beroepingswerk te spreken. Het besluit was, terwijl nog maar ,n proponent gehoord was, den hoogloffelijken overkerkenraad te verzoeken om een maand tijds uitstel met de beroepingstermijn te geeven indien men tegen Februarius niet gereed konde worden. Dit besluit is uitgevoerd en een brief aan den hoogloffelijke overkerkenraad den 11den afgezonden, waarop den 16den antwoord, behelzende de inwilliging van dit verzoek, binnengekomen is.

**Den 27 Januarius** is, in absentie van Geerink van Haaftenkamp en Jongerik, wederom een extraordinaar consistorie gehouden om te beproeven of men de beroeping in Februarius niet zoude kunnen doen. Dan terwijl men nog niet vereenigd was tot een voorwerp, is beslooten met de beroeping, volgens permissie van den overkerkenraad, tot in Maart te wagten.

=====

Ook wierd in overweging gebragt of er niet aan eenen in dienst zijnden predicant zoude geschreven worden om te vernemen of dezelve, beroepen zijnde, het beroep zoude willen aannemen. Doch bij het opnemen der stemmen bleek het dat de meerderheid daar niet voor was.

**Den 5 Februarius** is het gewone consistorie gehouden in absentie van Jungerik van Hilten. Aan eenige behoeftigen is wat koorn en geld toegestaan. Daarna is eene nominatie gemaakt ter verkiezing van eenen ouderling in de plaats van Warsse Frielink, die in de vorige maand gestorven is en reeds voorheen voor het ouderlingschap bedankt had. Op de nominatie wierden gebragt Olerik, Holman en Detert. Zijnde met meerderheid van stemmen beroepen Arend Olerik van Getelo. Twee zeer loffelijke getuigschriften aangaande den weleerwaarde heer Slikker, gegeven door den heeren Katerberg en Koppelman, werden hierop voorgelezen.

**Den 20 Februarius** is een buitengewoon consistorie gehouden om met elkanderen te overleggen wie men bij een aanstaand beroep, 't welk den 7 Maart zoude zijn, behoorde op de nominatie te brengen. Waarbij besloten wierd dat de volgende voorwerpen op de nominatie zouden gebragt worden: als vooreerst den heeren proponenten die hier gepredikt hebben, zijnde de heer Slikker van Schuttorp en de heer Staverman van Nienhuis. Verder de volgende heeren predikanten ds. Colmschate, predikant

=====

te Emlenkamp, ds. Calkoen, predikant te Peise, ds. Stevens, predikant te Uitwijk en Waardhuizen, ds. Schey, predikant te Haaksbergen, ds. Crull, predikant te Pietersburen, ds. de Wolf, predikant te , ds. Meulman, predikant te , ds. Schrader, predikant te Gildehuis, ds. Schults, predikant te Noordhooren. Vervolgens is resolveert dat burgemeester Cramer, Geerinkman uit de Boerhuize en Oortman van Halle zouden heenreizen naar Drenthe om ds. Calkoen te Peize te hooren prediken.

**Den 26 Februarius** is een buitengewoon consistorie gehouden. Op het verzoek van Boerrigters huurman om wekegeld voor zijn zieke vader werd voor denzelven toegestaan 5 stuiver. Insgelijks is aan de weduwe Jan Breukelman wekelijks toegestaan 5 stuiver. De broeders ouderlingen, die naar Peize geweest waren om den heer Calkoen te hooren, bragten haare rapporten in. Gemeldde heer zoude zich door een brief, aanstaande zondag te verwagten, nader verklaren. Verder is besloten eene maaltijd, naar aloude gewoonte, bij den kerkmeester J. Muller te bestellen. Doch dat dezelve matiglijk ingerigt en zonder gebak zijn zoude.

**Den 5 Maart** is een buitengewoon consistorie gehouden. Aan eenige behoeftigen is iets toegestaan. Een brief van ds. Calkoen, die verwacht wierd en ontvangen was, voorgelezen zijnde, bleek daaruit dat zijn weleerwaarde begeerde op zijn persoon in de aanstaande beroeping geen aanmerking te maken. Dus dan in deszelfs plaats ds. Lindeman, predikant te Bentheim

=====

op de nominatie kan gebragt worden. Verder is in deeze vergadering een brief geschreven waardoor ds. Hugenholtz gevraagd word of zijn weleerwaarde een beroep, eenparig op hem uitgebragt, zoude willen aannemen?

**Den 7den Maart**, zijnde den dag ter beroeping bestemd, vergaderde den hoogloffelijke overkerkenraad om met den nederkerkenraad tot het beroepingswerk over te gaan. Naar gewoonte en kerkenorder werd vooraf eene beroepings-leerrede gehouden door ds. Amshoff over Deut. 18:15, die naar verklaring van deezen tekst daaruit betoogde, dat God ten allen tijde leeraars van den godsdienst in de kerk verwekt hebbende, dit ook nog doet en dus de leeraars van de gemeente moeten gehoord worden. Daarna opende de hoogerwaarde heer assessor Katerberg de vergadering met een geschikt gebed. Men maakte het reeds gemeldde twaalfstal en daaruit dit drietal d.d. Slikker, Hugenholtz, Schrader; wordende de heer Hugenholtz met eenpa-

righeid van stemmen beroepen. Dan, zijn weleerwaarde 14 dagen beraad verzogt en genomen hebbende, heeft **voor de beroeping vriendelijk bedankt** in eenen brief aan den kerkenraad van deezen inhoud:

*Weleerwaarde zeergeleerde heer, hooggeschatte broeder neffens eerwaarde broeders ouderlingen!*

*De op mij uitgebragte eenstemmige beroeping heb ik gedurende den begerden tijd van beraad overwogen, bij herhaling ernstig overwogen onder insmeking van Godlijk licht. Dan hoe opmerkelijk ik dezelve in veele opzichten beschouwen mogte, zo vond ik echter geene overreding om ze op te volgen. De overweging van .....*

=====

*..... algemeene liefdedrang neffens de hoope die mij daarin toestraalt op eenen verderen zegen. Deeze en meer andere dingen kwamen mij voor als wenken van den groten alregeerer om voor alsnog bij haar te blijven.*

*Ik vinde mij dierhalven verplicht om voor de ontvangene beroeping vriendelijk te bedanken, gelijk ik dan doe door deezen. Ik wensch van herten dat de Heere uwe gemeente binnenkort moge voorzien van eenen bekwaamen leeraar, die mij in mijne geringe kundigheden ver overtreft. Dat Hij mij in mijne gedane keus langs zo meer mogen bevestigen en u en alle uwe betrekkingen met zijnen dierbaren zege agtervolgen.*

*Terwijl voords de eer heb mij met alle hoogachting te onderschrijven*

*U.S.*

*Emlenkamp                      Uw dienst. dienaar en broeder  
den 24 Maart 1794              **H.S. Hugenholtz***

**Den 4 April** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen Gosen en Jongerik.

Aan Rengelman te Hesingen is toegestaan een half mudde rogge, aan Berend van Tubbergen twee spint en even zoveel aan Segger, weduwe Gasink, Harm Nijhoff, Reuriks huurman, J. Blank, Hendrik van Tubbergen, B. Zwafelink en aan de oude Stegeman ses stuiver.

**Den 24 April** is een buitengewoon consistorie gehouden om over het aanstaande beroepenwerk te delibereren. De ouderlingen J. Cramer en Jongerik waren absent. Eerstgemelde zond per missive zijne gedachten in.

Terwijl men nu meende dat er misschien een proponent van Groningen zoude komen, is er besloten om de volgende week een consistorie weer te houden.

=====

**Den 2 May** is wederom een buitengewoon consistorie gehouden in absentie van Jongerik en Gerink van Haaftenkamp.

Uit een brief van den heer proponent Abresch bleek dat de verwagte heer proponent Abresch reeds beroepen was. Verder is besloten dat men zoude verneemen of ds. Schrader wel genegen ware een beroeping, op zijn weleerwaarde uitgebragt, zoude aannemen.

**Den 7 May** is het gewone consistorie gehouden in absentie van Jungerik van Hilten en Geerinkman van Haaftenkamp.

Eenige behoeftigen verzogten deels om rogge deels om huur. Waarop toegestaan is

|                                      |              |
|--------------------------------------|--------------|
| aan de weduwe D.W. ten Brink . . . . | 7 gl. 10 st. |
| aan Nijhoff te Hardinge . . . . .    | 15           |
| aan Gese Hellebos . . . . .          | 3            |
| aan Roelof Wesseling . . . . .       | 4            |
| aan Gese Wiedenberg . . . . .        | 4            |
| aan Eekhofs huurman . . . . .        | 3 - 10       |
| aan de vrouw van van Leuwen . . . .  | 6            |
| aan de weduwe Breuker . . . . .      | 2            |
| aan de weduwe W. Veddeler . . . . .  | 4            |
| aan de weduwe de Vries . . . . .     | 4            |
| aan de weduwe A. ten Hagen . . . . . | 5            |

**Den 29 May** is het consistorie op Hemelvaartsdag gehouden in absentie van Geerinkman van Haaftenkamp en Jongerik van Hilten.

Aan Grieps huurman werd toegestaan een schepel rogge, aan H. Nijhoff 2 spint rogge, item aan de weduwe Jan Smit, 10 stuiver aan Geze Hellebos, 2 spint aan de weduwe Breukelman, aan Jenne Wieferink 10 stuiver.

Terwijl aanstaande woensdag het beroep weder staat te geschieden, werd besloten op de nominatie te brengen ds. Crull, ds. Stevens, ds. van Niel, ds. Heyn (N.B. indien de overkerkenraad dit zal goedvinden) de heer proponent Lampink.

Ten opzicht van de maaltijd is besloten dat het zijn zoude zoals de vorige reis.

=====

**Den 4 Juny**, zijnde den dag der **beroeping**, werd ten opzichte der nominatie voor de predikaatsie geresolveert daar mede op te brengen de heer Aartsen, predikant te Assen en de heer candidaat Staverman.

De beroepings-leerrede werd gehouden door ds. Amshoff over 2 Timoth. 3:15. De vergadering, geopend zijnde met een gepast gebed door den heer assessor Caterberg, is beroepen den weleerwaarde zeergeleerde heer J.H. van Niel, predikant te Hasselt.

Dan zijn weleerwaarde heeft na eenigen bedenktijd **voor de beroeping bedankt in eenen brief** van volgenden hoofdzakelijken inhoud:

*Weleerwaarde en eerwaarde heeren, mannen! broeder, geachte leeden des kerkenraads te Ulsen,*

*De beroeping door uw onder het bestuur des Allerhoogsten, wiens gangen tevooren veelal onnaspeurlijk zijn, op mij uitgebragt, welke eenige dagen in beraad genomen heb, heeft zeer veel gewigt bij mij gehad.*

*Dagt ik aan negenheid, die Ulsene gemeente mij lang togedragen heeft, de eenstemmige beroeping, de goedkeuring der geheele gemeente, het goede werk dat in uwe gemeente nog gekend word etc. etc.. Dan gevoelde ik in deezen weg veel dat mijn gemoed uitnodigde om over te komen.*

*Daarentegen wierd ik uit mijne gemeente gewaar eene algemeene en buitengewoone liefdedwang van groot en kleine, waaruit een groote verlegenheid in mijn gemoed geboren werd etc. etc..*

*Eindelijk behaagde het den grooten alregeerer mijn gemoed zeer kennelijk stil*

=====



*te houden en bedaard te doen bepaald zijn bij de goedkeuring die over ons zijn aan deeze plaatse geschonken heeft etc. etc., zodat mij eindelijk het een en ander overreed heeft en deed gelooven dat het in het besluit des wagers ware, zijnde de wille Gods van hier niet te mogen optrekken etc. etc.. Laten wij Gods hand en raad eerbiedigen en in den wille des Heeren met stilheid zoeken te berusten. Ik bedank met een gevoelig en ontroerd hart, gedenkende de achting en genegenheid wegens mij betoont, die ik in mijn hart tot een altoos durend gedenkteken wensch te bewaren.*

*Uw weleerwaarde heer broeder, die in de groote gemeente 't openbaare alleen tot nog op uwe schouders draagt, de Heer schenke dubbele kracht en verblijde met overvloedigen zegen. Ik bedank uw mannen broeders voor uw genegenheid zo zeer hebbende doen blijken. God vergelde uwe pogingen! Moet ik hier blijven, God zij en blijve met u etc. etc.. Ik tekene mij met alle achting*

**Hasselt den 28 Juny**      Uwewds. heelwenschende dienaar en  
1794                              medebroeder,  
                                         **J.H. van Niel**

**Den 2 July** is het gewoone maandelijksche consistorie gehouden in absentie van Jungerik, Schulte van Wilsum en Geerink uit de Boerhuizen.

Zijnde het volgende voorgevallen:

1. Wierd aan eenige behoeftigen, die ons koorn verzogten, een agt ponds broodje toegestaan.
2. Wierd besloten van zekeren koopman te Rheine laken tot kleeding voor armen te ontbieden, terwijl de ouderling Cramer op zich heeft

=====

genomen dit besluit uit te voeren en daarover te schrijven.

3. Wierd de bedankingsbrief van ds. van Niel voorgelezen.
4. Is begrepen en goedgevonden den beroepingsdag in het begin van September te hebben omdat men, nog geen voorwerp wetende, wel niet eerder zoude kunnen gereed worden.

**Den 6 Augustus** is het gewoon consistorie gehouden in absentie van burgemeester Cramer. Zijnde niets van veel aangelegenheid voorgekomen of besloten.

**Den 24 Augustus** is buitengewoon consistorie gehouden toen den heer proponent Cappenberg gepredikt had.

Deszelfs leerrede werd als zeer goed en sichtelijk beoordeelt, terwijl men om die reden besloot zijn waarde bij de aanstaande beroeping bijzonderlijk in aanmerking te neemen.

**Den 3 September**, zijnde den dag der beroepinge, vergaderde de overkerkenraad om in vereeniging met den nederkerkenraad tot het beroepingswerk over te gaan. De beroepings-leerrede geschiedde door ds. Amshoff over die woorden: 'JEHOVA regeert' uit Ps. 93:1a.

De vergadering geopend zijnde met een gepast gebed door den heer assessor Katerberg, werd een drielal van heeren proponenten op de nominatie gebracht, zijnde **Cappenberg**, Lampink, Amshoff. Waaruit de eerste met volkomene eenparigheid beroepen is.

Die ook tot onze blijdschap de **beroeping aangenomen** heeft.

=====

**Den 1 October** werd het gewoone maandelijksche consistorie gehouden, zijnde den Scholte van Wilsum niet tegenwoordig.

1. Aan Schult Eekhofs huurman en Gese Hellebos werd, op derzelver verzoek, toegestaan 36 stuiver tot turf.
2. Terwijl men bij de voorgaande beroeping den hoogloffelijken overkerkenraad verzocht voor die reize (terwijl het derde beroep was) den gemeente van het di'tengeld te verschoonen en men daarop tegen alle verwagting een weigerend andwoord kreeg, vorderende den presente leden des hoogloffelijken overkerkenraad zowel toen als de vorige reizen juist alles wat hun toekwam, zo heeft dit aanleiding gegeven dat de kerkenraad geresolveert heeft, gelijk geresolveert word bij deezen, voortaan bij volgende beroepen geene maaltijd aan den hoogloffelijken overkerkenraad te geeven, omdat men daartoe geensints verplicht is.
3. Naardien de oude Jongerik van Hilten voor zijn ouderlingschap bedankt heeft, wegens hooge jaaren niet meer in staat zijnde dien post te bekleden, is er over het doen eener nieuwe keuse geraadpleegt. Men bragt in overweging of niet zo wel uit de Borg als uit Hilten een ouderling bij verwisseling behoorde verkooren te worden, gelijk ten aanzien van Getelo en Itterbeke, Hoklenkamp en de Boerhuize geschied. Intusschen is de volgende consistoriedag tot de verkiezing bepaald.

**Den 5 November** is het gewoon consistorie gehouden, alle leden present zijnde.

1. Werd eene obligatie door G. Volkers ingeleverd, zijnde geheel van 100 gulden, waarvan uit de diakonij betaald was 50 gulden, zijnde die obligatie ten laste van Berend Zwafelink. Waarop G. Volkers vroeg of den obligatie geheel voor de diakonij zoude blijven, terwijl dezelve danook de overige 50 gulden den eigenaar der obligatie moest betaald worden, dan of de diakonij haare 50 gulden weer ontvangen en dus van de obligatie afstand .....

=====

2. Werd beslooten ..... de groote kamer in de oudste pastorij een planken vloer te laten leggen.
3. Op de klagte van ds. Amshoff, dat er in de gemeente van zommigen geweigerd werd lijkprekengeld te betalen wanneer er over een doode, uit oorzaake dat er 's daags tevooren gepredikt is, geen lijkpreek gedaan was, ofschoon de hoogloffelijke overkerkenraad bij gelegenheid van de eerste beroeping mondeling geoordeeld en verklaard heeft dat men niet verplicht ware twee dagen agtereen te preeken en dat het lijkprekengeld echter moest betaald, gelijk het ook betaald word van dooden die zaterdags en 's maandags zonder lijkpreek worden begraven, is beslooten een schriftelijke verordering des hoogloffelijken overkerkenraads te vraagen.
4. Werd gevraagd of het niet hoogst billijk en recht ware dat (daar de tractementen in geld met 550 gulden betaald wordende) wanneer de rogge duur is, gelijk thans, de tractementen veel meer dan 550 gulden, zelfs wel over 600 tot 700 guldens opbrengen, een gedeelte van dat voordeel den predikanten en een gedeelte de gemeente toekwame. Dan de ouderlingen hebben niet kunnen besluiten den predikanten daarvan iets toe te wijzen.
5. Over de verkiezing van eenen ouderling was men het niet eens, waarom dezelve nog weer uitgesteld is.

Op den biddag in December is met meerderheid van stemmen tot ouderling verkoren Arend Gosseling uit den Borg, hebbende na de bekendmaking deezer keuze die van Hilten tegen dezelve geprotesteert .....

=====

Het volgende losse briefje is in het protokolboek aanwezig:

Bekenne ik ondergeschrevene Harm Hartink als ouderling, dat Lambert Snooyjink tegen mij gezeid heeft dat hij aldaar bij u te Ulzen niet kan te trouwen konen zonder attestasij. Zo neem ik het op mij voor zijn perzoon als voor den tijt van zes jaar borge te zeggen.

Scheerhoren, den 15 December 1794.

Herm Hertink

=====

## 1795

..... terwijl wegens veelvuldige doormarschten en inkwartierungen eenige maalen geen godsdienst is gehouden, zijnde de kerk niet geschikt om daarin te kunnen verkeerren, en naardien wegens den aanhoudenden drukkenden winter de behoeften en het aantal der armen aanmerkelijk vermeerderd zijn, is goedgevonden ten behoeve der armen eene extraordinaire huiscollecte te doen. Welke dan ook in het dorp door den ouderlingen en den predikant en op het kerspel door den ouderlingen en diakenen geschied is. Zijnde gecollecteert:  
in het dorpe ----  
op het kerspel ----

**Den 6 May** is het gewoone maandelijksche consistorie gehouden en aan eenige behoeftigen die om huis en kamerhuur verzogten eenige penningen ten dien einde, gelijk het vorige jaar, toegestaan.

**Den 14 May** is extraordinair consistorie gehouden om te raadplegen over een geschikte woning of kamer voor den verwacht wordenden predikant Cappenberg. En goedgevonden daartoe met goedgevonden van den schoolmeester en koster Boekhold te neemen deszelfs agterkamer. Terwijl tevens beslooten is dat dezelve door den

=====

kerkmeester zoude op order gemaakt worden, en dat men den meester rijkelijk voor het gebruik van zijn kamer en huis, in zover hij hetzelfde den heer Cappenberg ten dienste laat, te voldoen.

**Den 17 May** was de lang gewenschte en heuglijke dag voor deeze gemeente, op welken derzelver beroepen leeraar den weleerwaarde zeergeleerde heer HERMANNUS METELERKAMP CAPPENBERG in den heiligen dienst ingezegend werd door den hoogerwaarden heer Katerberg, met eene leerrede over 1 Timoth. 4:16 "hebt acht op uzelf enz.". Waarin zijn hoogerwaarde zeer duidelijk en stichtelijk de getrouwigheid eens leeraars omtrent zichzelf en omtrent de leer die hij prediken moet, nevens derzelver heerlijk gevolg, voorstelde.

Onze bevestigde leeraar aanvaardde daarop den tweeden Pinxterdag, zijnde den 25 May, het heilige dienstwerk met eene weldoorwrochte leerrede, die tot algemeen genoegen der gemeente werd uitgesproken over Nehem. 2:20a "God van den hemel zal het ons doen gelukken en wij zijne knegten zullen ons opmaken en bouwen".

=====

**Den 3 Juny** het gewonelijke consistorium gehouden, zijnde absentibus Crull, Kramer, Geerlingman en de beide van Wilzum. Is besloten aan enige behoeftigen brood uit te delen. En dewijl de jongste pastory geheel door het lazareth verontreinigd is, zo is tevens geresolveerd dezelve te laten schonen, alsook de hof te laten graven en bepoten. Welk laatste Barentzen voor 5 gulden aangenomen heeft. De schikking nopens de reparatie is uitgesteld tot ene volgende t'zamenkomst.

**Den 1 July** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de Schulte van Wilsum. Aan eenige behoeftigen is koorn toegestaan, te weten aan Jenne Wieferink een spint enz..

**Den 5 Augustus** consistorie gehouden, zijnde absent Schulte van Wilsum. Is Gerrit ten Toorn 12 stuiver toegestaan.

**Den 2 September** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, D. Gosen, Schulte en Greven van Wilsum. Het verzoek van de weduwe Joost Muller om twee spint rogge is afgeslagen en Jan Beernink twaalf stuiver toegestaan. Met meester Boekhold is accordeerd om hem, voor het gebruik dat ds. Cappenberg van zijn huis heeft, per maand te geeven 3 schrijve drie rijksthaler. Verder werd voorgesteld dat de heer rigter tevreden was de maaltijds-kosten van de twee bewuste beroepen in de kerkenrekening te brengen, mids de gemeente dit goedvond. Dit in omvraage gebragt zijnde, bleek dat het consistorie zulks gaarn zoude zien en volkomen bewilligden.

=====

..... armen geld toegestaan in plaats van roggen. Op het schriftelijk voorstel van dominus Amshoff dat hij van zijn tractement, vervallen in 't voorledene jaar, nog 350 gulden hebben moest, en verzocht dat het consistorie zorg geliefde te dragen dat die resterende penningen uitbetaald wierden en tevens ene behoorlijke schaa-vergoeding voor 't lange wachten toestond, is dadelijk de kerkmeester J. Muller beorderd de bovengenoemde penningen op 't strengste in te vorderen. Over de schaa-vergoeding zouw nader gesproken worden.

**Den 4 November** is weder 't gewoon consistorie gehouden. Absente Cramer. Is geproponeert:

1. Dat de bedstede van de jongste pastorie door de kerkmeester maat zouw gemaakt worden en 't nodige moest gerepareert worden.
2. Op 't voorstel van mijn collega om vergoeding voor 't langdurig wachten met het restractement te moeten hebben, is geresolveert de renthe van die verlopende tijd te geven zoals redelijk is.

3. Is aan enigen rogge en geld toegestaan.
4. Is Gese Hellebos enig geld tot turf toegestaan en wel bepaaldelijk 1 = 10 stuiver.
5. Zijn geremitteert huurgeldere van Berend Tubbergen van Holscher zijn tijd 8 gulden en Berend Zwafeling dito tijd 4 gulden 15 en weduwe G. Hekhuis van den huissteede en garen huur 3 gulden 4 stuiver 6 duiten.

In de marge:

Is nader besloten deze die om remissie verzogten .... enig geld te laten toekomen.

6. Zijn in plaats van J. Warmelink en G. Poort zijn uit de nominatie L. Stevens, G. Poort, L. Vollink, Slat Arend verkoren Arend Slatmans en G. Poort.
7. De kerkmeester blijft.
8. De kerk- en armrekening is bepaald op den 25 en 26 November 1795.

=====

**Den 2 December** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg.

1. Het verzoek van J. Spalink en den Meyer van Getelo, om de rente en pagt door te hebben, is niet toegestaan.
2. Is resolveert dat Polhman van het land, dat de diakonij toebehoort bij Koeheeren huis, eene plaats tot een huis mogt aangewezen worden.
3. Is resolveert dat ieder zijne plaats, daar zijn stoel in de kerk moet staan, hebbe aan te wijzen. Ten einde om twist voor te komen, iedere zijn plaats moge hebben en houden.

**Den 27 December** is extraordinair consistorie gehouden in absentie van den ouderling J. Cramer.

In deeze vergadering is besloten aan meester Boekhold, die een beroep tot schoolmeester te Schuttorp heeft, te geeven tot een geschenk zoveel gelds als anders eene nieuwe beroeping kosten zoude, bij aldien hij er toe zoude kunnen besluiten voor de beroeping te bedanken.

## 1796

**Den 3 Februarij 1796** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen J. Cramer, Geerink van Haaftenkamp en Geerink uit de Boerhuizen.

1. Is op verzoek van de weduwe Joost Muller en Nussen Geerdje aan beide toegestaan ieder ses stuiver en aan Derk Wieferink een schepel rogge.
2. Is resolveert bij gelegenheid eene bijbel in kwarto met psalmen in de predikantenbank te laten koopen.

**Den 4 Maart** gewoon consistorie gehouden zijnde.

Is aan de weduwe ten Hagen 2 spind rogge toegestaan, Nussen Geertjen tien stuiver en Jenne Wiefering 2 spind rogge.

Verder is besloten de hovenier van Nienhuis te laten komen, opdat de heggen der beide pastoorshoven gemaakt worden. Nog is besloten tusschen die huizen en hoven tot aan de ..... een straat te leggen.

=====

**Den 10 [?] Maart** ..... in absentie van ds. Cappenberg, Scholte van Wilsum, Geerink.

1. De kerkmeester vroeg hoe het te maaken met de haagen van den hof der oudste pastorijs. En daarop is beslooten dezelve waar het nodig te verbeteren en eenige treden haagendoren daartoe te laten koopen.
2. Aan Smit Hindrik is op deszelfs verzoek, om 3« schepel rogge door te hebben, ses spint rogge remitteerd en een schepel rogge aan Boerrigter toegestaan.
3. Gesiene Bremmer stond binnen en begeerde eenig **reisgeld om naar Amsterdam te kunnen komen**. Waarop beslooten is haar ses gulden te geeven.
4. Is beslooten aan Jan Veltman een stukjen lands van zijn vrouwen moeder te laten toekomen voor 30 gulden. Welke hij verrenten wil.
5. Terwijl Bouwmans vrouw van den zolder gevallen en zijn huisgezin uiter behoeftig is, word een diaken commissie gegeven naar vereischte van den nood denzelven te laten toekomen.
- 6.

**Den 4 May** is gewoon consistorie gehouden in absentie van collega dominus Amshoff, broeders Cramer, Scholte Bispink, Geerink uit de Boerhuizen en Oortman.

1. Is tot de huishuur toegestaan aan:

|                             |             |
|-----------------------------|-------------|
| weduwe Veddeler .....       | f 5 = : = : |
| weduwe Hendrik Reurik ..... | f 2 = : = : |
| weduwe ten Brink .....      | f 2 = : = : |
| Jan Peerboom .....          | f 2 = : = : |
| Derk Wieffering .....       | f 3 = : = : |
| weduwe Henkel .....         | f 5 = : = : |

Bruggeman ontfangt een schepel rogge.

=====

1. De verzoeken om ..... 4 gulden, weduwe ten Hagen 4 gulden, Rika Roelofs 8 gulden, Eekhoffs huurman 6 gulden, weduwe Vetlers 4 gulden, Geze Hellebos 4 gulden en <sup>TM</sup>le Hindriks 7 gulden toegestaan.
2. Is besloten een verzoek bij dat der burgemeester te voegen, om te weren dat er geen meer dan twee Joden huishoudingen in Ulzen komen en tevens dat hun verboden worden geen handel op onzen zondagen te drijven.
3. Is besloten 't schilderwerk in de jongste pastorijs en dominus Amshoffs latwerk uit te besteden. Ten dien einde zouw van Leuwen verschreven worden.  
Tevens is besloten de deuren in de jongste pastorijs van de opkamer tot ,,n te maken en het raam te verbeteren.

**Den 1 Juny** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, ouderlingen J. Cramer en Geerinkman uit de Boerhuizen. In het welke Jenne Hartman de volle huur, Jan Beernink vijf guldens, Berend van Tubbergen een schepel rogge, de weduwe Zwaafelink 2 spind rogge toegestaan is.

**Den 6 July** consistorium gehouden. Absente Cramer.

Is aan Derk Wieffering een schepel rogge en Harm van Tubbergen 2 spind toegestaan. En aan Stiepels heeft men 7 gulden toegestaan.

**Den 3 Augustus** is het gewoone consistorium gehouden.

Waarin beslooten is het wekegeld, dat de weduwe Eppink geheel geniet, half aan dezelve schoondogter te geeven en aan G. ten Toren twee spint rogge mede te deelen.

Ook is beslooten diegeene die nog niet de waag accordeert hebben, hunnen plicht te erinnern.

In deeze vergadering waren ds. Cappenberg en Scholten .....

=====

slooten te laten publiceren dat een **iekelijk die de draagbaaren gehaald en gebruikt** heeft, dezelve weer op derzelver plaats moet brengen, bij 2 stuiver straffe voor den armen tot boete van hun die het niet doen.

**7 September** consistorie gehouden zijnde. Absent collega en Cramer. Is aan Derk Wiefering 3 gulden tot turf toegestaan. Nog 2 gulden aan Grieps huurman. Verder is besloten het kind bij de Bode te besteden.

.. October is gewoon consistorie gehouden.

**2 November** consistorie gehouden zijnde.

1. Geresolveert de verzoeken om 't quiteren der interesse niet aan te nemen. En is hiervan kennis te geven aan de provisor Slatman.
2. Aan Hille Hekhuis zes stuiver in de week te laten toekomen.
3. Kerk- en armrekening is bepaald op den 14 en 15 December.

**Den 7 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en ouderlingen Crull, Cramer, Gosen, Schulte van Wilsum, in hetwelke

1. Aan de weduwe Joost Muller twee spint rogge toegestaan. Ook aan de Arends oude vrouw een gulden etc.
- 2.

## **Anno 1797**

**1 Februarius** gewoon consistorie gehouden zijnde in absentie van collega Amshoff. Is besloten

1. Aan Berend van Tubberingen op verzoek 2 spind rogge te geven, weduwe Eppink 2 spind rogge, Jenne Wieferink 2 spind rogge, weduwe G. ten Toorn 2 spind rogge.
- Aan Wiegerink te Lemke voor huur 4 gulden, aan Oldehinken 5 gulden.

=====

**10 Maart** consistorie gehouden zijnde, is toegestaan

1. Aan de Grieps huurmansche een schepel.
2. Aan Jenne Wiegerink twee spint.

**Den 3 May** is gewoon consistorie gehouden in absentie van collega Cappenberg en ouderling <sup>TM</sup>lerik en is het volgende geschied:

1. Aan Derk Wiefferink tot huur gegeven 6 gl.  
aan de weduwe Hartman . . . . . 4 gl.  
aan de weduwe ten Hagen . . . . . 5 gl.

|                                                   |       |
|---------------------------------------------------|-------|
| de dogter van <sup>TM</sup> le Hindriks . . . . . | 8 gl. |
| Rika Roelofs . . . . .                            | 8 gl. |
| Gese Hellebos . . . . .                           | 4 gl. |

Aan Waninkman te Wilsum te geeven voor het kind van de oude Orinksche 7 gulden tot kleeding.

2. Wierd besloten drie rekentjes, van Polhman ingebracht, terstond uit de diakoniecasse te betaalen.

3. Wierd beslooten een gedeelte van de kerkbanken op heden namiddag uit te besteeden.

4. Is goedgevonden op maandag den 8 May eene extraordinaire vergadering in het bijzijn der erfschulten en burgemeesteren te houden om te raadplegen over de hernieuwing der oudste pastorijs of het bouwen van een nieuwe pastorijs.

5. Op de vraag of de bank, in welke voorheen mevrouw Hofman en zedert derzelver dood de meiden van den heer rigter zaten, den een of ander als eigendom toebehoorde dan of dezelve der gemeente toekwam, werd geoordeeld het laatste waar te zijn. En daarop goedgevonden twee zitplaatsen in dezelve te verhuuren aan den heer ontvanger Stuurman.

**Den 8 May** is een extraordinaire bijeenkomst in het bijzijn der boerschulten en burgemeesteren gehouden ten huize van den kerkmeester Jan Muller. Door het consistorie werd vooraf in onderhandeling getreden met den kerkenmeier Lubberman van Lemmeke over het versterf van de eerste .....

=====

..... accordeert dat hij wegens het een en ander zou hebben te betaalen drie rijksthalers.

Vervolgens is gesproken over de oudste pastorijs. En om te beoordeelen of het voor 't algemeen voordeeligst ware reparati%on aan dezelve te doen dan niet, heeft gezamentlijk het huis van binnen en van buiten bezigtigd en gevonden dat hetzelve zo gesteld is dat er veele en gedurige reparati%on aan zouden nodig zijn. En omdat daardoor ligtelijk binnen eenige jaaren zoveel onkosten veroorzaakt als tot een geheel nieuw huis nodig zijn, zo heeft men eenparig beslooten een nieuwe oudsten pastorijs te timmeren en ter goedmaking der onkosten eene collecte door de Graafschap te doen.

**Den 31 May** is maandelijks consistorie gehouden en beslooten

1. In de jongste pastorijs te laten verven, maar collega nader te spreken over de kouleur.

2. Aan Stienen te Itterbeke is tot begravenisonkosten toegestaan 3 gulden. Aan Berend Gasen een gulden voor zijn kind.

3. Is besloten den volgenden biddag eenen ouderling te beroepen in plaats van G. Krull in het dorp.

**Den 5 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. collega Cappenberg en den ouderling Gosen, waarin het volgende geschied is:

1. Wierden eenige oude schulden, die de diakonie te vorderen heeft, ingebracht. Waaromtrent beslooten is nader onderzoek te doen.

2. Aan Grieps huurman, Derk Wieferink, Garrit ten Toren werd beslooten 2 spind rogge te geeven.



3. Is men overgegaan om de beroeping van eenen nieuwen ouderling naar voorgaande resolutie te doen. Op de nominatie werden gebragt doctor Stuurman, Garrit Volkers, H. Breman, Garrit Follink, Jan Muller, Hendrik Follink. Uit welke beroepen

=====

is de heer doctor en ontvanger Stuurman.

**Den 2 Augustus** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van ds. collega Cappenberg, Gosen en Scholte van Wilsum.

1. Nadat de nieuwverkoren ouderling Lubbertus Stuurman bevestigd was, wierd dezelve in de vergadering verwelkomd.
2. Wierd besloten dengeenen, die een stuk lands van de diakonie om er een huis op te zetten begeeren, nodige conditi%on voor te leggen om het nadeel der diakonen op alle wijze voor te komen.
3. Terwijl er nieuwe leien op een gedeelte der kerk vereischt worden, is besloten dat de kerkmeester twee leiendekkers zou laten komen.

**Den 6 September** is 't gewoon consistorie gehouden en toegestaan

1. aan Gese Hellebos 3 gulden tot turf. Aan Gozens huurmansche ook 3 gulden. Derk Wieffering 3 gulden tot turf.
2. Is besloten de eigenaars der banken te laten aanzeggen om de banken op der vorige lengte en breete te maken.
3. Is besloten de regering hoe eer hoe liever te verzoeken om de vrijheid van te mogen collecteren voor een nieuwe pastorijs.
4. Is besloten 2 raampjes in de studeerkamer van de jongste pastorijs te laten maken.

**Den 4 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van collega ds. Cappenberg en de ouderlingen Scholte van Wilsum en Gosen uit Ulsen.

1. De tekeningen van eene pastorijs door de timmerbaasen Zwitter en Palthe ingeleverd. En aan den laatsten verzogt eene nieuwe tekening te maaken.
2. Wierd besloten voor Elbers huurmans kind 3 stuiver wekegeld te geeven.

=====

**1 November** consistorie gehouden zijn. Is aan

1. de weduwe B. Zwaving eene gulden 10 stuiver toegestaan, weduwe Jan Smits 2 = 10, weduwe Eppinge 1 = 10.
2. Is tot kerkmeester voor de twee volgende jaren verkoren weder J. Mulder.

Is mits tot het verkiesen van twee diakens overgegaan en een nominatie gemaakt van

1. Hindrik Bremmer
2. L. Vollink
3. L. Stevens
4. A. Enzing

Zijn verkoren L. Vollink en L. Stevens.

De kerken- en armenrekening is bepaald op den 29 en 30 November.

**Den 6 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. collega Cappenberg, de beide ouderlingen van Wilsum, Geering van Haftenkanp, Oortman van Halle, Gosseling uit de Borg.

1. Is toegestaan aan de weduwe G. ten Toren twee spint rogge. En den weduwe Wiefering zoveel geld als zij voor een voer turf geeven moet.
2. Op het verzoek van diegeene welke in de openlijke catechisatie andwoorde, andwoorden de tegenwoordig zijnde leden dat zij het verzoek om eene afzonderlijke zitplaats te hebben wel niet onbillijk vonden, maar terwijl eenige ouderlingen niet tegenwoordig waren, konden de presente broeders ouderlingen van het kerspel niet besluiten hunne stem ter inwilliging van hetzelfde te geeven.
3. De resolutie reeds in de vorige week genomen om het oudste pastoriehuis te repareren.

=====

## 1798

**Den 7 Februarius** is het gewoone consistorie gehouden in absentie van den ouderling doctor Stuurman.

1. Op het ingekomene voorstel van Floor, om iets van de wage te ontvangen, is resolveert dat het consistorie zich niet verplicht vind daarop iets te laten uit de diakoniekasse te ontvangen.
2. Wierd geresolveert om aan B. Goossinks kind wekelijks te geeven ses stuiver.
3. Is goegevonden voor de Plantlunsche gemeente ter reparatie harer kerk drie gulden te geeven.

**Den 28 Februarius** extraordinair consistorie gehouden zijnde.

Is de resolutie, om de catechisanten de plaats op de benne zoals ze is te laten toekomen, andermaal bevestigd en dr. Stuurman last gegeven dit den catechisanten bekend te maken.

**Den 2 May** is gewoone kerkenraadsvergadering gehouden in absentie van ds. Cappenberg en den ouderling Cramer.

1. Wierd op het verzoek van eenige behoeftigen om de huur resolveert te geeven aan Derk Wijfferink 6 gulden, aan Gese Hellebos 9 gulden, aan de weduwe Veddeler 2 gulden, aan de weduwe ten Hagen 4 gulden.
2. Werd een brief van S.M. Weneke geb. Grim ingebracht om te vraagen of van de diakonie de 24 gulden, die haar edele van de weduwe Swaafink toekwamen, zouden kunnen betaald worden. Waarop de heer doctor Stuurman verzogt en committeerd is met dezelve in onderhandeling te treden of zij voor 3 ducaten haaren eisch zou willen quiteren.
3. Wierd besloten ten opzichte van de zitplaatsen aan de algemeene banken ieder een gedeelte aan te laten maaken.

=====

..... is geresolveerd

1. Het verzoek van de Hemer [erboven geschreven: (Rakers)], om namelijk het geld, de 300 gulden, van de Wilsumer te mogen ontvangen tegen een maatjen? Is toegestaan onder conditie dat de maat bezien moet worden of ze wel de 300 gulden waard is.
2. Is besloten de resolutie van september 1797 ten 3den maar ter uitvoer te brengen door die burgers te laten aanzeggen, dat de banken op de vorige lengte en breedte gemaakt moeten worden.

3. Is geresolveerd de banken van 't choor te laten verlengen.
4. Is aan Hindrik Kwans een schepel rogge toegestaan.

**Den 4 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en ouderlingen Cramer, Scholte Bispink, Greve en Olerik.

1. Op voorstel of de catechisanten eenen blode onafgeschotene bank op den benne mogten hebben, bevond men dat niemand daar tegen was.
2. Werd het voorstel van Bargman ingebracht, begerende jaarlijks een bepaald geld te geeven voor den tienden die hij afgeeven moet, waarover nader zoude gesproken worden, den vergadering thans niet voltallig zijnde.
3. Klever en zijn vrouw van Halle, opgeroepen zijnde om te verneemen of zij niet te bewegen waren hare toestemming te geeven tot het huwelijk van haar dochter met Harm Hollink, 't welk sij bij aanhoudendheid weigerden te doen.

**Den 1 Augustus** is het gewoone maandelijksche consistorie gehouden in absentie van den ouderling J. Cramer.

1. Wierd het verzoek van de weduwe Benneke voorgesteld om iets uit de diakonie tot de huur, zijnde 17 gulden, te mogen hebben. Waarop dan soude gegeven worden vier gulden.
2. Op het aanbod van den heer doctor Weneke, om een capitaaltjen van 21 gulden op het huis van de weduwe Zwafelink te laten voor 20 guldens te laten, is voor alsnog niets geresolveert dit aan te neemen. Zullende daaromtrent nader onderzoek gedaan worden.
3. Op voorstel van ds. Cappenberg, wegens het nadeel in zijn huis door zeer groote lekkaasie veroorzaakt wierd, beslooten het huis nader te bezien.

=====

**Den 5 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en Scholte van Wilsum.

1. Aan Eekhofs huurman werd toegestaan 1 gulden 10 stuiver tot turf, aan Gese Hellebos 2 gulden 10 stuiver, aan Jenne Wieferink 1 gulden 10 stuiver.
2. Wierd beslooten dat eenige broeders ouderlingen, namelijk de broeders uit het dorp en Oortman, die stukken lands van welke op de erven Stonnebrink en Alferink in Halle tienden aan den gemeente gegeven worden, in ogenschijn neemen en hetgeen daaromtrent te doen staat onderzoeken zouden.
3. Wierd beslooten dat de metselaars of aanneemers van het metselwerk aan de oudste pastorie, hun werk onderzocht en goedgekeurd zijnde, door den kerkmeester zouden betaald worden, ofschoon men anders wel naar het akkoord met de betaaling tot Februaris kon wagten.

**Den 3 October** ordinair consistorie gehouden zijnde in absentie van ds. Amshoff en ouderlingen Cramer, Stuurman en Geerling van Haaftenkamp. Is

1. aan de weduwe Eppink een half schepel rogge toegestaan.
2. Aan Huus Hindrik eene verhoging van het wekegeld met 4 stuiver, nevens twee overtrekken over het bedde van grof digt linnen.
3. Is goedgevonden den 12 deezer het koorn en de oudste pastorie te verkoopen.

**Den 12de October** heden extraordinaire vergadering zijnde

1. werd de oudste pastorijs verkocht volgens bijliggend protocol<sup>30</sup>.
2. Op voorstel van dominus Amshoff, dat den lagen gaarden en het hofjen aan de pastorijs behoorde en dus niet tot het traktement kan getrokken worden, wierd den kerkmeester aangewezen aan .....

=====

**Den 7 November** is ordinair consistorie gehouden in absentie van ds.

Cappenberg en ouderlingen Schulte Bispink, Greve, Geerling van Haaften-kamp en Oortman. In deeze vergadering heeft men

1. gesproken met Stonnebrink en Alfman van Halle, die verzuimd hebbende eene lijst van de landstukken waaruit de gemeente tienden trekt in te leveren, gelijk zij volgens conditie bij de verpagting gemaakt in de hoedanigheid van pagters verplicht waren, daarover gerichtelijk aangesproken zijn om te beproeven of zij de gerichtskosten betaalen of aan den armen geeven wilden, zoals in genoemde conditie bepaald is in gevalle het inleveren der vereischte lijst verzuimd wierd. Zij waren noch tot het een noch tot het andere gezind, zodat de zaak onafgedaan bleef.
2. Is bij herhaaling de begeerte van Bargman in overweeging gebragt om te mogen weten voor welk een bepaald geld hij de tienden uit zijn erve voor deeze en ook voor een getal volgende jaaren hebben mogt. Terwijl de orde vordert af te doen wat kan en moet afgedaan worden zonder gedurig uitstel, waardoor men in de noodzakelijkheid komt om gedurig hetzelfde te herhaaling, werd er aangedrongen en van meer dan ,,n lid begrepen om in deezen tot eene finaale resolutie te komen. Eindelijk werd geoordeeld dat het niet onbillijk was, dat Bergman jaarlijks agt gulden te geeven had, ook eenige jaaren agtereen.
3. Wierd een brief voorgelezen van ds. Schainck te Anlo, verzoekende ondersteuning voor eenen behoeftigen daar wonende, uit Ulsen van geboorte namens J.B. Ottink. Waarop geoordeeld werd dat, zoude men ten dien einde iets doen, van Anlo een borgbrief moest worden vertoond.
4. Is aan Jenne Wieferink vier stuiver wekegeld en aan den weduwe Eppink twee spint rogge toegestaan.

=====

**Den 5 December** is gewoon consistorie gehouden, zijnde absent de ouderlingen Gosen, Cramer en Koonderink.

1. Is aan Jurjens van Golenkamp toegestaan om te geeven, ten einde ze de rente mogten betaalen kunnen, 1 gulden 10 stuiver, omdat de man eenige tijd het been gebroken hebbende, niets heeft kunnen verdienen. Verder word op aanzoek van de volgende gegeven aan de weduwe Hekhuis 15 stuiver, aan de weduwe ten Toren 1 gulden 10 stuiver, aan de Zecher 15 stuiver, aan de weduwe Spijkerman 13 stuiver, de weduwe Kobus v.d. Linden 12 stuiver, Harmen van Tubbergen 1« schepel rogge om te zaaien, aan Hendrik Garritsen vier stuiver wekegeld.
2. Is vastgesteld de kerken- en armenrekening te houden den 19 en 20ste December.

---

<sup>30</sup> Dit protocoli s niet in het protokolboek aangetroffen.

## 1799

**Den 2 May** is het gewoon consistorie gehouden in absentie van ds.

Cappenberg, Schulte van Wilsum en Gosselink. Zijnde

1. Beslooten en aan de ouderlingen Cramer en Stuurman opgedragen te verneemen naa eenen kunstverstandigen om het gewelfsel boven het choor te bezien.

2. Zijn verscheidene verzoeken ingekomen om tot de huur en andere behoeften te ontvangen en is toegestaan aan

|                                                                                                                                                            |         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| de weduwe Veddeler tot den huur . . . . .                                                                                                                  | 4 gl.   |
| G. Garritsen een voer turf en 2 spind rogge.                                                                                                               |         |
| weduwe ten Toren . . . . .                                                                                                                                 | 10 st.  |
| Derk Wieferink doet niet eer dan wanneer hij eene goede gelegenheid heeft om een beest weer te kopen, terwijl hem zijn <b>koe</b> afgestorven is . . . . . | 8 gl.   |
| weduwe Spijkerman 2 spind rogge.                                                                                                                           |         |
| weduwe ten Hagen tot de huur . . . . .                                                                                                                     | 4 gl.   |
| weduwe Hartman, omdat zij geen wekegeld of iets anders ontvangt, de volle huur . . . . .                                                                   | agt gl. |
| B. v. Tubbergen ten behoeve van zijn zoon . . .                                                                                                            | 1 gl.   |
| weduwe Eppink . . . . .                                                                                                                                    | 5 gl.   |
| weduwe Zwaaflink . . . . .                                                                                                                                 | 10 st.  |

=====

..... waarin zich thans Berend Holters [?] bevind, heeft men beslooten voor de interessen van deszelfs schulden, bedragende eene somma van omtrent 100 gulden, voor „n jaar van diakoniewegen borgtogt te verleenen.

**Den 5 Juny** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg.

1. Op het verzoek van verscheidene behoeftigen die koorn vroegen is beslooten 12 stuiver te geven om er brood voor te koopen.

Aan de Vrielink huurmansche is toegestaan tot de huishuur te geven 3 guldens, aan Derk Wieferink 3 guldens, aan Gese Hellebos 5 guldens. Deeze drie laatsten tot de huishuur en aan Jan Braker tot dat einde agt guldens. Aan Rengelman van Hesingen is toegestaan 2 schepel rogge, mids dat hij dan vervolgens niet weerkome.

2. Is de kerkmeester in vereeniging met de ouderlingen uit het dorp en de Scholte van Wilsum in commissie gesteld om dat geene te bezorgen dat tot de reparatie van de kerk boven het choor volgens de opgave van den Zwolschen stadsarchitect Zweers vereischt word.

**Den 3 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen J. Cramer en Scholte Bispink.

1. En toegestaan aan de weduwe Eppink twee spint rogge, Frielink huurmansche 3 schillingen, Roelof Wesselink 3 schellingen, de Zecher 12 stuiver, Hindrik Huiskens 12 stuiver, R. Roelofs 3 weeks 12 stuiver, weduwe v.d. Linde, ten Brink, J. Smit, Zwafelink, Harm v. Tubberinge ieder 12 stuiver.

Aan Jan Gruppen, wegens het kind van Gosen, 2 stuiver **uit aanmerking van de dure tijden.**

Met opzicht van 't aanzoek der huisvrouw van Hindrik Berghuis om het kind te besteden, is besloten gemelde Hindrik te laten zeggen dat hij zijn huisgezin moet onderhouden, dat men het anders bij 't gerigt zoeken zal.

Dito aan Rengelman een schepel rogge toegestaan, Derk .... twee spint rogge .....

=====

**Den 5 Augustus** is gewoon consistorie gehouden en aan enige armen rogge toegestaan.

**Den 4 September** consistorie gehouden zijnde in absentie van de ouderlingen J. Cramer en Gerink uit de Boerhuizen. Is toegestaan

1. Aan Gese Hellebos de agterstallige huishuur, zijnde 8 gulden.
2. Aan Derk Wieffering 100 tre<sup>e</sup> turf.
3. Aan H. Huisken een broodjen van 10 stuiver. Dito aan de weduwe Epping.
4. Is besloten het kind van H. Berghuis te besteden.

**Den 2 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en beslooten

1. Aan de opzieners der diakonij te Coeverden te verklaaren, dat wij geen borgtogt van daar ooyd bij ons weeten ontvangen hebbende, ook geen diergelijke ons verplicht achten te geeven, te meer daar geene wet onses lands ons daartoe verbind. Dus is aan het verzoek van Berend Kronemeyer om een borgbrief niet voldaan is.
2. Aan de weduwe ten Toorn, weduwe D. Eppink en Hindrik Huisken ieder agt stuiver te geeven. Aan Grieps huurmansche twee spind rogge.

=====

**[November]** ..... in absentie van dominus Amshoff en Gerink van Haaf-tenkamp.

1. Is toegestaan: 1. Aan de Meyer van Getelo 5 gulden tot de huur.
  2. Aan de weduwe J. Smit 2 gulden 10 stuiver.
  3. Aan Evert Jakobs 1 gulden 10 stuiver.
  4. Hindrik Huisken en weduwe Derk Eppink ieder een broodje.
2. Tot kerkmeester voor de 2 volgende jaren verkoren J. Muller.
  3. Tot diakenen zijn verkoren J. Onstede en Hindrik Cramer.

**4 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg.

1. Wierd een verzoekschrift ingeleverd van Jan Lubberink te Lemmeke, inhoudende deszelfs oodmoedige begeerte om eenige remissie in de pagt, terwijl hem zedert eenigen tijd veele wederwaardigheden getroffen hebben, zo van verlies van twee paarden als anderzints. Waarop dan propo-neert wierd op dit verzoek drie mudde pagt te remitteren. 't Welk dan, van niemand tegen gesproken wordende, resolveert is.
2. Wierd eene notitie ingeleverd van de **collecte die ten behoeve der kerk gedaan is en opgebracht heeft** als volgt:

|                                                                                      |              |
|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
|                                                                                      | gl = st = d. |
| Te Wilsum door ds. Cappenberg en den<br>ouderling J. Cramer .....                    | 91 - 5 - 4   |
| Binnen- en Buitenburg, Hilten en Lemmeke<br>door ds. Amshoff .....                   | 64 - 11 -    |
| Ulser mark vierendeel door ds. Amshoff en<br>den ouderling Cramer .....              | 51 - 13 - 4  |
| Brink vierendeel door ds. Amshoff en den<br>ouderling Stuurman .....                 | 28 - 4 -     |
| Kleine en Nakkenbergs vierendeel door ds.<br>Cappenberg en den ouderling Gosen ..... | 30 - 1 - 4   |
| Itterbeek door de ouderlingen Cramer<br>en Stuurman .....                            | 52 - - 4     |
| Golenkamp door ds. Amshoff en Everink . .                                            | 40 -         |
| Haaftenkamp door ds. Amshoff en Benierman                                            | 25 - 5 - 4   |
| Hardinghuizen door dezelve .....                                                     | 19 - 14 - 4  |
| Boerhuizen door ds. Amshoff en Geerinkman . .                                        | 23 - 8 - 4   |
| Hoklenkamp door ds. Cappenberg en Geerinkman                                         | 13 - 18 -    |

=====

|                                                                                        |               |
|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Halle en Hesingen door ds. Cappenberg en<br>Oortman .....                              | 66 - 13 - 4   |
| Hardingen en Breklenkamp door ds. Cappenberg<br>en Koonderink .....                    | 36 - 12 - 4   |
| buitenhuizen door de ouderlingen Cramer<br>en Stuurman .....                           | 14 - 18 -     |
| Getelo door de ouderlingen <sup>TM</sup> lerik en Oortman                              | 45 - 1 - 4    |
| Velthuisen door ds. Cappenberg .....                                                   | 39 - 4 - 4    |
| Emlenkamp en een gedeelte van 't kerspel<br>door ds. Amshoff .....                     | 81 - 7 -      |
| Tinholt en Arkel door Geerink van Haaftenkamp<br>en Greve van Wilsum .....             | 6 - 5 -       |
| Laar en een gedeelte van 't kerspel Emlenkamp<br>door meester Heerspink en Greve ..... | 52 - 13 -     |
| Graasdorp, Theesinkveld en Diek door Gosselink                                         | 30 - 11 - 4   |
| het overige van 't kerspel Velthuizen door<br>Geerink en Schoemaker .....              | 51 - 11 - 4   |
|                                                                                        | -----         |
|                                                                                        | f 865 - 3 - 6 |

## 1800

**Den 5 February** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen Cramer en Geerinkman.

1. Is aan de weduwe Eppink toegestaan een half schepel rogge, aan Hendrik Huiskens agt stuiver tot brood, aan Roelef Wesselink 22 stuiver tot kerkengeld.

2. Is geresolveert de weduwe Hofstede, omdat zij bijkans blind is, althans een zeer slecht gezigt heeft, naar Gildehuis te laten gaan om den heer Reschsen [?] over hetzelfde te consuleren en haar daartoe een gulden reisgeld te geeven.

3. Op het voorstel van Barend Kusters, om voor zijne schulden van de diakonij 's wegen borg te zeggen of die tegen hypotheek, van alles wat hij heeft, over te neemen, werd geoordeeld dat men zich daarmee niet kan inlaaten, maar wel voor een jaar de interesse borg zeggen wil.

=====

Als een losse akte in het protokolboek is met betrekking tot de zaak over de kerkenbanken een nadere overeenkomst en een verdeling der plaatsen (een eerste voorstel en een definitieve regeling) bijgevoegd.

Naedere overeenkomst ten opzicht van het **verschil over de kerckenbanken**.

Kond en te weeten zij hiermede, dat ter wegneeming van het bewuste geschil over de kerkenbanken het volgende akkoord getroffen en van de zijde des consistoriums en der boerscholten vastgesteld en aangenoomen is, nadat het consistorium vooraf de meening der burgers ingenomen en door hun de bijliggende voorslag aangenoomen is.

1. De eigen banken der Ulser burgers, die er thans staan, worden ten voordeele van de burgers weggenomen, terwijl zij daarmee doen kunnen wat zijn willen, terwijl het zoldertje onder de voeten blijft liggen. Of wanneer de burgers het voor zich willen wegneemen, dan worden er planken voor in plaats gelegd voor rekening van de gemeente.

2. Worden de banken, zonder dat de Ulser burgers daar onkosten van hebben, weder hersteld in dien staat waarin dezelve van oudsheer geweest zijn. Intusschen worden de banken der Ulser burgers afgescheiden door plankjes tusschen de gemeene en hunne banken, zoals het tevoren geweest is.

3. De banken zullen in eene goede orde onstraffelijk gemaakt worden, terwijl er en van het consistorie en van de burgers en van de boerscholten twee zullen gecommiteerd worden om er het opzicht over te hebben.

4. Overigens behoudt het contract van 't jaar 1778 in alle opzichten zijne volle kragt. Aldus gecontraheert en transigeert op dato den 7 Maart 1800 en ter certificatie door eigenhandige onderschrijving bevestigd.

J.P. Amshoff, predikant  
H.M. Cappenberg, v.d.m.  
Derk Gozen, ouderling  
Kramer, ouderling  
B. Stuerman, q.q.  
Hinderik Eevink  
Arent Ol  
Warger Konenk  
Arent Gosselink  
Jan Ortmann

Berent Scholte van Goelenkamp, als scholte  
Jan Scholte van Halle  
Berend Scholte Eekhof van Hardinge  
Albert Scholte Meyerink  
Harmen Zwafink  
Willem Kotterink  
Jan Benneke van Lemke  
Hindrik Deters  
Egbert Volker

Eerste voorslag  
der eigenaars der banken willen  
dezelve zo weer maaken met klappen  
als ze geweest zijn, maar ontvangen  
dan hunne uitgeschotene penningen.

De banken zoals die tegenwoordig zijn worden,  
uitgenomen het onder zoldertje, weggenomen en  
zijn voor de eigenaars, en dan worden de banken  
voor gemeene rekening weer en alles zo gemaakt  
als ze tevoren geweest zijn.

Deeze voorslag word aangenomen door  
burgm. H. Boode, voor 2 plaatsen  
Teunis Mulder 2  
Jan Mulder 2

Deeze voorslag word aangenomen door  
burgm. H. Bode 2 plaatsen  
T. Mulder 2  
J. Mulder 2



|                     |   |                  |   |
|---------------------|---|------------------|---|
| H. Boode            | 2 | J. Cramer        | 2 |
| J. Cramer           | 2 | mstr. Heerspink  | 1 |
| mstr. Heerspink     | 1 | mstr. Boekholt   | 2 |
| mstr. Boekholt      | 2 | J. Crull         | 5 |
| J. Crull            | 5 | P. Vedler        | 1 |
| D. Vedler           | 1 | J.H. Koring      | 1 |
| J.H. Koring         | 1 | Lubeley          | 2 |
| Lubeley             | 2 | Hm. Cramer       | 1 |
| Hm. Cramer          | 1 | B. Bode          | 1 |
| B. Boode            | 1 | Gerrit Roelofsen | 1 |
| G. Roelofsen        | 1 | C.H. Koring      | 1 |
| C.H. Koring         | 1 | T. Geerink       | 1 |
| J. Geerink          | 1 | Kamphuis         | 1 |
| Kamphuis            | 1 | weduwe Roelofsen | 1 |
| weduwe B. Roelofsen | 1 | Wagchelo         | 1 |
| Wagchelo            | 1 | Hindr. Meyerink  | 1 |
| Hendr. Meyerink     | 1 | Albers           | 1 |
| D. Albers           | 1 | B. Holscher      | 1 |
| B. H"lscher         | 1 | burgm. Warmelink | 1 |
| burgm. Warmelink    | 1 | Klunder          | 1 |
| Klunder             | 1 | weduwe ten Brink | 1 |
| weduwe ten Brink    | 1 | Oldekamp         | 1 |
| Oldekamp            | 1 | weduwe Breman    | 1 |
| wed. Breman         | 1 |                  |   |
| G. V"lkers          | 1 |                  |   |

=====

**Den 21 Maart** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Geerink van Haftenkamp en Greve.

1. Er wierden eenige verzoeken van behoeftigen ingebracht en toegestaan aan de weduwe Nijhof van Hardingen tien stuiver, aan Gese Hellebos 1 gulden 10 stuiver, aan de weduwe ten Hagen een voer Geteler turf.
2. Tegen het verzoek van Arend Spaaling, om eene huisstede op diakonijgrond te hebben, had niemand iets in te brengen.
3. Wierd resolveert om voortaan ten opzigt van absente leden, die zonder reden van ziekte

=====

of noodzakelijke afwezigheid door reizen of anderzints niet in de vergadering komen, volgens kerkenorde de vastgestelde boete in te eïsschen.

4. [dit punt is geheel doorgehaald].
5. Met opzicht tot de besteeding van twee jongens, daar al meermaalen over gesproken was, zijnde de eene de zoon van Jan Otten en de andere die van de weduwe Hekhuis, waarvan de eerste agter de schaapen bij Reurik zoude hoeden en de andere bij de Stiepel voor 10 stuiver wekelijks besteed is, was er niemand die er iets tegenin bragt. Zijnde dezelve dus zoals ze door de diakenen geschied en goedgekeurd.
6. Zijn de twee ouderlingen Cramer en Stuurman gecommiteerd om nevens hen die van eigenaars der kerkbanken en de boerscholten zullen gecommiteerd worden, overeenkomstig het bekende akkoord van den 7 Maart het veranderen en maaken der kerkbanken werkstellig te maaken.
7. Op het voorstel van meester Boekhold, klagende dat hij het hem toekomend koorn van eenige armen niet binnen krijgen kon, wierd beslooten hem zulks uit de diakonij te vergoeden.

=====<sup>31</sup>

---

<sup>31</sup> Van de onderstaande pagina is alleen het onderste gedeelte gecopieerd. Ongeveer een vijfde deel aan de bovenzijde is hierdoor weggevallen.

**Den 29 April** ..... gehouden in absentie van Geerinkman van Haaftenkamp.

1. Compareerde Janna Bremmer, huisvrouw van Jan Wennemers, klagende dat haar man haar gedurig als eene hoer gescholden heeft, haar beschuldigende dat zij eenen ongeoorloofden omgang houd en gehouden had met andere manspersoonen. Verder dat hij haar op meer dan eene wijze mishandeld, onder anderen haar eenmaal in eenen nagt bij de keel gevat heeft, zodat zij meende te stikken. Haar tevens op eene deerlijke wijze aan het hoofd slaande, hebbende ook een mes mede genomen naar het bed, dat der vrouwe eenen dodelijken schrik aanjoeg, niet zonder reden voor het ergste vreezende. Ook heeft naar de uitspraak van genoemde vrouw derzelver man meermaalen gezegd dat zij weg zoude en dat hij geen voet weer bij haar warm maken wilde. Door deeze een soortgelijke handelingen heeft hij zijne vrouw een langer verblijf bij hem onmogelijk gemaakt, 't welk alles haar zeer smartelijk was en ten hoogste griefde, naardien zij betuigd veel liefde voor haar man gehad te hebben. Intusschen werd haar geraaden voor eenige dagen zich te absenteren, 't welke zij dan ook deed, begerende

=====

echter nuu laatslijk eens een einde aan de zaak te hebben, zijnde van haare onschuld overreed en bewerende dat alle tegen haar ingebragte beschuldigingen ongegrond en valsch zijn en verlangende, ware het mogelijke, eene finaale huwelijksscheiding, of anders eene scheiding tusschen tafel en bed, mids van haar man jaarlijks behoorlijk onderhouden wordende.

2. Compareerde Jan Wennemers zelf. Om den weg van vrede in te slaan hield het consistorie daarop aan dat Jan Wennemers, die de beschuldiging tegen zijne vrouw dat zij eene hoer zij, staande hield, overigens het een en ander van het voorgemelde ontkende, ertoe besluiten zou zich op hetgeen hier geprotocolleerd is niet zoude inlaten en zich vervolgens vergeetende en vergeevende met zijn vrouw verzoende. Nadat aan Jan Wennemers dit voorstel gedaan was, verklaarde Jan Wennemers dat hij, wanneer zijne vrouw van haare beschuldigingen wilde afzien, hij ook insgelijks afzien wilde van de beschuldigingen tegen haar en zich verzoenen.

Naa verdere woordwisselingen is de zaake zover gebragt, dat Jan Wennemers zijne echtgenoote voor eene eerlijke vrouw verklaard, haar weder tot zich genomen en beloofd heeft haar voortaan wel en volgens zijn plicht te behandelen. Terwijl zij dan ook van haare zijde voorgebragte beschuldigingen terugneemt. En

3. Is Garrit Jan Jakobs in de plaats van den gestorvenen Teunis Mulder aangesteld tot kerkendienaar.

4. Is de resolutie van den 21 Maart No. 6 confirmeert en in dier voege nader verklaard, dat de genoemde ouderlingen gevolmagtigd worden om volgend het akkoord van den 7 Maart in alles te handelen en de verandering der banken te laten voltooien.

=====

**Den 7 May** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Scholte van Wilsum en Geerink van Haaftenkamp.

1. Wierd eene lijst van de schulden van wijlen de weduwe Hekhuis ingebracht, waarop resolveerd is dat ouderling Gosen met de diakenen zouden onderzoeken of de creditoren ertoe te bewegen zijn om te akkoorderen.

2. Zijn er verscheidene aanzoeken van behoeftigen ingekomen en geresolveert te geven

|                                          |       |
|------------------------------------------|-------|
| aan Jenne Hartmans tot de huur . . . . . | 4 gl. |
| aan de weduwe D. Eppink . . . . .        | 8     |
| Derk Wieferink . . . . .                 | 5     |
| weduwe Vedler . . . . .                  | 8     |
| Grieps huurman . . . . .                 | 5     |

Aan de weduwe K. v.d. Linden en de weduwe ten Toren ieder twee spint rogge.

3. Omtrent het verwen der oudste pastorij is resolveert aanstaande woensdag dezelve te laten uitbesteden en een schilder van Emlenkamp te laten komen. En dan ook te spreken over een rek van rijen, zoals doctor Stuurman voor zijn deur heeft, om dat dan ook uit te besteeden voor den jongste pastorij.

Ook is resolveert so veel Bentheimer steen te laten haalen als er nodig om de kerkhofsmuuren in orde te brengen.

4. Wierd eene rekening van overkerkenraadswege ingebracht, waarop beslooten wierd dat de kerkmeester die had uit te betaalen.

**Den 2 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en den ouderling Cramer.

Zijnde op het verzoek van eenige behoeftigen resolveert te geven aan de weduwe P. Vedler 2 spind rogge, de weduwe J. ten Brink 2 spind, Hendrik Oorink 2 spind, de weduwe D.E.<sup>32</sup> en de weduwe J. Smits insgelijks.

**Den 6 Augustus** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus Amshoff, Cramer, Scholte van Wilsum en de Greve.

Zijnde het aanzoek van Rakers, om in plaats van 12 gulden 9 gulden te mogen geven voor de bewuste weide, tot een volgende t'zamenkomst verwezen.

Op verzoek van de Boerrigter te Getelo, om tot goedmaking van de onkosten wegens zijn ongelukkig kind veroorzaakt, [doorgehaald: is goedgevonden]

=====

..... ontfangt deze maant haar .... geld .....

**Den 3 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van den ouderling J. Cramer. En

1. is aan de weduwe ten Toorn en de weduwe Eppink aan de eerste 2 spint rogge en de andere 12 stuiver bewilligd.

2. Aan Hindrik Orink uit Ulsen 's wekelijks 6 stuiver en een voer turf toegestaan.

3. Is op 't verzoek van de weduwe Nijhoff en Derk Wieffering, om 200 trede turf te mogen hebben, geresolveerd het geld daarvoor te geven aan den verkoper daarvan.

---

<sup>32</sup> Bedoeld wordt hier: Derk Eppink.

4. De aanzoeken om kleren en linnens worden verwezen naar de diakens, die er onderzoek naar te doen hebben.

**Den 1 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Schulte van Wilsum.

En is voorgekomen het verzoek van eenige armen en resolveert zijnde resolveert aan de weduwe ten Toren en weduwe Eppink 12 stuiver.

Ook is eene rekening van doctor Bening ingebracht en begrepen dat dezelve uit de diakonij moest betaald worden.

**Den 5 November** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus Amshoff en Gerink van Haaftenkamp. En is

1. Het verzoek van de diaken Onst,e, om de nodige penningen te bekomen tot voldoening van Stevens etc., is verwezen naa de armrekening.

Terwijl aan de weduwe Eppink, weduwe ten Toorn, de weduwe H. Nijhoff en de weduwe Veddeler ieder in plaats van twee spint rogge een broodje van 12 stuiver is toegestaan.

2. De kerken- en armenrekening is verschoven tot de volgende maand op den 10 en 11 's namiddags om 1 uur.

3. Met opzicht tot de banken is geresolveert eene Niewenhuiser timmerman te laten komen. Edoch Jan Henkel in staat was zulks te doen, wierd 't best geoordeeld hem eerst te vragen of hij een nauwkeurig bestek van dezelve zou kunnen leveren.

=====

**Den 4 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Schulte Bispink, Greve.

En besloten aan Brugman te geeven drie gulden, aan de weduwe Eppink en Vedler ieder een broodje.

Vervolgens is remitteerd van de armrente A. Spalink 2 gulden 10 stuiver, weduwe Zwafelink 1 gulden 10 stuiver.

## Anno 1801

**Den 4 February** is gewoon consistorie gehouden in absentie van Geerink van Haaftenkamp en Geerink uit de Boerhuize.

1. Er kwam een verzoek van veelen in om rogge en turf. Zijnde resolveert aan weduwe ten Toren, weduwe Eppink, H. van Tubbergen, weduwe Nijhoff een broodje van min of meer twaalf stuiver.

2. Verder is resolveert te geeven aan de weduwe Henkel twee gulden tot de huishuur en aan Beerte Boerrigter twaalf stuiver.

**Den 6 May** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Oortman, Schulte en Greve van Wilsum, waarin

1. Toegestaan is aan J. Nijhoff twee spint rogge, aan B. van Tubbergen 2 spint rogge en 6 stuiver wekegeld, aan Hendrik Huisken, R. Wesselink en Borggreve te Hardingen ieder een broodje van min of meer 12 stuiver.

Aan Scholten huurman van Haaftenkamp twee spint rogge, weduwe Weerd een broodje.

2. De huishuur hebben verscheidene uit de diakonij begeert. Zijnde daarop toegestaan ten dien einde  
aan de weduwe Vedler . . . . . 8 gl.  
aan Jenne Hartman . . . . . 4  
weduwe Derk Eppink . . . . . 4  
weduwe ten Hagen . . . . . 4  
weduwe Harm Nijhoff den geheele huur omdat  
dezelve beloofd is.  
weduwe ten Brink van Breklenkamp . . 5
3. Is beslooten ter voordzetting van de bekende zaak tegen die van Wilsum opnieuw om bij den overkerkenraad te vervoegen.
4. Is beslooten den volgenden consistoriedag met toetrekking van de boerscholten en burgemeesters over het herstellen der klokken te spreken.
5. Op voorstel van meester Bookhold is resolveert dat G.J. Jakobs de twee spint rogge, welke de meester laatstleden herfst niet ontvangen heeft, nuu ten eersten heeft in te leveren.

=====

**Den 3 Juny** is gewoon maandelijks consistorie gehouden in absentie van den ouderling Stuurman.

1. Op eenige ingekomene verzoeken van behoeftigen is besloten te geeven aan B. van Tubbergen en Hindrik Orink een voer turf saamen en ieder twee spint rogge, de weduwe Eppink en de weduwe ten Toren ieder een broodje van min of meer twaalf stuiver, aan Brugman een schepel rogge, aan Roelof Wesselink boekweite tot zaaien, de weduwe Smits twee spint rogge.
2. Hellwig liet door een brief verzoeken hem toch in zijne treurige omstandigheden te hulp te komen. Zijnde daarop resolveert de zaak nader te onderzoeken en hem met eenig geld te helpen, bij aldien vereischte zekerheid, dat hij daarmede in Heemse zijne affaire zal beginnen, verkregen kan worden.
3. In de zaak van Lubberman oordeelde het consistorie dat deszelfs vrouw Gese Eppink vooraan jaarlijks niet meer behoorde te ontvangen dan zij dusver gekregen heeft.

**Den 1 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen Cramer en Schulte van Wilsum.

1. Op het voorstel en verzoek van eenige behoeftigen is toegestaan te geeven aan Simelink, weduwe D. Eppink, weduwe ten Toren een broodje, aan Brugman een schepel rogge.
2. Op het voorstel van den kerkmeester, omtrent de deele in de jongste pastorijs, kon men tot geene resolutie komen. Zijnde dan deze zaake uitgesteld tot den volgenden consistoriedag en de kerkmeester committede deselve te onderzoeken.
3. Is de resolutie van 't jaar 1796 de dato den 3 Augustus omtrent de doodbaaren vernieuwd en besloten te laten publiceren.

**Den 5 Augustus** is gewoon consistorie gehouden, in het welke

1. Margaretha Bielefeld opgeroepen is, zijnde met Jan Veltman proclameert, doch naar het zeggen van Jan Hesselink aan hem verloofd. Haar dit voorgesteld zijnde, heeft zij: 1. ontkend dat ze hem trouwbeloften zou gedaan hebben. 2. niet ontkend dat ze met hem ver-

.....

=====

..... zaak in het vriendelijke geschikt wierd.

2. Wierd een brief voorgelezen van ds. Cappenberg omtrent een reeds gedaan voorstel van zijn weleerwaarde omtrent de reparatie der. Waarop eenparige besloten is de deele te bezien en dan naar bevinding van dezelve te handelen. Waarop dan de presente leden ook naa de jongste pastorijs zijn gegaan. En de deele bezigtigd zijnde, wierd beslooten de deele behoorlijk te laten verbeteren.

**Den 2 September** is gewoon consistorie in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen Cramer en Koonderinkman.

1. Is aan eenige behoeftigen op derzelver begeerte iets toegestaan, namelijk aan de weduwe ten Toren spint rogge, aan B. van Tubbergen voords vier stuiver meer wekegeld, aan Derk Wiefferink vier gulden.

**Den 7 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en Geerink uit de Boerhuizen, in het welk is

1. Aan de weduwe ten Toren toegestaan is 12 stuiver, aan de weduwe Wasse Bennink een voer turf.
2. Aan Pohlman op deszelfs verzoek te leenen 15 gulden, om nodige medicijnen te kunnen kopen.

**Den 4 November** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. collega Cappenberg.

1. Zijnde eenige verzoeken van behoeftigen ingekomen en resolveert te geeven aan weduwe ten Toren 2 spint rogge enz..
2. Zijn tot diaken aangesteld Wilm Kamphuis en Wilm Ravekes. Blijvende de verkiesing van kerkmeester uitgesteld tot den volgenden consistoriedag.

=====

3. Op de vraag of ..... moest schoongemaakt worden, is geadviseerd dat zulks overeenkomstig het gebruik jaarlijks éénmaal moest geschieden.
4. Het verzoek van Jenne Wiegerink, om 2 spint rogge dat zij tot het tractement van de jongste predikant moet geeven, is toegestaan.
5. De kerken- en armenrekening is gesteld op den 16de en 17de December.

**Den 2de December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van den ouderling Geerink van Haaftenkamp.

1. Er zijn eenige verzoeken van behoeftigen ingekomen en toegestaan aan weduwe ten Toren twee spint rogge, aan de weduwe Eppink ses stuiver, weduwe Breukelman een voer turf. Verder word aan de weduwe Zwafelink 1 gulden 10 stuiver armrente remitteerd.
2. Is men overgegaan om eenen neuen kerkmeester te verkiezen. En ten dien einde is deeze nominatie gemaakt: J. Muller, A.A. Cramer, J. Warmeling, Harm Bode. Zijnde daaruit A.A. Cramer verkooren.
3. Is beslooten den koster aan te zeggen de dooden van het kerspel met dezelve klokken te verluiden als de dorpsdooden.

**Den 17 December** is, bij het opnemen der armenrekening, besloten eene buitengewone collecte voor den armen door middel van schotels aan de kerkdeuren te doen.

**Den 18 dito** waren kerkenraad en alle de voorstanders der gemeente buitengewoon zamen geroepen om over de traktementen te spreken. Men verzoekt de predikanten de traktementen in natura over te nemen, met belofte aan ieder 2 ducaten tot het innemen te zullen geven. ....

=====

## Anno 1802

**Den 4 January** is buitengewoon consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen Bispink, Greve, Koonderink, Gosselink en Gerink van Haafteknamp en besloten

1. Dat de koster Boekhold zich in het **verluiden der doden**, zo in 't dorp als op 't kerspel, te houden hebbe aan het aloude gebruik. Mogende intusschen het consistorie wel lijden dat ook de kerspelsdoden op dezelfde wijze als de dorpsdoden verluidt worden.
2. Gemelde koster aan te zeggen dat hij voortaan in 't luiden 's morgens zijnen plicht betrachte.
3. Voords is met goedvinden van de diakens vastgesteld en bepaald dat van nu voortaan een commissie, bestaande uit een predikant, 2 ouderlingen en 2 diakens in 't midden van ieder maand, op een geschikt uur, en op den maandelijkschen bededag 's nademiddags na den godsdienst, in de kerk zal zamen komen om de aanzoeken der armen in overweging te nemen, naar bevind van zaken in te willigen en voords alles wat betrekking tot het armwezen heeft te regelen. Zodat noch predikanten of ouderlingen noch diakenen buiten deze vergadering iets mogen toestaan, tenzij iemand wegens ziekte of anderzints zolang niet wachten kon, behoudende als dan de predikanten de vrijheid om het een of ander toe te staan.
4. Eindelijk wierd nog toegestaan aan B. van Tubberingen 4 gulden tot een **koe** beest, aan B. ter Loo een voer Getelosche turf en aan Jurjens te Golenkamp een mudde rogge.

**Den 17 January**, zijnde een dankdag voor den algemenen bede, is de in December des vorigen jaars beslotene collecte voor den armen hier en te Wilsum gehouden. En heeft voor- en namiddags opgebracht

1. in Ulsen . . . . . f 95 - 4 -
  2. in Wilsum . . . . . f 4 - 8 -
- f 99 - 12 -

=====

**Den 3 February** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg en de ouderlingen J. Cramer en Stuurman, zijnde

1. beslooten aan de weduwe Kloot, omdat zij reeds lang aan een zeer been gerukveld heeft, te geeven twee gulden.
2. Terwijl in het buitengewoone consistorie van de 4 January van alle leden niet toegestemd is de overweeging van de aanzoeken der armen in het gewoone consistorie biddag 's middags af te schaffen, en men begrijpt dat het hiermede namelijk in het gewoone consistorie blijven moet zoals het altijd geweest is, zo word algemeen beslooten dit zo te laten als het dusver was. Wordende anders de resolutie no. 3 goedgekeurd, voor zover namelijk 14 dagen naa den biddag eene samenkomst in

de kerk gehouden worden zal, zoals reeds in het midden van January geschied hebbende. Intusschen hier „n van de ouderlingen, namelijk D. Gosen, tegen protesteert.

**Den 5 Maart** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus Amshoff en dr. Stuurman en Gerinkman, en zijnde

1. Vooreerst, door tusschenkomst van Scholte Bispink uit naam van het kerspel, met meester Boekhold geaccordeert om voortaan de doden van het kerspel met drie klokken te verluiden, zowel als die uit het dorp. Zullende meester Boekhold daarvoor ontvangen 's jaarlijks vijf schepel rogge, die uit de kerkenpacht moet voldaan worden. Edoch! alleen voor den tijd van zijn leven, zonder gevolg voor het toekomende.

=====

2. .... Huiskens tot kostgeld iets toe te staan, vooreerst verschoven totdat er nader bericht over haar verblijf inkoome.

**Den 26 Maart** is gewoon (zogenoemd midvasten consistorie) gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen Scholte Bispink en Greve.

1. Is besloten over de banken met de boerscholten in de aanstaande week in eene bijzondere samenkomst nader te spreken.  
2. Wierd eene rekening ingeleverd van Cloppenburg, ter somma van 95 gulden voor in den jaare 1796 aangenoomen verfwerk.  
3. Wierd een briefje van ds. Cappenberg ingeleverd om te vraagen of de onkosten van den hof, dien zijn weleerwaarde bezig is aan te leggen, voor rekening van de gemeente of voor zijne rekening komen zoude. Waarop resolveert wierd dat ds. Cappenberg zijne hegge etc. voor zijne rekening kan laten maaken en dat men met opzigt tot het eigendom aan dezelve nader met zijn weleerwaarde zoude handelen.

**Den 5 May** is gewoon consistorie gehouden in absentie van broeders Schulte Bispink en beide Gerinkmans.

1. Is goedgevonden Keddink van Itterbeek tegen aanstaande consistoriedag te ontbieden en te onderhouden over de belangen van den oude Keddeman.  
2. In de zaak van de weduwe H. Huiskens is goedgevonden eene schikking met de vrienden in Schaale te maaken en haar 's jaarlijks 30 ... 40 gulden als een vrije gift toe te leggen.

=====

3. Ten opzigt van art. 3 in het consistorie van Maart 1802 is in omvraage gebracht of de onkosten van den door ds. Cappenberg aangelegden hof, waarvan zijn weleerwaarde een rekentje ingeleverd heeft, door de gemeente uitbetaald zouden worden, terwijl dan de hof als behorende tot en bij de jongste pastorie voortaan aangemerkt worden zal. Zijnde het een en ander in het consistorie goedgevonden en dus besloten, moettende in het rekentje nog iets met opzigt tot de gegevene kost nader bepaald worden.  
4. Is besloten de kerk behoorlijk te witten.

**Den 2 Juny** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen Cramer en Greve.

1. Wierd een brief voorgelezen van den overkerkenraad, vorderende van het presbyterium te Ulsen opgaven van de gesteldheid der Harding-



huizer

en Haller scholen enz.. Over welke mondeling met den assessor Soury zal gesproken worden.

2. Is beslooten te geeven op verzoek aan de weduwe Bennink, D. Eekhoff en weduwe Roelofs ieder ses stuiver en een broodje.
3. De Wilsumer ouderlingen, de Scholte Bispink namelijk mede namens den ouderling Greve, protesteren tegen de onkosten die door den hof, welken ds. Cappenberg aangelegd heeft, veroorzaakt zijn en verzoeken extract uit het protokol.
4. Wierd een brief voorgelezen van ds. Hackenhorst over den weduwe Huisken en beslooten ten behoeve van dezelve dit jaar ten minsten vijftig gulden te geeven.

=====

**Den 7 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van collega dominus Amshoff en besloten

1. Heden over 8 dagen, **bij den verkoop der tienden**, ook enige begraafplaatsen bij de linde te verkopen. Zullende het boompjen in 't najaar verplaatst worden.
2. In 't najaar rondom den kerkhof lindebomen te plaatsen.
3. De jongste pastorijs te verdokken daar het nodig is, volgens de kerkenorde.
4. Aan Jan Brökers, wonende zedert 3 jaar te Egteler, voor eens zonder praedictie 2 schepel rogge of zes gulden te laten toekomen.

**Den 4 Augustus** is weder consistorie gehouden in absentie van collega ds. Amshoff, broeders Scholte Bispink en Oortman.

1. In opzicht tot de tienden heeft men niets kunnen bepalen voor en al eer het een en ander beter onderzocht wierd. Zijnde een extraordinaire zamenkoomst tot dat ende bepaald op heden over 14 dagen.
2. Is aan de weduwe Gese Benneke de inwoning in de armkamer, daar de weduwe ten Toorn gewoont heeft, toegestaan.

=====

**1802, den 1 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Cramer en Geerink.

Is resolveert den overkerkenraad (zie Juny art. 1) te andwoorden: 1. dat de scholen te Hardinghuizen en Halle reeds zedert lang, langer dan iemand zich maar erinneren kan, geweest en ondersteld worden toen met autorisatie des overkerkenraads en nederkerkenraads aangelegd zijn.  
2. Dat het inkomen der schoolmeesteren zeer gering is, bestaande alleen in het schoolgeld dat er gegeven word, zonder vast fonds.  
Lukas Breukelman verzogt dat iets in of bij het armhuis gemaakt mogt worden om voor zijn zoon een weeftouw te kunnen plaatsen.

Heden **den 20 September** is extraordinair consistorie gehouden en daarin verschenen

1. Aleid Bruggemans van Veldhousen, verklaarende dat zij door Hindrik Borrink in de Borg bezwangerd was, verzekerende tevens met niemand eenige vleeschelijke gemeenschap gehad te hebben en begerende hem te trouwen.
2. Hindrik Borrink (het bovengestelde voorstel van Aleid Bruggemans voorgedragen hebbende) betuigde ronduit geene de minste vleeschelijke gemeenschap met gemelde gehad te hebben en zulks gaarne eedelijk te kunnen en te willen verklaren.

=====

**Den 6 October** is in absentie van dominus collega Amshoff, broeders Bispink en Greve gewoon consistorie gehouden. Zijnde

1. Het voorstel van Jan Hendrik Lot, om het land bij het Lierinks kampjen te willen ....., in overweging gehouden.
2. Is de kerkendienaar bevolen om de weduwe Berend Roelofs uit naam des kerkenraads aan te zeggen dat ze binnen 5 dagen (?) bewijs inbrengen dat den graven bij den Russchenkamp aan haar land behoren en de kerk geene opworp van haar land heeft.

**Den 3 November** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg en Geerink van Haaftenkamp. Zijnde

1. De armenzaaken reguleerd.
2. De kerken- en armenrekening gesteld op den 9 en 10 december.
3. Op voorstel van meester Boekhold of de Br.,ker van Golenkamp verplicht is de rogge voor het verluiden te betaalen, is begrepen dat hij dat allesints schuldig naardien de oude man, ofschoon gedurende zijn leven van de diakonij ontvangen hebbende, echter niet van de diakonij begraven is.

=====

**Den 1 December** in absentie van dominus collega Amshoff, ..... en Greve consistorie gehouden zijnde. Is

1. Een verzoek van Meyer te Getelo, om de pagt voor den jare 1802 te mogen door hebben, ingekomen. Waarop besloten is de helft te remitteren.
2. De aanzoeken om de renthe geremitteerd te hebben zijn verwezen tot de armrekening.
3. Is aan de Br.,kersche voor meester Boekhold voor het verluiden van haren afgeleefden man 25 stuiver toegestaan, doch zonder gevolg in de toekomst, wijl de zaak in kwestie niet gedecideert kon worden.

## 1803

**Den 2 February** is gewoon consistorie gehouden en

1. Beslooten dat de diaken Ravekes aan Heilen huishouding, zolang de ziekte van vrouw en dochter duurt, het nodige zoude geven.
2. De kerkmeester vroeg aan het consistorie wie voor de hakken, die men bij de doodgraven te gebruiken heeft, zorgen moet, terwijl er zedert eenigen tijd eenige gebroken of vermist zijn.
3. Berend Goossink neemt aan, aan dat hij hetgeen zijn suster voor zijn kind boven de 23 gulden hebben moet, geven wil, te weten dit jaar en 't volgende jaar 't geen zij meer dan 20 gulden hebben moet.
4. Het consistorium resolveert een kerkenorde te laten koopen en in het kerkenkasje te leggen.
5. Wie het opzigt en de zorg over de hakken heeft is niet bepaald en dus onbeslist gebleven.

=====<sup>33</sup>

---

<sup>33</sup> Hier lijkt een bladzijde te ontbreken.

..... dat de voorste zitplaats aan 't doophuisjen, tusschen die van de weduwe wijlen Hindrik Breman en de weduwe J. H. ten Brink gelegen, die hij blijkens koopbrief van Jan Crull gekogt heeft, op zijn vrouw Fenna Gesina Kusters overgeschreven mogt worden. Hetwelk danook geschied is, zodat gemelde zitplaats voortaan als een eigendom van gemelde huisvrouw van Jakob Onstede aangemerkt zal worden.

3. Is op het voorstel van Elbert geresolveerd om hem, voor de 13 dagen dat die kraamvrouw in zijn huis geweest is, 5 gulden te geven. Op het voorstel van Rorik te Hoklenkamp is besloten voor het vreemde jongjen, dat hij 14 dagen in huis gehad heeft, 3 gulden te geven.
4. Broeder Gosselinks voorstel nopens Garrit Egbers is van de hand gewezen.

**Den 6 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus collega Amshoff en Gerink van Haaftenkamp.

1. De zaak van Gorthuis is in statu quo gelaten, schoon de meeste broeders van begrip waren om H. Holthuis voor de inwoning de huurpenningen te geven.

Is goedgevonden de koornzolder in de jongste pastorijs weder te herstellen.

=====

**Den 3 Augustus** is in absentie van dominus collega Amshoff, ouderlingen Cramer, Gerink van Haaftenkamp en Scholte Bispink gewoon consistorie gehouden.

1. Is wederom gedecreteerd dat elk lid van den kerkenraad, dat zonder reden uit de gewone vergadering blijft, zal gehouden zijn volgens de wet 6 stuiver aan den armen te geven, except de predikanten wanneer die 's nademiddags prediken moeten.
2. Op de klagte van Oudehinken te Wilsum over de begravenis die hem verkogt is en niet regt zou aangewezen zijn, is besloten de voorwaarde van de verkoop na te zien en hem daarna regt te laten wedervaren.

**Den 6 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg en ouderling Cramer.

1. Op het verzoek van Gorthuis vrouw, om iets te baate te krijgen tot betaaling voor de geneesing van haar kind, is besloten daartoe iets te geeven, wanneer het zal blijken dat de breuke van het kind geneezen is.
2. Diaken Kamphuis vroeg hoe het te maken met Berink huurmans <sup>TM</sup>le, die Gorthuis bij zich laat woenen, verzoekende om de huur. Waarop besloten is te vernemen welke huur het is, agterstandige of die van dit jaar.
3. Het verzoek van Derk Wiefferink en weduwe ten Brink van Breklenkamp om geld tot turf, gelijk ook de voorige jaaren gegeven is, wierd toegestaan, wordende aan ieder .....

=====

**Den 5 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus collega Amshoff en broederen Kramer, Bispink, Oortman en Gerink van Haaftenkamp.

1. Aan G. Garritsen is, in plaats van 9 stuiver in de week, vijftien stuiver toegestaan. Janna Vedler ontvangt twee gulden tot de kamerhuur. Derk Wieffering ontvangt een schuppe.

2. Voords is besloten geen wekegeld uit de diaconie te geven dan met toestemming van den kerkenraad. Waarvan aan de diaconen Camphuis en Ravekes kennis gegeven is.
3. Het verzoek van den zwakken Arend Warrink om meerdere ondersteuning is toegestaan, zodat hij voortaan vijftien stuiver per week ontfangt.

**Den 2 November** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg.

1. Is resolveert het verzoek van Peerboom om wekegeld uit te stellen en aan H. van Tubbergen een schepel zaairogge te geven.
2. Is besloten de kerken- en armrekening te stellen op den 30 November en 1 December.
3. Bij meerderheid van stemmen zijn tot diakenen verkooren H.J. Geerink en T. Muller.
4. Is A.A. Cramer bij continuatie weer voor 2 jaaren tot kerkmeester verkooren.

**3 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus collega Amshoff, broeders Stuurman, Bispink, Greve en Gerink van Haaftenkamp.

1. Des kerkmeesters vraag, waar hij het geld voor den nieuwen aangelegden hoff voor de jongste pastorijs bekomen zou, is onbeantwoord gebleven wijl er eenige leden absent waren.
2. Is aan Arend Warrink een voer turf toegestaan en aan Gese Benneke een waag om een voer turf te halen.

=====

## 1804

**Den 1 February** is gewoon maandelijks consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen J. Cramer en Geerink van Haaftenkamp.

1. Zijn eenige verzoeken van armen voorgekomen. En daarop is resolveert te geven aan de vrouw H. Goosen rogge tot brood enz.
2. Op verzoek van Fenna Hendrink is Wilm Volkers ontboden, verklaarnde de eerste dat genoemde Wilm Volkers haar den 24 April 1803 zoude bezwangerd hebben. Deeze beschuldiging is Wilm Volkers voorgesteld en daarop van denzelven ontkend niet alleen, maar ook verklaard dat hij op genoemden dag niet met Fenna Hendrink alleen geweest is. Hierop is Fenna Hendrink haar slegte gedrag onder het oog gebragt en Wilm Volkers vermaand zijn geweten en der waarheid getrouw te zijn.
3. Wierd eene pro memorij van ds. Cappenberg gelezen, erinnerende dat een gedeelte der hegge agter het huis verstorven is en bezien moet worden. 't Welk dan ook naar resolutie door den kerkmeester met een of twee ouderlingen geschieden zal.
4. Wierd er gesproken over de begravenisse van juffr. Kolk in den kerk. En door de broeders ouderlingen begrepen dat voor dezelve twintig gulden moest betaald worden, doch zonder eenige consequentie.

**Den 9 Maart** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en ouderlingen Cramer, Schulte Bispink, Greve, Geerink van Haaftenkamp.

Eenige behoeftigen verzogten om ondersteuning, namelijk de vrouw van G. Goosink om rogge en eenig geld ten einde turf te kunnen laten haalen; zijnde „n van deeze beiden dingen toegestaan. Verder aan Derk Wiefferink twee spint rogge, aan Peter B.,rg, Kobus Grete, weduwe Roelofsen insgelijks.

=====

**1804, den 2 May** is gewoon consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen Kramer, Stuerman en Scholte Bispink.

1. Is Jan Gorthuis bij Hekhuis besteedt 's jaarlijks voor 50 gulden.
2. Is toegestaan: 1. aan de weduwe Vedler 5 gulden huishuur, 2. Jenne Wieffering 3 gulden dito, 3. weduwe Wijnbergen 5 gulden dito, 4. Derk Wiefering 3 gulden dito, 5. weduwe Pereboom dito 2 gulden, 6. weduwe Hofstede dito 2 gulden, 7. Janna Vedler 1 gulden, 8. weduwe Henkel f 5.= dito, 9. weduwe ten Brink f 2.= dito, 10. voords is aan enigen behoeftigen het een en ander toegestaan, als aan Holthuis huurman 1 schepel rogge, R. Wesselink 6 stuiver, G. Garritsen een schepel rogge en een broek, weduwe Roelofs 12 stuiver, vrouw Snoeijink 2 spint rogge.
3. Is op verzoek van Rekers de verzetting van de bewuste mate voor 6 jaren verlengt.

**Den 6 Juny** gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. collega Cappenberg, Schulte van Wilsum en Geerink van de Boerhuisen.

1. Op propositie en nodige erinnering van de kerkmeester wierden de kerkenpylaars en toorn bezien en begrepen dat het rees nodig zij nodige reparati%on te laten geschieden, zullende de kerkmeester nader onderzoek op wat wijze zulks best zal kunnen geschieden.
2. Wierd aan eenige behoeftigen 't een en ander toegestaan.

=====

**1804, den 4 July** is in absentie van collega dominus Amshoff, broeders Greve en Gerink uit de Boerhuize gewone vergadering gehouden.

1. Is ingevolge het in 't vorig consistorie besprokene besloten een gedeelte van den toorn te repareren.
2. Is aan eenige armen het een en ander toegestaan.

**Den 1 Augustus** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. collega Cappenberg en ouderlingen Cramer, Scholte en Greve van Wilsum, Geerink van Haaftenkamp.

1. Roelof Wesseling bragt een brief d. 31 May 1790, in het gericht geproduceert, waarop hij meende van Hombert eene zekere somme gelds te kunnen vorderen. Deeze brief is den diakenen overgegeven om de zaake nader te onderzoeken, ten einde te weten wat er van de echtheid zijner vordering zij.
2. Terwijl Harm Holthuis thans zonder huis en verblijf onder den blooten hemel ligt, zijnde hij naar eene plaats buiten Getelo verweezen, zo is besloten hem iets te geeven, een gulden agt of tien, dan namelijk, wanneer hij of ergens huuren kan of ter plaats daar hij nuu is een hutte zal kunnen opslaan.

**Den 5 September** is in absentie van dominus collega Amshoff de ouderlingen Kramer, Stuerman, Gerinkman en Oortman gewoon consistorie gehouden.

1. Wierd op een voorstel van dominus Amshoff, dat het consistorie toch gelieve te zorgen dat er nodig water etc. etc.. Is besloten deze zaak te onderzoeken en naar bevind van zaken de goot en de put te verbeteren.
2. Is aan eenige armen het een en ander toegestaan.

=====

**1804, den 3 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Scholte en Greve van Wilsum.

1. Op het verzoek van Jan Br.,kers uit de Emlenkamper gemeente om een pij is resolveert zulks niet toe te staan, om ons niet in de verplichting te brengen zulke die buiten de gemeente zijn te onderhouden, daar men hier genoeg heeft.
2. Met opzicht tot de plaats van woning voor H. Holthuis is besloten dat de diakenen daarover te Getelo eene vriendelijke schikking zouden maken, terwijl men verneemt dat een plaatsje op Holt Hindriks grond daartoe geschikt is en met bewilliging van denzelfven kan gebruikt worden.
3. Het wekegeld van J.B. Ottink is beslooten te verhoogen tot vijftien stuiver per week en hem een rok te geven van den 6 october af aan.

**Den 7 November** is in absentie van dominus collega Amshoff en de broederen Bispink, Gerink van Haaftenkamp.

1. Wierd aan eenige armen het een en ander toegestaan, als aan H. Budden een schepel rogge, aan de weduwe Hindrink voor eens 12 stuiver toegestaan, terwijl haar verzoek verwezen is tot nieuwjaar. Aan de weduwe Henkel 5 gulden huishuur voor het laatste, aan de weduwe Bruggink 's wekelijks 12 in plaats van 6 stuiver.
2. Wierd een brief van dominus Koppius betreffende den toestand van J.B. Otting voorgelezen, waarin zijn weleerwaarde op het dringende aanhiel om voldoening van de ingeleverde doctorsrekening. Waarop besloten is tot betaling van de rekening vijf gulden te geven.
3. Is den kerkenraad gelast om Holt Harm te Getelo te verbieden om eenige verandering op het land te maken of er op te bouwen, wijl den kerkenraad hem een geschikte woning heeft aangewezen.
4. De kerk- en armrekening werd bepaald op den 12 en 13 december.

=====

**Den 5 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en ouderlingen Cramer, Scholte en Greve van Wilsum.

1. Wierden door den kerkmeester eenige rekeningen ter inspectie gegeven van Kerkhof te Schuttorp, met oogmerk om te weeten of dezelve uitbetaald moesten worden, te weten die in welke voor een touw 38 gulden 8 stuiver en voor het gebruik het gebruik van een ander 8 gulden 14 stuiver gevraagd wierd. De resolutie hierop is uitgesteld omdat eenige broeders, die met Kerkhoff het akkoord maakten, niet tegenwoordig waren.
2. Wierd door den kerkmeester gevraagd of hij te Ootmarssen eene hegge zou koopen ter reparatie van de hegge bij de oudste pastorijs. Daar geen van de presente broeders iets tegen had, omdat dezelve thans voor een prijsjen gekogt kan worden ten voordele der gemeente.
3. Wierd aan eenige behoeftigen turf en rogge toegestaan, namelijk te weten aan J. Roelofs en weduwe R. Roelofsen.

## Anno 1805

**Den 6 February** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus collega Amshoff en ouderling J. Cramer.

1. Is aan eenige armen het een en ander toegestaan, als aan J. Roelofs een voer turf, weduwe Roelofs tot brood, R. Wesselink 2 spint rogge, Harmen Holthuis 2 spint rogge, weduwe J. Smit 2 spint rogge, B. ter Loo een voer turf.
2. Is voorgelezen eene rekening van den kerkmeester A.A. Cramer, gezonden aan dominus Cappenberg, van volgenden inhoud:

**1804, den 12 December.** Volgens resolutie van kerkenraad en gemeente, dat uw eerwaarde mij de in suspensio geblevene rekening moet voldaan worden met f 51 = 11 =.

=====

..... Deze rekening voorgelezen zijnde, wierd door pr<sup>es</sup>es gevraagd of den kerkenraad zulk een resolutie genomen had. Waarop door de aanwezige broeders verklaard wierd, dat hun zulks in geen deele bewust was.

**Den 22 Maart** is gewoon consistorie gehouden.

1. Aan eenige behoeftigen het verzogte toegestaan.
2. Produceerde de kerkmeester een gerichtelijk attest dat op de kerkenrekening voorstaand besluit zou genomen zijn. Waarop dominus Cappenberg verklaarde dat zulk een resolutie geheel onwettig was, deels wijl het streed tegen de kerkenorder, deels wijl de meeste ouderlingen er geheel onkundig van gebleven zijn, zoals uit hunne verklaring blijktbaar is. Verklarende tevens de onkosten van den hof (except de intresse) te zullen betalen om verdere onaangenaamheden voor te komen, onder die uitdrukkelijke voorwaarde dat alles, zoowel hegge als bomen en wat verder aan den hof mogt gedaan worden, als een eigendom van den aanlegger geconsidereert worde, waaronder ook begrepen zijn de bomen die hij agter het huis .....

=====

**Den 3 July** is in absentie van dominus collega Amshoff, Scholte Bispink gewoon consistorie gehouden.

1. Wierd aan Kamerhuis de halve huishuur, W. ten Bosch 12 stuiver, Jan Gorthuis 2 spint rogge, Harm v. Tubbergen 10 stuiver, Derk Wieffering 10 stuiver, weduwe de Weerd 10 stuiver, weduwe ten Brink 10 stuiver, Jenne Wieffering 10 stuiver, H. Hindriksen 10 stuiver toegestaan.
2. Is besloten aanstaande zondag hier en te Wilsum een collecte voor de armen te doen en zulks aanstaande zondag plechtig bekend te maken.
3. Is de volgende consistoriedag bepaald om 2 ouderlingen, in plaats van wijlen dr. Stuurman en broeder Koonderink, te verkiezen.

**Den 7 Augustus** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en ouderling Cramer.

1. Wierd aan Gorthuis 10 stuiver, aan weduwe Weerd 4 stuiver toegestaan. Ook aan Jan Steffens 15 stuiver.

2. Wierd besloten dat Lubberman te Lemmeke moest worden aangezegd met het consistorie te accorderen over het versterf zijner overledene twee vrouwen en de opvaart zijner vrouw, daar hij thans mee getrouwd is.
3. Wierd besloten dat voor elk hunner die tot den classismaaltijd behoren en verzogt worden, gelijk ook ieder predikant, zal betaald worden 25 stuiver.
4. Is besloten den volgenden consistoriedag twee ouderlingen te verkiezen, 't welk thans uitgesteld is.

=====

**Den 4 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van broeder Cramer.

1. Is de verkiezing van de 2 ouderlingen tot de vergadering in November uitgesteld.
2. Is toegestaan aan Alb. Eppink 1 gulden, Evert Jakobs 1 gulden, aan weduwe Roelofsen een voer turf.

**Den 2 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg, Scholte en Greve van Wilsum, Gerink van Haaftenkamp.

1. Het verzoek van Jan Boumeester om 380 of 100 gulden ter leen wierd afgeslagen.
2. Is besloten aan weduwe ten Brink voor een voer turf te betaalen.
3. Is besloten **in plaats van den oude kerkdeur eene nieuwe te laten maken en ook goedgevonden er een portaal te laten voor maken.** Doch terwijl de tijd van het jaar reeds zo ver heen is, oordeelde men best tot een volgend jaar daarmede te wagten.

**Den 6 November** is gewoon consistorie gehouden en

1. Besloten dat met J. Nijhuis, breukmeester te Zenderen, een accord over de betaling van de verdiende penningen wegens H. Gorthuis zou maken. Hetwelk collega Amshoff opgedragen is.
2. Is men overgegaan tot de verkiezing van ouderlingen, diakenen en kerkmeester. 1. Op de nominatie tot een kerkmeester zijn gesteld: A.A. Cramer, W. Ravekes, Warmeling, Harm Bode, Lubeley. Waaruit met meerderheid verkozen is A.A. Cramer. 2. Tot diakens zijn verkoren Garrit Crull en Lambert Albers. 3. Op de nominatie tot ouderlingen zijn gesteld:

In Ulsen:      L. Stevens      Warmeling  
                 W. Ravekes      H. Vollink  
                 G. Vollink      G. Volkers

Waaruit door meerderheid van stemmen verkoren is Lambert Stevens.

In Hardinge:    Scholte Eekhof    Egberingman  
                 Norbekke      R'rik  
                 Gortman      Warsing

en daaruit door 't lot verkoren H. Norbekke tegen Egbrinkman.

3. De kerkenrekening is vastgesteld op den 5 December en de armrekening op den 6 December.

=====

**Den 4 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg en ouderlingen Gerink, Schulte en Greve van Wilsum.

1. Zijn de new bevestigde ouderlingen L. Stevens en H. Norbekke in de vergadering verwelkomd.



2. Is aan behoeftigen 't een en ander, te weten weduwe Breukelman en weduwe Spiekerman ieder ses stuiver toegestaan en aan T. Spalink en weduwe Smids van de armenrente remitteerd.
3. Over het voorstel des kerkmeesters, hoe het te maken met het wasch dat de kerk te geeven en te ontvangen heeft, waarop resolveert wierd zullen of in natura of 24 stuiver per ot. [?] te geven en te ontvangen.

## 1806

**Den 4 February** is gewoon maandelijksch consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen Cramer, Gerink van Haaftenkamp, Gerink uit de Boerhuizen, Oortman, Schulte Bispink en Greve van Wilsum.

1. Is het verzoek van eenige behoeftigen voorgesteld en aan Hindrik Hindriksen toegestaan 12 stuiver, aan J. Roelofsen een voer turf.
2. Is resolveert om voortaan 's avonds in de catechisati%on ten behoeve van de diaconij te collecteren, hetwelke de broeders diakenen den goedheid hebben willen te doen.
3. Is resolveert de broeibakken in de pastorijenhoven te repareren.

**Den 4 [?] Maart** is in absentie van dominus collega Amshoff ouderlingen J. Cramer, Stevens, de beide Wilsumer gewoon consistorie gehouden.

1. Is aan gewezene [?] Rengelman, die bij de uitdeling van 't gravengeld vergeten was, uit de diaconie 30 stuiver toegestaan.
2. Is het voorstel van den kerkendienaar G.J. Jakobs, om iets voor zijn broer uit de diaconie te hebben, tot de volgende vergadering  
.....

=====

3. Is aan eenige behoeftigen het een en ander toegestaan, als aan Wilm Barg een rok, aan Siemeling in de Borg voor de kinderen eenige kleeren.
4. Heeft de kerkenraad besloten om den boedel van wijlen B. ter Loo (die zich nog bij zijn leven aan de diaconie overgegeven heeft) onder beneficie van een eventaris aan te tasten.
5. Is ingekomen een bericht van de schoolmeesters Heerspink en Boekhold, kennis gevende dat er te Lemke eene school vervaardigd wierd en verzoekende om zulks als strijdig met de kerkenorde tegen te gaan. Daar het consistorium niet volledig was, heeft men besloten voorlopig aan de Lemker boermannen te kennen te geven dat zij dat werk vooreerst tot nader order niet verder mogen voortzetten en de decisie verschoven tot eene volgende vergadering.

=====

**Den 7 May** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen Cramer, Stevens, Scholte Bispink, Gerink van Haaftenkamp.

1. Op een voorstel van Helwig om 50 gulden, te voren geleend, in eigendom te mogen hebben, is beslooten zijn verzoek in te willigen, mids zekerheid hebbende dat dezelve elders in eene gemeente aangenomen is en voortaan ons niet ten laste te zijn.

Met betrekking tot dit agendapunt zijn in het protokolboek de volgende brieven aanwezig:

An den welehrwarden heer de heer Kapenberg, lerar der gemeente Jesu Christi te Ulzen.  
 Welerwaarde heer,  
 Ik kan niet nalaten om mijnheer nogmaals te bidden of mijnheer de liefde voor mij over heeft om mij te begunstigen met de 50 gulden waarvan ik een en andermaal mijnheer om verzogt hebbe ik ben bij domene Amshof geweest gelijk mijnheer mij geraden heeft domene Amshof zeide tegen mij als dat hij mij het van harten gunde en dat het den vergangen en herfst was niet konsenteert geweest toen het afgesproken was dat wij dat gelt hebben zouden en dat hij zijn woord daar niet weer in veranderde maar het hangt alleen van mijnheer af zoals mijnheer het nu belijft zo is er dan gene swarigheid in den weg dat weet ik ook wel en ben versekert als mijnheer domene ons goedgunstig is dan kan mijnheer dat alles wel maken met de ouderlingen ik zal het verder an God overgeven die heef tog ook 's konings harte in zijne hand hij kan het buigen na zo ene verlegede ziele toe als de mijne is ik werde al ouder en mijne kragten werden minder dat ik in de behoefte dagen en duren tijd voor 5 personen het brood verdienen kan als voor 20 jaar als wij door Gods hulpe dit jaar mogten overwonnen hebben dan zal ons God wel verder helpen ik hope dog niet dat het mij nog zal gaan als Judas met de hogepriesters en de ouderlingen die daar zeiden gij muegt toe zien als de gemeente van Ulzen mij ook wel verlaten dan hebbe ik enen ongelukkigen stap gedaan dat ik tot die lere ben overgaan want ik ben van mijn ouders en vrinden vervloekt geworden en van mijn kinderklijke aandeel verstoten geworden dat ik noit geen enen penning van erffnisse van mijne ouders of vrinden zal deelagtig worden  
 En ik ben mijn angeborene burgerlijke vrijheid die ik anders ten allen tijden te vorderen hebbe gehad volgens mijnen vrijheidsbrief luit voor tijt en ewigheid kwijt geworden en ik wens zo lange als ik leve nog als een eerlijk man te leven om geen aanstoot an de wereld te geven  
 Wij hebben van onsen boedel uit Ulzen niets onfangen dat ons waartoe helpen kan want zij hebben met ons gehandelt als of zij ons ten enenmaal wouden vernielen  
 Ydereen zal na zijne werken geloont worden ik weet wat ik in die dagen ondervonden hebbe God beware mij verders  
 Ik hebbe an Tuinnys Mulder ook geschreven dat hij het ant consistori zou ingeven  
 Ik verwagte naast God het beste van de domene verblijve na minsame groetenis UE onderdanige dienaar

**Herdenberg den 5 Mei 1806**

**J.H. Helwich**

Eerwaarde vrind Mulder,  
 Ik versoeke dat Ued dit an het consistorium belijft in te geven van wegen de 50 gl het is ik ben voor een veertien dage in Ulsen geweest bij beide domeneers en die hebben mij geseit als dat ik dezen woensdag het weer zoude ingeven in het consestori nu verzoeke ik vrindelijk dat gij ons ook tog gunstig moogt wezen  
 Zijt vrindelijk van ons gegroet

**J.H. Helwich** Als wij het krijgen dan zullen wij het  
**Herdenberg den 5 Mei 1806** onderteken namelijk de 50 gl.

2. Wierd het verzoek van eenige om tot de huur wat te ontvangen, ingeleverd zijnde, besloten te geven

1. Weduwe Wijnbergen 6 gulden, of zo het niet anders kan en zij volstrekt niet in staat er wat bij te verdienen 7 gulden . . . . . 7
2. Weduwe Peerboom 2 gulden . . . . . 2
3. Jenne Wieferink . . . . . 1 - 10
4. Derk Wieferink . . . . . 3
- Weduwe Reurks
- Weduwe Derk Roelofs . . . . . 6
- Weduwe Henkel . . . . . 5
- Weduwe ten Brink . . . . . 1

3. Het presbyterium, door den hoogloffelijke overkerkenraad gecommitteerd zijnde om de weduwe Fenne Aarning en derzelver dochter Janna Aarning voor zich te laten verschijnen - naardien de eerste haare ouderlijke toestemming weigert tot een huwelijk, 't welke laatstgenoemde voornemens is aan te gaan met Harm Harmsen - teneinde beide partijen te vereenigen, heeft beide personen citeert. Janna Aarning compareerde en verklaarde bij haar voornemen te blijven en niet te kunnen besluiten van Harm Harmsen af te zien.

Fenne Aarnink intusschen is niet verschenen,  
had tegen den koster gezegd dat zij wegens eenige ongesteldheid aan de  
oogen niet komen kon, maar haare toestemming weigerde, omdat zij  
begreep dat Herm Harmsen zijn handwerk niet goed verstond en dus haare  
dochter met hem geene kostwinning hebben kon.

=====

**Den 3 Juny** is het gewone maandelijksche consistorie gehouden in  
absentie van de ouderlingen Gerink van Haaftenkamp, Gerink uit de  
Boerhuize, Schulte Bispink en Greve van Wilsum.

1. Kerkmeester A.A. Cramer gaf kennisse aan het consistorie dat hij  
met A. Knippenberg het uurwerk bezien en in eenen zeer slegten staat  
bevonden had, brengende eene opgave in van hetgeen er aan gedaan moest  
worden. Waarop goedgevonden is deeze zaake tot eene volgende vergade-  
ring uit te stellen.
2. Is besloten te geven aan Berend Wieferink 12 stuiver te geven,  
aan de weduwe Jan Smit twee spint rogge, Derk Wieferink twee spint  
rogge, aan Geerdjen Nijhoff voor het jaar ses gulden en even zoveel  
voor den ouden Spalinkman als de jonge lieden hem daarvoor een jaar  
hebben willen.
3. Wierd een resolutie sup. consist. voor het presbyterium te Ulsen  
voorgelezen met betrekking tot eenige door G.W. Marn [?] gedane voorle-  
zingen, vorderende hetzelfde bericht omtrent het voorgevallene.

**Den 5 July** het gewone consistorie zijnde in absentie van Scholte  
Bispink en Greve.

1. Stondt men volgens nota aan eenige armen rogge en geld toe.
2. Verzochten de erven Waner Barg, dat de diaconie het zoogenaamde  
5 schepels stuk in den Waanderskamp bij den Russchenkamp voor f 200 ka-  
pitaal en .... mogt overnemen, zoodat daarmede dan alle vorderingen der  
diaconie buiten de f 38.= op een schepel gaardenland in die hoogen  
gaarde zouden te niet gedaan worden. Daar men begreep dat voornoemd  
land wel de intresse zou kunnen inbrengen, heeft men aan hun verzoek  
voldaan en het land onder mortificering van de obligatie overgenomen  
als een eigendom der diaconie, terwijl men aan Garrit Barg toestond  
hetzelve tegen betaling .....

=====

**Den 12 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van dominus col-  
lega Amshoff, de ouderlingen Geerling van Haaftenkamp en Oortman.

1. Is het leveren van de ribben tot de nieuwe planken vloer in de  
jongste pastorie opgedragen aan de Wilsemer ouderlingen, terwijl de  
greinen planken zullen verschreven worden van den Hardenberg hetwelk,  
zowel als de in order bringing, aan de kerkmeester is opgedragen.
2. Is het voorstel van Garrit ten Brink, om een obligatie ten laste  
van J. Krull op hem over te dragen, afgeslagen.
3. Is het invoegen van de zuidzijde van den toren uitgesteld tot een  
volgend jaar.
4. Is Lubberman den 13 July, zijnde morgen, geciteerd om opvaard en  
versterf te doen en te geven voor zijne vrouwe.
5. De resolutie nopens Geerdjen Nijhoff, den 3 Juny genomen, is ge-  
heel ingetrokken en besloten aan haar niets te geven zolang zij zich  
bij Wolter Spalink ophoud.

6. Is aan Jan Oldenkamp f 3 huishuur, Harm van Tubberinge 10 stuiver, Rolof Wesselink 6 stuiver en Derk Wieffering 6 stuiver toegestaan.=====

Op heden **den 13 July 1806** compareerde Jan Lubberman, kerkenmeyer van Lemke, om met den kerkenraad te accorderen over het versterf van zijne 2de vrouw Gese Eppink en de opvaart van zijne 3de vrouw Hindrikjen van Tubbergen. Zijnde geaccordeert dat hij (evenals den 8 May 1797) wegens het een en ander zou hebben te betalen drie rijksdaler hollands, cijfere f 3.=. [w.g.] Jan Lubberink.

**Den 6 Augustus** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg wegens afwezigheid door eene reize en den ouderling Cramer wegens ziekte.

1. Is besloten aan de weduwe Derk Roelofsen ses stuiver wekegeld te geven.
2. Op het verzoek van Jan Breuker, om geld tot het kopen van een **koe**, is begrepen dat men zich houden aan eene vorige resolutie, naar welken niet gegeven word tot het aankopen van **koe**ien. Intusschen zoude hem twee gulden gegeven worden.

**Den 3 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en besloten aan de weduwe Bruggink te geven ses stuiver wekegeld.

**Den 1 October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van den ouderling Schulte Bispink en Gerink van Haaftenkamp.

1. Het consistorie, opgeroepen zijnde alle grondstukken der kerk-, school-, armen- en pastoraatgoederen ten aanzien van derzelver inhoud en boniteit op te nemen en daarover tabellen te vervaardigen, zoals blijkt uit een in het protocol gelegd geschrift<sup>34</sup>, is besloten deeze zaak in handen eener commissie te stellen. Waartoe benoemd zijn de ouderlingen Gerink uit de Boerhuizen, Stevens uit Ulsen, Oortman van Halle, Norbeken uit Hardingen, zullende ter vervaardiging der gevorderde tabellen den kerkmeester Cramer en de diakenen assisteren.
2. Is besloten ten behoeve van Kempers kind te Breklenkamp te geven vier stuiver wekegeld, aan Roelof Wesseling een ....., Derk Wieferink een schepel zaairogge, .....

=====

3. Is besloten, terwijl de ouderling J. Cramer overleden is, in deszelfs plaats op den biddag in December in deszelfs plaats eenen anderen aan te stellen.
4. Bij de vergadering der genoemde commissie zullen de boermannen van Lemmeke of eenige van deselve ontboden worden om met hen te spreken over de schoole die men te Lemmeke voornemen is te bouwen, om hun te proponeren dat dezelve volgens kerkenorder te nabij tegen de dorpsschoole is.
5. Is, in plaats van den overledene ouderling Cramer, in de commissie der Wilsumer aangelegenheden benoemd den ouderling L. Stevens.

---

<sup>34</sup> Dit genoemde geschrift is niet (meer) in het protokolboek aanwezig.

6. Heeft den kerkenraad bepaald dat de koster Boekhold voortaan 's zomers om 5 uur en 's winters om 6 uur 's morgens moet luiden. Edoch zullende deze bepaling slechts als eene vergunning aangezien worden, zonder dat daardoor de oude wet, om vroeger te luiden, vernietigd word.

**Den 5 November** is gewoon maandelijks consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg en de ouderlingen Gerink van Haaftenkamp, Schulte Bispink en Greve.

1. Is besloten voor de oude Momansche ses stuiver te geven, Gese Wijnbergen twee spint rogge, Meyer van Getelo de halve pagt te remitteren.
2. Is besloten de kerken- en armrekening te houden den 17de en 18de December.
3. Is besloten het gedeelte van den oude kerkhofmuur, dat van waarde is, te verkopen en zoveel steen als er nodig is om de geheele kerkhofsmuur te vernieuwen van Gildehuis door den kerkmeester te laten halen. Terwijl door den kerkmeester daarover met de boerscholten zal gesproken worden, teneinde behoorlijke schikking te maken over het halen van de steenen, welke onder die conditie zullen gekogt worden dat ze toekomend jaar zullen betaald worden.

=====

4. Is beslooten te onderzoeken of de heer rigter een uitsluitend recht heeft op de twee kerkbanken, in welke zijn hoogedele met zijn vrouw dusver gezeten heeft.

**Den 19 November** is extraordinair consistorie gehouden (in absentie van Geerinkman van Haaftenkamp, Oortman en Greve) wegens het voorgevallene in de kerk op den 16 November tusschen A.A. Cramer en de gerichtsdienaaren, gelijk uit **volgens bericht (dat op dato aan den overkerkenraad ingelevert** is) blijkt: De nederkerkenraad te Ulsen etc.. Zie bijliggend bericht.<sup>35</sup>

**Den 3 December** is gewoon consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen Schulte Bispink, Greve en Gerink van Haaftenkamp.

1. Is besloten aan Jan Jurjens tot het aankopen van eene **koe** iets te geeven of, om het tevoren beslotene niet te vernietigen, uit hoofde van deszelfs behoeftigen toestand te geven drie gulden; de weduwe Smit de armenrente te remitteren; de weduwe Spijkerman de rente insgelijks te remitteren. Verder is resolveert de kinderen van Budden hemde te geven en aan de vrouw van L. Sneuijink insgelijks eenige kleding.
2. Daar de kerkmeester te kennen gegeven heeft dat de boerscholten de uitvoering van de resolutie des consistoriums gehouden den 5 November deeses jaars no. 3 niet willen laten geschieden, is besloten die resolutie evenwel van kragt te doen zijn en door deezen te vernieuwen. Zullende dan heden over agt dagen, den 10 deezer, hetgeen er van de oude kerkhofsmuur kan verkogt worden, dadelijk ter verkoping worden aangeboden worden, om reden dat het anders in gevaar is van gestolen te worden.
3. Is resolveert dat van consistorie 's wegen den kerkendienaar aan te zeggen nog resterende rogge en luidegeld aan de koster in te leveren.

---

<sup>35</sup> Dit bijliggend bericht is niet (meer) in het protokolboek aanwezig.

=====

4. Om eenen nieuwen ouderling te verkiezen is de volgende nominatie gemaakt: Alb. Ant. Cramer, Harm Bode, Jan Warmeling, Hindrik Meijerink, Garrit Volkers, Lambert V'llink, Wilm Ravekes. Uit deeze nominatie is verkoren Harm Bode, zonder gevolg en prejudice met opzigt tot het lanolische recht in betrekking tot de co%oxistentie van zulke leden in den kerkenraad die met elkanderen vermaagschap zijn. Zodat dit geval, waarvoor men bijzondere reden heeft, niemand daartegen inkomende, geen regel voor de toekomst zal kunnen zijn.

## 1807

**Den 4 February** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg, Scholte van Wilsum en Gerink van Haaftenkamp.

1. Is beslooten te geven aan Gorthuis 12 stuiver; aan weduwe Vedler drie stuiver meer wekegeld.
2. Aan Berend Wiefferink, verzoekende acte van indemniteit naar Lage, in plaats van dezelve (daar men geene borgbrieven meer geeft) verzekering te laten geven dat hij, indien hij binnen ses jaaren in armoede mogt komen te vervallen en in onze gemeente weer inwoning verkrijgt, ondersteuning uit onze diakonij zal kunnen verwagten voorzover derzelver inkomsten vermogen.

**Den 4 Maart** is, bij gelegenheid dat broeder H. Bode de gewone maaltijd gaf, besloten in absentie van Geerlink van Haaftenkamp om in den hof des jongste pastorijs tegen Spalinks huis in plaats der hegge een afkubbinge weder te zetten. Hetwelk door broeder Greve aangenomen is voor f 35.= binnen 3 weken te vervaardigen.

Voords is in absentie van broeders Gosen, Gosselink, Everink, <sup>TM</sup>Irish en Geerlink bepaald om de hegge der oudste pastorijs dit jaar zo goed mogelijk te laten repareren en in 't aanstaande jaar aan de noordzijde een soortgelijk afkubbingswerk te zetten.

=====

**Den 6 Maart** is in absentie van dominus collega Amshoff, ouderlingen Stevens, de beide Wilsemer, de beide Geerlings, Oortman gewoon consistorie gehouden.

1. Aan de weduwe Smiths wierd toegestaan 2 spint rogge, aan L. Snoeyink 2 spint rogge en Kamerhuis 2 spint rogge.
2. Is het metzelwerk van het afkubbingswerk in den jongste pastorijsenhof, wat het arbeidsloon betreft, aan Hagels uitbesteed voor f 5=:.=.

**Den 6 May** is in absentie van de Wilsemer broeders consistorie gehouden.

1. Is aan eenige behoeftigen op hunne begeerte het een en ander toegestaan, als aan

|                                     |                         |
|-------------------------------------|-------------------------|
| Derk Wieffering tot de huur . . . . | f 3 = : =:              |
| Jenne Wiefering . . . . .           | f : = 12 =:             |
| weduwe Vedler tot de huur . . . . . | f 8 = : =:              |
| Derk Roelofs tot de huur . . . . .  | f 4 = : =: of de helfte |
| Gosink . . . . .                    | 2 spint rogge           |
| weduwe R"riks de helft van de huur  | f                       |
| Gorthuis tot de huur . . . . .      | f 6 = : =:              |
| Steffens . . . . .                  | f 6 = : =:              |

Veldhuis te Halle ontfangt voor eerst nog 10 stuiver ter week.

=====

om ..... is in advijs gehouden.

**Den 3 Juny** is in absentie van dominus collega Amshoff, Scholte Bispink, Geerling van Haaftenkamp gewoon consistorie gehouden.

1. Aan eenige behoeftigen wierd op hun voorstel het een en ander toegestaan, als aan Gorthuis zes stuiver, Kamerhuis 6 stuiver, aan de weduwe Bruggink 's weeks 5 stuiver, Garrit Budden 6 stuiver. Aan de dochter van de weduwe Wijnbergen vijf gulden voor het oppassen van hare moeder.

2. Het voorstel van meester Heerspink, om van kerkenraadswegen Kleine Masselink te laten panden voor resterende schoolpagt, is vooreerst tot Jacobi verschoven wijl de tijd zeer behoeftig is.

3. Voords wierd besloten aan den overkerkenraad bij de eerstkomende vergadering den 22sten July A.C. eene voorstelling te doen om de kerkenbanken waarin de regters gezeten hebben en waarover tusschen regter Cramerus en A.A. Cramer verschil ontstaan is. En te verzoeken dat eenen hoogloffelijken overkerkenraad alle voorstellen van den een of de andere partij van de hand moge wijzen, wijl [?] het kerkenbanken zijn waarin de tijdelijke regters met hunne familien gezeten hebben en waarvan eenige burgers (evenals Cramer) dikwerf gebruik gemaakt hebben, zonder dat ooit eene zich een eigendomsregt aangematigd heeft.

=====

**Den 1 July** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Schulte en Greve van Wilsum, Gerink van Haaftenkamp.

Waarin aan eenige behoeftigen iets is toegestaan op derzelver aanzoek, te weten aan J. Boumeester vrouw tien stuiver, insgelijks aan de weduwe Lefers, aan de vrouw van B. Wiefferink twee spint rogge, insgelijks aan Budde, weduwe Daalhoff en weduwe Smits.

**Den 5 Augustus** is gewoon consistorie gehouden in absentie van de ouderlingen Scholte Bispink, Gerink van Haaftenkamp en Norbekke.

1. Wierd geresolveert van een capitaal met de interesse, dat de W.,g-ter te Halle afbetalen wil, hem op deszelfs verzoek zeven gulden te remitteren.

2. Wierd resolveert 65 gulden aan ds. Swam uit te betalen, wanneer zijn weleerwaarde de obligatie van 89 guldens aan het consistorie overdraagt met bewilliging van de weduwe Roelofs, zonder dat dezelve daarbij iets te erinneren heeft en wel binnen agt dagen.

3. Over het verzoek van borgceelen zou nader in het vervolg gesproken worden.

**Den 2 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Cappenberg, Schulte en Greve van Wilsum, Gerink van Haaftenkamp en Oortman van Halle. Waarin

1. Is beslooten te geven ten behoeve van G. Gosen, uit aanmerking van deszelfs ziekte, tien stuiver en twee spint rogge voor zijne vrouw en kinderen. En aan Derk Wieferink, om bijstuur tot landhuur verzoeken-  
de, 2 gulden 10 stuiver.

3. <sup>36</sup> Is beslooten eenen nieuwen klepel in de klok door den kerkmeester te Amst[er]dam?] te laten koopen.
4. Het verzoek van de weduwe van Arend Warrink om eene zogenoemde borgceel wierd verniewd. En daarbij kwam ook dat van Anna Aleide van Leuwen, die dezelve insgelijks begeerde. Hierop is besloten geene eigenlijke acte van indemniteit te geven, maar eene verzekering zoals die welke in het consistorium d.d. 4 February 1807 goedgevonden wierd dat aan B. Wieferink zou gegeven worden.

Op twee losse briefjes in het protokolboek staat **het antwoord van de kerkenraad aan de weduwe van Arend Warrink en aan Anna Aleida van Leuwen:**

Aan en voor **Anna Aleida van Leeven** word door deelen van het consistorie te Ulsen, vergaderd den 2 September A.C., verzekering gegeven dat zij, bij aldien ze binnen de eerstkomende ses jaaren van deelen datum af gerekend in armoede mogt komen te vervallen en hier weer komt te wonen, ondersteuning uit onze diakonijcasse zal hebben te verwagten voor zover derzelver inkomsten en vermogen zullen toelaten.

Uit naam des kerkenraads te Ulsen,

**Ulsen den 2 Sept. 1807**

**J.P. Amshoff, v.d.m.**

L.S.

Aan en voor de **weduwe van wijlen Arend Warrink geb. Janna Wessels** word door deelen van het consistorie te Ulsen verzekering gegeven dat zij, bij aldien ze binnen de eerstkomende ses jaaren van deelen datum af gerekend, in armoede zal komen te vervallen en zij hier weer zal komen te wonen, ondersteuning uit onze diakonijcasse, voor zover derzelver inkomsten en vermogen toelaten, zal hebben te verwagten.

Uit naam des kerkenraads,

**Ulsen den 5 September 1807**

**J.P. Amshoff, v.d.m.**

5. Uit aanmerking van het nadeel dat arme en geringe menschen er bij lijden wanneer de zogenoemde palten of **mistkuilen voor de huizen toege- maakt worden**, begreep men dat het goed was dat de diakens eene voorstelling zouden doen aan den heer provinciaalraad, of niet de

=====

..... heid mogten hebben verder zoals te dusver gewoon geweest zijn mist voor haare huizen te maken, ten einde hun land vruchtbaar te kunnen maken.

**Den October** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg, Schulte en Greve van Wilsum.

1. Wierd iets aan een en ander armen toegestaan.
2. Wierden de beide ouderlingen Stevens en Bode benoemd om het nodige te doen bij het opgeven van de landerijen der kerk, pastorijen en diakonij, die gemeten moeten worden.

**Den 4 November** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. Capenberg en Gerink van Haaftenkamp.

1. Is aan Roelof Wesseling een schepel rogge en aan Derk Wiefferink 2 spint toegestaan om er tot zaaien gebruik van te maken. Aan J. Boumeesters vrouw een voer turf.
2. Op voorstel van diaken Albers, dat Schulte Meyerink canon vroeg van het diakonijland in de Meijerinkgaarden, is besloten Schulte Meyerink bewijs voor zijnen eisch af te vragen.

---

<sup>36</sup> Nummer 2 ontbreekt.



3. Is besloten het pandrecht, dat de gemeente of consistorie meent te hebben, zo veel mogelijk te manteneren en den heer assessor Soury te verzoeken een opstel te maken ten einde hetzelfde gecopieerd den heer regter, die bewijs voor hetzelfde vraagt, ter hand te stellen.
4. De schuld van Cloppenburg moet ingevorderd en hem namens het consistorie aangezegd worden binnen agt dagen den kerkmeester te voldoen.
5. Wanneer hetgeen betaald moet worden van de anders vrije kerkelijke landerijen enz. is besloten dat de kerkmeester het geld daartoe opnemen moet.
6. Is besloten de arm- en kerkrekening deeses jaar te houden den 9 en 10den December.
7. Tot diakenen zijn verkoren Jan Rekers en Berend Ravekes.
8. Tot kerkmeester voor twee jaaren is verkoren de ouderling L. Stevens.

**Den 2 December** is in absentie van ds. Amshoff, de ouderlingen Bispink, Greve en Geerling van Haaftenkamp gewoon consistorie gehouden.

1. Is aan de Meyer van Getelo de helft der pagt geremitteerd. Verder is toegestaan aan Gorthuis zes gulden tot de huishuur, aan de weduwe Poolman een voer turf, aan Gosink zes stuiver .....

=====

2. Op aanzoek is aan Jurjens de armrente geremitteerd. Aan de weduwe Smith dito f 2=10=:. Voords is de diakenen opgedragen om het verblijf van de weduwe Harm Holthuis zoo te verbeteren dat zij erin wonen kan.
3. Met opzicht tot het verluiden der kinderen en betalen der emolumenten voor predikanten en koster is bepaald, dat de gemeente in deze volgens kerkorde hebbe te handelen.
4. De kerk- en armrekening (volgens bevel der hoge regering niet en mogende gehouden worden als na afloop van een geheel jaar) is bepaald op den 13 en 14 January 1808.

## Anno 1808

**Den 3 February** is gewoon consistorium gehouden in absentie van ds. Capenberg.

1. Is toegestaan aan Roelof Wesseling 6 stuiver.

**Den 25 Maart** is in absentie van Scholte Bispink, Gerink van Haaftenkamp en Boerhuizen consistorie gehouden.

1. Is toegestaan aan de weduwe Vedler 2 spint rogge, aan Berend Wieffering 10 stuiver, aan de weduwe Buddendijk 6 stuiver, aan Berend Wilmsen 2 spint rogge.
2. Daar Hindrik ten Brink niet in staat is zijn brood te verdienen, zoo word aan de diakenen gelast om voor zijn onderhoud te zorgen.
3. Is besloten, op voorstel van den pr'ses, een gedeelte van de hegge om den hoff der oudste pastorijs te vernieuwen en er eene nodige omtuining .....

=====

**Den 30 Maart**, extraordinaïr consistorie zijnde, verscheenen in de vergadering de burgemeesteren en boerscholten van Golenkamp, Halle en Hardinge, verklarende op voorstel van den praeses namens de gemeente, dat de zoogenoemde rigtersbanken als een eigendom van de gemeente beschouwd wierden, waarin de tijdelijke rigters op vergunning gezeten hebben en dat men dezelve aan den koopman A.A. Cramer niet wilde laten toekomen, tenzij hij genoegzaam bewijs van eigendom inbragt. Verder wierd door den pr'ses volgenden brief van de rigter voorgelezen:

*Der Richter des Gerichts Ulsen  
an  
das consistorium hieselbst*

*Es hat mich befremden müssen, daß das Consistorium dazu hat übergehen können, die Thür vor einer derjenigen Bänke in der hiesigen Kirche wegnemen zu lassen, die aus eigener Verfügung des Consistoriums und der Gemeinde dem Richter und seiner Familie zum Gebrauch eingeräumt sind. Da ich in daß aus der mir von den Herrn Mitglieder desselbem Stevens und Bode geschehenen Eroftnung weiß das solches nicht geschehen ist um mich zu kränken, sondern zu meinem Vortheil hat dienen sollen, so kann ich mich darüber nicht beleidigt halten, stalte vielmehr dem Consistorium st.... diese freundschaftliche Gesinnung meinem den .... ab.  
Es ist aber weit davon ab, das ich in dem bekan....*

=====

..... **Streit mit dem Kaufmann A.A. Cramer über diese Banke** die verliehrende Parthei sein sollte. Sondern ich bin vielmehr im Stande schon jetzt das völlig ungegründete der Anmaßungen des Kaufmans Cramers darzuthun.

*Ich ersuche daher das Consistorium die abgenommenen Thüre wieder vor der Bank hangen zu lassen. Dagegen werde ich dem Consistorium nicht nur diesem Nachmittag mündlich eine vollige Aufklärung über diese Sache geben, sondern auch zeitig genug dasselbe in Kenntniß setzen wenn unverhoft die Sache einen andere Ausgang haben sollte.*

Ulsen den 30 Marty 1808,

Cramerus

Op deze voorlezing is goedgevonden de zaak vooreerst op zijn beloop te laten en het einde van den strijd tusschen Cramerus en Cramer af te wagten en op begeerte van de rigter de afgenomene deur weer voor de bovenste bank te hangen.

**Den 4 Mey** gewoon consistorie gehouden in absentie van collega dominus Amshoff, de ouderlingen Gosen, Scholte Bispink en Geerink van Haaftenkamp.

1. Is aan eenige behoeftigen het een en ander toegestaan, als aan Steffens f 8=:=, R. Wesseling 6 stuiver, Gorthuis 6 stuiver, J. Egbers 2 spint rogge.

Weduwe Orink 2 spint rogge, onder die voorwaarde dat zij hare dochter met de kinderen na Veldhuisen laten haan om daar bij hare man te zijn.

Weduwe Vedler 8 gulden huishuur.

=====

..... Röriks de helft der huishuur, Derk Wieffering 3 gulden, Garrit Budden 6 stuiver, G. Gosink twee spint rogge, weduwe Smit een voer turf, weduwe Buddendijk 2 gulden, weduwe L. Snoeyink 8 stuiver en de weduwe ten Brink f 1=10=.

2. Wierd het door den scriba onder den 30 Maart in 't protocol gebragte voorgelezen en gevraagd of den acta niet overeenkomstig de waarheid geprotokolleerd waren? Waarop de vergadering alles bevestigde en goedkeurde.

3. Voords heeft het consistorium volmacht gegeven om Roskot te Gildehuis te vragen of hij voor 18 gulden het uurwerk in 't jaar wil schoonmaken en in order houden. Zoo ja, of hij dan niet deze maand nog de schoonmaking zou kunnen voornemen.

**Den 1 Juny** gewoon consistorie gehouden zijnde (in absentie van ds. collega Amshoff, de ouderlingen van Wilsum, den beide Geerlings en Oortman).

1. Is toegestaan aan Geerdjen Nijhoff vier schellingen voor de maand Juny, B. Hilger 2 spint rogge, Derk Wieffering zes stuiver, Gorthuis 2 spint rogge, de weduwe Pereboom f 1=10 tot de huishuur, Roelof Wesseling zes stuiver, weduwe Wenmers 4 stuiver, G. Bodden 2 spint rogge, weduwe van Tubbergen een spint rogge, G. Gosink twee spint rogge, Jan Oldekamp 2 gulden tot de huishuur, Harm van Tubbergen 6 stuiver.

=====

..... is de voorheen genomen resolutie om een nieu kerkdeur te maken vernieuwd en den uitvoering den kerkmeester aanbevolen.

**Den 6 July** is in absentie van ds. collega Amshoff, de ouderlingen Bispink en Greve gewoon consistorie gehouden.

1. Wierd aan eenige behoeftigen het een en ander toegestaan.  
2. Wierd aan den leyendekker Kirchhoff opgedragen om het dak op de kerk te repareren en eenen hoek, die het nodigst heeft, geheel te vernieuwen.

**Den 3 Augustus** is in absentie van ds. collega Amshoff, de ouderlingen Bispink en Geerink in de Boerhuize consistorie gehouden.

Wierd aan L. Breukelman eenen gulden en aan de weduwe Zwaveling tien stuiver toegestaan.

**Den 7 September** is gewoon consistorie gehouden in absentie van ds. collega Cappenberg, Gerink en Norbekke.

1. Is toegestaan aan de weduwe Zwafelink, ziek zijnde, tien stuiver.  
2. Is door ds. Amshoff aan het consistorium te kennen gegeven dat hij alle beroepsstukken behorende tot zijne beroeping te Emmen ontvangen had, welke aan het consistorie zijn vertoond en aan hetzelfde verklaard dat men van dezen dag af aan werk konde maken van hetgeen er behoort te geschieden, ten einde hoe eer hoe liever hier een beroep weer te kunnen doen, omdat volgens kerkenorde de vacante plaatsen met alle mogelijken spoed wederom moeten besteld worden.

**Den 5 October** is gewoon consistorie gehouden. Wierden

1. Eenige rekeningen van den Nienhuizer die .... ingebracht, welke nader onderzocht .... worden.

.....

=====

**Den 5 October** 's nademiddags eene extraordinaire vergadering zijnde om over het beroepingswerk te spreken, waarbij dominus Amshoff, de ouderlingen Bispink en Greve niet tegenwoordig waren.

Wierd door den pr<sup>es</sup>es gevraagd of men niet de nodige middelen zou in 't werk stellen om spoedig een beroep te doen, verklarende dat hij reeds in de vorige maand desaangaande voorstellingen zou gedaan hebben indien hij niet door zijne afwezigheid was verhinderd geworden. Waarop men eenparig verklaarde van oordeel te zijn te moeten wagten totdat dominus Amshoff vertrokken en de plaats dadelijk vacant was, wijl de geheele gemeente er voor was om dominus Tineken te Zwolle te beroepen en men tot dat einde het traktement verhogen en op eene gelijke voet met dat van Zwolle brengen moest. Hetwelk niet gevoegelijk geschieden kan zolang dominus Amshoff nog hier was, omdat het verhogen van het traktement min of meer onaangenaam gevoel voor zijn eerwaarde zoo wel als voor dezen en geen verwekken zou. Ingevolge deze verklaring is dan besloten met het beroepingswerk zoolang te wagten.

Voords zijn praeses, consistorie en de ouderlingen Stevens, Bode, Oortman en Norbeke gelast om met meester Heerspink wegens het traktement van eenen adjunct organist een schikking .....

=====

**Den 10 October** buitengewone vergadering zijnde, gaven pr<sup>es</sup>es, consistorie en de ouderlingen Stevens, Bode en Norbeke aan de vergadering verslag van eene minsame schikking die zij, als gecommiteerde van den kerkenraad, met den organist-schoolmeester J. Heerspink (die tegen den 11 November van zijnen dienst wenschte ontslagen te zijn) gemaakt hebben. Volgens welke meester Heerspink het volle traktement behoud en 's jaarlijks voor zijnen plaatsvervanger 200 gulden op St. Martini uitkeerd, te weten buiten en behalven het schoolgeld. Welke schikking de goedkeuring van de vergadering volkomen wegdroeg.

Voords begreep men dat er gelijktijdig met eenen 2den leeraar, eenen adjunct organist-schoolmeester moest beroepen worden en men den dienst zoolang moest waarnemen laten.

N.B. De **acta van de vergadering d. 5 en 10 October** zijn in 't **nieuwe protocol** overgedragen.

=====

Het **volgende (losse?) verslag is in het protokolboek** aangetroffen. De inhoud geeft onvoldoende aanwijzingen om het stuk te dateren. Evenmin is er in de kerkeraadsverhandelingen een verwijzing naar deze zaak gevonden. Het handschrift zou dat van ds. Amshoff kunnen zijn.

Den ..... gehouden en in hetzelfde

1. **Jenne Westerhoff van Hardingen verscheen en betuigde dat Geerd Kempers van Halle** laatsleden zomer in Reurks schure [?] te Hilten, bij gelegenheid dat men bezig was met weg maaken, op eene oneerlijke wijze met haar verkeerdt had, haar vervolgens meermaalen beloofd heeft te willen trouwen en ook drie drieguldensstukken heeft gegeven. Dat hij gezegd heeft, bij gelegenheid dat Hulsmeulen huis brandde, dat hij meermaalen op eene oneerlijke wijze met haar verkeerdt heeft en dien door zijne gezegden haar onteert heeft. Terwijl hij daar ook bij Hulsmeulens huis betuigd heeft dat hij haar trouwen wilde en haar niet verlaaten, en dat wanneer het voor het consistorie kwam, zijne ouders het zouden moeten toestemmen en dat hij het ook toebrengen wilde dat het noodzakelijk wierde en hij het ontkennen wilde totdat het voor 't consistorie kwam, begeerende zij dat hij haar trouwen ofschoon zij tevens betuigd de genoemde drieguldens terug gegeven te hebben.
2. Is Geerd Kempers opgeroepen en aan hem is het bovengemelde voorgesteld. 't Welke wel van hem verstaan zijnde, door hem ontkend is en verklaard dat het al onwaar is, 't welke hij aanneemt met eede te willen staaven.
3. Is Arend Schuurmans van Halle opgeroepen om van hem te hooren of hij bij bovengenoemde Hulsmeulen brand Geerd Kempers ook iets heeft hooren zeggen ten nadeele van Jenne Westerhoff. Waarop hij verklaard heeft, dat hij bij die gelegenheid niets van dien aard gehoord heeft. En juist hetzelfde heeft Jan Hindrik Hannink getuigd, die ook zeide reeds voor den nacht weggegaan te zijn.

## **Annex 1: Kerkelijke functionarissen 1703-1808**

### **Predikanten 1703-1808**

|                                  |           |                             |
|----------------------------------|-----------|-----------------------------|
| Herman Lankhorst                 | 1667-1710 |                             |
| Herbertus Lippinkhoff            | 1689-1746 |                             |
| Gerhardus Mettink                | 1708-1711 | naar Neuenhaus              |
| Hermannus Hubert                 | 1711-1724 | naar Meppel                 |
| Hermannus Engelberts             | 1725-1736 | naar Oldenzaal              |
| Johannes Jacobus van Leeuwen     |           | 1736-1753 van Beesten       |
| Johannes Lippinkhoff             | 1736-1774 |                             |
| Herbertus Stevens                | 1754-1793 |                             |
| Johannes Henricus Jolink         | 1775-1788 | van Randwijk, naar Elburg   |
| Johannes Petrus Amshoff          | 1788-1808 | van Hellendoorn, naar Emmen |
| Hermannus Metelerkamp Cappenberg | 1795-1841 |                             |

### **Ouderlingen 1703-1808**

Ouderlingen werden benoemd 'voor het leven'.  
Slechts zelden trad iemand tussentijds af.  
\* aangetreden c.q. overleden tussen 1704 en 1707.

### **Uelsen/dorp**

|                         |             |
|-------------------------|-------------|
| Jan Volkers tinnegieter | < 1703- *   |
| Herman ten Bossche      | * -1729     |
| Berend Berends Bode     | 1729-1736   |
| Adriaan Crul            | 1736-1743   |
| Harmen ten Brink        | 1743-1769   |
| Derk Goosen             | 1769-       |
| Albert Jansen           | < 1703-1708 |
| Joost Crul              | 1708-1726   |
| Derk Nijhoff            | 1726-1729   |
| Gerrit Ravekes          | 1729-1763   |
| Gerrit Crul             | 1763-1797   |
| Lubbertus Stuurman      | 1797-1805   |
| Lambert Stevens         | 1805-       |
| Jan Bode                | < 1703-1708 |
| Jan Mulder              | 1708-1726 ? |
| Nicolaas Boekholt       | 1726-1754   |
| Willem Lippinkhoff      | 1754-1765   |
| Jan Breman              | 1765-1778   |
| Jan Cramer              | 1778-1806   |
| Harm Bode               | 1806-       |

rechter ... Soury < 1703-1725 ?  
rechter ... Hubert 1726- ?

### **Bauerhausen/Höklenkamp**

... Koning, Bauerhausen < 1703-1719 ?  
... Brinkman, Bauerhausen 1719-1723 ?  
Hindrik Geerdink, Bauerhsn. ? 1723-1745  
Berend Brinkman, Bauerhausen 1745-1755 ?  
Geert Everink, Höklenkamp 1757-1773  
... Geerdink, Bauerhausen 1773-

### **Getelo/Itterbeck**

|                           |             |
|---------------------------|-------------|
| ... Oostergetelo, Getelo  | < 1703-1727 |
| ... Benneke, Itterbeck    | 1727-1758   |
| Jan Oostergetelo, Getelo  | 1758-1780   |
| Warse Vrielman, Itterbeck | 1780-1794   |
| Arend Ölerik, Getelo      | 1794-       |

### **Gölenkamp/Hardinghausen**

|                           |             |
|---------------------------|-------------|
| ... Scholte van Gölenkamp | < 1703-1731 |
| Jan Scholte van Gölenkamp | 1731-1738   |
| Geerd Everink             | 1738-1781   |
| Hindrik Everink           | 1781-       |

### **Haftenkamp**

|                 |           |
|-----------------|-----------|
| ... Geerlink    | < 1703- * |
| ... Laman       | * -1735   |
| Berend Geerlink | 1735-1766 |
| ... Geerink     | 1766-     |

### **Halle**

|                 |             |
|-----------------|-------------|
| ... Hulsmölle   | < 1703-1724 |
| Jan Weersman    | 1724-1748   |
| Geert Agteresch | 1748-1777   |
| Hendrik Oortman | 1777-1791   |
| Jan Oortman     | 1791-       |

### Hardingen

|                   |             |
|-------------------|-------------|
| ... Egberink      | < 1703-1712 |
| Berend Norbekke   | 1712-1723   |
| ... Egberink      | ? 1723-1742 |
| Jan Egberink      | 1742-1772   |
| Geerd Egberink    | 1772-1782   |
| Warger Koonderink | 1782-1805   |
| H. Norbekke       | 1805-       |

### Hilten/de Borg/Lemke

|                          |                     |
|--------------------------|---------------------|
| ... Jungerink, Hilten    | < 1703-1722         |
| Jan Jungerink, Hilten    | 1722-1757           |
| ... Jungerink, Hilten    | 1757-1794 (bedankt) |
| Arend Gosseling, de Borg | 1794-               |

### Wilsum

|                        |                     |
|------------------------|---------------------|
| G. Leuwe               | < 1703-1710         |
| Berend Mulderman       | 1710-1748           |
| Wolter Nijhof          | 1748-1784           |
| Berend Scholte Bispink | 1784-               |
| Geerd Brook            | < 1703-1732         |
| Berend Brokel          | 1732-1739           |
| ... Garbert            | 1739-1759           |
| Jan Garbert            | 1759-1771           |
| ... Damink             | 1771-1792 (bedankt) |
| Hindrik Greve jr.      | 1792-               |

### Kerkmeesters 1703-1808

Kerkmeesters werden voor een periode van twee jaar benoemd. Deze benoeming werd regelmatig met twee jaren verlengd.

|                          |           |
|--------------------------|-----------|
| Joost Krul               | 1703-1704 |
| Jan Muller               | 1705-1706 |
| Herman Ravekes           | 1707-1708 |
| Berend Jansen Bode       | 1709-1712 |
| Herman ten Bossche       | 1713-1719 |
| Joost Krul               | 1720-1725 |
| Albert Mulder            | 1726-1727 |
| Herman ten Bossche       | 1728-1729 |
| Gerrit Ravekes           | 1729-1733 |
| Adriaan Krul             | 1734-1735 |
| Gerrit Ravekes           | 1736-1741 |
| Adriaan Krul             | 1742-1743 |
| Derk Kramer (ad interim) | 1743      |
| Silvester Diderich Smook | 1744-1747 |
| Harmen ten Brink         | 1748-1751 |
| Willem Lippinkhoff       | 1752-1755 |
| Gerrit Ravekes           | 1756-1759 |

|             |           |
|-------------|-----------|
| Derk Kramer | 1760-1763 |
| Jan Breman  | 1764-1767 |
| Jan Kramer  | 1768-1773 |
| G. Krul     | 1774-1777 |
| Derk Gozen  | 1778-1781 |
| Jan Kramer  | 1782-1785 |
| G. Krul     | 1786-1789 |
| Jan Muller  | 1790-1801 |
| A.A. Cramer | 1802-1807 |
| L. Stevens  | 1808-     |

### Schoolmeester/organist 1703-1808

|                          |             |
|--------------------------|-------------|
| ... Stokman              | < 1703      |
| ... Schrader             | < 1703-1713 |
| Harmen Swijghuis         | 1713-1743   |
| Gerrit Andreas Muilvoort | 1744-1762   |
| Jan Heerspink            | 1762-1808   |

### Schoolmeester/koster 1703-1808

|                  |             |
|------------------|-------------|
| ... Vrede        | < 1703-1717 |
| Jan ten Bossche  | 1718-1760   |
| Harmen Ravekes   | 1760-1766   |
| Hendrik Ravekes  | 1766-1774 ? |
| ... Verbeek      | 1774-1775   |
| Gerrit Noordbeek | 1775-1789 ? |
| D. Boekhold      | ? 1789-     |

### Kerkendienaar

|                   |             |
|-------------------|-------------|
| Jan Voet          | < 1703-1721 |
| Jan ten Toorn     | 1721-1734   |
| Geert ten Toorn   | 1734-1740   |
| Tonnis Mulder     | 1740-1800   |
| Gerrit Jan Jakobs | 1800-       |

- 200 -

|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                           |                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Aartsen . . . . .               | 152                                                                                                                                                                                                                                                                         | Deiene, van de . . . . .  | 129-131                                                                                                                                                                         |
| Abrusch . . . . .               | 151                                                                                                                                                                                                                                                                         | Drochoven . . . . .       | 92                                                                                                                                                                              |
| Agteresch . . . . .             | 77, 79, 80, 89, 87, 91-94, 97, 101                                                                                                                                                                                                                                          | Dull . . . . .            | 12                                                                                                                                                                              |
| Albers . . . . .                | 21, 30, 42, 62, 78, 83, 109, 112                                                                                                                                                                                                                                            | Eekhof . . . . .          | 131, 137, 142, 144-147, 152, 154, 158, 163, 168, 177, 184                                                                                                                       |
| Alferink/Alfman . . . . .       | 37, 100, 102, 103, 163, 164                                                                                                                                                                                                                                                 | Egberink . . . . .        | 3, 13, 17, 18, 21, 22, 50, 53, 55, 56, 59, 61, 68-71, 76, 72, 79, 80, 85, 86, 90, 91, 93, 94, 97, 101, 106-108, 111, 124, 128, 198                                              |
| Anshoff . . . . .               | 139, 142-148, 150, 152-154, 156, 158, 159, 163, 164, 166-168, 171, 172, 176-187, 190-196, 198                                                                                                                                                                               | Egheers . . . . .         | 42, 106, 108, 179, 194                                                                                                                                                          |
| Amink . . . . .                 | 142, 143, 146                                                                                                                                                                                                                                                               | Eilers . . . . .          | 55, 107, 108                                                                                                                                                                    |
| Arnds . . . . .                 | 135, 137, 140, 143-146, 159                                                                                                                                                                                                                                                 | Ern, v. . . . .           | 20                                                                                                                                                                              |
| Arink/Aarnink/Oornink . . . . . | 9, 35, 47, 57, 49, 108, 137, 141, 160, 171, 173, 188, 187, 194                                                                                                                                                                                                              | Elbert . . . . .          | 161, 179                                                                                                                                                                        |
| Assen, van . . . . .            | 96, 97, 118, 125, 147                                                                                                                                                                                                                                                       | Ellen . . . . .           | 110                                                                                                                                                                             |
| Atting/Atman . . . . .          | 54, 69                                                                                                                                                                                                                                                                      | Elzink/Elzman . . . . .   | 28, 42, 54, 59, 69                                                                                                                                                              |
| Bal . . . . .                   | 122                                                                                                                                                                                                                                                                         | Emen . . . . .            | 22, 83                                                                                                                                                                          |
| Barenten . . . . .              | 156                                                                                                                                                                                                                                                                         | Empeers . . . . .         | 11, 29, 144                                                                                                                                                                     |
| Bourboom . . . . .              | 142                                                                                                                                                                                                                                                                         | Engelberts . . . . .      | 46, 55, 57, 58, 59, 128                                                                                                                                                         |
| Bosman . . . . .                | 156, 158                                                                                                                                                                                                                                                                    | Enking . . . . .          | 161                                                                                                                                                                             |
| Bosman, van . . . . .           | 47                                                                                                                                                                                                                                                                          | Eppink/Kpman . . . . .    | 39, 47, 57, 67, 76, 83, 95-98, 107, 108, 119, 121, 122, 128, 129, 131, 132, 146, 147, 159, 161, 163-168, 168, 171-174, 184, 188                                                 |
| Bokke . . . . .                 | 34, 57, 129, 142                                                                                                                                                                                                                                                            | Euker . . . . .           | 12, 13, 26, 70                                                                                                                                                                  |
| Bokkink . . . . .               | 104                                                                                                                                                                                                                                                                         | Eusen . . . . .           | 69                                                                                                                                                                              |
| Bokman . . . . .                | 5, 14, 20, 21, 27, 67                                                                                                                                                                                                                                                       | Eusen . . . . .           | 54, 64                                                                                                                                                                          |
| Bonkman . . . . .               | 167                                                                                                                                                                                                                                                                         | Esmink . . . . .          | 43, 100                                                                                                                                                                         |
| Boning . . . . .                | 172                                                                                                                                                                                                                                                                         | Evelgunne . . . . .       | 11                                                                                                                                                                              |
| Bonneke . . . . .               | 9, 20, 42, 49, 51, 53, 55, 56, 61, 64, 67-72, 74-88, 99, 111, 129, 137, 143, 163, 168, 177, 180, 198                                                                                                                                                                        | Everink . . . . .         | 63, 68-70, 73, 74, 76, 78-80, 82, 84-87, 90-94, 97, 101, 102, 104, 106-110, 113, 118-117, 124, 129, 129-130, 138, 143, 146, 167, 168, 190, 198                                  |
| Bonnink . . . . .               | 104, 174, 177                                                                                                                                                                                                                                                               | Evers . . . . .           | 111                                                                                                                                                                             |
| Bovenstein . . . . .            | 116                                                                                                                                                                                                                                                                         | Evarstein . . . . .       | 126                                                                                                                                                                             |
| Borg . . . . .                  | 27, 62, 106, 181, 185, 187                                                                                                                                                                                                                                                  | Floor . . . . .           | 162                                                                                                                                                                             |
| Borg, v.d. . . . .              | 116                                                                                                                                                                                                                                                                         | Frantsen . . . . .        | 64                                                                                                                                                                              |
| Borg, an den . . . . .          | 77                                                                                                                                                                                                                                                                          | Gaasink . . . . .         | 145, 146, 151, 160                                                                                                                                                              |
| Borghuis . . . . .              | 104, 166                                                                                                                                                                                                                                                                    | Gardert . . . . .         | 60, 64-74, 76, 78, 79, 81-85, 87, 88, 91-93, 96, 97, 101, 102, 108-107, 198                                                                                                     |
| Borgman . . . . .               | 163, 164                                                                                                                                                                                                                                                                    | Geerdink . . . . .        | 18, 42, 46, 54-57, 62, 64, 68, 71-75, 79, 109, 113, 126, 139, 198                                                                                                               |
| Borink . . . . .                | 179                                                                                                                                                                                                                                                                         | Geerink . . . . .         | 43, 74-76, 79, 80, 84, 85, 87, 88, 90-94, 100, 103, 103-107, 109, 119, 121, 132, 136, 138, 140, 145, 146, 149-153, 157, 158, 161, 166-170, 172, 174-182, 184, 185, 187-195, 198 |
| Boukes . . . . .                | 76                                                                                                                                                                                                                                                                          | Geerlink . . . . .        | 3, 30, 35, 36, 56, 66-68, 73, 117, 119, 122, 130, 132, 133, 137, 156, 163, 164, 187, 190, 191, 192, 198, 198                                                                    |
| Briefveld . . . . .             | 138, 173                                                                                                                                                                                                                                                                    | Gesst, v. . . . .         | 30, 36                                                                                                                                                                          |
| Briene, van . . . . .           | 81                                                                                                                                                                                                                                                                          | Gerritsen . . . . .       | 144, 164, 165, 179, 181                                                                                                                                                         |
| Briepink, Schelte . . . . .     | 86, 87, 125, 133-135, 139, 140, 142-146, 153, 154, 156, 158, 159, 161, 163-165, 170-172, 175-188, 187-196, 198                                                                                                                                                              | Gerritsen, v. . . . .     | 8, 16, 17, 20, 31, 32                                                                                                                                                           |
| Blanken . . . . .               | 191                                                                                                                                                                                                                                                                         | Ghyzen, van . . . . .     | 116                                                                                                                                                                             |
| Blanke . . . . .                | 57, 67, 78, 82, 83, 87, 91, 93                                                                                                                                                                                                                                              | Geveerdink . . . . .      | 11                                                                                                                                                                              |
| Blanke . . . . .                | 195                                                                                                                                                                                                                                                                         | Goosen . . . . .          | 87, 92, 100, 103, 107-109, 115, 118, 119, 121, 123, 125-131, 133, 135, 139, 140, 142, 145, 148, 151, 156, 159-161, 164, 165, 167, 168, 172, 180, 190, 191, 192, 194, 198, 199   |
| Boden . . . . .                 | 3, 7, 13-16, 18, 20, 24, 25, 27, 29, 38, 39, 42, 44, 48-50, 68, 78, 83, 87, 118, 123-126, 133, 135, 136, 141, 148, 159, 162, 169, 174, 184, 190, 192, 194, 196, 198, 199                                                                                                    | Goossink . . . . .        | 95, 98, 103, 106, 107, 128, 132, 141, 143, 145, 148, 162, 178, 181, 190, 193, 195                                                                                               |
| Boekholt . . . . .              | 47, 48, 50-52, 61, 62, 64-70, 72-83, 167, 169, 173, 175, 176, 178, 185, 189, 198, 199                                                                                                                                                                                       | Goosman . . . . .         | 72                                                                                                                                                                              |
| Boerxigter . . . . .            | 30, 79, 83, 92, 132, 150, 158, 171, 172                                                                                                                                                                                                                                     | Gorhuis/Gortman . . . . . | 8, 26, 27, 179, 183, 183, 184, 190, 191, 193-195                                                                                                                                |
| Bontrop . . . . .               | 25, 36                                                                                                                                                                                                                                                                      | Gosselink . . . . .       | 18, 100, 155, 161, 165, 167, 168, 175, 179, 190, 198                                                                                                                            |
| Boruppe . . . . .               | 41, 177                                                                                                                                                                                                                                                                     | Grova . . . . .           | 146, 156, 163, 164, 167, 169, 171, 172, 175-178, 180-182, 184, 185, 187, 189-193, 195, 196, 198                                                                                 |
| Borink . . . . .                | 6, 8, 117                                                                                                                                                                                                                                                                   | Griep . . . . .           | 36, 106, 143, 146, 152, 159, 160, 166, 171                                                                                                                                      |
| Bosman/Bosink . . . . .         | 9, 11-15, 20-22, 24, 27, 38, 30, 32-41, 43-46, 48-50, 73, 91, 104, 130-133, 163, 198, 199                                                                                                                                                                                   | Grim . . . . .            | 162                                                                                                                                                                             |
| Bouman . . . . .                | 116, 118, 120, 121, 122-125, 144, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199 | Grimmoli . . . . .        | 78, 111, 112                                                                                                                                                                    |
| Bouman . . . . .                | 20, 93, 108, 145, 177, 178, 182                                                                                                                                                                                                                                             | Grobbe . . . . .          | 137                                                                                                                                                                             |
| Breman . . . . .                | 39, 48, 68, 84, 90, 96, 98, 99, 101, 103, 104, 106, 109, 110, 112, 113, 115-118, 123, 125, 126, 133, 134, 148, 161, 169, 179, 198, 199                                                                                                                                      | Gruppen . . . . .         | 165                                                                                                                                                                             |
| Bremer . . . . .                | 56, 68, 158, 161, 170                                                                                                                                                                                                                                                       | Haanberg . . . . .        | 56, 66, 68, 74, 86, 100, 102, 103, 107                                                                                                                                          |
| Breder . . . . .                | 153, 188                                                                                                                                                                                                                                                                    | Haaf . . . . .            | 62                                                                                                                                                                              |
| Brink . . . . .                 | 26, 82, 101, 102                                                                                                                                                                                                                                                            | Hackenhorst . . . . .     | 177                                                                                                                                                                             |
| Brink, ten . . . . .            | 4, 13, 13, 49, 72, 76, 78, 80, 84, 90, 94, 96, 98, 99, 101-103, 106, 108, 116, 121, 122, 125, 126, 142, 144-146, 152, 158, 169, 169, 171, 173, 179, 181, 183, 184, 186, 187, 193, 195, 198, 199                                                                             | Hagels . . . . .          | 190                                                                                                                                                                             |
| Brinkman . . . . .              | 35, 75, 76, 79, 81, 83, 84, 97, 198                                                                                                                                                                                                                                         | Hagen . . . . .           | 27, 70                                                                                                                                                                          |
| Broek . . . . .                 | 5, 8, 8-16, 18, 19, 21-24, 27, 28, 30-35, 37, 41, 44, 50, 55, 133                                                                                                                                                                                                           | Hagen, ten . . . . .      | 144-147, 152, 157-159, 163, 165, 169, 172                                                                                                                                       |
| Broekman . . . . .              | 25                                                                                                                                                                                                                                                                          | Hagman . . . . .          | 56                                                                                                                                                                              |
| Brokel . . . . .                | 53, 61, 65, 66, 128, 198                                                                                                                                                                                                                                                    | Hag, van der . . . . .    | 34, 41, 55                                                                                                                                                                      |
| Brokelman . . . . .             | 108, 146, 147, 150, 152, 174, 177, 185, 195                                                                                                                                                                                                                                 | Hambrecht . . . . .       | 117, 143                                                                                                                                                                        |
| Brook . . . . .                 | 23, 34, 36, 43, 46, 49, 50-53, 64, 65, 68, 124                                                                                                                                                                                                                              | Hannink . . . . .         | 197                                                                                                                                                                             |
| Brookhuys . . . . .             | 65                                                                                                                                                                                                                                                                          | Hansen . . . . .          | 84, 186, 187                                                                                                                                                                    |
| Bruggen . . . . .               | 41, 48, 158, 172, 173, 177                                                                                                                                                                                                                                                  | Harsman . . . . .         | 11, 133                                                                                                                                                                         |
| Bruggink . . . . .              | 70, 85, 120-122, 128-130, 132-134, 182, 188, 191                                                                                                                                                                                                                            | Hartstille . . . . .      | 41                                                                                                                                                                              |
| Bruun/Broene . . . . .          | 86, 87                                                                                                                                                                                                                                                                      | Hartop . . . . .          | 105                                                                                                                                                                             |
| Bruink . . . . .                | 79, 125, 133, 142                                                                                                                                                                                                                                                           | Hartman . . . . .         | 142, 152, 159, 165, 171, 173                                                                                                                                                    |
| Bude . . . . .                  | 182, 189, 191, 195                                                                                                                                                                                                                                                          | Hasselaars . . . . .      | 59                                                                                                                                                                              |
| Buldeken . . . . .              | 86                                                                                                                                                                                                                                                                          | Hasselaars . . . . .      | 117                                                                                                                                                                             |
| Buiddendijk . . . . .           | 63, 140, 193, 195                                                                                                                                                                                                                                                           | Heerspink . . . . .       | 93, 96, 117-119, 122, 123, 126, 127, 167-169, 185, 191, 196, 199                                                                                                                |
| Burkcamp . . . . .              | 130                                                                                                                                                                                                                                                                         | Heilen . . . . .          | 6, 20, 49, 74, 118, 128, 136, 140, 141, 157, 159, 164, 169, 171, 181                                                                                                            |
| Burkes . . . . .                | 30                                                                                                                                                                                                                                                                          | Heldhuis/Hekman . . . . . | 53, 56, 61, 66, 79, 87, 93, 97, 104, 106, 108, 109, 119, 120, 121, 128, 130, 132, 135, 137, 141, 143, 145-147, 152, 154, 157, 158, 160-163, 165, 166, 169                       |
| Daalhoff . . . . .              | 25, 26, 28, 59, 191                                                                                                                                                                                                                                                         | Helvig/Helmich . . . . .  | 28, 173, 182, 186                                                                                                                                                               |
| Damink . . . . .                | 107-111, 116, 119-121, 128, 130-132, 135, 136, 139, 140, 142-146, 198                                                                                                                                                                                                       | Hemer . . . . .           | 162                                                                                                                                                                             |
| Datheen . . . . .               | 116                                                                                                                                                                                                                                                                         | Hemmo . . . . .           | 38, 125, 129                                                                                                                                                                    |
| Daroksen . . . . .              | 22                                                                                                                                                                                                                                                                          |                           |                                                                                                                                                                                 |
| Datens . . . . .                | 149, 168                                                                                                                                                                                                                                                                    |                           |                                                                                                                                                                                 |
| Dibbets . . . . .               | 139                                                                                                                                                                                                                                                                         |                           |                                                                                                                                                                                 |
| Dijperink . . . . .             | 132, 147                                                                                                                                                                                                                                                                    |                           |                                                                                                                                                                                 |
| Dierink . . . . .               | 14, 26                                                                                                                                                                                                                                                                      |                           |                                                                                                                                                                                 |
| Dooptelaar, van . . . . .       | 21, 111                                                                                                                                                                                                                                                                     |                           |                                                                                                                                                                                 |



- 201 -

|                            |                                        |                              |                                       |
|----------------------------|----------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------|
| Henkel . . . . .           | 107, 158, 172, 181, 182, 186           | Leeuwen, van . . . . .       | 59, 61, 62, 64, 65, 68, 70, 71        |
| Hessink . . . . .          | 62, 109, 130, 173                      |                              | 77, 79, 82, 134, 135, 152, 158        |
| Hessink . . . . .          | 144                                    |                              | 192, 198                              |
| Heyn . . . . .             | 152                                    | Leferink . . . . .           | 107, 108                              |
| Hilger . . . . .           | 195                                    | Leferink . . . . .           | 191                                   |
| Hilverdink . . . . .       | 63, 64, 126                            | Leufink . . . . .            | 28                                    |
| Hindriks(en) . . . . .     | 158, 160, 183, 185                     | Lauvik . . . . .             | 93-95, 142                            |
| Hindriks . . . . .         | 67, 76, 132, 136, 142, 180, 182        | Lauwe . . . . .              | 3, 5, 7-19, 78, 198                   |
| Hinken(huis) . . . . .     | 11, 12, 41, 80, 103                    | Leurik . . . . .             | 57                                    |
| Hoffman . . . . .          | 96, 115, 123, 124, 139, 160            | Lierik . . . . .             | 178                                   |
| Hofstede . . . . .         | 168, 181                               | Ligterink . . . . .          | 80                                    |
| Hol . . . . .              | 129                                    | Linden, v.d. . . . .         | 142, 150, 164, 165, 171               |
| Hollenman . . . . .        | 98                                     | Lindenman . . . . .          | 150                                   |
| Hollink . . . . .          | 26, 27, 56, 163                        | Lippinkhoff . . . . .        | 3, 5, 6, 10, 11, 13, 14, 17, 18       |
| Holman . . . . .           | 149                                    |                              | 20, 24, 27-33, 36-38, 43, 45          |
| Holscher . . . . .         | 92, 126, 136, 141, 148, 157, 169       |                              | 48, 54, 58, 59, 61, 62, 65, 66        |
| Holter . . . . .           | 65, 165                                |                              | 74-77, 80, 82-84, 96, 100-111         |
| Holt(huis) . . . . .       | 7, 136, 142-144, 179, 181-183, 193     |                              | 126, 198, 199                         |
| Hombart . . . . .          | 29, 33, 35, 54, 62, 69, 92, 99         | Loë . . . . .                | 59, 69                                |
|                            | 102, 103, 107, 108, 116, 181           | Lothman . . . . .            | 144                                   |
| Hesole . . . . .           | 26                                     | Loe, ter . . . . .           | 20, 126, 143, 175, 183, 185           |
| Hubert . . . . .           | 22, 23, 29, 31-35, 37, 38, 42          | Lot . . . . .                | 37, 40, 178                           |
|                            | 44-46, 48, 111, 114, 115, 198          | Lotman . . . . .             | 57                                    |
| Hugenboits . . . . .       | 150, 151                               | Lubberink . . . . .          | 6, 47-51, 55, 56, 63, 64, 70, 71      |
| Huisken . . . . .          | 163, 165, 166, 168, 172, 176, 177      |                              | 75-78, 80, 82, 83, 87, 89, 90, 94     |
| Huiswille . . . . .        | 3, 5, 8, 10, 13-15, 19, 21, 27, 32     |                              | 95, 99, 100, 107-111, 113-115         |
|                            | 41-43, 136, 197, 198                   |                              | 119, 121, 122, 128, 129, 132          |
|                            |                                        |                              | 143, 145, 147, 148, 160, 166          |
| Jacobs . . . . .           | 8, 12, 13, 40, 49, 52, 81, 166         |                              | 173, 184, 187, 188                    |
|                            | 170, 173, 184, 185, 199                | Lubeley . . . . .            | 50, 52, 54, 56, 63, 169, 184          |
| Jansen . . . . .           | 3, 9, 10, 12, 24, 79, 198              |                              |                                       |
| Jolink . . . . .           | 113, 115-123, 128-138, 198             | Maddig . . . . .             | 133                                   |
| Jungerink . . . . .        | 3, 8, 13, 16-19, 21-23, 25-27, 28      | Magdalenen . . . . .         | 51                                    |
|                            | 31, 32, 34, 35, 37, 41, 43, 47, 48     | Mandere . . . . .            | 12                                    |
|                            | 50, 51, 53, 55, 65, 68-70, 74-75       | Marn . . . . .               | 187                                   |
|                            | 83-87, 90, 93, 96, 101-103, 106-108    | Martens . . . . .            | 133, 148                              |
|                            | 110, 128, 129, 132, 133, 136, 137      | Masselink . . . . .          | 41                                    |
|                            | 139, 140, 141-149, 151-154, 198        | Masselink, Kleine . . . . .  | 137, 191                              |
| Jurgens . . . . .          | 120                                    | Meisen . . . . .             | 30                                    |
| Jurjens . . . . .          | 51, 57, 102, 141, 164, 175, 189, 193   | Meilers . . . . .            | 64                                    |
| Jurriens . . . . .         | 82                                     | Mensink . . . . .            | 33                                    |
|                            |                                        | Metelezkamp . . . . .        | 11e Cappenberg                        |
| Kalkoen . . . . .          | 150                                    | Metting . . . . .            | 20, 59, 78, 84, 198                   |
| Kalus . . . . .            | 80, 84, 94, 96, 126                    | Moulman . . . . .            | 150                                   |
| Kamar . . . . .            | 25                                     | Mayer . . . . .              | 6, 26, 47, 49, 61, 157, 166, 178      |
| Kamachuis . . . . .        | 153, 190, 191                          |                              | 189, 193                              |
| Kamphuis . . . . .         | 92, 125, 169, 174, 179, 180            | Meyerink . . . . .           | 15, 36, 39, 123, 125, 126, 135        |
| Cappenberg . . . . .       | 98, 113, 153, 155-186, 188-193         |                              | 136, 143, 148, 168, 169, 190          |
|                            | 195, 198                               | Meyerink, Scholte . . . . .  | 168, 192                              |
| Kaptein . . . . .          | 143                                    | Moeken . . . . .             | 79, 84, 102                           |
| Kate, ten . . . . .        | 111-113                                | Moman . . . . .              | 18, 189                               |
| Katerberg . . . . .        | 149, 150, 152, 153, 155                | Monnikhuisen . . . . .       | 21                                    |
| Keddink/Keddenan . . . . . | 119, 120, 128-130, 137                 | Morjen . . . . .             | 53                                    |
|                            | 139, 176                               | Mulivoort . . . . .          | 73, 85, 93, 199                       |
| Kempers . . . . .          | 188, 197                               | Mulder/Moller . . . . .      | 4, 9, 11, 12, 15-17, 20, 22-25        |
| Kerkhof/Kirchoff . . . . . | 182, 195                               |                              | 28, 29, 31-34, 36, 38, 39, 43         |
| Kip . . . . .              | 47                                     |                              | 45-47, 49, 57, 60, 61, 67, 109        |
| Klaassen . . . . .         | 64, 95, 100, 108, 116, 121, 126        |                              | 111, 116, 118, 125, 126, 132, 133     |
| Klever . . . . .           | 163                                    |                              | 135, 141, 143, 145, 148, 150, 156     |
| Kliffan . . . . .          | 74                                     |                              | 157, 159-161, 166, 168, 170, 174      |
| Kloppnaker . . . . .       | 129                                    |                              | 180, 186, 198, 199                    |
| Kloosterman . . . . .      | 57, 59, 65, 67, 81                     | Mulderman . . . . .          | 19, 20, 24, 26, 29-31, 33, 35, 36     |
| Kloot . . . . .            | 147, 148, 175                          |                              | 38, 39, 42, 46, 48, 50, 55, 59        |
| Kloppenburg . . . . .      | 176, 193                               |                              | 62, 64-69, 72-77, 133, 198            |
| Klunder . . . . .          | 69, 93, 94, 96-98, 102, 103            |                              |                                       |
|                            | 107, 108, 110, 121, 126, 169           | Makken . . . . .             | 93, 106, 107                          |
| Knief . . . . .            | 65, 67-69, 132                         | Niel, van . . . . .          | 65, 112, 113, 125, 152, 153           |
| Knippenberg . . . . .      | 187                                    | Moordbeek . . . . .          | 113, 119, 124, 141, 199               |
| Knöper . . . . .           | 61, 82                                 | Norbeke . . . . .            | 22, 23, 25-27, 30, 31, 34, 41, 42     |
| Kobes . . . . .            | 103, 105, 121, 128, 129, 181           |                              | 118, 184, 188, 191, 195, 196, 198     |
| Koehoerde . . . . .        | 110, 142, 157                          | Mulder . . . . .             | 101, 130, 144, 157                    |
| Kok . . . . .              | 126                                    | Mussen . . . . .             | 8, 11, 12, 14, 26, 27, 35, 43         |
| Kolk . . . . .             | 180                                    | Mysemer . . . . .            | 53, 56, 72, 80                        |
| Kolmschate . . . . .       | 150                                    | Nyhoff . . . . .             | 5-7, 14, 19, 24, 28, 47-50, 67        |
| Koning . . . . .           | 5, 7, 8, 10, 12, 13, 18, 21, 22        |                              | 77-81, 84, 86, 91, 94-97, 99          |
|                            | 32, 33, 81, 168, 198                   |                              | 101-104, 106, 107, 109, 110, 111      |
| Koonderink . . . . .       | 55, 131, 164, 167, 174, 175            |                              | 116-118, 120-122, 128-133, 143-147    |
|                            | 183, 198                               |                              | 144-147, 151, 152, 169, 171-173       |
| Koopman . . . . .          | 90                                     |                              | 187, 195, 198                         |
| Koppelman . . . . .        | 134, 149                               | Nyhuis . . . . .             | 39, 49, 69, 141, 142, 184             |
| Koppius . . . . .          | 182                                    | Nysing . . . . .             | 18                                    |
| Korling . . . . .          | 169                                    |                              |                                       |
| Kortering . . . . .        | 50, 75, 81, 147, 168                   | Oeverman . . . . .           | 141                                   |
| Koster . . . . .           | 7, 11, 168, 179                        | Oldehinken . . . . .         | 119, 126, 159, 179                    |
| Koyer . . . . .            | 21                                     | Oldekamp . . . . .           | 169, 185, 195                         |
| Krauer . . . . .           | 24-26, 52, 57, 66, 72, 73, 90, 92      | Olerik . . . . .             | 19, 149, 159, 163, 167, 168, 190, 198 |
|                            | 94-97, 103, 105, 105, 107, 109         | Olis . . . . .               | 111                                   |
|                            | 118, 120, 121, 125-128, 130-137        | Olthof . . . . .             | 131                                   |
|                            | 139, 141-145, 147, 150, 151, 153       | Onstede . . . . .            | 31, 67, 125, 166, 172, 179            |
|                            | 156-159, 162-169, 171, 175-177         | Oortman . . . . .            | 117, 128, 130, 131, 134, 135, 143     |
|                            | 179-185, 187-191, 194, 198, 199        |                              | 149, 150, 158, 161, 163, 164, 167     |
| Cramerus . . . . .         | 126, 121, 194                          |                              | 168, 172, 177, 179, 181, 185          |
| Kröse/Kröse . . . . .      | 85, 93, 116, 191, 132                  |                              | 187-191, 195, 196, 198                |
| Krines . . . . .           | 40                                     | Oostergetelo . . . . .       | 3, 11, 13, 14, 19-22, 23, 27          |
| Kronmeyer . . . . .        | 166                                    |                              | 29, 30, 31, 34-38, 41-44, 46          |
| Crull . . . . .            | 3, 5, 6, 8, 9, 11-13, 18, 20, 22, 29   |                              | 49, 88, 91, 93, 97, 100, 101          |
|                            | 32, 33, 35, 36, 39, 43, 44-47, 50, 53  |                              | 105-110, 113, 115, 118-121            |
|                            | 54, 58, 59, 61, 64, 65, 68-70, 72, 75  |                              | 123, 128, 129, 198                    |
|                            | 90, 94, 99, 101, 106-108, 111, 113     | Oranje Nassau, van . . . . . | 92                                    |
|                            | 116-118, 125, 126, 129-132, 135, 136   | Otten . . . . .              | 169                                   |
|                            | 139, 141, 143, 144, 146, 150, 152, 156 | Ottink . . . . .             | 68, 106, 108, 116, 117, 120, 130      |
|                            | 159, 160, 169, 179, 184, 187, 198, 199 |                              | 131, 133, 135, 164, 182               |
| Kruypon . . . . .          | 135                                    |                              |                                       |
| Kuklinka . . . . .         | 163                                    | Paeschan . . . . .           | 16                                    |
| Kwans . . . . .            | 163                                    | Paltha . . . . .             | 111-113, 126, 161                     |
|                            |                                        | Peerboom . . . . .           | 118, 180, 181, 186, 195               |
| Laman . . . . .            | 11, 13, 14, 16, 19, 21-24, 26, 31, 32  | Peters . . . . .             | 120, 141                              |
|                            | 34, 37, 42, 43, 54, 56, 94, 99, 102    | Peterson . . . . .           | 139                                   |
|                            | 104, 106, 107, 115, 116, 198           | Pier . . . . .               | 15, 21                                |
| Lambert . . . . .          | 28                                     | Piete . . . . .              | 51                                    |
| Lampink . . . . .          | 152, 153                               | Pinders . . . . .            | 23, 60, 54                            |
| Lancamp . . . . .          | 125                                    | Pohlman . . . . .            | 157, 160, 174, 193                    |
| Landhorst . . . . .        | 3, 5, 6, 8, 10, 11, 13-15, 17          | Pol . . . . .                | 93, 100, 115, 132                     |
|                            | 54, 198                                | Pontanus . . . . .           | 59                                    |
| Leeftink . . . . .         | 146                                    | Poot . . . . .               | 8, 64, 143, 157                       |
|                            |                                        |                              | 134                                   |

- 202 -

Prins(en) . . . . . 34, 36

Rakern . . . . . 162, 171

Rappardus . . . . . 80, 111, 113

Rasing . . . . . 43

Reterink . . . . . 52

Ravekes . . . . . 9, 12, 13, 36, 39, 43, 50, 52-54  
57, 63-67, 69, 71, 73-75, 77, 78  
83, 84, 87, 90, 94, 98, 118, 119  
123, 124, 126, 127, 133, 174, 178  
180, 184, 190, 193, 198, 199

Ravekes Smit . . . . . 80, 102

Rechtaren, v. . . . . 32, 33, 38, 78

Reimerink . . . . . 98, 113

Rekers . . . . . 181, 193

Rengelman . . . . . 38, 76, 106, 130, 151, 165  
166, 185

Reschsen . . . . . 168

Reyners . . . . . 16, 66

Rigtors . . . . . 18, 46

Ringe . . . . . 18

Ringelwöle . . . . . 128, 140

Roeleofs . . . . . 10, 16, 107, 113, 119, 121  
126-128, 135, 158, 160, 165  
169, 177, 178, 181-186, 188  
190, 191

Roesink . . . . . 32

Rönn, de . . . . . 128

Ronneberg, bij de . . . . . 118

Rörk . . . . . 10, 16, 20, 63, 88, 108, 123, 143  
144, 146, 147, 151, 158, 169, 179  
184, 186, 190, 195, 197

Rosink . . . . . 88

Roskott . . . . . 111, 113, 195

Schaineck . . . . . 164

Schey . . . . . 150

Schilling . . . . . 105

Schniet . . . . . 132

Schoenmakers . . . . . 93

Scholte . . . . . 143, 150

Scholte van de Boerhuise . . . . . 39

Scholte van Golenkamp . . . . . 3, 8, 13, 16, 17, 25, 26  
31-33, 42, 43, 46, 47, 49  
51, 52, 55, 56, 61-63  
128, 168, 198

Scholte van Haftenkamp . . . . . 30, 39

Scholte van Mander . . . . . 85

Scholte van Wilsun . . . . . zie Bispink

Scholte Meyerink . . . . . zie Meyerink

Scholte Warsink . . . . . 10, 16

Schoppen . . . . . 60

Schrader/Schreuder . . . . . 7, 23, 38, 40, 41, 108  
139, 150, 151, 199

Schurink . . . . . 83, 121

Schuur . . . . . 132, 145

Schuurman . . . . . 20, 35, 78, 197

Sibe . . . . . 8

Siemelink . . . . . 102, 103, 173, 185

Singraven . . . . . 113

Slat . . . . . 157, 159

Slikker . . . . . 149, 150

Slisse . . . . . 110, 142, 144

Slugge . . . . . 122

Sluyter . . . . . 10, 61, 75, 129

Smit . . . . . 25, 33, 64, 65, 79, 80, 82, 92-94  
99, 102, 104, 120, 129, 142-144  
146, 152, 158, 165, 166, 171, 173  
183, 185, 187, 189-191, 193, 195  
72, 75, 76, 80, 199

Smook . . . . . 20

Sneedlaken . . . . . 19, 155, 181, 189, 190, 195

Snoeyink . . . . . 12, 28, 29

Snyder . . . . . 128, 132

Soernans . . . . . 27-38, 177, 193, 198

Soury . . . . . 5, 13, 16, 18, 20, 21, 23-25  
27-38, 177, 193, 198

Spaan, van . . . . . 116

Spalink . . . . . 32, 95, 99, 105, 157, 169  
172, 185, 187, 190

Speelman . . . . . 146, 164, 169, 185, 189

Spiekerman . . . . . 51, 86

Spolman . . . . . 25, 54

Spoolt(man) . . . . . 121

Staal . . . . . 8, 11, 12, 98, 180, 182

Stavernan . . . . . 141, 183, 190, 194

Steffens . . . . . 147, 148, 151

Stegeman . . . . . 147, 105, 130

Stegink . . . . . 83, 88, 94, 106, 113, 122, 129  
132-134, 136, 138-142, 148, 150  
150, 152, 157, 161, 172, 184, 185  
188, 190, 192-194, 196, 198, 199  
145, 160

Stienen . . . . . 59, 67-69, 72, 79, 93, 96

Stiepel . . . . . 130, 134, 144, 158, 169

Stispiel . . . . . 127

Stippers . . . . . 78

Stoesink . . . . . 103, 119

Stokken . . . . . 40, 199

Stokman . . . . . 116

Stolpman . . . . . 64, 67, 103

Stolting . . . . . 31, 163, 164

Stonnebrink . . . . . 67, 70, 79

Storteboom . . . . . 67

Stroeve . . . . . 160-163, 165, 167-169, 171, 173  
175, 176, 180, 181, 183, 198

Stuurman . . . . . 10, 59, 111, 119, 144, 147  
151, 154, 157, 158, 161-163  
165, 168, 172, 174, 195  
139, 191

Svan . . . . . 32, 57, 107, 144, 146

Svede (, de) . . . . . 23, 30, 32, 34, 35-41, 47  
48, 66, 69, 73, 126, 199

Tellen . . . . . 68

Timmer . . . . . 109

Timmerman . . . . . 80

Tineken . . . . . 196

Tinnegietor . . . . . 3, 5, 8

Toorn, ten . . . . . 38, 43, 55, 63, 66, 67, 142, 145  
146, 156, 159, 160, 162, 164  
165, 166, 171-174, 177, 199

Torein . . . . . 36, 108, 115, 117, 118, 128

Tubbergen, van . . . . . 141, 142, 144-146, 151  
157-159, 164, 165, 172-175  
180, 183, 188, 195, 188, 195

Tyink/Tyman . . . . . 92

Veddeler . . . . . 137, 143, 152, 158, 162, 165, 169  
171-173, 179, 181, 190, 193, 194

Veld . . . . . 8, 48, 50, 68, 93

Veldhuis . . . . . 191

Veldman . . . . . 52, 158, 173

Veldhoff . . . . . 8, 129

Venebrugge . . . . . 125

Verbeek . . . . . 102, 110, 112, 122, 199

Vest . . . . . 57

Visscher . . . . . 64, 126

Vliet, van . . . . . 130

Voet . . . . . 10, 18, 24, 25, 30, 49, 68, 107  
108, 116, 118, 128, 129, 131, 199

Volkers . . . . . 3, 50, 86, 87, 92, 103, 106, 122  
122, 126-128, 135, 141, 148, 154  
161, 168, 169, 180, 184, 190, 198

Völlink . . . . . 72, 102, 113, 119, 123, 126, 136  
157, 161, 184, 190

Vrielink . . . . . 69, 97, 102, 103, 107, 116, 120  
128, 129, 131, 133-135, 144-149  
168, 198

Vos . . . . . 98, 128, 143

Vrede . . . . . 4, 7, 17, 23, 24, 33, 34, 40  
41, 199

Vries, de . . . . . 143, 146, 152

Vryen . . . . . 120

Waanders . . . . . 187

Wachelo . . . . . 52, 57, 73, 105, 109, 125  
130, 131, 134, 135, 169

Waners . . . . . 94, 95, 97, 99, 100, 134

Wanink . . . . . 160

Wargerink . . . . . 50

Warmeling . . . . . 143, 157, 169, 174, 184, 190

Warrink . . . . . 14, 28, 48, 53, 71, 102, 119  
133, 144, 180, 192

Warrink, Kas . . . . . 35, 52, 69, 78, 83, 93  
129, 133

Warrink/Warsman . . . . . 7, 10, 16, 49, 50  
70, 77, 184

Wedekind . . . . . 89

Weerd (, de) . . . . . 20, 172, 183

Weernink . . . . . 78

Weernink/Weerman . . . . . 43, 46, 70, 72, 75, 129, 198

Wegter . . . . . 61, 108, 191

Wennekens . . . . . 107, 170, 195

Wenneker . . . . . 128, 132, 162, 163

Wenink . . . . . 120

Wassink . . . . . 97, 98, 100, 129, 152, 165, 168  
72, 173, 181, 183, 188, 192-195

Wessels . . . . . 192

Westenhof . . . . . 22, 53, 55, 64, 67, 90, 97, 132, 197

Westrik . . . . . 117, 143

Wexar . . . . . 95, 96, 98, 108, 109, 128, 137, 142-144

Wichers . . . . . 111, 112

Wiedenbrugge . . . . . 20, 25, 26, 31, 34, 44, 152

Wierfink . . . . . 27, 53, 82, 119, 152, 156-166  
171, 174, 179, 181, 183  
186-188, 190-193, 195

Wiegerink . . . . . 55, 57, 114, 130, 141, 147  
159, 174

Wienseke . . . . . 125, 162

Wilsen . . . . . 193

Wit, de . . . . . 22

Wolbert . . . . . 51, 71, 133, 141, 142

Wolf, de . . . . . 150

Walterink . . . . . 37, 60, 133

Wolters . . . . . 129, 132, 139

Woord . . . . . 11

Woude, ten . . . . . 138, 139

Wrijs, ter . . . . . 43

Wupps . . . . . 48, 103, 106, 139, 143, 144

Wynbergen . . . . . 181, 186, 189, 191

Yegger . . . . . 88, 99, 100, 104, 107, 118, 129, 132  
136, 143, 146, 147, 151, 164, 165

Zweeks . . . . . 165

Zwitsen . . . . . 161

## **Zum vorhergehenden Text**

**Von Gerrit Jan Beuker, Neuenhaus**

Zusammengestellt aus etwa 10 DOS-Dateien,  
die ich am 27.04.2020 von Berend Jan Boerrigter  
aus Geleen per Mail erhalten habe.

Fußnotenzeichen und –texte neu wieder eingefügt,  
alle Formatierungen neu eingefügt,  
Seiten dem Originalausdruck angepasst,  
so dass vorstehender Index zutreffend ist.  
Index per „jpg“ Datei eingefügt.

Die ursprüngliche Transskriptio wurde auf A4 Blättern beidseitig ausgedruckt,  
mit weißem, festeren Vor- und Nachsatzblatt versehen und mit einer  
schwarzen Plastik-Ringschiene am Rücken zusammengehalten.

Vermutlich habe ich diesen Ausdruck vor Jahrzehnten einmal über  
die Emsländische Familienforschung oder direkt bei Berend Jan Boerrigter gekauft, erhalten.

Sie fiel mir wieder in die Hände bei meinen Nachforschungen zum 200. Todesjahr von Geesjen Pamans aus  
Gölenkamp, die die meiste Zeit ihres Lebens in der Gemeinde Uelsen verbracht hat.

Von ihr habe ich einen Auszug aus ihrem Werk „Gods genade verheerlijkt“ Anfang dieses Jahres aus dem  
Niederländischen ins Deutsche übersetzt. Sie bezieht sich wiederholt auf verschiedene Pastoren und Ereignisse in der  
Uelsener und Neuenhauser Gemeinde. Leider findet sich darüber nichts in den vorliegenden Kirchenratsprotokollen.

Ich habe diese fertige Datei  
mit Zustimmung von Berend Jan Boerrigter  
im April 2020 ins Netz gestellt,  
damit sie vielen Forschern und Forscherinnen nutzen kann.

Gelegentlich müsste man herausfinden, ob das originale Protokollbuch sich inzwischen wieder im Archiv der ERK in  
Uelsen befindet. Wenn dem so ist, wäre ein Abgleich sinnvoll, da Berend Jan Boerrigter nur mit Kopien arbeiten  
konnte, auf denen hier und da nicht alles vom Original kopiert worden war.

gjb

28.04.2020